

בנק הפועלים

תמצית דוחות כספיים רבעוניים
ליום 31 במרץ 2021

Q1

תוכן העניינים

5	א. דוח הדירקטוריון וההנהלה
11	1. סקירה כללית, יעדים ואסטרטגיה
16	2. הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי
44	3. סקירת הסיכונים
70	4. מדיניות ואומדנים חשובנאיים קריטיים, בקרות ונהלים
72	ב. הצהרות בקרה פנימית על דיווח כספי
75	ג. תמצית דוחות כספיים ליום 31 במרץ 2021
79	דוח סקירה של רואי החשבון המבקרים לבעלי המניות של בנק הפועלים בע"מ
87	ביאורים לדוחות הכספיים
183	ד. ממשל תאגידי, פרטים נוספים ונספחים
187	5. ממשל תאגידי
187	6. פרטים נוספים בנוגע לעסקי התאגידי ואופן ניהולם
202	7. נספחים
211	מילון מונחים
213	אינדקס

בנק הפועלים

דוח הדירקטוריון וההנהלה
ליום 31 במרץ 2021

Q1

תוכן העניינים

11	1. סקירה כללית, יעדים ואסטרטגיה
11	1.1. מידע צופה פני עתיד
12	1.1.2. מידע כספי תמציתי
14	1.1.3. תיאור תמציתי של הסיכונים העיקריים שהבנק חשוף אליהם
14	1.1.4. יעדים ואסטרטגיה עסקית
16	2. הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי
16	2.1. מגמות, תופעות, התפתחויות ושינויים מהותיים
20	2.2. התפתחויות מהותיות בהכנסות, בהוצאות וברווח כולל אחר
26	2.3. המבנה וההתפתחות של הנכסים, ההתחייבויות, ההון והלימות ההון
36	2.4. תיאור עסקי קבוצת הבנק לפי מגזרי פעילות פיקוחיים
41	2.5. תיאור עסקי קבוצת הבנק לפי מגזרי פעילות בהתאם לגישת ההנהלה
43	2.6. חברות עיקריות
44	3. סקירת הסיכונים
44	3.1. תיאור כללי של הסיכונים ואופן ניהולם
44	3.2. סיכון אשראי
64	3.3. סיכון שוק
66	3.4. סיכון נזילות ומימון
67	3.5. סיכון תפעולי
67	3.6. סיכון ציזות
68	3.7. סיכון סביבתי
68	3.8. סיכון מודל
68	3.9. סיכונים אחרים
69	3.10. חומרת גורמי הסיכון
70	3.11. השפעת הפסקת פרסום ריבית הליבור
70	4. מדיניות ואומדנים חשובנאיים קריטיים, בקרות ונהלים
70	4.1. מדיניות ואומדנים חשובנאיים קריטיים
71	4.2. בקרות ונהלים

רשימת הטבלאות

12 טבלה 1-1: מידע כספי תמציתי ומדדי ביצוע עיקריים לאורך זמן

17 טבלה 2-1: נתונים על השינויים במדד המחירים לצרכן ובשערי חליפין

20 טבלה 2-2: תמצית דוח רווח והפסד

21 טבלה 2-3: הרכב הרווח המימוני, נטו

22 טבלה 2-4: נתונים עיקריים בדבר הכנסות והוצאות ריבית

23 טבלה 2-5: ההוצאה המצטברת להפסדי אשראי בגין חובות ובגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים

24 טבלה 2-6: פירוט עמלות והכנסות אחרות

24 טבלה 2-7: פירוט של ההוצאות התפעוליות והאחרות

25 טבלה 2-8: רווח כולל

26 טבלה 2-9: ההתפתחות בסעיפי המאזן העיקריים

26 טבלה 2-10: התפתחות האשראי לציבור, נטו, לפי מגזרי פעילות גישת ההנהלה

27 טבלה 2-11: סיכון אשראי בעייתי

27 טבלה 2-12: ההתפתחות בסעיפים החוץ-מאזניים העיקריים

28 טבלה 2-13: יתרות ניירות-ערך

29 טבלה 2-14: פירוט אגרות-חוב קונצרניות לפי ענפי משק

29 טבלה 2-15: התפתחות ביתרות הפיקדונות

29 טבלה 2-16: ההתפתחות ביתרות הנכסים הכספיים החוץ-מאזניים של לקוחות קבוצת הבנק, לגביהם מספקת קבוצת הבנק שירותי משמורת, ניהול, תפעול וייעוץ

30 טבלה 2-17: פירוט אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים

30 טבלה 2-18: מכשירים נגזרים

31 טבלה 2-19: פרטים בדבר דיבינד ששולם

34 טבלה 2-20: חישוב יחס הלימות ההון

35 טבלה 2-21: יחס מינוף

36 טבלה 2-22: תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של מגזרי פעילות פיקוחיים

41 טבלה 2-23: תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה

41 טבלה 3-1: פרטים בדבר יתרת החובות, לגביהם בוצעו שינויים בתנאים, במסגרת ההתמודדות עם משבר התפשטות נגיף הקורונה, שלא סווגו כארגון מחדש של חוב בעייתי

46 טבלה 3-2: פרטים בדבר יתרת החוב הרשומה של אשראי בערבות מדינה במסגרת ההתמודדות עם נגיף הקורונה

47 טבלה 3-3: ניתוח איכות אשראי, סיכון אשראי בעייתי ונכסים שאינם מבצעים של הציבור

48 טבלה 3-4: מידע נוסף על תנועה בחובות בעייתיים בגין אשראי לציבור ובהפרשה הפרטנית

50 טבלה 3-5: מדדי סיכון אשראי

51 טבלה 3-6: סיכון אשראי לפי ענפי משק

54 טבלה 3-7: פילוח סיכון האשראי של קבוצת הבנק בענפי הבינוי והנדל"ן, בהתאם לתחומי הפעילות העיקריים

55 טבלה 3-8: חשיפות עיקריות למדינות זרות

56 טבלה 3-9: חשיפת קבוצת הבנק למוסדות פיננסיים זרים

57 טבלה 3-10: סיכונים בתיק הלוואות לדיור

57 טבלה 3-11: התפתחות סכומי הפיגור בהלוואות לדיור והפרשה להפסדי אשראי

58 טבלה 3-12: מעקב אחר התפתחות יתרת תיק האשראי לדיור על-פי בסיסי הצמדה וכשיעור מיתרת תיק האשראי של הבנק

58 טבלה 3-13: התפתחות יתרות האשראי לדיור ב-5 הרבעונים האחרונים

59 טבלה 3-14: פירוט מאפיינים שונים של אשראי לדיור שהעמיד הבנק

60 טבלה 3-15: יתרת האשראי לאנשים פרטיים בישראל

60 טבלה 3-16: התפלגות סיכון האשראי המאזני לאנשים פרטיים בישראל בהתאם להכנסה הממוצעת ולגודל הלווה

61 טבלה 3-17: התפלגות סיכון האשראי המאזני לאנשים פרטיים בישראל בהתאם ליתרת תיק הנכסים הפיננסיים של הלווים

61 טבלה 3-18: התפלגות סיכון האשראי המאזני לאנשים פרטיים בישראל בהתאם לסוג הריבית ולתקופה הנותרת לפירעון

61 טבלה 3-19: מידע על חובות בעייתיים בגין אנשים פרטיים בישראל

62 טבלה 3-20: חשיפות הבנק בגין מימון ממונף לפי ענף המשק של הלווה

63 טבלה 3-21: יתרות סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ-מאזני ללווים שיתרת חבותם מעל 1,200 מיליון ש"ח לפי ענפי משק

64 טבלה 3-22: שווי הוגן נטו מותאם של המכשירים הפיננסיים של הבנק וחברות מאוחדות שלו

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 במרץ 2021

65	טבלה 3-23: השפעת תרחישים של שינויים בשיעורי הריבית על השווי ההוגן נטו מותאם של הבנק וחברות מאוחדות שלו
65	טבלה 3-24: השפעת תרחישים של שינויים בריבית על הכנסות ריבית
66	טבלה 3-25: רגישות לשינויים בשערי חליפין של מטבעות חוץ בעלי נפח פעילות משמעותי ולשינויים במדד המחירים לצרכן
66	טבלה 3-26: יחס כיסוי הנזילות
69	טבלה 3-27: חומרת גורמי הסיכון

1. סקירה כללית, יעדים ואסטרטגיה

בישיבת הדירקטוריון שהתקיימה ביום 12 במאי 2021, הוחלט לאשר ולפרסם את הדוחות הכספיים המאוחדים הבלתי מבוקרים של בנק הפועלים בע"מ והחברות המאוחדות שלו, ליום 31 במרץ 2021.

1.1 מידע צופה פני עתיד

חלק מהמידע המפורט בדוחות אלו, שאינו מתייחס לעובדות היסטוריות (אף אם הוא מבוסס על עיבוד של נתונים היסטוריים), מהווה מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות-ערך התשכ"ח-1968. תוצאות הבנק בפועל, עשויות להיות שונות מהותית מאלו שנכללו במסגרת המידע הצופה פני עתיד, לרבות, בין היתר, כתוצאה משינויים בשוקי ההון בארץ ובעולם, שינויים מאקרו כלכליים, שינויים במצב הגיאופוליטי, שינויים רגולטוריים, שינויים חשבונאיים ושינויים בכללי המיסוי, וכן שינויים אחרים שאינם בשליטת הבנק, ואשר עשויים להביא לאי התממשות ההערכות ו/או לשינויים בתוכניות העסקיות של הבנק. מידע צופה פני עתיד מאופיין במילים או בביטויים כגון: "תחזית", "תוכנית", "יעד", "אומדן סיכון", "תרחיש", "תרחיש קיצוני", "הערכת סיכון", "קורלציה", "התפלגות", "אנו מאמינים", "צפוי", "חזוי", "מעריכים", "מתכוונים", "מתכננים", "מתעתד", "עשוי להשתנות", "צריך", "יכול", "יהיה" וביטויים דומים להם. ביטויים צופי פני עתיד אלו, כרוכים בסיכונים ובחוסר ודאות, משום שהם מבוססים על הערכות ההנהלה לגבי אירועים עתידיים, אשר כוללים, בין היתר, שינויים בפרמטרים הבאים: מצב המשק, טעמי הציבור, שיעורי ריבית בארץ ובחו"ל, שיעורי אינפלציה, הוראות חקיקה ורגולציה חדשות בתחום הבנקאות ושוק ההון, החשיפה לסיכונים פיננסיים, איתנות פיננסית של לווים, התנהגות המתחרים, היבטים הקשורים בתדמית הבנק, התפתחויות טכנולוגיות ונושאי כוח אדם, ובתחומים אחרים אשר יש להם השפעה על פעילות הבנק ועל הסביבה בה הוא פועל, ואשר מטבע הדברים התממשותם אינה ודאית.

מידע זה משקף את נקודת המבט הנוכחית של הבנק בנוגע לאירועים עתידיים. נקודת מבט זו מבוססת על הערכות, ולכן נתונה לסיכונים, לחוסר ודאות, ואף לאפשרות שאירועים או התפתחויות, שנחזו כצפויים, לא יתממשו בכלל, או יתממשו במקצת בלבד, ואף שההתפתחויות בפועל תהיינה הפוכות מאלו שנצפו.

המידע המוצג להלן נסמך, בין היתר, על מידע המצוי בידיעת הבנק והמבוסס, בין היתר, על פרסומים של גורמים שונים, כגון: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, משרד האוצר, נתוני בנק ישראל, משרד הבינוי והשיכון וגורמים אחרים המפרסמים נתונים והערכות לגבי שוקי ההון בארץ ובעולם.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 במרץ 2021

1.2 מידע כספי תמציתי

כפי שיפורט להלן, התוצאות הכספיות של הבנק, החל מחודש מרץ 2020 מושפעות מהתפשטות נגיף הקורונה, שגרמה בין היתר, להתכווצות חדה בפעילות הכלכלית העולמית, שינויים בהערכת מצב המשק והלווים והגברת התנודתיות בשווקים. במהלך הרבעון הראשון של שנת 2021 חל שיפור בסביבה הכלכלית בישראל זאת על רקע התחסנות חלקים נרחבים מהאוכלוסייה, ירידה בתחלואה והסרת חלק ניכר מן המגבלות שהוטלו על-ידי הממשלה.

טבלה 1-1: מידע כספי תמציתי ומדדי ביצוע עיקריים לאורך זמן

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום		
	2020	31.03.2020	
מדדי ביצוע עיקריים			
5.3%	2.0%	14.2%	תשואת הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק להון ⁽¹⁾
5.7%	3.3%	14.2%	תשואת הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק להון מנוטרל חריגים ⁽²⁾⁽¹⁾
5.6%	3.2%	14.2%	תשואת הרווח הנקי מפעילות נמשכת המיוחס לבעלי מניות הבנק להון ⁽¹⁾
5.7%	3.3%	14.2%	תשואת הרווח הנקי מפעילות נמשכת המיוחס לבעלי מניות הבנק להון מנוטרל חריגים ⁽³⁾⁽¹⁾
0.4%	0.2%	1.0%	תשואה לנכסים ממוצעים ⁽¹⁾
1.99%	2.16%	1.97%	יחס הכנסות לנכסים ממוצעים ⁽¹⁾
0.63%	0.75%	0.60%	יחס עמלות לנכסים ממוצעים ⁽¹⁾
56.9%	56.6%	53.6%	יחס יעילות - הוצאות תפעוליות לסך ההכנסות מפעילות נמשכת
56.7%	56.3%	53.6%	יחס יעילות - הוצאות תפעוליות לסך ההכנסות מנוטרל חריגים מפעילות נמשכת ⁽³⁾
1.98%	2.27%	1.80%	מרווח מימוני מפעילות שוטפת ⁽⁴⁾⁽¹⁾
140%	126%	139%	יחס כיסוי נזילות ⁽⁵⁾
ליום 31 בדצמבר			
	ליום		
2020	31.03.2020	31.03.2021	
11.52%	11.21%	11.67%	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון ⁽⁶⁾
14.60%	14.16%	14.65%	יחס הון כולל לרכיבי סיכון ⁽⁶⁾
6.78%	7.14%	6.65%	יחס מינוף ⁽⁶⁾

- (1) מחושב על בסיס שנתי.
- (2) אינו כולל הוצאות בגין עדכון ההפרשה בקשר עם חקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאיים ו-FIFA, השפעת סגירת הפעילות הפרטית בחו"ל, הפסד מהפירות מישראל ופסד מירידת-ערך בגין השקעת הבנק בבנק פוזיטיף.
- (3) אינו כולל הוצאות בגין עדכון ההפרשה בקשר עם חקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאיים ו-FIFA, השפעת סגירת הפעילות הפרטית בחו"ל, והפסד מירידת-ערך בגין השקעת הבנק בבנק פוזיטיף.
- (4) רווח מימוני מפעילות שוטפת (ראה [דוח דירקטוריון פרק 2.2 התפתחויות מהותיות בהכנסות, בהוצאות וברווח כולל אחר](#)) מחולק בסך-הכל נכסים פיננסיים לאחר הפרשה להפסדי אשראי ובניכוי יתרות בגין כרטיסי אשראי שאינם נושאות ריבית.
- (5) למידע נוסף, ראה [פרק "סיכון נזילות ומימון"](#) להלן.
- (6) למידע נוסף, ראה [פרק "הון, הלימות הון ומינוף"](#) להלן.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 במרץ 2021

טבלה 1-1: מידע כספי תמציתי ומדדי ביצוע עיקריים לאורך זמן (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום		
	2020	31.03.2020	
מדדי איכות אשראי עיקריים			
2.00%	1.73%	1.82%	שיעור הפרשה להפסדי אשראי מתוך האשראי לציבור
1.52%	1.68%	1.53%	שיעור חובות פגומים או חובות בפיגור של 90 ימים או יותר מתוך האשראי לציבור
0.09%	0.25%	0.03%	שיעור מחיקות חשבונאיות נטו מתוך אשראי ממוצע לציבור ⁽¹⁾
0.64%	1.07%	(0.66%)	שיעור הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי מתוך אשראי ממוצע לציבור ⁽¹⁾
במיליוני ש"ח			
נתונים עיקריים מדוח רווח והפסד			
2,056	192	1,354	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
2,205	313	1,354	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק מנוטרל חריגים ⁽²⁾
2,165	301	1,354	רווח נקי מפעילות נמשכת המיוחס לבעלי מניות הבנק
2,205	313	1,354	רווח נקי מפעילות נמשכת המיוחס לבעלי מניות הבנק מנוטרל חריגים ⁽³⁾
8,797	2,192	2,233	הכנסות ריבית, נטו
1,943	809	(508)	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
9,885	2,498	2,682	רווח מימוני, נטו*
4,379	1,191	1,348	הכנסות שאינן מריבית
3,155	863	817	מזה - עמלות
7,501	1,916	1,919	הוצאות תפעוליות ואחרות
3,836	962	1,096	מזה - משכורות והוצאות נילוות
13,176	3,383	3,581	סך הכנסות
נתונים נוספים			
1.62	0.14	1.01	רווח נקי למניה המיוחס לבעלי המניות של הבנק (בש"ח)
⁽⁵⁾ 53.94	⁽⁵⁾ 53.94	-	סך-הכל דיבידנד למניה (באגורות) ⁽⁴⁾

* רווח מימוני, נטו כולל הכנסות ריבית, נטו והכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית.

- (1) מחושב על בסיס שנתי.
- (2) אינו כולל הוצאות בגין עדכון ההפרשה בקשר עם חקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאיים ו-FIFA, השפעת סגירת הפעילות הפרטית בחו"ל, הפסד מהיפרדות מישראל ופסד מירידת-ערך בגין השקעת הבנק בבנק פוזיטיף.
- (3) אינו כולל הוצאות בגין עדכון ההפרשה בקשר עם חקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאיים ו-FIFA, השפעת סגירת הפעילות הפרטית בחו"ל, והפסד מירידת-ערך בגין השקעת הבנק בבנק פוזיטיף.
- (4) על-פי מועד ההכרזה.
- (5) שולם כדיבידנד בעין במניות, חושב בהתבסס על שער מניית ישראל כרט ביום 8 במרץ 2020 (10.91 ש"ח).

טבלה 1-1: מידע כספי תמציתי ומדדי ביצוע עיקריים לאורך זמן (המשך)

	ליום 31 במרץ	
	2020	2021
	במיליוני ש"ח	
נתונים עיקריים מהמאזן		
סך-כל הנכסים	539,602	554,398
מזה - מזומנים ופיקדונות בבנקים	138,711	159,943
ניירות-ערך	71,885	64,798
אשראי לציבור, נטו	301,828	306,117
סיכון אשראי בעייתי, נטו	9,754	9,349
חובות פגומים מאזניים, נטו	2,517	2,599
אשראי לציבור שאינו צובר הכנסות ריבית (NPL)	3,208	3,282
סך-כל ההתחייבויות	499,703	513,540
מזה - פיקדונות הציבור	435,217	455,394
פיקדונות מבנקים	6,591	6,942
אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים	23,490	21,415
הון המיוחס לבעלי המניות של הבנק	39,873	40,835
נתונים נוספים		
מחיר מניה לטוף תקופה (בש"ח)	22.0	26.0

1.3 תיאור תמציתי של הסיכונים העיקריים שהבנק חשוף אליהם

הבנק מבצע בחינה מקיפה להערכת הסיכונים אליהם הוא חשוף ואמידת המהותיות שלהם. במסגרת תהליך ה-ICAAP (תהליך פנימי להערכת הלימות ההון) הבנק הגדיר את הסיכונים הבאים כסיכונים מהותיים: סיכון אשראי, סיכון ריכוזיות, סיכון שוק, סיכון השקעה, סיכון תפעולי (לרבות סיכון IT וסיכון סייבר), סיכון צד נגדי, סיכון ריבית בתיק הבנקאי, סיכון נזילות, סיכון מוניטין, סיכון אסטרטגי-תחרותי, סיכון רגולטורי, סיכון ציות וסיכון מודל. סיכונים נוספים אליהם חשוף הבנק מטופלים באופן ישיר כחלק מהניהול העסקי והם: סיכון משפטי, סיכון כלכלי וסיכון סביבתי. התפשטות נגיף הקורונה הינו אירוע בעל השלכות מקרו כלכליות מהותיות המשפיע הן על אופן עבודת הבנק והן על הפוטנציאל להתממשות סיכונים שונים ובכללם סיכון אשראי, סיכונים שוק וסיכון תפעולי. במהלך הרבעון הראשון של שנת 2021 חל שיפור בסביבה הכלכלית בישראל זאת על רקע התחסנות חלקים נרחבים מהאוכלוסייה, ירידה בתחלואה והסרת חלק ניכר מן המגבלות שהוטלו על-ידי הממשלה. עם זאת, עדיין קיימת אי ודאות בנוגע למשך האירוע והשלכותיו העתידיות על פעילות המשק העולמי, המשק המקומי, לקוחות הבנק והבנק עצמו. למידע נוסף ראה [סעיף השפעת משבר התפשטות נגיף הקורונה ופרק סקירת הסיכונים להלן](#) ודוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 31 במרץ 2021.

1.4 יעדים ואסטרטגיה עסקית

בסוף שנת 2020 אישרו הנהלת הבנק והדירקטוריון את התוכנית האסטרטגית ובמסגרת זו נקבעו היעדים והאסטרטגיה העסקית לשנים 2021-2023. הליך קביעת היעדים והאסטרטגיה העסקית, בוצעו תוך בחינת השלכות התפשטות נגיף הקורונה, השינויים בכלכלה הגלובלית, השינויים בסביבה העסקית בישראל, מהלכי הרגולציה וההתעצמות בסביבה התחרותית בה פועל הבנק, בכלל תחומי פעילותו. התוכנית האסטרטגית גובשה תוך התייחסות למגמות המרכזיות המשפיעות על תעשיית הבנקאות ובהן, התגברות עוצמת התחרות מצד בנקים בינוניים ושחקנים פיננסיים חוץ בנקאיים, האצת מגמת המעבר לצריכת שירותים פיננסיים בערוצים הישירים (ערוצי הדיגיטל, המוקדים הטלפוניים והמכונות לשירות עצמי), המשך הצעדים הרגולטוריים להגברת התחרות במערכת הבנקאית, המשך השקעות משמעותיות בחברות פינטק וכניסתם של שחקנים טכנולוגיים משמעותיים לפעילות מול לקוחות קמעונאיים בזירה הפיננסית. בנוסף לשינויים אלו, התוכנית האסטרטגית נבנתה תוך התייחסות גם לתרחישים עתידיים אפשריים לענף הבנקאות כפי שאלו פורסמו על-ידי ועדת באזל לענייני בנקאות בפברואר 2018. להערכת הבנק, במגזר הבנקאות הקמעונאית (לקוחות פרטיים ועסקים קטנים) קיימת סבירות גבוהה להתממשות, מדורגת על פני שנים, של תרחיש "הבנק המבוזר" בו יבזרו השירותים הפיננסיים בין בנקים ושחקנים טכנולוגיים. ייתכן כי בתרחיש זה יירקמו שיתופי פעולה בין השחקנים באמצעות מודלים שונים לפעילות.

להערכת הבנק, בבנקאות העסקית והמסחרית, הערך המוסף שחברות הטכנולוגיה הגדולות יכולות לספק ללקוח העסקי הינו מוגבל יחסית ומכאן שהאיום הנשקף מצד ענקיות הטכנולוגיה בפלחי לקוחות אלו עדיין רחוק. על כן, להערכת הבנק במגזר הבנקאות העסקית קיימת סבירות גבוהה להתממשות תרחיש "הבנק המשופר". בתרחיש זה, יעברו הבנקים הקיימים תהליך מקיף של מודרניזציה ודיגיטציה ויעשו שימוש בטכנולוגיות חדישות כדי לשפר את מערכותיהם, לחדש את הממשק עם הלקוחות, ליצור ערך מוסף ולהציע שירותים מתקדמים. חלק מהמודלים העסקיים ישתנו, אך הקשר עם הלקוחות ופעילות הליבה יישמרו. הבנק מיישם את הוראות בנק ישראל לעמידה ביעדי ההון, והן נלקחו בחשבון במסגרת התכנון האסטרטגי של הבנק.

חזון הבנק - "מחויבים לצמיחה באמצעות בנקאות מתחדשת והוגנת ללקוחותינו"
כחלק מתהליך התכנון האסטרטגי, החליטה הנהלת הבנק והדירקטוריון לגבש חזון חדש אשר ינחה את פעילות הבנק.

אסטרטגיה עסקית

תוכנית הצמיחה מתבססת על שלושה צירים מרכזיים:

- 1. צמיחה בפעילות הבנקאית** - הבנק יפעל לצמיחה בהיקף פעילותו עם לקוחות הבנקאות הקמעונאית, המסחרית והעסקית, תוך שיפור מתמיד בהצעת הערך ללקוח.
- 2. פיתוח הבנקאות החדשה** - הבנק יקדם פיתוח של ערוצי הפצה חדשים עבור השירותים והמוצרים הבנקאיים, בדגש על ערוצי הפצה דיגיטליים חדשים הנשענים על יכולות ניתוח דאטה מתקדמות והצטיינות בחוויית המשתמש.
- 3. בניית תשתית ארגונית תומכת צמיחה** - הבנק יפעל להנעת תהליכים שיעודדו תרבות ארגונית ממוקדת ללקוח, תומכת צמיחה ומאפשרת שיפור ה-delivery וה-Time to market. השימוש בדאטה ואנליטיקה ימשיך בתהליך ההרחבה וההעמקה שהחל לפני מספר שנים, לרבות מסעות לקוח הנתמכים בניתוח דאטה מתקדם. בנוסף, הבנק החל ביישום פרויקט לביצוע מודרניזציה של מערכות הליבה, ליצירת תשתית בנקאית גמישה ופשוטה יותר, שתשפר את קצב היישום של תהליכים עסקיים חדשים ופיתוח מוצרים חדשים (Time to Market), תשתית לבנקאות פתוחה (Open API) וצמצום עתידי של עלויות IT.

להרחבה בדבר אסטרטגיית הבנק וביטוייה בתחומי פעילותו השונים ראה [פרק יעדים ואסטרטגיה עסקית בדוח הדירקטוריון וההנהלה לשנת 2020](#).

תוכניות העבודה של הבנק כפי שאושרו והנחות העבודה עליהן התבססו, מתייחסות לפעילות עתידית של הבנק. לפיכך, המידע שפורט בפרק זה בכל הקשור בתוכניות פעולה וכוונות הבנק הינו "מידע צופה פני עתיד".

התוכנית האסטרטגית שנקבעה מציבה יעדים שאפתניים לפעילויות השונות. עקב כך, יש להביא בחשבון כי בכל תכנון ובמיוחד בתכנון לטווח של מספר שנים, וביתר שאת בתקופה של שינויים וטלטלות בכלכלה הגלובלית והמערכת הפיננסית בעולם, קיימת מידה לא מבוטלת של אי ודאות. גורמים שונים ומגוונים עלולים להביא לידי כך שההנחות השונות העומדות בבסיס וברקע של התוכנית האסטרטגית לא יתקיימו, או לא יתקיימו במלואן, ושהתוכניות לעתיד לא יתממשו, או לא יתממשו במלואן. בין גורמים אלו יש לציין את הסביבה העסקית בישראל ובעולם ותנאי המאקרו. חשיבות מיוחדת יש לייחס להשלכות התפשטות נגיף הקורונה בעולם ובישראל, למצב הכלכלה העולמית, למצב הכלכלי, המדיני והביטחוני של ישראל ושל האזור ולשינויים הרגולטוריים.

2. הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי

2.1 מגמות, תופעות, התפתחויות ושינויים מהותיים

2.1.1 סקירה כלכלית ופיננסית

התפתחויות בכלכלה העולמית

הפעילות הכלכלית באזורים השונים בעולם הושפעה ברבעון הראשון של השנה מהצלחת המדינות להפחית את שיעורי התחלואה, וכן מהתקדמות מבצעי חיסון האוכלוסייה. בעוד שבארצות-הברית ובבריטניה התחסנות האוכלוסייה מהירה וכן ניכרת ירידה חדה בהיקפי התחלואה, בגוש האירו ההאצה בחיסונים החלה רק בחודש מרץ 2021 כך ששיעור המתחסנים שם נמוך משמעותית מזה שבארצות-הברית ובריטניה וישראל. בשווקים המתעוררים, ובייחוד בהודו ובברזיל, נרשמה עלייה חדה בתחלואה והחמרה של ההגבלות. כלכלת ארצות-הברית צמחה ברבעון הראשון בשיעור של 6.4% במונחים שנתיים, בעוד שבגוש האירו נרשמה התכווצות של כ-2.5% בתוצר, כשצרפת היא בין המדינות הבודדות בגוש האירו שרשמה צמיחה חיובית ברבעון זה. עם הסרת רוב המגבלות על פעילויות, נרשמה עלייה במספר המועסקים בארצות-הברית ובאירופה, אך אלו עדיין לא חזרו לרמות טרם המשבר. ההתאוששות הכלכלית והמדיניות המוניטרית המרחיבה העלו את הציפיות לאינפלציה בעולם. בד בבד ברבעון הראשון נרשמה עלייה חדה במחיר הנפט ובמחירי הסחורות החקלאיות והתעשייתיות. אינפלציית הליבה ב-12 החודשים שהסתיימו במרץ הגיעה בארצות-הברית ל-1.6% ובגוש האירו ל-0.9%. הבנקים המרכזיים בארצות-הברית ובאירופה מאותתים שהם יהיו סבלניים לעליית האינפלציה ושהריבית לא צפויה לעלות בקרוב. בארצות-הברית עקום התשואות הפך להיות תלול יותר, כלומר המשקיעים צופים העלאות ריבית בטווח הבינוני.

הפעילות הכלכלית במשק הישראלי

הרבעון הראשון של שנת 2021 הושפע עדיין מהסגרים וההגבלות שהטילה הממשלה. הגבלות אלו הוסרו בהדרגה החל מחודש פברואר 2021, זאת לאור התחסנות מהירה של האוכלוסייה וירידה חדה בהיקפי התחלואה. חרף ההגבלות הפגיעה בפעילות הכלכלית הייתה נמוכה מזו של הסגרים הקודמים, זאת ככל הנראה על רקע התפתחות האמצעים לעבודה מרחוק, עלייה ברכישות המקוונות, וירידה בחששות הציבור. הפתיחה של המשק, החל מחודש פברואר 2021, הביאה לזינוק בצריכה הפרטית - הרכישות בכרטיסי אשראי לדוגמה עלו לרמה שגבוהה מזו של טרום התפרצות הקורונה. בשנת 2020 חלה עלייה חדה בשיעור החיסכון הפרטי במשק, זאת כתוצאה מירידה בצריכה. עם פתיחת המשק משקי הבית תרגמו את החיסכון שנצטבר לצריכה מוגברת. בד בבד ניתן לראות שמדדי אמון הצרכנים הגיעו לרמה שמתקרבת לזו של טרום התפרצות הקורונה. עלייה מתמשכת במחירי הנכסים הפיננסיים ובמחירי הנדל"ן יוצרת "אפקט עושר" שמעודד אף הוא את הצריכה הפרטית. יצוא שירותי ה-טק המשיך לגדול בקצב מהיר, וחברות ה-טק ישראליות נמכרו או מוזגו לחברות אחרות בשווי של מיליארדי דולרים. תרומתם של אלו לצמיחה השנה היא משמעותית. גם שוק הנדל"ן אופיין הרבעון בפעילות ערה: מכירת דירות חדשות הגיעה בחודשים ינואר-פברואר 2021 ל-3,600 יחידות בממוצע לחודש, בדומה לרמה הממוצעת במחצית השנייה של שנת 2020. שוק העבודה הגיב לפתיחת המשק ושיעור האבטלה הרחב ירד במהלך הרבעון הראשון מרמה של 18.4% בחודש ינואר ל-12.1% בחודש מרץ. התקופה הממושכת בה שהו חלק מהעובדים מחוץ למעגל העבודה, מעלה חשש שהחזרה לתעסוקה מלאה תארך זמן רב.

סמוך למועד פרסום הדוח חלה הסלמה במצב הביטחוני. עימותים שהחלו באזור מזרח ירושלים התרחבו לידי ירי רקטות מרצועת עזה לירושלים ולאזור הדרום. נכון למועד כתיבת הדוח נמשכת המתיחות הביטחונית והיא כוללת גם הפרות סדר ברחבי הארץ. עד כה תגובת השווקים הפיננסיים לאירועים היא מתונה.

המדיניות הפיסקאלית והמוניטרית

הממשלה פעלה ברבעון הראשון של שנת 2021 ללא תקציב מדינה מאושר ובמסגרת של "תקציב המשכי". ביום 23 במרץ 2021 חלו בחירות כלליות לכנסת. נכון לתחילת חודש מאי 2021 טרם התגבשה קואליציה שתקים ממשלה. ברבעון הראשון של השנה נצטבר גירעון תקציבי של 22.4 מיליארד ש"ח זאת לעומת גירעון של 13.3 מיליארד ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. הגירעון המצטבר ב-12 החודשים האחרונים הגיע לרמה של 12.1% מהתוצר. ברבעון הראשון הממשלה הוציאה כ-21 מיליארד ש"ח במסגרת תוכנית כלכלית להתמודדות עם הקורונה. בנק ישראל הותיר את הריבית ללא שינוי ברמה של 0.1%, והמשיך בתוכנית ההקלה הכמותית שנועדה להגביר את הנזילות בשווקים ולהקל על נוטלי האשראי. בנק ישראל רכש ברבעון הראשון של שנת 2021 אגרות-חוב ממשלתיות בהיקף של 12.7 מיליארד ש"ח, והעניק הלוואות למערכת הבנקאית לטובת העמדת הלוואות לעסקים קטנים בהיקף של 8.5 מיליארד ש"ח.

אינפלציה ושער חליפין

מדד המחירים לצרכן "הידוע" עלה ברבעון הראשון של שנת 2021 בשיעור של 0.1%, זאת בניגוד לירידה עונתית המאפיינת בדרך כלל את הרבעון הראשון. מדד המחירים בגין חודש מרץ 2021 עלה בשיעור של 0.6%, והוא גבוה ב-0.2% לעומת המדד במרץ אשתקד. בחודשים האחרונים ניתן לראות עלייה בסביבת האינפלציה, שבחלקה הגדול מהווה תיקון לירידות המחירים של השנה שעברה. מחירי הנפט, הסחורות החקלאיות והתעשייתיות בעולם עלו באופן ניכר, וכן התייקרו מחירי ההובלה הימית. הציפיות לאינפלציה עלו והן עתה בתוך תחום היעד לכל הטווחים. בשלב זה קשה לדעת האם עליות המחירים הן חד-פעמיות, או שמדובר בעלייה פרמננטית באינפלציה.

השקל פוחת במהלך הרבעון הראשון של השנה בשיעור של 3.7% מול הדולר האמריקאי, ומול סל המטבעות הוא פוחת ב-1.3%. במהלך חודש ינואר 2021 הודיע בנק ישראל על תוכנית רכישת מטבע-חוץ בהיקף של 30 מיליארד דולר בשנת 2021. ברבעון הראשון של השנה רכש בנק ישראל 13.7 מיליארד דולר, ויתרות מטבע-החוץ הגיעו לסכום שיא של 186 מיליארד דולר.

שוקי הכספים והון

הירידה בתחלואה והשיפור בפעילות הכלכלית תמכו בהמשך העלויות בשוקי המניות בעולם. בסיכום הרבעון הראשון של שנת 2021 עלה מדד ה-S&P500 בארצות-הברית בשיעור של 5.8%, מדד המניות האירופי ה-STOXX_EUROPE_50 עלה ב-10.3% ומדד ת"א 125 עלה בשיעור של 6.1%. עלויות השערים הושפעו גם מצעדי התמיכה של הבנקים המרכזים, ובהם גם בנק ישראל. מחזורי המסחר היומיים במניות והמירים נותרו גבוהים ברמה של 1.9 מיליארד ש"ח ברבעון הראשון של שנת 2021, בדומה לרמה הממוצעת שנרשמה בשנת 2020.

ברבעון הראשון של שנת 2021 נרשמה עלייה חדה בתשואות איגרות-החוב לטווחים הארוכים. בארצות-הברית תשואת האיגרת הממשלתית לטווח של עשר שנים עלתה מרמה של 0.92% בסוף שנת 2020 לרמה של 1.74% בסוף הרבעון הראשון של 2021. גם בישראל נרשמה עלייה בתשואות, ותשואת איגרת ממשלתית לטווח של עשר שנים עלתה בתקופה זו מרמה של 0.84% ל-1.19%. עליית התשואות נבלמה בחודש אפריל 2021 ובארצות-הברית ובישראל נרשמה בהן ירידה של כ-20 נקודות בסיס. בסיכום הרבעון הראשון מדד אגרות-החוב הממשלתיות השקולות ירד בשיעור של 1.5% ומדד אגרות-החוב הממשלתיות הצמודות נותר בקירוב ללא שינוי. מדד אגרות-החוב הקונצרניות עלה ברבעון ב-2.2% ומרווחי התשואה לעומת אגרות-החוב הממשלתיות ירדו לרמה של כ-1.30%, רמה הנמוכה מזו שנרשמה טרם משבר הקורונה. גיוסי הון של החברות הישראליות הלא פיננסיות באמצעות אגרות-חוב הסתכמו בכ-9.1 מיליארד ש"ח, לעומת 10.4 מיליארד ש"ח שגויסו ברבעון המקביל אשתקד. עיקר הירידה בגיוסים מקורה בחברות בסקטור הנדל"ן.

טבלה 1-2: נתונים על השינויים במדד המחירים לצרכן ובשערי חליפין

לשנת 2020	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרץ		
	2020	2021	
(0.6%)	(0.5%)	0.1%	שיעור עליית (ירידת) מדד המחירים ה"דוע"
(7.0%)	3.2%	3.7%	שיעור עליית (ירידת) שער הדולר של ארצות-הברית
2.1%	3.1%	(3.0%)	שיעור עליית (ירידת) שער הפרנק השוויצרי
1.7%	0.6%	(0.8%)	שיעור עליית (ירידת) שער האירו
(25.4%)	(6.6%)	(7.5%)	שיעור ירידת שער הלירה התורכית

נתונים על ריבית בנק ישראל:

31.03.2020	30.06.2020	30.09.2020	31.12.2020	31.03.2021	
0.25%	0.10%	0.10%	0.10%	0.10%	שיעור הריבית בסוף התקופה

2.1.2. סיכונים מובילים ומתפתחים

בהתבסס על המלצת ה-FSB (המוסד ליציבות פיננסית), סיכון מוביל מוגדר כהתפתחות המתרחשת כיום בסביבת העסקים של הבנק, אשר עלולה להשפיע לרעה על תוצאות הבנק במהלך השנה הקרובה. זאת לעומת סיכון מתפתח אשר ישנה אי ודאות גדולה יותר לגבי מועד גיבושו לכלל התרחשות בעלת השפעה מהותית על אסטרטגיית הבנק.

ניהול הסיכונים בקבוצת הבנק מתואר בהרחבה ב"דוח על הסיכונים"- גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 31 במרץ 2021. הנהלת הבנק והדירקטוריון דנו בהשפעתם על הבנק של הסיכונים המובילים והמתפתחים המפורטים להלן ובוחנים מעת לעת את הצורך בהתאמת האסטרטגיה העסקית בהתאם להתפתחויות אלה:

סביבת המקרו: פעילות הבנק תלויה בסביבה העסקית בישראל ובעולם. מצב הכלכלה העולמית, שינויים משמעותיים במדיניות המוניטרית ובעקומי הריבית, תנודתיות בשווקים ושינויים במחירי הנכסים הפיננסיים בארץ ובעולם ובמחירי הנדל"ן והמצב הכלכלי, המדיני והביטחוני של ישראל ושל האזור הינם בעלי פוטנציאל להשפעה על פעילות הבנק. התוכנית האסטרטגית הרב שנתית של הבנק כוללת הנחות מסוימות לגבי סביבת המקרו תוך התייחסות לסיכונים הקיימים בכלכלה הגלובלית ובמשק הישראלי ומאזנת בין שיקולי תשואה לסיכון. הבנק מעריך ובוחן את התוכנית האסטרטגית לאור שינויים בסביבת המקרו.

משבר התפשטות נגיף הקורונה הינו משבר בעל השלכות מקרו כלכליות מהותיות המשפיע הן על אופן עבודת הבנק והן על הפוטנציאל להתמשות סיכונים שונים ובכללם סיכון אשראי, סיכונים שוק וסיכון תפעולי. במהלך הרבעון הראשון של שנת 2021 חל שיפור בסביבה הכלכלית בישראל זאת על רקע התחסנות חלקים נרחבים מהאוכלוסייה, ירידה בתחלואה והסרת חלק ניכר מן המגבלות שהוטלו על-ידי הממשלה. עם זאת, עדיין קיימת אי ודאות בנוגע למשך המשבר והשלכותיו העתידיות על פעילות המשק העולמי, המשק המקומי, לקוחות הבנק והבנק עצמו ובהתאם גם על הסיכונים השונים. לפרטים ראה [פרק סקירה כלכלית ופיננסית](#) לעיל [ופרק השפעת משבר התפשטות נגיף הקורונה להלן](#).

- **הסביבה הרגולטורית בארץ ובחו"ל:** לרפורמות גולטוריות בינלאומיות קיימת השלכה על פעילותו העסקית של הבנק בארץ ובעולם. בישראל גובשו בשנים האחרונות מספר יוזמות רגולטוריות שעניינן בעיקר הגברת התחרותיות במערכת הבנקאית בישראל ולצידן קיימות מספר יוזמות רגולטוריות נוספות הנמצאות בשלבי ייזום. היוזמות והמגמות הרגולטוריות, כמו ניווד חשבונות בנק ובנקאות פתוחה עשויות להשפיע על המערכת הבנקאית בכלל ועל הבנק בפרט. בשלב זה מוקדם להעריך את כל ההשפעות של שינויים אלה על הבנק.
 - **סיכון אבטחת מידע ותקורות קיברנטיות:** איומי הסייבר המתגברים כלפי גופים פיננסיים מביאים להפנית משאבי התעשייה הבנקאית להתמודדות עם הסיכון. הבנק מבצע בקורות באופן תדיר בכלל הערוצים על מנת למנוע חדירת פוגענים, הפעלת תוכנות זדוניות ומניעת דלף מידע. מעגלי הבקרה מורכבים ממספר רב של מערכות אבטחת מידע מתקדמות אשר פרוסות פנימית ברשת הבנק וחיצונית בתור הגנה היקפית. עקב התפשטות נגיף הקורונה חל תהליך של מעבר משמעותי של עובדים לעבודה מרחוק ושינויים נוספים באופן פעילות הבנק, זאת במקביל לגידול באיומים ובניסיונות תקיפה. מערך הגנת הסייבר פיתח מענה לצמצום הסיכונים.
 - **סיכון תחרותי-אסטרטגי:** תחרות חדשה מצד חברות ביג-טק (אפל, גוגל, פייסבוק, אמזון ועוד), חברות פינטק ובנקים דיגיטליים, לצד חדירה של טכנולוגיות חדשות, שינויים בהתנהגות הלקוחות ומודלים עסקיים חדשים בעולם הפיננסי, עלולים להשפיע משמעותית על המערכת הבנקאית בארץ ובעולם בטווח הבינוני-ארוך. לצד זאת, שינויים רגולטוריים ותחרותיים בזירה המקומית, בדגש על מהלכים להגברת התחרות בשוק האשראי הקמעונאי, כדוגמת חוק נתוני אשראי שנכנס לתוקפו בחודש אפריל 2019, ניווד חשבונות בנק ובנקאות פתוחה העלולים להשפיע על התוצאות העסקיות של הבנק. הבנק גיבש תוכנית אסטרטגית לשנים 2021-2023 הכוללת ביצוע צעדים בתחומי החדשנות, הטכנולוגיה, מבנה הפעילות ועוד, כדי לתת מענה למכלול האיומים.
 - **סיכון הציות:** תחת סיכון הציות כלולים, בהתאם להוראת נוהל בנקאי תקין 308, גם סיכונים הנובעים מתחום הוגנות הבנק כלפי לקוחותיו, ניגוד עניינים, איסור הלבנת הון ומימון טרור, מתן ייעוץ ללקוח, הגנה על הפרטיות (למעט היבטים של טכנולוגיית המידע), היבטי מיסוי רלוונטיים למוצרים או שירותים ללקוחות, או הוראות בעלות אופי דומה. התממשות הסיכון בעולם באה לידי ביטוי בהמשך החקירות נגד בנקים בעולם והקנסות המוטלים עליהם בקשר להפרות חוק או רגולציה, כגון בדבר סיוע להעלמות מס ומניעת מימון טרור, הלבנת הון וחקירת מעשי שחיתות.
 - **סיכון סביבתי:** בשנים האחרונות גברה ההבנה בעולם, כי אפשרות של התממשות סיכונים סביבתיים וסיכונים אקלים תפגע בכלכלה ובמקרים קיצוניים עלולה להביא לפגיעה משמעותית בבנקים ובמערכת הפיננסית כתוצאה מהתממשות סיכונים פיננסיים ולא-פיננסיים בטווח הארוך. השפעות אלו יכולות לבוא לידי ביטוי גם במסגרת הסיכונים האחרים אליהם חשוף התאגיד הבנקאי בפעילותו, כמו סיכון אשראי (דרך ההשפעה על החוסן הפיננסי של לווים ושווי ביטחונות), סיכון שוק, סיכון תפעולי, סיכון משפטי, סיכון מוניטין ועוד. לסיכונים אלו, בדגש על סיכונים האקלים והשפעת תהליכי מעבר לכלכלה מעוטת פליטת גזי חממה, יש מאפיינים ייחודיים של חוסר ודאות. בשלב זה מוקדם להעריך את פוטנציאל ההשפעות ארוכות הטווח של שינויים אלו על הבנק.
- לפרטים בדבר הליכים משפטיים ראה [ביאור 10](#) בתמצית הדוחות הכספיים.
- לפרטים בדבר יוזמות רגולטוריות מהותיות בעלות השפעה על פעילות הבנק בתקופת הדיווח ראה [ביאור 16](#) בתמצית הדוחות הכספיים.

2.1.3. השפעת משבר התפשטות נגיף הקורונה

במהלך הרבעון הראשון של שנת 2020 החל נגיף הקורונה להתפשט בקצב מהיר ברחבי העולם, ובתגובה לכך ננקטו על-ידי ממשלות בעולם, לרבות בישראל, צעדי התגוננות כגון הגבלת מעבר בין מדינות, אמצעי בידוד וצמצום התקליוות ותנועה, סגרים, הגבלות על הפעלת עסקים פרטיים ושירותים ממשלתיים ועירוניים ועוד. בישראל, הרבעון הראשון של שנת 2021 הושפע בתחילתו מתחלואה גבוהה, סגרים והגבלות שהטילה הממשלה. הגבלות אלו הוסרו בהדרגה החל מחודש פברואר, לאור התחסנות מהירה של האוכלוסייה וירידה חדה בהיקפי התחלואה. זאת בעוד בחלקים מן העולם קיימת תחלואה משמעותית, זמינות חיסונים מוגבלת ומגבלות שונות. מצב התחלואה בעולם וחשש ממוטציות עמידות לחיסון יוצרים אי ודאות מסוימת לגבי המשך המשבר הבריאותי והשלכותיו.

חרף ההגבלות על הפעילות בארץ הפגיעה בפעילות הכלכלית הייתה נמוכה מזו של תקופת הסגר הראשון. הפתיחה של המשק החל מחודש פברואר הביאה לזינוק בצריכה הפרטית. כמו-כן הרבעון אופיין בעלייה חדה ברכישת דירות חדשות וביקושי שיא למשכנתאות. המדיניות הכלכלית, הן התקציבית והן המוניטרית, נותרה מרחיבה מאוד. הממשלה המשיכה את תוכניות המענקים לעסקים ואת תשלומי החופשה ללא תשלום ובנק ישראל האריך את תוכנית רכישת אגרות-החוב והקצה סכום של 30 מיליארד דולר לרכישת מטבע-חוץ. המדיניות הכלכלית המרחיבה תורמת לשיפור מצב המשק בטווח הקצר, אך השפעתה ארוכת הטווח פחות ברורה. בפרט, המדיניות המרחיבה בעת בה הפעילות במשק מתאוששת הביאה לעלייה בציפיות לאינפלציה, כאשר בשלב זה קשה להעריך אם עליות מחירים אלו הן זמניות או שסביבת האינפלציה עלתה.

על אף השיפור ברבעון הראשון, משבר התפשטות הנגיף משפיע לרעה על פעילות המשק בישראל אליו חשופה פעילות הבנק וקיימות וצפויות לו השלכות על עסקי הבנק, לרבות בגין עלייה בסיכון האשראי וקשיי נזילות של לווים, הן במגזר העסקי והן במגזר הפרטי. כמו-כן להורדת ריביות לזמן קצר על-ידי הבנקים המרכזיים, השפעה על קיטון בהכנסות המימון והריבית של הבנק. זאת בנוסף לסיכון לירידות בשערי נכסים סחירים ושינוי במרווחי אגרות-חוב אשר עלולים ליצור השפעה לרעה על שווי הנכסים הסחירים של הבנק והשפעות נוספות.

בהתאם, כחלק מהיערכות הבנק לתוצאות משבר הקורונה, ובמטרה להעריך את השפעותיו האפשריות, נבחנו תרחישים שונים להתפתחות שורה של פרמטרים כלכליים, ואלו משמשים את הבנק לאמידת ההשפעות על הבנק. בתרחיש הייחוס הבנק מניח כי המגיפה תוסיף לדעוך ולא נראה גל נוסף של הידבקות. המגבלות הקיימות, כמו על כניסת תיירים יוסרו אף הן במחצית השנייה של השנה. שיעור האבטלה הרחב ירד בהדרגה ל-9.0% בסוף שנת 2021. המדיניות המרחיבה צפויה להיוותר על כנה. הערכות ותרחישים אלו מתעדכנים באופן שוטף בהתאם לתחזיות השונות, לתוכניות הכלכליות של הממשלה ולאירועים בארץ ובעולם. ראה [סעיף 1.1 לעיל](#) בנוגע לאזהרת מידע צופה פני עתיד.

בהיבט התפעולי ובהיבטי המשכיות עסקית נקט הבנק בשורה של תהליכים ואמצעים ובכללם עבודה מרוכזת, דילול ו/או פיצול יחידות, שינויים באופן פעילות הסניפים והפעילות מול הלקוחות, דחיית תשלומי משכנתאות והלוואות ועוד. זאת בהתאם להנחיות הממשלה ומשרד הבריאות ושינוי רגולציה של בנק ישראל, ובפרט הוראת שעה ניהול בנקאי תקין 250 של הפיקוח על הבנקים המתעדכנת מעת לעת. ככלל, הסיכונים התפעוליים ובכללם סיכוני הסייבר שקשורים למשבר והשלכותיו נותחו ובהתאם נשקלים ומיושמים בקרות ואמצעים מתאימים למזעור הסיכון. עם זאת, אופן הפעילות המשתנה לאור משבר התפשטות נגיף הקורונה טומן בחובו גידול מסוים בסיכון התפעולי במובנו הרחב. אופן הפעילות משתנה תדיר בהתאם לחומרת התפשטות הנגיף והנחיות הממשלה בנושא, כאשר נכון לעת הזו, הפעילות התפעולית בתהליך חזרה לשגרה תוך שמירה על ההנחיות. על רקע משבר התפשטות נגיף הקורונה ועל מנת להבטיח את יכולתם של הבנקים להמשיך להציע אשראי, הפחית הפיקוח על הבנקים את דרישות ההון מהבנקים במסגרת הוראת שעה (שתוקפה הוארך עד 30 בספטמבר 2021), לפרטים נוספים, ראה [פרק הון ומינוף בדוח על הסיכונים ופרק הון, הלימות הון ומינוף להלן](#).

על רקע בקשת הפיקוח על הבנקים כי המקורות ההוניים שישתחררו כתוצאה מהקטנת דרישות ההון ישמשו להגדלת אשראי החליט דירקטוריון הבנק ביום 31 במרץ 2020 להתאים את יעד יחס הון עצמי רובד 1 המזערי ל-9.5% וכן החליט כי בשים לב למדיניות החלוקה הקיימת בבנק, לאור אי הוודאות בתנאים המקרו כלכליים יחד עם הגשמת תכלית הוראת השעה ומדיניות הפיקוח על הבנקים, עד לתום תוקף הוראת השעה והתבהרות התנאים ימשיך הבנק שלא לבצע חלוקות מרווחים שוטפים.

יחס הון עצמי רובד 1 ליום 31 במרץ 2021 הינו 11.67% ויחס המינוף ירד ל-6.65% לעומת יחס הון עצמי רובד 1 של 11.52% ויחס מינוף של 6.78% ב-31 בדצמבר 2020. הירידה ביחס המינוף נבעה מעלייה בנפח המאזן בעקבות גידול בפיקדונות הציבור ומנגד עלייה במזומנים ופיקדונות בבנקים כתוצאה מההרחבה המוניטרית שבוצעה על-ידי בנק ישראל והעלייה בנזילות שחלה בעקבותיה, כך שעיקר הקיטון מקורו בעלייה בנזילות שאינה משקפת מינוף לחשיפות אשראי. יחס הנזילות הממוצע של הבנק במאחד עמד על 139% ברבעון שהסתיים ב-31 במרץ 2021, גבוה מהיחס טרם התפשטות הנגיף, זאת על רקע ההרחבה המוניטרית שמביאה לגידול בפיקדונות.

מתחילת המשבר ועד ליום 31 דצמבר 2020 רשם הבנק גידול בהוצאה הקבוצתית להפסדי אשראי בסך של כ-1.6 מיליארד ש"ח. זאת בנוסף להוצאות פרטניות בגין לווים המזוהים ספציפית. לפרטים נוספים ראה [דוחות כספיים ליום 31 בדצמבר 2020](#). ברבעון הראשון של שנת 2021 רשם הבנק הכנסות מהפסדי אשראי שהסתכמו לסך של כ-508 מיליון ש"ח (מזה נרשמה בהפרשה הקבוצתית הכנסה בסך של כ-476 מיליון ש"ח). הקיטון בהפרשה הקבוצתית נרשם לנוכח השיפור שחל בפרמטרים המקרו כלכליים ובהמשך הירידה בהיקף החובות הנמצאים בדחיית תשלומים. בעקבות משבר הקורונה, נכון ליום 31 במרץ 2021, נדחו תשלומי הלוואות (קרן ו/או ריבית) בהיקף של כ-633 מיליון ש"ח, מתוך סך החובות אשר נמצאים בדחיית תשלומים, כמפורט בפרק סיכון האשראי להלן.

התנודתיות בשווקים הפיננסיים בתחילת המשבר שהביאה לעלייה באמדני הסיכון של פעילות חדר העסקות של הבנק ולקוחותיו נרגעה בהמשכו, והירידה בשווי הנכסים הסחירים התחלפה בהתאוששות ואף ברמות שיא בחלק מהמדדים, זאת על רקע ההרחבות המוניטריות בארץ ובעולם. לפרטים בדבר השפעה על סיכוני השוק ראה [פרק סיכון שוק להלן](#).

לא ניתן להעריך את היקף התפשטות הנגיף בעתיד, או את תגובת הממשלות והבנקים המרכזיים הן מבחינת ההגבלות שיוטלו על המשקים והן מבחינת צעדים לתמיכה ועידוד הפעילות הכלכלית ואת תגובת הכלכלות והשווקים. לא ניתן גם לאמוד ולכמת את משך המשבר ועומקו ואת השפעתו העתידית על הכלכלה העולמית, המשק הישראלי, לקוחות הבנק והבנק עצמו.

2.1.4. רואי החשבון המבקרים

רואי החשבון זיו האפט (BDO) וסומך חייקין (KPMG) משמשים כרואי החשבון המשותפים של הבנק. משרד האפט את האפט אשר התמזג למשרד זיו האפט בשנת 2000 החל לכהן כרואה החשבון המבקר של הבנק בשנת 1921. משרד סומך חייקין החל לכהן כרואה החשבון של הבנק בשנת 1998. לעיתים, מוצא לנכון רואה החשבון המבקר לכלול שינוי מהנוסח האחיד על-ידי הוספת פסקת הפניית תשומת לב שנועדה להדגיש עניין מסוים המשפיע באופן משמעותי על הדוחות הכספיים וכלול בביאור לדוחות הכספיים.

רואי החשבון המבקרים הפנו את תשומת הלב לאמור בביאור 10.ב (ב) בתמצית הדוחות הכספיים בדבר חשיפה לתובענות ייצוגיות שהוגשו כנגד קבוצת הבנק.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 במרץ 2021

2.2. התפתחויות מהותיות בהכנסות, בהוצאות וברווח כולל אחר

כפי שיפורט להלן, התוצאות הכספיות, החל מחודש מרץ 2020, הושפעו מהתפשטות נגיף הקורונה. במהלך הרבעון הראשון של שנת 2021 חל שיפור בסביבה הכלכלית בישראל, זאת על רקע התחסנות חלקים נרחבים מהאוכלוסייה. הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2021 הסתכם ב-1,354 מיליון ש"ח, בהשוואה לרווח בסך של 192 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול ברווח נובע בעיקר מרישום הכנסות מהפסדי אשראי, בעיקר בשל שיפור בפרמטרים המקרו כלכליים ובהמשך הירידה בהיקף החובות הנמצאים בדחיית תשלומים שהביא לקטון בשיעורי הפרשה הקבוצתית, וכן מגידול ברווח ממניות. תשואת הרווח הנקי להון המיוחס לבעלי מניות הבנק בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2021 הסתכמה בכ-14.2% בהשוואה לשיעור של כ-2.0% בתקופה המקבילה אשתקד.

טבלה 2-2: תמצית דוח רווח והפסד

השינוי	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום		
	31.03.20	31.03.21	
	במיליוני ש"ח		
1.9%	2,542	2,591	הכנסות ריבית
2.3%	(350)	(358)	הוצאות ריבית
1.9%	2,192	2,233	הכנסות ריבית, נטו
46.7%	306	449	הכנסות מימון שאינן מריבית
7.4%	2,498	2,682	רווח מימוני, נטו*
(162.8%)	809	(508)	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
88.9%	1,689	3,190	רווח מימוני, נטו לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי
1.6%	885	899	עמלות והכנסות אחרות
0.2%	1,916	1,919	הוצאות תפעוליות ואחרות
229.8%	658	2,170	רווח מפעילות נמשכת לפני מסים
127.5%	363	826	הפרשה למסים על הרווח מפעילות נמשכת
355.6%	295	1,344	רווח מפעילות נמשכת לאחר מסים
600.0%	1	7	חלקו של הבנק ברווחים של חברות כלולות לאחר מסים
356.4%	296	1,351	רווח נקי מפעילות נמשכת
(100.0%)	(109)	-	הפסד מפעילות מופסקת
			רווח נקי:
622.5%	187	1,351	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(40.0%)	5	3	הפסד המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
605.2%	192	1,354	המיוחס לבעלי מניות הבנק
610.0%	2.0%	14.2%	תשואת הרווח הנקי

* סעיפי רווח והפסד לעיל הוצגו במתכונת שונה מתמצית דוח רווח והפסד באופן המאפשר ניתוח טוב יותר של התוצאות הפיננסיות. השינוי בא לידי ביטוי באמצעות מיון של הכנסות מימון שאינן מריבית מסעיף הכנסות (הוצאות) שאינן מריבית לרווח המימוני, נטו.

2.2.1. התפתחות הכנסות והוצאות

הרווח המימוני נטו

בכדי לנתח את הרווח מפעילות מימון יש לכלול ברווח בנוסף להכנסות והוצאות ריבית גם הכנסות והוצאות מימון שאינן מריבית. הכנסות אלה כוללות את הכנסות המימון בגין מכשירים נגזרים, בין היתר הפרשי שער ורווח מממוש ניירות-ערך, המהווים חלק אינטגרלי בניהול החשיפות של הבנק. ההכנסות מנגזרים כוללות, בין השאר, את השפעות ערך הזמן בשווי ההוגן של נגזרים המקזזות את חשיפות הריבית המאזניות וכן את השפעות שיעור השינוי במדד הידוע בגין יתרות נגזרים המקזזות את חשיפות המדד בגין היתרות המאזניות.

טבלה 3-2: הרכב הרווח המימוני, נטו

השינוי	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום	
	31.03.20	31.03.21
במיליוני ש"ח		
הכנסות ריבית	2,542	2,591
הוצאות ריבית	(350)	(358)
הכנסות ריבית, נטו	2,192	2,233
הכנסות מימון שאינן מריבית	306	449
סך הרווח המימוני המדווח	2,498	2,682
בנטרול השפעות שאינן מפעילות שוטפת:		
הכנסות מממוש והתאמות לשווי הוגן של אגרות-חוב	27	59
רווח (הפסד) מהשקעות במניות	(122)	293
התאמה לשווי הוגן של השקעה בחברה מוחזקת	11	6
התאמות לשווי הוגן של מכשירים נגזרים ⁽¹⁾	9	29
הכנסות (הוצאות) מימון הנובעות מחיסוי המס בגין השקעות בחו"ל וגידור חשיפות מטבע של פריטים לא-כספיים ⁽²⁾	87	(43)
סך-הכל השפעות שאינן מפעילות שוטפת	12	344
סך-הכל רווח מימוני מפעילות שוטפת ⁽³⁾	2,486	2,338
	(5.95%)	

- השפעת מדידת הרווח והפסד במכשירים נגזרים המהווים חלק מאסטרטגיית ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק על בסיס שווי הוגן לעומת מדידה על בסיס צבירה.
- בסעיף זה נכללו השפעות גידור חשיפות מטבע של פריטים לא-כספיים והשפעת חיסוי האסימטריה בחבות המס בגין הפרשי שער על ההשקעות בחברות בנות בחו"ל אשר אינם מובאים בחשבון בבסיס ההכנסה לצורך חישוב ההפרשה למס, שלא כמו הפרשי השער בגין מקורות המימון. הבנק מבצע חיסוי כנגד חשיפת המס בגין ההשקעות בחו"ל באמצעות העמדת מקורות מימון עודפים כנגד השקעות אלו.
- רווח מימוני בניטרול השפעות חריגות, ובניטרול השפעות הנובעות בעיקרן מעיתוי הרישום החשבונאי. מזה בגין השפעות שינויים במדד: הכנסה בסך 12 מיליון ש"ח ברבעון ראשון בשנת 2021, בהשוואה להוצאה בסך 70 מיליון ש"ח ברבעון ראשון בשנת 2020.

הכנסות המימון מפעילות שוטפת בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2021 הסתכמו בסך של 2,338 מיליון ש"ח בהשוואה לסך של 2,486 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הירידה נבעה מקיטון במרווחים הפיננסיים בפיקדונות בשל ירידת שיעורי הריבית הדולרית והשקלית. בנוסף, חלה ירידה בהיקף האשראי הקמעונאי הצרכני וחל קיטון בהכנסות מפעילות חדר עסקות, כאשר בתקופה המקבילה אשתקד חלה עלייה בהיקף העסקות עקב התנדויות בשוק בעקבות משבר התפשטות נגיף קורונה. מנגד, חל גידול בהכנסות מהפרשי הצמדה, בשל השינויים בשיעור המדד הידוע בין התקופות וחלה עלייה בהיקפי האשראי לדיור והאשראי העסקי.

סך הרווח המימוני המדווח הסתכם בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2021 בסך של 2,682 מיליון ש"ח בהשוואה לסך של 2,498 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. העלייה נבעה בעיקר מגידול ברווחים מהשקעה במניות. מנגד, חל קיטון בהכנסות מהפרשי שער בעיקר בשל גידור חשיפות מטבע של פריטים לא-כספיים וחל קיטון ברווח עקב ירידה בהכנסות מפעילות שוטפת כאמור לעיל.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 במרץ 2021

טבלה 4-2: נתונים עיקריים בדבר הכנסות והוצאות ריבית

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום				
31.03.20		31.03.21		
שיעור הכנסה (הוצאה)	הכנסות (הוצאות) ריבית	שיעור הכנסה (הוצאה) ריבית	הכנסות (הוצאות) ריבית	
במיליוני ש"ח/באחוזים				
2.45%	2,542	2.10%	2,591	הכנסות ריבית
0.58%	(350)	0.52%	(358)	הוצאות ריבית
1.87%	2,192	1.58%	2,233	הכנסות ריבית, נטו
2.11%		1.81%		יחס בין הכנסות מריבית נטו לבין יתרת הנכסים נושאי הריבית

בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2021 חלה עלייה בהכנסות ובהוצאות ריבית לעומת התקופה המקבילה אשתקד אשר נבעה מעלייה בנפח הנכסים וההתחייבויות ומגידול בהפרשי הצמדה, בשל השינויים בשיעור עלית המדד הידוע בין התקופות. העלייה קוזה בשל קיטון בשיעורי הריביות עקב ירידת שיעורי הריבית הדולרית והשקלית. בנוסף, הושפעו הכנסות הריבית משינוי בתמהיל האשראי שבא לידי ביטוי בקיטון בהיקפי האשראי הקמעונאי הצרכני וגידול בהיקפי האשראי לדיור.

בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2021 חלה ירידה ביחס בין הכנסות ריבית, נטו לבין יתרת נכסים נושאי ריבית לעומת התקופה המקבילה אשתקד בשיעור של 0.3%, בעיקר עקב גידול ביתרה הממוצעת של הנכסים נושאי ריבית, שנבע ברובו מעלייה חדה בנכסים הנזילים עקב גידול במקורות מפקדונות הציבור אשר הופקדו בבנק ישראל.

לפרטים נוספים ראה [פרק "שיעורי הכנסות והוצאות ריבית" בדוח ממשל תאגידי להלן](#).

ההוצאות בגין הפסדי אשראי הסתכמו בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2021 בהכנסה בסך של כ-508 מיליון ש"ח, בהשוואה להוצאה בסך של 809 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

ההוצאה הפרטנית, נטו הסתכמה בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2021 להכנסה בסך של 55 מיליון ש"ח, בהשוואה להוצאה בסך של 202 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הקיטון נובע הן מירידה בהוצאה הפרטנית ברוטו והן מגידול בהיקפי הריקברי בתקופה.

ההוצאה הקבוצתית, נטו, הסתכמה להכנסה בסך של 453 מיליון ש"ח בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2021, בהשוואה להוצאה בסך של 607 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הקיטון בהוצאה הקבוצתית נבע בעיקר מהשפעת השיפור שחל בפרמטרים המקרו כלכליים ובהמשך הירידה בהיקף החובות הנמצאים בדחיית תשלומים שהביאו לקיטון בשיעורי הפרשה הקבוצתית וכן מירידה בהיקף המחיקות האוטומטיות.

למידע נוסף בדבר התפתחות יתרות האשראי לציבור ראה [פרק המבנה וההתפתחות של הנכסים, ההתחייבויות, ההון והלימות ההון להלן](#).

למידע נוסף בדבר התנועה ביתרת הפרשה להפסדי אשראי, ראה [ביאור 6](#) בתמצית הדוחות הכספיים.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 במרץ 2021

טבלה 5-2: הוצאה המצטברת להפסדי אשראי בגין חובות ובגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים**

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום		
31.03.20	31.03.21	
במיליוני ש"ח		
324	89	הוצאה פרטנית בגין הפסדי אשראי
(122)	(144)	קיטון בהפרשה פרטנית להפסדי אשראי וגביית חובות שנמחקו חשבונאית
202	(55)	הוצאה (הכנסה) פרטנית, נטו, בגין הפסדי אשראי
607	(453)	הוצאה (הכנסה), נטו, בגין הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי ומחיקות חשבונאיות, נטו
809	(508)	סך-הכל הוצאה להפסדי אשראי*
* מזה:		
656	(203)	הוצאה (הכנסה), נטו, להפסדי אשראי בגין סיכון אשראי מסחרי
32	(68)	הוצאה (הכנסה), נטו, להפסדי אשראי בגין סיכון אשראי לדיור
120	(237)	הוצאה (הכנסה), נטו, להפסדי אשראי בגין סיכון אשראי פרטי אחר
1	-	הוצאה (הכנסה), נטו, להפסדי אשראי בגין סיכון אשראי לבנקים וממשלות
809	(508)	סך-הכל הוצאה (הכנסה) להפסדי אשראי
ב-%		
שיעור הוצאה מסך האשראי לציבור***:		
0.43%	0.11%	שיעור הוצאה הפרטנית בגין הפסדי אשראי
1.24%	(0.47%)	שיעור הוצאה (הכנסה) להפסדי אשראי, ברוטו מהיתרה הרשומה הממוצעת של האשראי לציבור****
1.07%	(0.66%)	שיעור הוצאה (הכנסה) להפסדי אשראי מהיתרה הרשומה הממוצעת של האשראי לציבור
0.25%	0.03%	שיעור המחיקות נטו בגין אשראי לציבור מהיתרה הרשומה הממוצעת של האשראי לציבור
14.20%	1.62%	שיעור המחיקות נטו בגין אשראי לציבור מיתרת הפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור

** לרבות בגין אשראי לדיור שנבחן לפי עומק הפיגור.

*** על בסיס שנתי.

**** הוצאה להפסדי אשראי, ברוטו הינה סך הוצאה להפסדי אשראי בניטרול הקיטון בהפרשה פרטנית להפסדי אשראי וגביית חובות שנמחקו חשבונאית.

עמלות והכנסות אחרות הסתכמו בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2021 ב-899 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-885 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. ההכנסות מעמלות הושפעו, בין היתר, מהשלכות התפשטות נגיף הקורונה וגרמו לירידה בהכנסות מדמי ניהול חשבון ובהכנסות מכרטיסי אשראי. מנגד, חלה עלייה בעמלות מעסקי מימון. העמלות מפעילות בניירות-ערך נותרו ברמה גבוהה, בדומה לתקופה המקבילה אשתקד, בשל מחזורי פעילות גבוהים בשוק ההון.

הכנסות האחרות הסתכמו בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2021 ב-82 מיליון ש"ח בהשוואה ל-22 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. העלייה נבעה בעיקרה מרווחי הון ממכירת סניפים.

טבלה 6-2: פירוט עמלות והכנסות אחרות

השינוי	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום		
	31.03.20	31.03.21	
במיליוני ש"ח			
			עמלות
(11.0%)	210	187	דמי ניהול חשבונות
(0.9%)	223	221	פעילות בניירות-ערך
(27.6%)	76	55	כרטיסי אשראי, נטו
(1.6%)	63	62	טיפול באשראי
13.9%	122	139	עמלות מעסקי מימון
(9.5%)	169	153	עמלות אחרות
(5.3%)	863	817	סך-הכל עמלות תפעוליות
272.7%	22	82	סך-הכל אחרות
1.6%	885	899	סך-הכל הכנסות תפעוליות והכנסות ואחרות

ההוצאות התפעוליות והאחרות הסתכמו בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2021 ב-1,919 מיליון ש"ח, בדומה לתקופה המקבילה אשתקד.

טבלה 7-2: פירוט של ההוצאות התפעוליות והאחרות

השינוי	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום		
	31.03.20	31.03.21	
במיליוני ש"ח			
13.9%	962	1,096	שכר
5.0%	321	337	אחזקה ופחת בניינים וציוד
(23.2%)	633	486	הוצאות אחרות
0.2%	1,916	1,919	סך-הכל הוצאות תפעוליות ואחרות

הוצאות השכר הסתכמו בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2021 ב-1,096 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-962 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בשיעור של 13.9%. הגידול בהוצאות השכר נבע מגידול בהוצאה למענק עקב העלייה בשיעורי התשואה בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד. הוצאות השכר השוטפות משקפות המשך חיסכון עקב המשך תהליכי התייעלות.

הוצאות האחזקה ופחת בניינים וציוד הסתכמו בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2021 ב-337 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-321 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בשיעור של 5.0% נובע בעיקר מגידול בהוצאות הפחת.

ההוצאות האחרות הסתכמו בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2021 ב-486 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-633 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הירידה נבעה בעיקר מירידה בהוצאות משפטיות ובהפרשה בגין חקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאים.

ההפרשה למסים על הרווח מפעילות נמשכת הסתכמה בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2021 בסך של 826 מיליון ש"ח, בהשוואה לסך של 363 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול הנובע בעיקר מעלייה ברווח לפני מס.

הרווח (ההפסד) הנקי מפעילות מופסקת הסתכם בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2020 בהפסד בסך של 109 מיליון ש"ח אשר נבע מהכרה בהפסד מירידת-ערך ההשקעה בישראל בסך של כ-109 מיליון ש"ח (לאחר השפעת המס) עקב ירידת מחיר המניה מתחת ליתרת ההשקעה בספרי הבנק ליום 31 בדצמבר 2019, בהשוואה למחיר ערב חלוקתה כדיבידנד בעין לבעלי המניות בחודש מרץ 2020.

חלקם של בעלי זכויות שאינן מקנות שליטה בהוצאות, נטו, של חברות מאוחדות הסתכם בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2021 בחלקם בהפסד בסך של 3 מיליון ש"ח, בהשוואה לחלקם בהפסד בסך של 5 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק הסתכם בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2021 בסך של 1,354 מיליון ש"ח, בהשוואה לסך של 192 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

הרווח הנקי הבסיסי למניה בת 1 ש"ח ערך נקוב הסתכם בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2021 ב-1.01 ש"ח, בהשוואה ל-0.14 ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

2.2.2. התפתחות ברווח הכולל

טבלה 2-8: רווח כולל

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום		
31.03.20	31.03.21	
במיליוני ש"ח		
187	1,351	רווח נקי לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
5	3	הפסד המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
192	1,354	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק רווח (הפסד) כולל אחר, לפני מסים:
(667)	(582)	התאמות בגין אגרות-חוב זמינות למכירה לפי שווי הוגן נטו
635	(17)	התאמות של התחייבויות בגין הטבות לעובדים*
(32)	(599)	הפסד כולל אחר, לפני מסים
7	204	השפעת המס המתייחס
(25)	(395)	הפסד כולל אחר לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה, לאחר מסים
-	-	בניכוי הפסד (רווח) כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(25)	(395)	הפסד כולל אחר המיוחס לבעלי מניות הבנק, לאחר מסים
162	956	הרווח הכולל לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
5	3	ההפסד הכולל המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
167	959	הרווח הכולל המיוחס לבעלי מניות הבנק

* בעיקר משקף התאמות בגין אומדנים אקטואריים לסוף התקופה והפחתה של סכומים שנרשמו בעבר ברווח כולל אחר.

הרווח הכולל הסתכם בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2021 בסך של 959 מיליון ש"ח, בהשוואה לסך של 167 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הרווח הכולל הושפע בעיקרו, מעלייה ברווח הנקי, אשר קוזזה בחלקה מיירידה בהתאמות של התחייבויות בגין הטבות לעובדים בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד בשל עלייה בשיעור ההיוון של ההתחייבויות האקטואריות ברבעון המקביל.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 במרץ 2021

2.3. המבנה והתפתחות של הנכסים, ההתחייבויות, ההון והלימות ההון

המאזן המאוחד ליום 31 במרץ 2021 הסתכם ב-554.4 מיליארד ש"ח, בהשוואה ל-539.6 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2020. העלייה נבעה בעיקר מגידול בפיקדונות הציבור בשל המשך ההרחבה המוניטרית שמבצע בנק ישראל והגדלת בסיס הכסף וכן מהמשך עלייה בחיסכון הציבור.

טבלה 9-2: ההתפתחות בסעיפי המאזן העיקריים

השינוי	יתרה ליום		
	31.12.20	31.03.21	
	במיליוני ש"ח		
	539,602	554,398	סך-כל הנכסים
2.7%	301,828	306,117	אשראי לציבור, נטו
1.4%	138,711	159,943	מזומנים ופיקדונות בבנקים
15.3%	71,885	64,798	ניירות-ערך
(9.9%)	435,217	455,394	פיקדונות הציבור
4.6%	23,490	21,415	אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים
(8.8%)	39,873	40,835	הון המיוחס לבעלי המניות של הבנק
2.4%			

2.3.1. מבנה והתפתחות הנכסים וההתחייבויות

אשראי לציבור

טבלה 10-2: התפתחות האשראי לציבור, נטו, לפי מגזרי פעילות גישת ההנהלה

השינוי	ליום		
	31.12.20	31.03.21	
	במיליוני ש"ח		
(0.0%)	37,233	37,225	לקוחות פרטיים
(0.7%)	31,371	31,139	עסקים קטנים
1.9%	98,737	100,650	הלואות לדיר
3.6%	42,290	43,832	מסחרי
(0.0%)	78,103	78,102	עסקי
7.8%	12,521	13,502	פעילות בינלאומית
6.0%	1,573	1,667	ניהול פיננסי
1.4%	301,828	306,117	סך-הכל

למידע נוסף בנוגע להתפתחות האשראי וסיכוני האשראי לפי ענפי משק ראה [סעיף סיכון אשראי בפרק סקירת הסיכונים, להלן](#).

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 במרץ 2021

חבויית בעייתיות

טבלה 2-11: סיכון אשראי בעייתית⁽¹⁾

31.12.20			31.03.21			
סך-הכל	חוץ-מאזני	מאזני	סך-הכל	חוץ-מאזני	מאזני	
במיליוני ש"ח						
4,640	669	3,971	4,621	623	3,998	סיכון אשראי פגום
2,412	158	2,254	2,266	210	2,056	סיכון אשראי נחות ⁽²⁾
5,186	781	4,405	4,751	716	4,035	סיכון אשראי בהשגחה מיוחדת
12,238	1,608	10,630	11,638	1,549	10,089	סך סיכון אשראי בעייתית*
9,754	1,460	8,294	9,349	1,409	7,940	סיכון אשראי בעייתית, נטו
728	-	728	777	-	777	* מזה חובות שאינם פגומים בפיגור של 90 ימים או יותר ⁽²⁾

(1) סיכון אשראי פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת.

(2) לרבות בגין הלוואות לדיוור שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור ובגין הלוואות לדיוור שבגינן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר. לפרטים בדבר הנחיות הפיקוח על הבנקים במסגרת התמודדות עם נגיף הקורונה, ראה [ביאור 1.1](#) בתמצית הדוחות הכספיים.

הערה:

סיכון אשראי מאזני וחוץ-מאזני מוצג לפני השפעת ההפרשה להפסדי אשראי ולפני השפעת ביטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה ושל קבוצת לווים.

למידע נוסף על ניתוח תיק האשראי וסיכון אשראי בעייתית, לרבות תרחישים וניתוחי רגישות שנבחנו, ראה [סעיף סיכון אשראי, בפרק סקירת הסיכונים להלן](#).

אשראי חוץ-מאזני

טבלה 2-12: ההתפתחות בסעיפים החוץ-מאזניים העיקריים

השינוי	יתרה ליום		במיליוני ש"ח	
	31.12.20	31.03.21		
	828	1,300		מכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים למעט נגזרים
57.0%				אשראי תעודות
4.9%	52,213	54,758		ערבויית והתחייבויות אחרות**
(16.7%)	15,744	13,110		מסגרות אשראי של כרטיסי אשראי שלא נוצלו באחריות הבנק
4.7%	47,997	50,258		מסגרות חח"ד ומסגרות אשראי אחרות בחשבונות לפי דרישה, שלא נוצלו*
3.4%	71,776	74,181		התחייבויות בלתי חוזרות לתת אשראי שאושר ושעדיין לא ניתן והתחייבויות להוצאת ערבויות

* כולל סיכון אשראי חוץ-מאזני בסך של כ-11,174 מיליוני ש"ח בגינו נרכש ביטוח מחברות ביטוח זרות לתיק ערבויות חוק מכר (ליום 31.12.20: 11,819 מיליוני ש"ח).

** כולל התחייבויות הבנק בגין חלקו בקרן סיכונים של מסלקת המענו"ף בסך 83 מיליוני ש"ח (ליום 31.12.20: 91 מיליוני ש"ח).

מסגרות כרטיסי אשראי שלא נוצלו באחריות הבנק הסתכמו לסך של כ-13.1 מיליארד ש"ח, בהשוואה ל-15.7 מיליארד ש"ח. הקיטון נובע בעיקר מצמצום מסגרות כרטיסי האשראי כחלק מהערכות ליישום החוק להגברת התחרות ולצמצום הריכוזיות בשוק הבנקאות בישראל. לפרטים נוספים ראה [ביאור 16](#) בתמצית הדוחות הכספיים.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 במרץ 2021

ניירות-ערך

לבנק השקעות באגרות-חוב ממשלתיות וקונצרניות וכן השקעה במניות סחירות (בעיקר זרות) ושאינן סחירות בפיזור נרחב. היקף ההשקעות בניירות הערך הסתכם ביום 31 במרץ 2021 בכ-64.8 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-71.9 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2020, ירידה בשיעור של כ-9.9% שנבעה בעיקר ממכירה, נטו, של אגרות-חוב של ממשלת ישראל ואגרות-חוב קונצרניות.

תיק המניות הכולל של קבוצת הבנק הסתכם לסך של כ-2.8 מיליארד ש"ח, המשקף המשך מגמת הגידול בהשקעות הלא הסחירות שהחלה בשנת 2020 ועלייה בשווי המניות.

ברבעון הראשון של שנת 2021 נרשמו הכנסות ממימוש ומהתאמות לשווי הוגן של אגרות-חוב בסך של כ-59 מיליון ש"ח בהשוואה לכ-27 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. לעומת זאת, נרשמה ירידה בסך של כ-582 מיליון ש"ח בשווי של אגרות-החוב, בהשוואה לירידה בסך של כ-667 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד, אשר נזקפה לקרן הון וממיינת לרווח והפסד בעת מכירה.

ברבעון הראשון של שנת 2021 נרשם בגין תיק המניות של הבנק רווח בסך של כ-293 מיליון ש"ח בהשוואה להפסד בסך של כ-122 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

להלן פירוט אודות הפעילות בניירות הערך של קבוצת הבנק:

טבלה 13-2: יתרות ניירות-ערך

סך-הכל	מוחזק לפדיון		זמין למכירה		תיק למסחר			
	הערך במאזן	% מסך ניירות-ערך	הערך במאזן	% מסך ניירות-ערך	הערך במאזן	% מסך ניירות-ערך		
במיליוני ש"ח/באחוזים								
ליום 31 במרץ 2021								
69.8%	45,198	0.3%	189	64.4%	41,755	5.0%	3,254	אגרות-חוב ממשלת ישראל
14.5%	9,414	-	-	14.5%	9,414	-	-	אגרות-חוב ממשלת ארצות-הברית
1.9%	1,253	-	-	2.0%	1,251	0.0%	2	אגרות-חוב ממשלות - מדינות זרות אחרות
86.2%	55,865	0.3%	189	80.9%	52,420	5.0%	3,256	סך-הכל אגרות-חוב ממשלות
0.5%	312	0.5%	312	-	-	-	-	אגרות-חוב קונצרניות - בישראל
9.0%	5,818	-	-	9.0%	5,818	-	-	אגרות-חוב קונצרניות - מדינות זרות
9.5%	6,130	0.5%	312	9.0%	5,818	-	-	סך-הכל אגרות-חוב קונצרניות
4.3%	2,803	-	-	4.3%	2,803	-	-	מניות
100.0%	64,798	0.8%	501	94.2%	61,041	5.0%	3,256	סך-הכל ניירות-ערך
ליום 31 בדצמבר 2020								
68.9%	49,549	0.0%	1	60.3%	43,335	8.6%	6,213	אגרות-חוב ממשלת ישראל
12.8%	9,168	-	-	12.8%	9,168	-	-	אגרות-חוב ממשלת ארצות-הברית
1.9%	1,396	-	-	1.9%	1,394	0.0%	2	אגרות-חוב ממשלות - מדינות זרות אחרות
84.0%	60,113	0.0%	1	75.0%	53,897	8.6%	6,215	סך-הכל אגרות-חוב ממשלות
0.6%	425	0.6%	425	-	-	-	-	אגרות-חוב קונצרניות - בישראל
12.5%	8,962	-	-	12.5%	8,962	-	-	אגרות-חוב קונצרניות - מדינות זרות
13.1%	9,387	0.6%	425	12.5%	8,962	-	-	סך-הכל אגרות-חוב קונצרניות
3.3%	2,385	-	-	3.3%	2,385	-	-	מניות
100.0%	71,885	0.6%	426	90.8%	65,244	8.6%	6,215	סך-הכל ניירות-ערך

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 במרץ 2021

טבלה 2-14: פירוט אגרות-חוב קונצרניות לפי ענפי משק

31.12.20		31.03.21		
אחוז מסך אגרות-חוב קונצרניות	הערך במאזן	אחוז מסך אגרות-חוב קונצרניות	הערך במאזן	
	במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח	
7.2%	676	7.9%	486	כרייה וחציבה
12.8%	1,205	13.4%	823	תעשייה
4.3%	404	6.4%	392	חשמל ומים
5.3%	497	4.4%	267	מידע ותקשורת
58.5%	5,483	54.5%	3,345	בנקים ומוסדות פיננסיים
4.3%	406	3.7%	226	מסחר
3.6%	340	5.5%	336	תחבורה ואחסנה
4.0%	376	4.2%	255	אחרים
100.0%	9,387	100.0%	6,130	סך-הכל אגרות-חוב קונצרניות

לפרטים נוספים לגבי סכומים הנמדדים בשווי הוגן, ראה [ביאור 15](#). בתמצית הדוחות הכספיים.
לפרטים בדבר ההפסד שטרם מומש מהתאמות לשווי הוגן בגין אגרות-חוב זמינות למכירה, ראה [ביאור 5](#) בתמצית הדוחות הכספיים.

פיקדונות

טבלה 2-15: התפתחות ביתרות הפיקדונות

השינוי	יתרה ליום		
	31.12.20	31.03.21	
	במיליוני ש"ח		
4.6%	435,217	455,394	פיקדונות הציבור
5.3%	6,591	6,942	פיקדונות מבנקים
(26.9%)	761	556	פיקדונות הממשלה
4.6%	442,569	462,892	סך-הכל

יתרת הפיקדונות ליום 31 במרץ 2021 הסתכמה בסך של כ-462.9 מיליארד ש"ח בהשוואה לסך של כ-442.6 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2020. ברבעון הראשון של שנת 2021 נמשכה מגמת הגידול המואץ ביתרת הפיקדונות לנוכח ההרחבה המוניטרית שביצע בנק ישראל כחלק מהתמודדות עם התפשטות נגיף הקורונה, אשר מגדילה את בסיס הכסף ובמקביל את פיקדונות הציבור וכן, מהמשך עלייה בחיסכון הציבור.

פעילות חוץ-מאזנית בניירות-ערך המוחזקים על-ידי הציבור

טבלה 2-16: ההתפתחות ביתרות החזקת הנכסים הכספיים החוץ-מאזניים של לקוחות קבוצת הבנק, לגביהם מספקת קבוצת הבנק שירותי משמורת, ניהול, תפעול וייעוץ

השינוי	יתרה ליום		
	31.12.20	31.03.21	
	במיליוני ש"ח		
7.2%	646,484	692,989	ניירות-ערך ⁽¹⁾
10.8%	76,500	84,780	נכסי קרנות נאמנות ⁽²⁾

- (1) לרבות יתרות ניירות-ערך של קופות-גמל וקרנות נאמנות לגביהן מעניקה קבוצת הבנק שירותי משמורת.
(2) שווי הנכסים של קרנות הנאמנות המקבלות שירותים נלווים לניהול חשבונות בהיקפים שונים.

הגידול בהיקף ניירות-ערך של לקוחות קבוצת הבנק הושפע בעיקרו מעליות בשווקים במהלך התקופה.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 במרץ 2021

אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים ליום 31 במרץ 2021 הסתכמו בכ-21.4 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-23.5 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2020, קיטון בשיעור של כ-8.8% שנבע מפירעונות במהלך הרבעון הראשון של שנת 2021 של אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים שהונפקו על-ידי פועלים הנפקות בסך של כ-2 מיליארד ש"ח (פירעון חלקי של אגרות-חוב סדרה 34 בסך של כ-0.7 מיליארד ש"ח, וכן פירעון מלא של כתבי התחייבות נדחים סדרה י' בסך של כ-0.9 מיליארד ש"ח וכתבי התחייבות נדחים סדרה יא' בסך של כ-0.4 מיליארד ש"ח).

טבלה 2-17: פירוט אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים

ליום 31 בדצמבר 2020		ליום 31 במרץ 2021		
מזה: סחיר	הערך במאזן	מזה: סחיר	הערך במאזן	
במיליוני ש"ח				
10,029	11,651	8,753	10,373	כתבי התחייבות נדחים
11,826	11,839	11,042	11,042	אגרות-חוב
21,855	23,490	19,795	21,415	סך-הכל אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים

טבלה 2-18: מכשירים נגזרים

31.12.20			31.03.21			
ערך נקוב	שווי הוגן שלילי	שווי הוגן חיובי	ערך נקוב	שווי הוגן שלילי	שווי הוגן חיובי	
במיליוני ש"ח						
351,385	7,180	6,025	354,342	5,486	4,983	חוזי ריבית
322,152	7,703	6,894	360,057	4,514	4,969	חוזי מטבע
91,017	1,914	1,925	100,807	1,405	1,412	חוזים בגין מניות
407	45	46	42	2	2	חוזי סחורות ושירותים (כולל נגזרי אשראי)
764,961	*16,842	14,890	815,248	*11,407	11,366	סך-הכל

* מזה: שווי הוגן נטו של התחייבויות בגין נגזרים משובצים בסך של 44 מיליוני ש"ח (31.12.2020: 38 מיליוני ש"ח) אשר נכללת במאזן בסעיף פיקדונות הציבור.

2.3.2. הון, הלימות הון ומינוף

1. הון

השקעות בהון הבנק ועסקות במניותיו

הון המניות המונפק והנפרע של הבנק ליום 31 במרץ 2021 הינו 1,335,921,743 ש"ח ע.ג. המורכב ממניות רגילות בנות 1 ש"ח ע.ג. כל אחת. ההון המונפק הינו בניכוי 1,455,368 מניות רגילות שנרכשו על-ידי הבנק ("מניות באוצר").

עד חודש נובמבר 2018 החזיקה גב' שרי אריסון בהיתר שליטה בבנק, באמצעות אריסון החזקות (1998) בע"מ ("אריסון החזקות"). ביום 22 בנובמבר 2018 הוחלף היתר השליטה של גב' אריסון בהיתר להחזקת אמצעי שליטה שקיבלה מבנק ישראל ("היתר החזקה"), אשר מאפשר את ביזור השליטה בבנק והבנק הפך תאגיד בנקאי בלא גרעין שליטה. לפי תנאי היתר ההחזקה נדרשת גב' אריסון, המחזיקה למועד פרסום הדוח כ-11.35% ממניות הבנק, למכור בתוך מספר שנים (עד חודש נובמבר 2022, עם אפשרות הארכה של שנתיים נוספות באישור המפקח על הבנקים) את החזקותיה בבנק העולות על 5%. לפרטים נוספים אודות היתר ההחזקה, השינוי במבנה השליטה בבנק והשלכותיו, ראה [דוח ממשל תאגידי בפרק "עניינים אחרים" בדוחות הכספיים לשנת 2018](#).

דיבידנדים

כפוף לאמור להלן בסעיף זה, מדיניות חלוקת הדיבידנד של הבנק החל מהרבעון הראשון של שנת 2017 היא לחלק עד 40% מהרווח הנקי הרבעוני הנובע מפעולות רגילות. כל חלוקה כפופה להחלטה ספציפית של דירקטוריון הבנק לפי שיקול דעתו במועד החלוקה ובהתחשב בשיקולים עסקיים, בהוראת כל דין ובמגבלות על חלוקה.

בנוסף למגבלות על-פי חוק החברות, חלוקת דיבידנד על-ידי תאגיד בנקאי כפופה לרגולציה החלה על תאגידים בנקאיים בישראל, לפיה לא יחולק דיבידנד: (א) אם יתרת העודפים המצטברת של הבנק (בניכוי הפרשים בחובה, שנכללו ברווח כולל אחר מצטבר) על-פי הדוחות הכספיים האחרונים שפורסמו אינה חיובית, או במידה שחלוקה כאמור תגרום ליתרה שלילית; (ב) כאשר אחת או יותר משלוש השנים הקלנדריות האחרונות הסתיימה בהפסד או בהפסד כולל; (ג) כאשר התוצאה המצטברת של שלושת הרבעונים המסתיימים בתום תקופת הביניים לגביה פורסם הדוח הכספי האחרון מראה על הפסד או על הפסד כולל; (ד) אם התחזית הינה שבשנה הסמוכה לאחר החלוקה, יחס הון הבנק לנכסי סיכון ירד מתחת ליחס הנדרש לגביו; (ה) מקרנות הון או מהפרשים בזכות, הנובעים מתרגום דוחות כספיים של פעילויות חוץ; (ו) במידה שלאחר חלוקתו, הנכסים הלא-כספיים של הבנק יעלו על הונו העצמי; או (ז) במידה שהבנק לא יעמוד בדרישות סעיף 23א' לחוק הבנקאות אשר קובע הגבלה לגבי השיעור מההון, אשר מותר לתאגיד בנקאי להשקיע בתאגידים ריאליים. על אף האמור לעיל, במקרים מסוימים יוכל הבנק לחלק דיבידנד אף בהתקיים הנסיבות לעיל, במידה שקיבל מראש ובכתב את אישורו של הפיקוח על הבנקים לחלוקה, ועד לגובה הסכום שאושר כאמור.

לפרטים בדבר יעד הלימות ההון של הבנק ראה [פרק הלימות הון להלן](#).

על-פי תנאי שטר הון נדחה סדרה 1 היה ונדחו תשלומי הריבית בגין שטר הון זה, הבנק לא ישלם דיבידנד לבעלי מניותיו כל עוד לא שולמו במלואם כל תשלומי הריבית שסילוקם נדחה.

לאור אי הודאות שהיתה קיימת ביחס לחקירת הרשויות האמריקאיות עובר לאישור ההסדרים עימן, מטעמי שמרנות ובתיאום עם בנק ישראל החל מהרבעון השני של 2018 לא הכריז דירקטוריון הבנק על חלוקת דיבידנד מרווחים שוטפים, זאת מבלי לשנות ממדיניות חלוקת הדיבידנד של הבנק. על רקע הודעת הפיקוח על הבנקים מיום 29 במרץ 2020 והוראת שעה שקבע (ראה [סעיף 2 לעניין הלימות הון להלן](#)) בקשר עם התפשטות נגיף הקורונה החליט דירקטוריון הבנק ביום 31 במרץ 2020, כי לאור אי הודאות בתנאים המקרו כלכליים יחד עם הגשמת תכלית הוראות ומדיניות הפיקוח על הבנקים, עד לתום תוקף הוראת השעה והתבהרות התנאים ימשיך הבנק שלא לבצע חלוקות מרווחים שוטפים. ליום 31 במרץ 2021 הסתכם יחס הון עצמי רובד ב-1 11.67% שהוא גבוה מיחס ההון המזערי הנדרש על-ידי בנק ישראל ומיעד ההון של הדירקטוריון ומגלם אפשרות לחזרה לחלוקת דיבידנד בכפוף, בין היתר, לאישורים הנדרשים.

כתוצאה ממכירת כ-65.2% ממניות ישראלכרט ברבעון השני של שנת 2019, נוצרו לבנק עודפי הון נוספים. בקשר עם עודפי הון אלה הכריז דירקטוריון הבנק בחודש ספטמבר 2019 על חלוקת דיבידנד בסך של 1 מיליארד ש"ח אשר שולם בחודש אוקטובר 2019.

ביום 9 במרץ 2020 חולקה יתרת ההחזקה של הבנק במניות ישראלכרט (כ-33% מהון המניות המונפק והנפרע של ישראלכרט), כדיבידנד בעין לבעלי מניות הבנק.

טבלה 19-2: פרטים בדבר דיבידנד ששולם

מועד הכרזה	מועד תשלום	דיבידנד למניה	דיבידנד ששולם במזומן
02.02.2020	09.03.2020	באגורות	במיליוני ש"ח
		*53.937	*720
24.09.2019	23.10.2019	74.897	1,000

* חלוקת יתרת ההחזקה של הבנק בישראלכרט (כ-33%) כדיבידנד בעין. בגין כל מניה של הבנק חולקה כדיבידנד בעין כ-0.0494 מניה של ישראלכרט. הדיבידנד חושב בהתבסס על שער מניית ישראלכרט ביום 8 במרץ 2020 (10.91 ש"ח).

2. הלימות הון

גישה הבנק להערכת הלימות ההון

הבנק מיישם את הוראות מדידה והלימות הון המבוססות על הוראות באזל כפי שפורסמו על-ידי הפיקוח על הבנקים וכפי ששולבו בהוראות ניהול בנקאי תקין 201-211 וכן במסגרת קובץ שאלות ותשובות. הוראות אלה מתבססות על שלושה נדבכים:

- נדבך 1 - כולל את אופן חישוב דרישות ההון המזערי הפיקוחי בגין סיכונים האשראי, הסיכון התפעולי וסיכון השוק.
- נדבך 2 - מתווה את התהליכים הפנימיים בבנק (ICAAP - Internal Capital Adequacy Assessment Process) המשמשים להערכת ההון הנדרש בגין מכלול הסיכונים לרבות אלו שאינם נכללים בנדבך 1 (כגון ריכוזיות אשראי, סיכון ריבית בתיק הבנקאי, סיכונים נזילות, סיכונים סליקה וסיכונים אסטרטגיים) ובמקביל תהליך סקירה שמבוצע על-ידי הפיקוח על הבנקים.
- נדבך 3 - משמעת שוק. נדבך זה קובע את האופן וההיקף של המידע שיוצג במסגרת הדיווח לציבור בדבר הסיכונים שהבנק חשוף אליהם. במסגרת נדבך זה נדרש מתן מידע כמותי ומידע איכותי כדי לאפשר לגורמי השוק להעריך את מידת החשיפה של הבנק לגורמי סיכון.

הוראות באזל 3

הוראות באזל 3 נכנסו לתוקף ביום 1 בינואר 2014, כאשר היישום הינו באופן מדורג בהתאם להוראות המעבר שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי תקין 299 בנושא "מדידה והלימות הון - ההון הפיקוחי - הוראות מעבר". בהתאם להוראות המעבר, מכשירי ההון שאינם כשירים עוד כהון פיקוחי הוכרו החל מיום 1 בינואר 2014 עד לתקרה של 80% מיתרתם בהון הפיקוחי ליום 31 בדצמבר 2013, ובכל שנה עוקבת מופחתת תקרה זו ב-10% נוספים עד ליום 1 בינואר 2022. בהתאם לאמור, בשנים 2020 ו-2021 תקרת המכשירים הכשירים כהון פיקוחי עמדה על 20% ו-10%, בהתאמה.

יעד הלימות ההון ואופן ניהול ותכנון ההון

ביום 31 במרץ 2020 פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר בנושא "התאמות להוראות ניהול בנקאי תקין לצורך התמודדות עם משבר הקורונה (הוראת שעה)" ("הוראת השעה") וזאת, לפי הודעת הפיקוח על הבנקים, על רקע התפשטות נגיף הקורונה ועל מנת להבטיח את יכולתם של הבנקים להמשיך להציע אשראי. בהתאם לחוזר נדרש הבנק בהיותו תאגיד בנקאי משמעותי במיוחד (כזה, שסך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד מהווה לפחות 24% מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית בישראל), לעמוד ביחס הון עצמי רובד 1 מזערי בשיעור של 9% (לעומת 10% לפני השינוי), וביחס הון כולל מזערי של 12.5% (לעומת 13.5% לפני השינוי). תוקפה הראשוני של הוראת השעה היה למשך שישה חודשים והיא הוארכה בחודש ספטמבר 2020 בשישה חודשים נוספים (עד 31 במרץ 2021). ההקלה בדרישות ההון תחול עד תום 24 חודשים מתום תוקף הוראת השעה ובלבד שיחסי ההון של התאגיד הבנקאי לא יפחתו מיחסי ההון במועד תום תוקף הוראת השעה או יחסי ההון שחלו על הבנק טרם הוראת השעה, הנמוך מביניהם. ביום 22 במרץ 2021 פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר המאריך את תוקפה של הוראת השעה עד 30 בספטמבר 2021 וכן קובע כי בתקופה של ששת החודשים מתום תוקף הוראת השעה, הפחתה ביחסי ההון של עד 0.3 נקודות אחוז מיחס ההון המזערי לא תחשב כחריגה מהוראת השעה. ליחסי ההון המזעריים התווספה דרישת הון בשיעור המבטא 1% מיתרת ההלוואות לדיור לתאריכי הדוחות הכספיים, למעט הלוואות לדיור שניתנו בתקופת הוראת השעה.

בהתאם לכך, יחס הון עצמי רובד 1 המזערי יחס ההון הכולל המזערי הנדרשים מהבנק (שהינו תאגיד בנקאי משמעותי במיוחד) על-ידי הפיקוח על הבנקים על בסיס מאוחד, ליום 31 במרץ 2021 ולמשך תקופת הוראת השעה, הינם 9.23% ו-12.73%, בהתאמה (במקום 10.29% ו-13.79% ללא הוראת השעה). בהודעה שפרסם הפיקוח על הבנקים בקשר עם הוראת השעה, הוא ביקש מהדירקטוריונים של הבנקים, בין היתר, לבחון מחדש את מדיניות הדיבידנדים מתוך כוונה שהמקורות ההוניים שישתחררו כתוצאה מהקטנת דרישות ההון ישמשו להגדלת אשראי ולא לצורך חלוקה. על רקע הודעת הפיקוח וכדי לאפשר יישום תכלית ההוראה החליט דירקטוריון הבנק ביום 31 במרץ 2020 להתאים את יעד יחס הון עצמי רובד 1 המזערי ל-9.5%. עוד החליט הדירקטוריון כי בשים לב למדיניות החלוקה הקיימת בבנק (של חלוקת עד 40% מהרווח הנקי הרבעוני הנובע מפעולות רגילות), לאור אי הוודאות בתנאים המקרו כלכליים יחד עם הגשמת תכלית הוראת השעה ומדיניות הפיקוח על הבנקים, עד לתום תוקף הוראת השעה והתבהרות התנאים ימשיך הבנק שלא לבצע חלוקות מרווחים שוטפים.

יעד הון עצמי רובד 1 שנקבע על-ידי הבנק מביא בחשבון, בין היתר, את תוצאות תהליכי קביעת יעדי ההון הפנימיים של הבנק, לרבות תוצאות מבחני הקיצון הפנימיים שערך הבנק, ואת תוצאות הדיונים שהתקיימו עם הפיקוח על הבנקים לגבי מאפייני הסיכון הפרטניים של הבנק במסגרת תהליך הסקירה הפיקוחי האחרון שבוצע ומבחני הקיצון האחרונים שבוצעו.

לצורך עמידה ביעד הלימות ההון וניהול אפקטיבי של ההון מבוצע תכנון הון בבנק בהתבסס על תוכנית העבודה של הבנק והוראות הרגולציה, תוך תרגומן לנכסי הסיכון, ושינויים בהון על רבדי השונים תוך שמירה על שולי ביטחון. במסגרת תכנון ההון יחסי ההון, מתבצעים מבחני רגישות שונים. כמו-כן, הבנק עוקב באופן שוטף אחר התוצאות בפועל אל מול התכנון והפערים ביניהם, ובהתאם לצורך בוחן נקיטת פעולות נדרשות לצורך שמירה על יעדי הון שנקבעו. מדיניות הבנק הינה להחזיק רמת הלימות הון הגבוהה מהיחס המזערי הנדרש על-ידי הפיקוח על הבנקים ואשר אינה נמוכה מרמת הלימות ההון הנדרשת לכיסוי הסיכונים כפי שהם מוערכים בתהליך הפנימי להערכת הלימות ההון (ה-ICAAP). במסגרת ה-ICAAP, הבנק בוחן את השפעתם של תרחישי קיצון על יחסי הלימות ההון ובהתאם קיימת תוכנית לחזרה להלימות ההון הרגולטורית בקרות אירוע קיצון כאמור.

התייעלות תפעולית

במסגרת חוזרי הפיקוח על הבנקים ניתנו הקלות לבנקים שיבצעו התייעלות בכח אדם והתייעלות בתחום הנדל"ן. ממועד מתן ההקלות הכריז הבנק על תוכניות התייעלות בכח אדם בהיקף כולל של 1,114 מיליוני ש"ח, נטו מהשפעת מס. השפעת התוכניות האמורות נזקפה להון, ולצרכי חישוב יחס הון ויחס מינוף מופחתת מההון הפיקוחי על פני 5 שנים, ממועד תחילת היישום של כל תוכנית. יתרת השפעת ההקלות בגין תוכניות התייעלות על יחס הון עצמי רובד 1 מוערכת בכ-0.12% ליום 31 במרץ 2021.

שלוחת הבנק בתורכיה

על רקע המצב הכלכלי והפוליטי בתורכיה ובמסגרת התוכנית האסטרטגית של הבנק, הוחלט לפעול למכירת ההשקעה בבנק פוזיטיף. בהתאם לכך, הבנק פועל להקטנה הדרגתית של תיק האשראי של בנק פוזיטיף. בחודש פברואר 2021 התקשר הבנק, יחד עם בעל מניות המיעוט, בהסכם למכירת מלוא החזקות הצדדים (100%) בבנק פוזיטיף לרוכש. העסקה כפופה לקבלת אישורים גולטוריים עד ליום 30 ביוני 2021. במענה לפניית הבנק לפיקוח על הבנקים לאישור העסקה, הודיע הפיקוח על הבנקים ביום 10 במרץ 2021, כי בכפוף לקבלת האישורים בתורכיה והשלמת העסקה, הוא אינו רואה מניעה לבטל את היתר השליטה של הבנק בבנק פוזיטיף. בחודש מאי 2021 התקבל אישור רשות התחרות בתורכיה לעסקה, אשר טעונה גם את אישור הפיקוח על הבנקים בתורכיה. בחודש ינואר 2019 התקבל מכתב מבנק ישראל בנושא שלוחת הבנק בתורכיה, בנק פוזיטיף, בו ציין בנק ישראל כי פעילות הבנק בתורכיה חושפת אותו לסיכונים משמעותיים ולפיכך, עד למימוש מלוא החזקות הבנק בשלוחה, נדרש הבנק להגדיל את שיעורי השקלול של נכסי הסיכון בגין פעילות השלוחה בחישוב יחס ההון המאוחד בלבד, באופן הבא:

- החל מיום 1 בינואר 2020 ישוקללו נכסי הסיכון בגין פעילות השלוחה בשיעור של 300% לכל הפחות.
- החל מיום 1 בינואר 2021 ישוקללו נכסי הסיכון בגין פעילות השלוחה בשיעור של 600% לכל הפחות.

בהתאם לכך, החל מיום 1 בינואר 2020 הבנק שיקלל את נכסי הסיכון בגין בנק פוזיטיף ב-300% וההשפעה על הדוחות לרבעון הראשון של שנת 2020 הייתה קיטון ביחס הון עצמי רובד 1 של כ-0.04%. החל מיום 1 בינואר 2021 הבנק שיקלל את נכסי הסיכון בגין בנק פוזיטיף ב-600% וההשפעה למועד המעבר הינה קיטון נוסף ביחס הון עצמי רובד 1 של כ-0.04%.

בחודש אפריל 2021 הבנק חידש קו אשראי לבנק פוזיטיף בסך של כ-50 מיליון דולר בשיעור ריבית נמוך מתנאי השוק (לפרטים ראה [פרק הון, הלימות הון ומינוף בדוח הדירקטוריון וההנהלה לשנת 2020](#)). מועד פירעון קו האשראי נקבע לדצמבר 2021 או עד למועד השלמת מכירת בנק פוזיטיף – המוקדם מביניהם. לדרישת הפיקוח על הבנקים, בשל התמחור האמור נוכחה יתרת קו האשראי מההון הפיקוחי.

השפעת היישום הצפוי של כללי חשבונאות בנושא הפסדי אשראי צפויים על ההון הפיקוחי

תאגידים בנקאיים נדרשים לזקוף לעודפים ביום 1 בינואר 2022 את השפעת היישום לראשונה של כללי חשבונאות בנושא הפסדי אשראי צפויים. בחודש דצמבר 2020 הפיקוח על הבנקים פרסם חוזר לפיו, במידה והיישום לראשונה יגרם לקיטון בהון עצמי רובד 1 של התאגיד הבנקאי, נטו מהשפעת המס, רשאי התאגיד הבנקאי לכלול קיטון זה בהדרגה על פני 3 שנים. הבנק נערך ליישום ההוראה ובשלב זה לא ניתן לאמוד את השפעתה. לפרטים נוספים ראה [ביאור 1.1](#). בתמצית הדוחות הכספיים.

יישום דירוגי אשראי חיצוניים

החל מהרבעון הראשון לשנת 2021, עבר הבנק לשימוש במדרג אחד בלבד לצרכי מדידת הלימות הון (כמתאפשר בהוראות בנק ישראל) במקום שימוש בדירוג הנמוך מבין שני מדרגים כפי שנהג הבנק עד כה. החברה המדרגת שתישאר בשימוש היא חברת Standard & Poor's (S&P). השפעת המעבר למדרג אחד למועד המעבר הינה עלייה של כ-0.12% ביחס הון עצמי רובד 1 ועלייה של כ-0.16% ביחס ההון הכולל.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 במרץ 2021

טבלה 20-2: חישוב יחס הלימות ההון

31 בדצמבר 2020	31 במרץ 2020	31 במרץ 2021	
			במיליוני ש"ח
1. הון לצורך חישוב יחס ההון לאחר התאמות פיקוחיות וניכויים			
40,070	38,152	41,012	הון עצמי רובד 1 ⁽¹⁾
488	488	244	הון רובד 1 נוסף
40,558	38,640	41,256	סך-הכל הון רובד 1 ⁽¹⁾
10,221	9,552	10,216	הון רובד 2
50,779	48,192	51,472	סך-הכל הון כולל ⁽¹⁾
2. יתרות משוקללות של נכסי סיכון			
321,149	313,394	324,431	סיכון אשראי ⁽²⁾
3,447	3,226	3,852	סיכונים שוק
23,166	23,612	23,090	סיכון תפעולי
347,762	340,232	351,373	סך-הכל יתרות משוקללות של נכסי סיכון ⁽²⁾
באחוזים			
3. יחס ההון לרכיבי סיכון			
11.52%	11.21%	11.67%	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון
11.66%	11.36%	11.74%	יחס הון רובד 1 לרכיבי סיכון
14.60%	14.16%	14.65%	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
9.24%	9.27%	9.23%	יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש על-ידי הפיקוח על הבנקים ⁽³⁾
12.74%	12.77%	12.73%	יחס ההון הכולל המזערי הנדרש על-ידי הפיקוח על הבנקים ⁽³⁾

(1) הנתונים מוצגים בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 202 בדבר "מדידה והלימות הון - ההון הפיקוחי" ובהתאם להוראות המעבר שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי תקין 299. בנוסף, נתונים אלה כוללים התאמות בגין תוכניות ההתייעלות אשר נזקפות בשיעורים שווים על פני 5 שנים ממועד תחילתן. לפרטים נוספים על השפעת ההתאמות בגין תוכניות ההתייעלות ראה בסעיף זה לעיל.

(2) מסך-הכל היתרות המשוקללות של נכסי סיכון הופחתו סך של 503 מיליוני ש"ח ליום 31 במרץ 2021, 578 מיליוני ש"ח ליום 31 בדצמבר 2020 ו-808 מיליוני ש"ח ליום 31 במרץ 2020 בשל התאמות בגין תוכניות ההתייעלות, אשר בהתאם לאישור הפיקוח על הבנקים נזקפות בהדרגה על פני 5 שנים ממועד תחילתן.

(3) יחס הון עצמי רובד 1 המזערי ויחס ההון הכולל המזערי שנדרשו עובר ליום 31 במרץ 2020 הינם 10% ו-13.5% בהתאמה, והחל ממועד זה ולמשך תקופת הוראת השעה (ראה בסעיף זה לעיל) הינם 9% ו-12.5% בהתאמה. ליחסים אלה התווספה דרישת הון בשיעור המבטא 1% מיתרת ההלוואות לדיור לתאריכי הדוחות הכספיים, למעט הלוואות לדיור שניתנו בתקופת הוראת השעה.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 במרץ 2021

3. יחס מינוף

הבנק מיישם את הוראת ניהול בנקאי תקין 218 בנושא "יחס מינוף" (להלן: "ההוראה"). ההוראה קובעת יחס מינוף פשוט ושקוף שאינו מבוסס סיכון, אשר יפעל כמדידה משלימה לדרישות ההון מבוססות הסיכון, ואשר נועד להגביל את צבירת המינוף בתאגיד הבנקאי.

יחס המינוף מבוטא באחוזים ומוגדר כיחס בין מדידת ההון למדידת החשיפה. ההון לצורך מדידת יחס המינוף הוא הון רובד 1 כהגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין 202, תוך התחשבות בהסדרי המעבר שנקבעו. סך מדידת החשיפה היא סכום החשיפות המאזניות, חשיפות לנגזרים ולעסקות מימון ניירות-ערך ופריטים חוץ-מאזניים.

ביום 15 בנובמבר 2020 הפיקוח על הבנקים פרסם חוזר לעדכון הוראת ניהול בנקאי תקין 250 בדבר יחס המינוף. תאגיד בנקאי יעמוד ביחס מינוף שלא יפחת מ-4.5% על בסיס מאוחד. תאגיד בנקאי שסך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד הוא 24% או יותר מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית (הבנק הינו תאגיד בנקאי כזה), יעמוד ביחס מינוף שלא יפחת מ-5.5% (במקום 6%). תחילת יישום ההוראה מיום פרסומה. עם תום תוקף הוראת השעה, תמשיך ההקלה לחול עוד 24 חודשים, ובלבד שיחס המינוף לא יפחת מיחס המינוף במועד תום תוקף ההוראה או יחס המינוף המינימלי שחל על התאגיד הבנקאי טרם הוראת השעה, הנמוך מביניהם. ביום 22 במרץ 2021 פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר המאריך את תוקפה של הוראת השעה עד 30 בספטמבר 2021.

טבלה 2-21: יחס מינוף

31 בדצמבר 2020	31 במרץ 2020	31 במרץ 2021	
			במיליוני ש"ח
			בנתוני המאוחד
40,558	38,640	41,256	הון רובד *1
597,837	541,421	620,054	סך החשיפות *
			באחוזים
6.78%	7.14%	6.65%	יחס מינוף
5.50%	6.00%	5.50%	יחס מינוף מזערי הנדרש על-ידי הפיקוח על הבנקים **

* נתונים אלה כוללים התאמות בגין תוכניות ההתייעלות לפי הוראות הפיקוח על הבנקים (ראה [סעיף "התייעלות תפעולית" לעיל](#)). השפעת ההקלות בגין תוכניות ההתייעלות על יחס המינוף ליום 31 במרץ 2021, המוערכת בכ-0.06% נזקפת בשיעורים שווים על פני 5 שנים ממועד תחילתן.

** לפי חוזר הפיקוח על הבנקים יחס המינוף המזערי הינו 5.5% בתקופת הוראת השעה. לפרטים נוספים ראה [סעיף "יחס מינוף" לעיל](#).

הקיטון ביחס המינוף ליום 31 במרץ 2021 נובע בעיקר מעלייה בנפח המאזן בעקבות גידול בפיקדונות הציבור ומנגד עלייה במזומנים ופיקדונות בבנקים כתוצאה מההרחבה המוניטרית שבוצעה על-ידי בנק ישראל והעלייה בנזילות שחלה בעקבותיה, כך שעיקר הקיטון מקורו בעלייה בנזילות שאינה משקפת מינוף לחשיפות אשראי.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 במרץ 2021

2.4. תיאור עסקי קבוצת הבנק לפי מגזרי פעילות פיקוחיים

הדיווח על מגזרי פעילות הינו בהתאם למתכונת ולסיווגים שנקבעו בהוראות הדיווח לציבור של הפיקוח על הבנקים. דיווח זה שונה במהותו ממגזרי הפעילות המשמשים את הבנק לפי גישת ההנהלה, אשר מפורטים בסעיף 2.5 ובביאור 12א בתמצית הדוחות הכספיים. מגזרי הפעילות הפיקוחיים מדווחים במתכונת האחידה שקבע הפיקוח על הבנקים לכלל המערכת הבנקאית, והם מבוססים על מאפייני הלקוחות, כגון: היקף תיק הנכסים - בהתייחס ללקוחות פרטיים, או המחזור העסקי - בהתייחס ללקוחות העסקיים.

להגדרות המגזרים הפיקוחיים ולפרטים בדבר עיקרי ההנחיות, האומדנים ועקרונות הדיווח, ראה [ביאור 28 בדוחות הכספיים לשנת 2020](#).

טבלה 2-22: תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של מגזרי פעילות פיקוחיים

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרץ 2021											
סך-הכל	פעילות חו"ל	פעילות ישראל									
		סך-הכל פעילות חו"ל	סך-הכל פעילות ישראל	אחר	ניהול פיננסי	גופים מוסדיים	עסקים גדולים	עסקים בינוניים	עסקים קטנים וזעירים	בנקאות פרטית	משקי בית ⁽¹⁾
במיליוני ש"ח											
2,682	120	2,562	-	835	23	297	195	493	10	709	רווח מימוני, נטו
899	10	889	96	35	25	113	69	218	39	294	עמלות והכנסות אחרות
3,581	130	3,451	96	870	48	410	264	711	49	1,003	סך הכנסות
(508)	6	(514)	-	-	2	(141)	(44)	(26)	-	(305)	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
1,919	130	1,789	36	99	38	143	99	457	44	873	הוצאות תפעוליות ואחרות
2,170	(6)	2,176	60	771	8	408	209	280	5	435	רווח (הפסד) מפעילות נמשכת לפני מסים
826	12	814	22	245	3	173	86	107	2	176	הפרשה למסים על הרווח מפעילות נמשכת
1,351	(18)	1,369	38	533	5	235	123	173	3	259	רווח (הפסד) נקי מפעילות נמשכת
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	הפסד מפעילות מופסקת
1,354	(17)	1,371	38	535	5	235	123	173	3	259	רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
311,780	14,988	296,792	-	-	1,528	73,468	32,400	54,678	563	134,155	יתרת האשראי לציבור, ברוטו, לסוף תקופת הדיווח
455,394	19,172	436,222	-	-	71,414	57,245	30,339	83,920	34,216	159,088	יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח

(1) כולל הלוואות לדיור בסך של 18.3 מיליארד ש"ח ליחידים, אשר פעילותם העסקית מסווגת למגזר עסקים קטנים וזעירים.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 במרץ 2021

טבלה 2-2: תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרץ 2020*											
סך-הכל	פעילות חו"ל	פעילות ישראל									
		סך-הכל פעילות חו"ל	סך-הכל פעילות ישראל	אחר	ניהול פיננסי	גופים מוסדיים	עסקים גדולים	עסקים בינוניים	עסקים קטנים וזעירים	בנקאות פרטית	משקי בית ⁽¹⁾
במיליוני ש"ח											
2,498	135	2,363	-	422	43	307	196	551	33	811	רווח מימוני, נטו
885	10	875	31	32	28	105	72	221	44	342	עמלות והכנסות אחרות
3,383	145	3,238	31	454	71	412	268	772	77	1,153	סך הכנסות
809	38	771	-	1	8	325	79	206	-	152	הוצאות בגין הפסדי אשראי
1,916	201	1,715	116	90	42	115	87	399	42	824	הוצאות תפעוליות ואחרות
658	(94)	752	(85)	363	21	(28)	102	167	35	177	רווח (הפסד) מפעילות נמשכת לפני מסים
363	(4)	367	-	166	8	(14)	47	71	13	76	הפרשה למסים (הטבת מס) על הרווח (הפסד) מפעילות נמשכת
296	(90)	386	(85)	198	13	(14)	55	96	22	101	רווח (הפסד) נקי מפעילות נמשכת
(109)	-	(109)	(109)	-	-	-	-	-	-	-	הפסד מפעילות מופסקת
192	(87)	279	(194)	200	13	(14)	55	96	22	101	רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
304,817	16,363	288,454	-	-	1,811	73,769	30,868	52,605	586	128,815	יתרת האשראי לציבור, ברוטו, לסוף תקופת הדיווח
388,566	20,733	367,833	-	-	41,671	47,020	25,571	68,691	34,983	149,897	יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח

* סוג מחדש - למידע נוסף ראה [ביאור 28 לדוחות הכספיים לשנת 2020](#).
 (1) כולל הלוואות לדיוור בסך של 13.7 מיליארד ש"ח ליחידים, אשר פעילותם העסקית מסווגת למגזר עסקים קטנים וזעירים.

שינויים עיקריים ברווח הנקי וביתרות המאזניות

מגזר משקי בית

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק של מגזר משקי בית ברבעון הראשון של שנת 2021 הסתכם ב-259 מיליון ש"ח, בהשוואה לרווח נקי בסך של 101 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. הגידול נבע בעיקר מהכרה בהכנסות מהפסדי אשראי בהשוואה להוצאות בגין הפסדי האשראי ברבעון המקביל אשתקד. גידול זה קוזז על-ידי ירידה ברווח המימוני, נטו וכן מעלייה בהוצאות התפעוליות והאחרות. הרווח המימוני, נטו ברבעון הראשון של שנת 2021 הסתכם ב-709 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-811 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. הקיטון נבע מירידה ביתרות ומרווחי האשראי הצרכני, לצד ירידה במרווחי הפיקדונות בשל ירידת שיעורי הריבית הדולרית והשקלית. מנגד, חלה עלייה כתוצאה מגידול בהיקפי האשראי לדיור ומהמשך העלייה במרווח הממוצע. העמלות וההכנסות האחרות ברבעון הראשון של שנת 2021 הסתכמו ב-294 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-342 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. הקיטון נבע בעיקר מירידה בעמלות כרטיסי אשראי ובעמלות דמי ניהול חשבון. בגין הפסדי אשראי נרשמו ברבעון הראשון של שנת 2021 הכנסות בסך של כ-305 מיליון ש"ח, בהשוואה להוצאות בסך של כ-152 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. השינוי נבע ברובו מירידה בהפרשה הקבוצתית לרבות בגין הלוואות לדיור, לאור השיפור שחל בפרמטרים המאקרו כלכליים והמשך הירידה בהיקף החובות הנמצאים בדחיית תשלומים שהביא לקיטון בשיעורי ההפרשה הקבוצתית. זאת, בנוסף להמשך מגמת הירידה במחיקות האוטומטיות. ההוצאות התפעוליות והאחרות של המגזר ברבעון הראשון של שנת 2021 הסתכמו ב-873 מיליון ש"ח בהשוואה ל-824 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. הגידול נבע בעיקר מעלייה בהוצאות השכר עקב הגידול בהפרשה למענק לנוכח פערי התשואה. האשראי לציבור ליום 31 במרץ 2021 הסתכם בכ-134 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-133 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2020. הגידול ביתרות האשראי נובע מעלייה בסך של כ-2 מיליארד ש"ח ביתרות האשראי לדיור. גידול זה קוזז על-ידי קיטון בסך של כ-1 מיליארד ש"ח ביתרות האשראי הצרכני. פיקדונות הציבור ליום 31 במרץ 2021 הסתכמו בכ-159.1 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-156.0 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2020. הגידול נובע בעיקר בשל המשך ההרחבה המוניטרית שמבצע בנק ישראל והגדלת בסיס הכסף, וכן מהמשך עלייה בחיסכון הציבור.

מגזר בנקאות פרטית

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק של מגזר הבנקאות הפרטית ברבעון הראשון של שנת 2021 הסתכם ב-3 מיליון ש"ח, בהשוואה לרווח נקי בסך של 22 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. הקיטון נבע בעיקר מירידה ברווח המימוני, נטו. הרווח המימוני, נטו ברבעון הראשון של שנת 2021 הסתכם ב-10 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-33 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. הקיטון נבע בעיקר מירידה במרווחי הפיקדונות בשל ירידת שיעורי הריבית הדולרית והשקלית. העמלות וההכנסות האחרות ברבעון הראשון של שנת 2021 הסתכמו ב-39 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-44 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. הקיטון נבע בעיקר מירידה בעמלות משוק ההון. האשראי לציבור ליום 31 במרץ 2021 הסתכם בכ-0.6 מיליארד ש"ח, בדומה ליום 31 בדצמבר 2020. פיקדונות הציבור ליום 31 במרץ 2021 הסתכמו בכ-34.2 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-33.9 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2020.

מגזר עסקים קטנים וזעירים

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק של מגזר עסקים קטנים וזעירים ברבעון הראשון של שנת 2021 הסתכם ב-173 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-96 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. עיקר הגידול נבע בעיקר מהכרה בהכנסות מהפסדי אשראי בהשוואה להוצאות בגין הפסדי האשראי ברבעון המקביל אשתקד. גידול זה קוזז על-ידי ירידה ברווח המימוני, נטו וכן מעלייה בהוצאות התפעוליות והאחרות. הרווח המימוני, נטו ברבעון הראשון של שנת 2021 הסתכם ב-493 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-551 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. הקיטון נבע בעיקר מירידה במרווחי האשראי וכן במרווחי הפיקדונות בשל ירידת שיעורי הריבית הדולרית והשקלית. בגין הפסדי אשראי נרשמו ברבעון הראשון של שנת 2021 הכנסות בסך של כ-26 מיליון ש"ח, בהשוואה להוצאות בסך של כ-206 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. השינוי נבע ברובו מירידה בהפרשה הקבוצתית, לאור השיפור שחל בפרמטרים המאקרו כלכליים והמשך הירידה בהיקף החובות הנמצאים בדחיית תשלומים שהביא לקיטון בשיעורי ההפרשה הקבוצתית. זאת, בנוסף להמשך מגמת הירידה במחיקות האוטומטיות. ההוצאות התפעוליות והאחרות של המגזר ברבעון הראשון של שנת 2021 הסתכמו ב-457 מיליון ש"ח בהשוואה ל-399 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. הגידול נבע בעיקר מעלייה בהוצאות השכר עקב הגידול בהפרשה למענק לנוכח פערי התשואה. האשראי לציבור ליום 31 במרץ 2021 הסתכם בכ-54.7 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-54.6 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2020. פיקדונות הציבור ליום 31 במרץ 2021 הסתכמו בכ-83.9 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-79.4 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2020. הגידול נובע בעיקר בשל המשך ההרחבה המוניטרית שמבצע בנק ישראל והגדלת בסיס הכסף, וכן מהמשך עלייה בחיסכון הציבור.

מגזר עסקים בינוניים

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק של מגזר עסקים בינוניים ברבעון הראשון של שנת 2021 הסתכם ב-123 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-55 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. הגידול נבע בעיקר מהכרה בהכנסות מהפסדי אשראי בהשוואה להוצאות בגין הפסדי האשראי ברבעון המקביל אשתקד. גידול זה קוזז על-ידי עלייה בהוצאות התפעוליות והאחרות.

בגין הפסדי אשראי נרשמו ברבעון הראשון של שנת 2021 הכנסות בסך של כ-44 מיליון ש"ח, בהשוואה להוצאות בסך של כ-79 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. השינוי נבע ברובו מירידה בהפרשה הקבוצתית לאור השיפור שחל בפרמטרים המקרו כלכליים שהביא לקיטון בשיעורי ההפרשה הקבוצתית. ההוצאות התפעוליות והאחרות של המגזר ברבעון הראשון של שנת 2021 הסתכמו ב-99 מיליון ש"ח בהשוואה ל-87 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. הגידול נבע בעיקר מעלייה בהוצאות השכר עקב הגידול בהפרשה למענק לנוכח פערי התשואה. האשראי לציבור ליום 31 במרץ 2021 הסתכם בכ-32.4 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-30.9 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2020. פיקדונות הציבור ליום 31 במרץ 2021 הסתכמו בכ-30.3 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-27.5 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2020.

מגזר עסקים גדולים

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק של מגזר עסקים גדולים ברבעון הראשון של שנת 2021 הסתכם ב-235 מיליון ש"ח, בהשוואה להפסד בסך של 14 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. השינוי נבע בעיקר מהכרה בהכנסות מהפסדי אשראי בהשוואה להוצאות בגין הפסדי האשראי ברבעון המקביל אשתקד. גידול זה קוזז על-ידי עלייה בהוצאות התפעוליות והאחרות.

הרווח המימוני, נטו ברבעון הראשון של שנת 2021 הסתכם ב-297 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-307 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. הקיטון נבע מירידה בהכנסות מפעילות חדר עסקות כתוצאה מקיטון בהיקף העסקות ביחס לתקופה המקבילה אשר הושפעה מתנודתיות שחלה בשווקים. העמלות וההכנסות האחרות ברבעון הראשון של שנת 2021 הסתכמו ב-113 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-105 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. הגידול נבע בעיקרו מעלייה בעמלות מעסקי מימון, שקוזזה בחלקה על-ידי ירידה בעמלות משוק ההון. ההכנסות בגין הפסדי אשראי ברבעון הראשון של שנת 2021 הסתכמו ב-141 מיליון ש"ח, בהשוואה להוצאות בסך של 325 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. השינוי נבע מקיטון בהפרשה הקבוצתית, מירידה בהוצאות שנרשמו על בסיס פרטני וכן מעלייה בגביית חובות. ההוצאות התפעוליות והאחרות של המגזר ברבעון הראשון של שנת 2021 הסתכמו ב-143 מיליון ש"ח בהשוואה ל-115 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. הגידול נבע בעיקר מעלייה בהוצאות השכר עקב הגידול בהפרשה למענק לנוכח פערי התשואה. האשראי לציבור ליום 31 במרץ 2021 הסתכם בכ-73.5 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-71.1 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2020. פיקדונות הציבור ליום 31 במרץ 2021 הסתכמו בכ-57.2 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-56.0 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2020.

מגזר מוסדיים

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק של מגזר גופים מוסדיים ברבעון הראשון של שנת 2021 הסתכם ב-5 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-13 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. הקיטון נבע בעיקר מירידה ברווח המימוני, נטו, שקוזז בחלקו על-ידי ירידה בגין הוצאות הפסדי אשראי. הרווח המימוני, נטו ברבעון הראשון של שנת 2021 הסתכם ב-23 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-43 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. הקיטון נבע מירידה בהכנסות מפעילות חדר עסקות כתוצאה מקיטון בהיקף העסקות ביחס לתקופה המקבילה אשר הושפעה מתנודתיות שחלה בשווקים. ההוצאות בגין הפסדי אשראי ברבעון הראשון של שנת 2021 הסתכמו ב-2 מיליון ש"ח, בהשוואה להוצאות בסך של 8 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. הקיטון נבע מירידה בהפרשה הקבוצתית. האשראי לציבור ליום 31 במרץ 2021 הסתכם בכ-1.5 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-3.9 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2020. פיקדונות הציבור ליום 31 במרץ 2021 הסתכמו בכ-71.4 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-64.1 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2020. העלייה נובעת בעיקר מהמשך מגמת הגידול המואץ ביתרת הפיקדונות לנוכח ההרחבה המוניטרית שביצע בנק ישראל כחלק מהתמודדות עם התפשטות נגיף הקורונה, אשר הגדילה את בסיס הכסף ובמקביל את פיקדונות הציבור וכן, מעלייה בחיסכון הציבור.

מגזר ניהול פיננסי

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק של מגזר ניהול פיננסי ברבעון הראשון של שנת 2021 הסתכם ב-535 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-200 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. הגידול נבע בעיקר מעלייה ברווח המימוני, נטו.

הרווח המימוני, נטו ברבעון הראשון של שנת 2021 הסתכם ב-835 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-422 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. הגידול נבע בעיקר מעלייה ברווחים מהשקעה במניות. בנוסף, חלה עלייה בהכנסות מהפרשי הצמדה, בשל השינויים בשיעור המדד הידוע בין התקופות. כמו-כן, חל גידול ברווחים מהשקעה באגרות-חוב וברווחים כתוצאה משינוי בפערים בין השווי ההוגן של נגזרים שהינם חלק מניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק לבין מדידת אותם נכסים על בסיס צבירה. מנגד, חל קיטון בהכנסות מהפרשי שער בעיקר בשל גידור חשיפות מטבע של פריטים לא-כספיים וחל קיטון בהכנסות מפעילות חדר עסקות, כאשר בתקופה המקבילה אשתקד חלה עלייה בהיקף העסקות עקב התנודתיות בשוק בעקבות משבר התפשטות נגיף הקורונה.

לפרטים בדבר השפעת התפשטות נגיף הקורונה על מוסדות פיננסיים זרים, ראה [פרק סיכון אשראי בסקירת הסיכונים להלן](#).

מגזר אחר (פעילות ישראל)

הרווח המיוחס לבעלי מניות הבנק של מגזר אחר ברבעון הראשון של שנת 2021 הסתכם ב-38 מיליון ש"ח בהשוואה להפסד בסך של 194 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד.

הרווח מפעילות נמשכת המיוחס לבעלי מניות הבנק של המגזר ברבעון הראשון של שנת 2021 הסתכם בסך של 38 מיליון ש"ח בהשוואה להפסד בסך של 85 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. השינוי נבע בעיקר מירידה בהוצאות המשפטיות הכרוכות בקשר עם חקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאים, וכן מגידול ברווחי הון ממכירת סניפים.

כמו-כן, מגזר אחר כולל ברבעון המקביל אשתקד, הפסד המיוחס לפעילות מופסקת בסך של כ-109 מיליון ש"ח אשר נובע מהכרה בהפסד מירידת-ערך ההשקעה בישראל בסך של כ-109 מיליון ש"ח (לאחר השפעת המס) עקב ירידת מחיר המניה מתחת ליתרת ההשקעה בספרי הבנק ליום 31 בדצמבר 2019, בהשוואה למחיר ערב חלוקתה כדיבידנד בעין לבעלי המניות בחודש מרץ 2020.

מגזר הפעילות הבינלאומית

ההפסד המיוחס לבעלי מניות הבנק של מגזר הפעילות הבינלאומית ברבעון הראשון של שנת 2021 הסתכם ב-17 מיליון ש"ח, בהשוואה להפסד בסך של 87 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. הקיטון בהפסד נבע בעיקר מעדכון ההפרשה בקשר עם חקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאים ברבעון הראשון של שנת 2020 ומירידה בהוצאות המשפטיות הכרוכות בה. בנוסף, חל קיטון בהוצאות הפסדי האשראי. להלן השינויים העיקריים בתוצאות הפעילות הבינלאומית:

- הרווח הנקי של סניף ניו-יורק הסתכם בכ-20 מיליון ש"ח ברבעון הראשון של שנת 2021 בהשוואה לרווח של כ-5 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. הגידול ברווח נבע בעיקר מירידה בהוצאות בגין הפסדי אשראי.
- ההפסד של הפועלים שוויץ הסתכם בכ-41 מיליון ש"ח ברבעון הראשון של שנת 2021 בהשוואה להפסד בסך של כ-104 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. הקיטון בהפסד נבע מירידה בהוצאות המיוחסות לחקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאים ומירידה בהוצאות המשפטיות הכרוכות בה.

סך האשראי לציבור של הפעילות הבינלאומית ליום 31 במרץ 2021 הסתכם בכ-15.0 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-14.1 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2020.

- האשראי לציבור ליום 31 במרץ 2021 בסניף ניו-יורק הסתכם בכ-14.5 מיליארד ש"ח בהשוואה ל-13.6 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2020. בפעילות ה-Middle-Market הסתכם האשראי בכ-12.4 מיליארד ש"ח, מתוכו סך של כ-5.3 מיליארד ש"ח בגין עסקות סינדיקציה. זאת, בהשוואה לכ-11.4 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2020, מתוכו סך של כ-5.0 מיליארד ש"ח בגין עסקות סינדיקציה.
- ליום 31 במרץ 2021 נותרו בפועלים לוקסמבורג יתרות אשראי לציבור בסך של כ-0.1 מיליארד ש"ח, בדומה ליתרה ליום 31 בדצמבר 2020. זאת עקב העברת מרבית תיק האשראי הקיים לישראל.
- האשראי לציבור ליום 31 במרץ 2021 בבנק פוזיטיף בתורכיה הסתכם בכ-0.3 מיליארד ש"ח, בדומה ליום 31 בדצמבר 2020.

סך פיקדונות הציבור ליום 31 במרץ 2021 של הפעילות הבינלאומית הסתכמו בכ-19.2 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-18.2 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2020, מרביתם מקורם בסניף ניו-יורק. בפעילות ה-Middle-Market הסתכמו הפיקדונות בכ-9.0 מיליארד ש"ח בהשוואה לכ-7.3 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2020. יתרת פיקדונות הציבור מסוג Brokered CD's הסתכמה בכ-10.1 מיליארד ש"ח בהשוואה לכ-10.9 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2020.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 במרץ 2021

2.5. תיאור עסקי קבוצת הבנק לפי מגזרי פעילות בהתאם לגישת ההנהלה

קבוצת הבנק פועלת בישראל ומחוצה לה, ומספקת מגוון שירותים בנקאיים ופיננסיים ללקוחותיה. החלוקה למגזרי הפעילות לפי גישת ההנהלה מבוססת על סוגי המוצרים והשירותים או על סוגי הלקוחות ושיוכם ליחידה הארגונית המטפלת, שמבוצע בהתאם לקריטריונים שונים שנקבעו על-ידי הנהלת הבנק. חלוקה זו משמשת את הנהלת הבנק לקבלת החלטות ולניתוח התוצאות העסקיות של הקבוצה. לפרטים בדבר הקריטריונים השונים לסיווג ולכללים לחלוקת תוצאות הפעילות בין המגזרים השונים, ראה [ביאור 28 בדוחות הכספיים לשנת 2020](#).

טבלה 2-23: תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרץ 2021									
התאמות ⁽²⁾ סך-הכל	ניהול פיננסי ⁽¹⁾	פעילות בינלאומית	פעילות עסקית			פעילות קמעונאית			לקוחות פרטיים
			עסקי	מסחרי	הלוואות לדיור	עסקים קטנים	לוקוחות פרטיים		
במיליוני ש"ח									
2,682	-	830	106	377	285	268	318	498	רווח מימוני, נטו
899	91	33	9	147	103	12	139	365	עמלות והכנסות אחרות
3,581	91	863	115	524	388	280	457	863	סך ההכנסות
(508)	-	2	6	(135)	(39)	(68)	(45)	(229)	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
1,919	36	116	128	170	136	91	322	920	הוצאות תפעוליות ואחרות
2,170	55	745	(19)	489	291	257	180	172	רווח (הפסד) מפעילות נמשכת לפני מסים
826	21	236	8	199	119	102	73	68	הפרשה למסים על הרווח מפעילות נמשכת
1,351	34	516	(27)	290	172	155	107	104	רווח (הפסד) נקי מפעילות נמשכת
-	-	-	-	-	-	-	-	-	הפסד מפעילות מופסקת
1,354	34	518	(26)	290	172	155	107	104	רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
306,117	-	1,667	13,502	78,102	43,832	100,650	31,139	37,225	אשראי לציבור, נטו, לסוף תקופת הדיווח
455,394	-	54,127	18,844	59,979	40,670	-	57,368	224,406	פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח

(1) מגזר ניהול פיננסי כולל, בין היתר, פעילות מול גופים מוסדיים אשר מרביתם מוצגים במסגרת המידע על מגזרי פעילות פיקוחיים כמגזר נפרד.
 (2) במסגרת זו נכללות גם תוצאות של פעילויות בהיקפים זניחים של קבוצת הבנק, אשר כל אחת מהן אינה מגיעה לכדי מגזר בר דיווח.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 במרץ 2021

טבלה 2-23: תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרץ 2020*									
סך-הכל	התאמות ⁽²⁾	ניהול פיננסי ⁽¹⁾	פעילות בינלאומית	פעילות עסקית		פעילות קמעונאית			
				עסקי	מסחרי	הלוואות לדירור	עסקים קטנים	לקוחות פרטיים	
במיליוני ש"ח									
2,498	5	419	124	391	287	235	379	658	רווח מימוני, נטו
885	32	28	14	137	102	15	151	406	עמלות והכנסות אחרות
3,383	37	447	138	528	389	250	530	1,064	סך ההכנסות
809	-	5	38	288	175	32	140	131	הוצאות בגין הפסדי אשראי
1,916	125	98	203	147	119	74	295	855	הוצאות תפעוליות ואחרות
658	(88)	344	(103)	93	95	144	95	78	רווח (הפסד) מפעילות נמשכת לפני מסים
									הפרשה למסים (הטבת מס) על
363	(10)	157	(5)	42	41	60	41	37	הרווח (הפסד) מפעילות נמשכת
296	(78)	188	(98)	51	54	84	54	41	רווח (הפסד) נקי מפעילות נמשכת
(109)	(109)	-	-	-	-	-	-	-	הפסד מפעילות מופסקת
192	(187)	190	(95)	51	54	84	54	41	רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
299,548	-	1,579	13,708	82,029	40,596	92,058	30,168	39,410	אשראי לציבור, נטו, לסוף תקופת הדיווח
388,566	-	28,210	20,651	52,345	27,153	-	50,119	210,088	פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח

* סווג מחדש.

(1) מגזר ניהול פיננסי כולל, בין היתר, פעילות מול גופים מוסדיים אשר מרביתם מוצגים במסגרת המידע על מגזרי פעילות פיקוחיים כמגזר נפרד.
 (2) במסגרת זו נכללות גם תוצאות של פעילויות בהיקפים זניחים של קבוצת הבנק, אשר כל אחת מהן אינה מגיעה לכדי מגזר בר דיווח, וכן הוצאות שנזקפו בישראל הנוגעות לחקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאיים.

למידע נוסף אודות מגזרי הפעילות וניתוח תוצאות המגזרים, ראה פרק "מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה" בדוח ממשל תאגידי.

2.6. חברות עיקריות

2.6.1. חברות בישראל

קבוצת פועלים שוקי הון

קבוצת פועלים שוקי הון המהווה את זרוע ההשקעות הראליות של הבנק ומוחזקת בבעלות מלאה, פועלת בשני תחומים עיקריים:

- השקעות ישירות בחברות בהון ומעין הון (מזנין) וכן השקעה וייזום קרנות השקעה פרטיות. מדיניות ההשקעות בפועלים שוקי הון מותאמת למגבלות חוק הבנקאות (רישוי) ולפיכך כוללת, בין היתר, החזקות מיעוט בלבד (עד 20% מכל אחד מאמצעי השליטה). פועלים שוקי הון מבצעת את ההשקעות במגוון סקטורים הכוללים, בין היתר: תשתיות, אנרגיה מתחדשת, תעשייה, נדל"ן, טכנולוגיה ופינטק.
- פעילות בנקאות להשקעות בארץ ובחו"ל, אשר במסגרת פעילות זו, פועלים שוקי הון מעמידה מגוון שירותים הכוללים: ייעוץ פיננסי ואסטרטגי למיזוגים ורכישות וליווי חברות בהשקעות שונות בארץ ובחו"ל וייעוץ לגיוס הון ציבוריים ופרטיים בחו"ל. בנוסף, פועלים שוקי הון מחזיקה בפועלים אי.בי.אי. - ניהול וחיתום בע"מ (חברה ציבורית, שיעור ההחזקה כ-27.6%), העוסקת במתן שירותי ייעוץ, חיתום וניהול הנפקות ציבוריות בישראל ובגיוסי הון בדרך של הנפקות פרטיות.

במהלך שנת 2020 וכן ברבעון הראשון של 2021 הגדיל הבנק את היקף ההשקעות המבוצעות בפועלים שוקי הון, במסגרת מתווה השקעות רב שנת עד לשנת 2023 שאושר בדירקטוריון הבנק.

תרומת פועלים שוקי הון לתוצאות הפעילות של הבנק בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2021 הסתכמה ברווח בסך של 109 מיליון ש"ח, לעומת רווח בסך של כ-12 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול ברווח נובע בעיקרו מרווח משערך מניות לאור אינדיקציות לעליית שווי הנובעות מגיוסים ועסקות שבוצעו במניות החברות בין בעלי מניות קיימים לחדשים, במחירים גבוהים מעלות ההשקעה.

השקעת הבנק בפועלים שוקי הון הסתכמה ביום 31 במרץ 2021 ב-1,787 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-1,498 מיליון ש"ח בסוף שנת 2020. תשואת הרווח הנקי להשקעה של קבוצת פועלים שוקי הון הסתכמה בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2021 ב-29.3% בחישוב שנתי, בהשוואה ל-4.9% בתקופה המקבילה אשתקד.

2.6.2. חברות מחוץ לישראל

Hapoalim (Switzerland) Ltd (להלן: "הפועלים שוויץ")

חברה בת (בבעלות מלאה של הבנק) המאוגדת בשוויץ, שעסקה בעיקר במתן שירותי בנקאות פרטית באמצעות סניפים בציריך ובלוקסמבורג. בחודש ספטמבר 2017 החליט הבנק להביא להפסקת פעילותה של הפועלים שוויץ. למועד הנוכחי לא נותרו חשבונות לקוחות בשלוחה. הבנק פועל להחזרת הרישיון הבנקאי.

ההפסד בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2021 של הפועלים שוויץ הסתכם בסך של 10 מיליון פרנק שוויצרי בהשוואה להפסד בסך של 15 מיליון פרנק שוויצרי בתקופה המקבילה אשתקד.

Bank Pozitif Kredi Ve Kalkinma Bankasi Anonim Sirketi (להלן: "בנק פוזיטיף")

קבוצת הבנק פועלת בתורכיה באמצעות בנק פוזיטיף, המוחזק בשיעור של 69.83% על-ידי הבנק והפועל ומתמחה בתחום הבנקאות העסקית. קבלת פיקדונות כפופה לרגולציה המקומית והיא מותרת עד לגובה האשראי של כל לווה.

במסגרת התוכנית האסטרטגית, הבנק פועל למכירת ההשקעה בבנק פוזיטיף. במקביל, הבנק פועל להקטנה הדרגתית של תיק האשראי של בנק פוזיטיף. בחודש פברואר 2021 התקשר הבנק, יחד עם בעל מניות המיעוט, בהסכם למכירת מלוא החזקות הצדדים (100%) בבנק פוזיטיף לרוכש. העסקה כפופה לקבלת אישורים רגולטוריים עד ליום 30 ביוני 2021. במענה לפניית הבנק לפיקוח על הבנקים לאישור העסקה, הודיע הפיקוח על הבנקים ביום 10 במרץ 2021, כי בכפוף לקבלת אישורים בתורכיה והשלמת העסקה, הוא אינו רואה מניעה לבטל את היתר השליטה של הבנק בבנק פוזיטיף. בחודש מאי 2021 התקבל אישור רשות התחרות בתורכיה לעסקה, אשר טעונה גם את אישור הפיקוח על הבנקים בתורכיה. הבנק, ללא בעל מניות המיעוט, יהיה אחראי למצגים העסקיים הניתנים לרוכש. בכפוף להשלמת העסקה הוסכם עם בעל מניות המיעוט על יתור הדדי של שני הצדדים על טענות האחד כלפי האחר.

בכפוף להשלמת העסקה, ובהתחשב בשווי ההשקעה המופחת בספרי הבנק ובשער החליפין של המטבע התורכי למועד זה, צפוי הבנק לרשום במועד ההשלמה רווח של כ-40 מיליון ש"ח (לא צפוי תשלום מס).

למועד זה אין כל ודאות כי יתקבלו האישורים הדרושים למכירה ואין ודאות כי העסקה תושלם או בדבר הרווח שיירשם, זאת גם בהתחשב במצב הכלכלי בתורכיה ובנסיבותיו של בנק פוזיטיף.

לפרטים בדבר הנחיות בנק ישראל להגדלת שיעורי השקול של נכסי הסיכון וניכוי מסגרת קווי האשראי מההון הפיקוחי, ראה [פרק הון, הלימות הון ומינוף לעיל](#).

יתרת האשראי לציבור ליום 31 במרץ 2021 הסתכמה ב-727 מיליון לירות תורכיות (כ-291 מיליון ש"ח), בהשוואה ליתרה בסך של 700 מיליון לירות תורכיות (כ-302 מיליון ש"ח) בסוף שנת 2020.

התוצאות העסקיות של קבוצת בנק פוזיטיף בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2021 הסתכמו בהפסד של כ-1 מיליון לירות תורכיות לעומת הפסד בסך של כ-11 מיליון לירות תורכיות בתקופה המקבילה אשתקד.

סך השקעת הבנק בבנק פוזיטיף ליום 31 במרץ 2021, לאחר הכרה בהפסד מירידת-ערך של ההשקעה כאמור לעיל, הסתכמה ב-103 מיליון ש"ח (3 מיליון ש"ח בהון, ו-100 מיליון ש"ח יתרה מנוצלת של קו אשראי שהועמד לבנק פוזיטיף, אשר אמור להיפרע במסגרת השלמת העסקה, לפרטים ראה [פרק הון, הלימות הון ומינוף](#)), בהשוואה לכ-99 מיליון ש"ח (3 מיליון ש"ח בהון ו-96 מיליון ש"ח יתרה מנוצלת של קו אשראי) בסוף שנת 2020. לפרטים אודות חברות נוספות ומידע נוסף הנוגע לפעילות הבינלאומית של הבנק, ראה [מגזר פעילות בינלאומית](#) בפרק "מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה" בדוח ממשל תאגידי להלן.

3. סקירת הסיכונים

חלק מהמידע המפורט בפרק זה, אף אם הוא מבוסס על עיבוד של נתונים היסטוריים, מהווה מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות-ערך, וכמפורט בסעיף 1.1 לעיל.

מידע נוסף על הסיכונים ניתן למצוא באתר האינטרנט של הבנק ב"דוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 31 במרץ 2021" להלן "דוח על הסיכונים".

3.1 תיאור כללי של הסיכונים ואופן ניהולם

הבנק מבצע בדיקה מקיפה להערכת הסיכונים להם הוא חשוף ובחינת המהותיות שלהם. במסגרת תהליך ה-ICAAP (תהליך פנימי להערכת הלימות ההון) הבנק הגדיר את הסיכונים הבאים כסיכונים מהותיים: סיכון אשראי, סיכון ריכוזיות, סיכון שוק, סיכון השקעה, סיכון תפעולי (לרבות סיכון IT וסיכון סייבר), סיכון צד נגדי, סיכון ריבית בתיק הבנקאי, סיכון נזילות, סיכון מוניטין, סיכון אסטרטגי-תחרותי, סיכון רגולטורי, סיכון ציות וסיכון מודל. סיכונים נוספים אליהם חשוף הבנק מטופלים באופן ישיר כחלק מהניהול העסקי והם: סיכון משפטי, סיכון כלכלי וסיכון סביבתי.

ניהול הסיכונים מתבצע בראיה גלובלית של פעילות הבנק בארץ ובסניפי הבנק בחו"ל, ובשים לב לפעילות החברות הבנות בעלות חשיפה משמעותית לקבוצה. החברות הבנות מונחות לנהל את הסיכונים על בסיס האסטרטגיה והמדיניות הקבוצתית, תוך ביצוע התאמות בהתאם לנסיבות, ודיווח עליהן לחברה האם. ניהול הסיכונים מתבצע בכל חברה בקבוצת הבנק בנפרד, על-פי המדיניות המוטווית על-ידי הדירקטוריון של כל חברה. הבנק מנהל את הסיכונים השונים תוך גידור חלק מהם. הפיקוח על הבנקים קבע בהוראות ניהול בנקאי תקין הנחיות הקשורות לנושא ניהול הסיכונים. ההוראות מפרטות את דרישות הפיקוח בניהול הסיכונים השונים אליהם חשוף התאגיד הבנקאי וקובעות עקרונות יסוד לניהול הסיכונים ולבקרתם, ובכללם: מעורבות נאותה והבנה מעמיקה של דירקטוריון התאגיד הבנקאי בניהול הסיכונים, ניהול הסיכונים באמצעות מנהל סיכונים שהוא חבר הנהלה, העמדת כלים לזיהוי הסיכונים ולמידתם והסדרת אמצעי פיקוח ובקרה, כולל קיום פונקציה עצמאית לבקרת הסיכונים. הבנק פועל בהתאם להנחיות הפיקוח על הבנקים. מנהל הסיכונים הראשי (CRO) וחבר הנהלה האחראי על החטיבה לניהול סיכונים הינו ד"ר א. בכר.

הסיכונים הפיננסיים מנוהלים על-ידי חברי הנהלה ממונים, ובאחריותם.

חברי הנהלה העיקריים האחראים לניהול סיכונים האשראי הינם מנהל החטיבה העסקית מר צ. כהן, והממונה על החטיבה הקמעונאית הגב' ד. רביב. חבר הנהלה האחראי על ניהול סיכונים השוק, ההשקעה והנזילות הינו מנהל חטיבת שווקים פיננסיים ובנקאות בינלאומית מר י. ענתבי.

הסיכון המשפטי מנוהל על-ידי עורכת-דין י. אלמוג, היועצת המשפטית הראשית.

הסיכון הטכנולוגי, ובכללו סיכון הסייבר, מנוהל על-ידי הגב' א. בן זאב מנהלת חטיבת הטכנולוגיה והמחשוב.

הסיכון התפעולי, למעט הסיכון המשפטי והסיכון הטכנולוגי, מנוהל על-ידי כל חבר הנהלה בתחום הפעילות הנתון לאחריותו.

לפרטים והרחבה בדבר ממשל ניהול הסיכונים לרבות תפיסת הבקרה, הגורמים האחראים, ועדות דירקטוריון וצוותי הנהלה בזיקה לניהול הסיכונים ראה [הדוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2020](#).

3.2 סיכון אשראי

סיכון האשראי הינו סיכון הנובע מכך שהלווה או החייב לא יעמוד בהתחייבויותיו לבנק על-פי הסכם האשראי.

תיק האשראי הינו מרכיב עיקרי בתיק הנכסים של קבוצת הבנק, ולכן הרעה ביציבותם של הלווים השונים עלולה להשפיע לרעה על שווי הנכסים ועל רווחיות הקבוצה.

פעילויות היוצרות סיכון אשראי כוללות:

- **אשראי מאזני** - התחייבויות נוכחיות כלפי הבנק כגון אשראי ומשכנתאות לציבור, אשראי לבנקים ופיקדונות בבנקים, אשראי לממשלות, השקעה באגרות-חוב (קונצרניות ואחרות) וכן החלק המאזני (שווי הוגן חיובי) של נגזרים ומכשירים פיננסיים.
- **אשראי חוץ-מאזני** - התחייבויות פוטנציאליות (שטרם מומשו) כלפי הבנק כגון ערבויות, התחייבויות לא מנוצלות למתן אשראי, מסגרות לא מנוצלות וכן התחייבויות פוטנציאליות כתוצאה משינוי בשווי עסקות במכשירים פיננסיים נגזרים.

סיכון האשראי הנובע מעסקות במכשירים פיננסיים נגזרים מוגדר כסיכון צד נגדי, שהינו הסיכון שהצד הנגדי לעסקה ייכנס לכשל לפני הסילוק הסופי של זרמי המזומנים בעסקה בנגזרים. למידע על סיכון אשראי צד נגדי ואופן ניהולו ראה [הדוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים](#). סיכון נוסף הנובע מתיק חשיפות אשראי הינו סיכון ריכוזיות. סיכון ריכוזיות נובע מפיזור לא אופטימאלי של סיכונים ספציפיים בתיק האשראי, דהיינו כאשר תיק האשראי אינו מפוזר דיו בין גורמי הסיכון השונים. לדוגמא: כאשר תיק האשראי מורכב מכמות קטנה של לוויים (ריכוזיות לווה) או חשוף במידה גבוהה לענף מסוים (ריכוזיות ענפית).

השפעת משבר התפשטות נגיף הקורונה

התפשטות הנגיף כמו גם צעדי הממשלות בישראל ובעולם להתמודדות עמו, יצרו פגיעה בפעילות העסקית בארץ ובעולם המקיפה את מרבית ענפי המשק, בעקבות מבצע החיסונים הירידה בתחלואה ופתיחת המשק ניכרת התאוששות בחודשים האחרונים במרבית תחומי הפעילות אך שיעור מקבלי דמי האבטלה נותר גבוה.

הבנק פועל לתמוך בלקוחותיו בתקופת המשבר תוך התחשבות בהשפעות המשבר על סיכון האשראי ולצורך כך ביצע מספר צעדים המפורטים בפרק 2.1.3 לעיל. צעדים אלו, לצד צעדי התמיכה הממשלתיים תמכו והביאו לשיפור מצבם של לקוחות הבנק.

במסגרת היערכות הבנק לתוצאות משבר הקורונה, ובמטרה להעריך את השפעותיו האפשריות, נבחנו תרחישים פנימיים שונים להתפתחות שורה של פרמטרים כלכליים, ואלו משמשים את הבנק לאמידת ההשפעות על הבנק ובפרט, הבנק בוחן את השלכות המשבר הפוטנציאליות על תיק האשראי וזאת גם ככלי תומך לבחינת נאותות הפסדי האשראי. יודגש כי תרחישים כאמור מבוצעים בגישות שונות הנהוגות בכל בנק והתלויות באופן ניהול הסיכונים של כל תאגיד בנקאי ובגישתו הפנימית ולפיכך יתכנו הערכות שונות, לעיתים אף באופן מהותי בין התאגידים הבנקאים השונים בהתאם לתרחישים השונים שערך כל תאגיד בנקאי לפי גישתו ואומדנים שונים בין התאגידים הבנקאיים גם בהינתן אותו מערך הנחות. בתרחיש הייחוס אשר שימש את הבנק לאתגור יתרת הפרשה הקבוצתית הניח הבנק כי לא יהיה גל נוסף של תחלואה, וכי ההגבלות שעוד נותרו על הפעילות יסרו בהדרגה במחצית השנייה של השנה. הצמיחה בשנת 2021 צפויה להסתכם ב-5%, לאחר התכווצות של 2.6% בתוצר בשנת 2020. שיעור האבטלה (הגדרה רחבה הכוללת חל"ת) שעמד על כ-14% ברבעון הראשון של 2021, ירד לרמה של 9% בסוף שנת 2021. מחירי הדיור יעלו באופן מתון בשנת 2021. ריבית בנק ישראל בתרחיש האמור נותרת ברמה של 0.1% בארבעת הרבעונים הבאים. יתרת הפרשה הקבוצתית, הופחתה ברבעון הנוכחי בסך של כ-0.5 מיליארד ש"ח והיא מסתכמת לתאריך הדוחות הכספיים בכ-4.9 מיליארד ש"ח מהווה "כרית ביטחון" אל מול התממשות אפשרית בעתיד של הפסדי האשראי הפרטניים ובמחיקות האוטומטיות, קרי: הכרה בהפסדי אשראי גבוהים יותר על-ידי הגדלת יתרת הפרשה הקבוצתית אל מול התממשות עתידית אפשרית של הפסדים פרטניים ומחיקות אוטומטיות. בהתאם לתרחיש שערך הבנק ככל שיתמשו נתוני התרחיש וככל שהשפעת נתוני התרחיש על איכות התיק תהיה על-פי המודלים וההנחות שנקטו, רמת הפסדי האשראי האפשריים של הבנק בשנה הקרובה עשויה בהסתברות שאינה זניחה, לקטון ב-0.2 מיליארד ש"ח או לגדול ב-0.3 מיליארד ש"ח ביחס להוצאה להפסדי אשראי החזויה בשנה הקרובה בתרחיש הייחוס.

יודגש כי נוכח אי הודאות השוררת שבה לידי ביטוי בתנודתיות הפרמטרים הכלכליים המשמשים בחישוב ולאור הקושי הקיים בזיהוי מלא של הפסדי האשראי, בין היתר נוכח דחיית התשלומים ללווים כפי שתואר לעיל, חיזוי הפסדי אשראי הינו תוצאה של הנחות והערכות אשר בשלב זה קשה עד מאד לקבוע את סבירותן. בכלל זה יש משמעות להיקף דחיות התשלומים בגין משבר הקורונה ובחינת מידת חזרת הלווים ללוח התשלומים המקורי לאחר סיום דחיות התשלומים כאמור.

הפרמטרים העיקריים הנכללים בתרחיש ואשר להערכת הבנק ישפיעו על גובה הפסדי האשראי הצפויים ואשר לגביהם קיימת אי ודאות משמעותית הינם שיעור האבטלה ושיעור צמיחת התוצר. צעדי הממשלה בהמשך הדרך משפיעים אף הם על הערכת הפסדי האשראי הצפויים וככל שיינתן סיוע ממשלתי לעסקים ולפרטיים צפוי קיטון נוסף בהפסדי האשראי. הערכות ותרחישים אלו מתעדכנים באופן שוטף בהתאם לתחזיות השונות, לתוכניות הכלכליות של הממשלה ולאירועים בארץ ובעולם.

השינוי בהפרשה להפסדי אשראי נובע בעיקרו כתוצאה מהקטנת הפרשה הקבוצתית כדי לבטא שיפור בתחזיות לגבי מצב המשק והיקף הפסדי האשראי העתידיים.

כפי שתואר לעיל, בשל אי הודאות הרבה השוררת יודגש כי הנחות שונות היו יכולות להביא לתוצאות שונות אף באופן מהותי מאילו המתוארות לעיל וכמו-כן עשויות להביא לתוצאות שונות בין התאגידים הבנקאים השונים. הערכות הבנק בדבר השלכות אפשריות של התפשטות נגיף הקורונה והשפעתו על השווקים הינן מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בפרק 1.1 לעיל, הערכות אלה אינן ודאיות והן עשויות להתממש באופן שונה מהותית מהאמור לעיל.

3.2.1. ניתוח איכות האשראי וסיכון אשראי בעייתי

שינויים בתנאי חובות במסגרת ההתמודדות עם משבר התפשטות נגיף הקורונה

לנוכח התפשטות נגיף הקורונה והשלכותיו האפשריות על מצב המשק והלווים, ומתוך מטרה לעודד תאגידים בנקאיים לפעול לייצוב לווים שלא עומדים או עשויים לא לעמוד במחויבויות התשלום החוזיות שלהם עקב משבר התפשטות נגיף הקורונה, פרסם בנק ישראל במהלך שנת 2020 דגשים לטיפול בחובות לגביהם בוצעו שינויים בתנאים. בהתאם למתווים נקבע כי שינויים בתנאי הלוואות לא גורמים באופן אוטומטי לסיווג של הלוואות כחובות בעייתיים בארגון מחדש, כאשר בשל המשבר מבוצעים שינויים לזמן קצר בתשלומים ללווים אשר לא היו בפיגור קודם לכן. עוד נקבע כי, לווה נחשב לווה שאינו בפיגור אם הוא נמצא בפיגור של פחות מ-30 ימים במועד יישום השינויים.

ייצוב לווים שאינם בפיגור בהלוואות הקיימות שלהם, אשר הם לווים תקינים הנתקלים בבעיות פיננסיות או תפעוליות בטווח הקצר כתוצאה ממשבר התפשטות נגיף הקורונה ככלל לא יחשב כארגון מחדש של חוב בעייתי, בפרט כאשר מתקיימים התנאים הבאים:

- השינוי בוצע בשל משבר התפשטות נגיף הקורונה
- הלווה לא היה בפיגור במועד שבו יושמו השינויים
- השינוי הוא לזמן קצר

בסוף שנת 2020 פרסם בנק ישראל מתווים עדכניים המתייחסים לשינויים בתנאי הלוואות שיאשרו לאחר ה-1 בינואר 2021. על-פי המתווים העדכניים תאגיד בנקאי רשאי לא לסווג בארגון מחדש של חוב בעייתי הלוואות לדיור, אשראי צרכני, ואשראי לעסקים קטנים וזעירים, שלא היו בפיגור של 30 ימים או יותר במועד דחיית התשלומים, שלגביהן בוצעו מיום 1 בינואר 2021 ועד ליום 31 במרץ דחיות תשלומים במסגרת המתווה המעודכן, גם אם הדחייה המצטברת עולה על 6 חודשים. היקף החובות שנדחו בהתאם למתווים העדכניים, והשפעות יישום ההקלות בגינם אינם מהותיים.

לפרטים בדבר הנחיות הפיקוח על הבנקים במסגרת ההתמודדות עם נגיף הקורונה, ראה [ביאור 1](#) בתמצית הדוחות הכספיים.

הבנק העמיד לרשות לקוחותיו כלים, מוצרי אשראי ומוצרים נוספים להתמודדות עם המשבר. לפרטים נוספים ראה [פרק "מגזרי פעילות לפי גישת הנהלה" בדוח ממשל תאגיד](#).

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 במרץ 2021

להלן פרטים בדבר יתרת החובות, לגביהם בוצעו שינויים בתנאים החל מחודש מרץ 2020, במסגרת ההתמודדות עם נגיף הקורונה, שלא סווגו כארגון מחדש של חוב בעייתי, בהתאם להנחיית הפיקוח על הבנקים כאמור לעיל. הנתונים מייצגים את יתרת החובות נכון למועד הדיווח לאחר פירעונות שבוצעו בחובות שתקופת דחיית התשלומים בגינם הסתיימה.

טבלה 3-1: פרטים בדבר יתרת החובות, לגביהם בוצעו שינויים בתנאים⁽¹⁾, במסגרת ההתמודדות עם משבר התפשטות נגיף הקורונה, שלא סווגו כארגון מחדש של חוב בעייתי

חובות אשר נמצאים בדחיית תשלומים, נכון למועד הדיווח ⁽²⁾		פירוט נוסף של יתרת החוב הרשומה של חובות אשר נמצאים בדחיית תשלומים				פירוט נוסף של חובות שנמצאים בדחיית תשלומים, לפי משך תקופת דחיית התשלומים ⁽³⁾		חובות אשר נוסף של חובות שנמצאים בדחיית תשלומים, לפי משך תקופת דחיית התשלומים ⁽³⁾	
יתרת חוב רשומה	מספר הלוואות	סכום התשלומים שנדחו	חובות בעייתיים	חובות לא בעייתיים	פירוט נוסף של חובות שהתקופת דחיית התשלומים שבהן החובות נכנסות לתקופת הדחייה	פירוט נוסף של חובות שהתקופת דחיית התשלומים שבהן החובות נכנסות לתקופת הדחייה	יתרת חוב רשומה	מספר הלוואות	סכום התשלומים שנדחו
עסקים גדולים	1,047	35	122	204	-	-	1,862	-	-
עסקים בינוניים	458	47	47	-	42	-	1,705	2	-
עסקים קטנים וזעירים	838	3,652	285	80	171	-	6,760	43	171
אנשים פרטיים - ללא דיור	388	9,419	78	6	105	-	3,822	52	105
הלוואות לדיור	2,103	3,729	91	41	209	47	18,273	536	209
סך-הכל ישראל	4,834	16,882	623	331	527	47	32,422	633	527
פעילות בחו"ל	257	5	10	98	117	15	2,465	-	117
סך-הכל ליום 31.3.21	5,091	16,887	633	429 ⁽³⁾	644	62	34,887	633	644
סך-הכל ליום 31.12.20	15,444	77,672	1,415	1,247	2,784	123	27,024	464	2,784

(1) נכון ליום 30 באפריל 2021 הסתכמה יתרת האשראי בגינו נדחו תשלומים לסך של כ-4,939 מיליון ש"ח ויתרת התשלומים שנדחו בפועל הסתכמה לסך של כ-593 מיליון ש"ח.
 (2) תקופת דחיית התשלומים הינה התקופה המצטברת של דחיות שניתנו לחוב מתחילת ההתמודדות עם נגיף הקורונה, ואינה כוללת דחיות שלהן הלווה זכאי לפי כל דין.
 (3) מזה: חובות פגומים שאינם צוברים הכנסות ריבית בסך 108 מיליון ש"ח.

אשראי בערבות מדינה

על רקע התפרצות נגיף הקורונה, החליטה המדינה על הקמת קרן הלוואות ייעודית שעיקרה סיוע לעסקים קטנים, בינוניים וגדולים שנקלעו לקשיי תזרים כתוצאה מהתפרצות הנגיף. תנאי הלוואות נקבעו על-ידי משרד האוצר והינם אחידים לכל סוגי הלוואות:

- ריבית: עד שנה ראשונה ריבית אפס (משולמת על-ידי המדינה לבנק), שנה שנייה ואילך, פריים+1.5%
- תקופה: עד 10 שנים, כולל תקופת גרייס עד 12 חודשים.
- בנוסף, אושר דחיית תשלומי הלוואות לתקופה של עד שנה, בהלוואות שבהן הסתיימה תקופת הגרייס הראשונה.
- ביטחונות לקוח: עד 5% מגובה הלוואה המאושרת.
- סכום הלוואה:

- במסלול הכללי: 40% מהמחזור השנתי של הלקוח או 20 מיליון ש"ח, הנמוך מבניהם.
- במסלול המוגבר: 40% מהמחזור השנתי של הלקוח או 10 מיליון ש"ח, הנמוך מבניהם.

עד כ-77% מהאשראי בערבות מדינה ניתן לעסקים קטנים וזעירים וכ-23% נוספים לעסקים בינוניים וגדולים. היסכון באשראי זה מוגדר על-ידי המדינה על-פי השיעורים הבאים: עד 85% באשראי ספציפי, ולא יותר מ-15% לכלל התיק במסלול הכללי, ועד 95% באשראי ספציפי ולא יותר מ-60% לכלל התיק במסלול המוגבר שהושק ביום 21 ביוני 2020. המסלול המוגבר כולל עסקים שפגעו באופן משמעותי מהתפשטות הקורונה ואשר הציגו ירידה משמעותית במחזור ההכנסות שלהם בשנת 2020 בהשוואה לשנה קודמת, ושהינם ללא יכולת תזרימית עצמאית להתמודד עם הנזקים התזרימיים.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 במרץ 2021

טבלה 2-3: פרטים בדבר יתרת החוב הרשומה של אשראי בערבות מדינה במסגרת ההתמודדות עם נגיף הקורונה

לימים 31 בדצמבר 2020	לימים 31 במרץ 2021	
		במיליוני ש"ח
4,366	4,628	עסקים קטנים וזעירים
995	1,048	עסקים בינוניים
306	350	עסקים גדולים
5,667	6,026	סך-הכל

טבלה 3-3: ניתוח איכות אשראי, סיכון אשראי בעייתי ונכסים שאינם מבצעים של הציבור⁽¹⁾

יתרה ליום 31.12.20		יתרה ליום 31.03.21					
סך-הכל	פרטי	דיוור	מסחרי	סך-הכל	פרטי	דיוור	מסחרי
במיליוני ש"ח							
סיכון אשראי בדירוג ביצוע אשראי⁽¹⁾							
295,391	29,709	96,376	169,306	297,681	29,616	98,223	169,842
156,262	21,068	7,685	127,509	159,670	18,705	7,867	133,098
451,653	50,777	104,061	296,815	457,351	48,321	106,090	302,940
סיכון אשראי שאינו בדירוג ביצוע אשראי							
13,416	3,374	2,415	7,627	13,296	3,000	2,407	7,889
10,630	807	653	9,170	10,089	766	656	8,667
4,405	22	-	4,383	4,035	20	-	4,015
2,254	47	652	1,555	2,056	36	656	1,364
3,971	738	1	3,232	3,998	710	-	3,288
24,046	4,181	3,068	16,797	23,385	3,766	3,063	16,556
3,573	166	38	3,369	3,257	152	42	3,063
27,619	4,347	3,106	20,166	26,642	3,918	3,105	19,619
728	45	652	31	777	35	656	86
479,272	55,124	107,167	316,981	483,993	52,239	109,195	322,559
מידע נוסף על סך נכסים שאינם מבצעים							
3,208	313	1	2,894	3,282	281	-	3,001
33	-	-	33	31	-	-	31
3,241	313	1	2,927	3,313	281	-	3,032

(1) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.

(2) סיכון אשראי פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת.

(3) לרבות בגין הלוואות לדיוור שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור ובגין הלוואות לדיוור שבגינן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.

הערה:

סיכון אשראי מאזני וחץ-מאזני מוצג לפני השפעת הפרשה להפסדי אשראי ולפני השפעת ביטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה ושל קבוצת לווים.

כדי לשקף את השפעת המשבר ביצע הבנק תהליכי החמרת דירוגים פנימיים על בסיס הערכות למידת השפעת המשבר על סגמנטים שונים בשילוב עם פרמטרים נוספים. כתוצאה מכך חל גידול משמעותי ביתרות האשראי שאינו בדירוג ביצוע בתחילת המשבר במהלך הרבעון הראשון של 2021 חל שיפור במרבית המגזרים בעקבות שיפור בנתוני הלווים. תהליכי החמרת הדירוגים הפנימיים עודכנו, וצפויים להמשיך להתעדכן, בהתאם להערכות הבנק לגבי השלכות המשבר.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 במרץ 2021

טבלה 4-3: מידע נוסף על תנועה בחובות בעייתיים בגין אשראי לציבור ובהפרשה הפרטנית

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרץ 2021		
מסחרי	פרטי	סך-הכל
במיליוני ש"ח		
תנועה ביתרת החובות הפגומים בגין אשראי לציבור		
3,221	739	3,960
יתרת חובות פגומים לתחילת השנה		
326	52	378
חובות שסווגו כפגומים במהלך התקופה		
(42)	(2)	(44)
חובות שחזרו לסיווג שאינו פגום		
(88)	(28)	(116)
חובות פגומים שנמחקו		
(129)	(51)	(180)
חובות פגומים שנפרעו		
3,288	710	3,998
יתרת חובות פגומים לסוף התקופה		
תנועה ביתרת החובות הבעייתיים בארגון מחדש		
2,012	698	2,710
יתרת חובות בעייתיים בארגון מחדש לתחילת השנה		
33	49	82
ארגונים מחדש שבוצעו במהלך התקופה		
(39)	(24)	(63)
חובות בארגון מחדש שנמחקו		
(84)	(50)	(134)
חובות בארגון מחדש שחזרו לסיווג שאינו פגום או שנפרעו*		
1,922	673	2,595
יתרת חובות בעייתיים בארגון מחדש לסוף התקופה		
תנועה ביתרת ההפרשה המאזנית להפסדי אשראי בגין החובות הפגומים		
1,342	111	1,453
יתרת הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות פגומים לתחילת השנה		
60	29	89
הוצאות בגין הפסדי אשראי - הגדלת הפרשה		
(16)	(12)	(28)
הוצאות בגין הפסדי אשראי - הקטנת הפרשה		
(81)	(35)	(116)
גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות		
(37)	(18)	(55)
נזקף לרווח והפסד - הפרשה להפסדי אשראי		
(88)	(28)	(116)
מחיקה חשבונאית שבוצעה בתקופה		
81	35	116
גביית חובות שנמחקו חשבונאית		
1,298	100	1,398
יתרת הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות פגומים לסוף התקופה		
(19)	-	(19)
* מזה: חובות שחזרו לסיווג שאינו פגום בשל ארגון מחדש עוקב		

טבלה 4-3: מידע נוסף על תנועה בחובות בעייתיים בגין אשראי לציבור ובהפרשה הפרטנית (המשך)

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרץ 2020		
מסחרי	פרטי	סך-הכל
במיליוני ש"ח		
תנועה ביתרת החובות הפגומים בגין אשראי לציבור		
3,678	764	4,442
יתרת חובות פגומים לתחילת השנה		
308	97	405
חובות שסווגו כפגומים במהלך התקופה		
(1)	(1)	(2)
חובות שחזרו לסיווג שאינו פגום		
(107)	(47)	(154)
חובות פגומים שנמחקו		
(405)	(47)	(452)
חובות פגומים שנפרעו		
3,473	766	4,239
יתרת חובות פגומים לסוף התקופה		
תנועה ביתרת החובות הבעייתיים בארגון מחדש		
667	707	1,374
יתרת חובות בעייתיים בארגון מחדש לתחילת השנה		
173	90	263
ארגונים מחדש שבוצעו במהלך התקופה		
(35)	(43)	(78)
חובות בארגון מחדש שנמחקו		
(37)	(40)	(77)
חובות בארגון מחדש שחזרו לסיווג שאינו פגום או שנפרעו*		
768	714	1,482
יתרת חובות בעייתיים בארגון מחדש לסוף התקופה		
תנועה ביתרת ההפרשה המאזנית להפסדי אשראי בגין החובות הפגומים		
1,272	136	1,408
יתרת הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות פגומים לתחילת השנה		
258	55	313
הוצאות בגין הפסדי אשראי - הגדלת הפרשה		
(24)	(13)	(37)
הוצאות בגין הפסדי אשראי - הקטנת הפרשה		
(52)	(33)	(85)
גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות		
182	9	191
נזקף לדוח רווח והפסד - הפרשה להפסדי אשראי		
(107)	(47)	(154)
מחיקה חשבונאית שבוצעה בתקופה		
52	33	85
גביית חובות שנמחקו חשבונאית		
1,399	131	1,530
יתרת הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות פגומים לסוף התקופה		
-	-	-
* מזה: חובות שחזרו לסיווג שאינו פגום בשל ארגון מחדש עוקב		

טבלה 5-3: מדדי סיכון אשראי

ליום		
31.12.20	31.03.21	
1.29%	1.28%	שיעור יתרת אשראי לציבור פגום מיתרת אשראי לציבור*
0.24%	0.25%	שיעור יתרת אשראי לציבור שאינו פגום בפיגור של 90 יום או יותר מיתרת אשראי לציבור*
2.00%	1.82%	שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור מיתרת אשראי לציבור*
1.75%	1.57%	שיעור יתרת ההפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי מיתרת אשראי לציבור**
155.18%	141.65%	שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור מיתרת אשראי לציבור פגום*
131.08%	118.60%	שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור, מיתרת אשראי לציבור פגום בתוספת יתרת אשראי לציבור אשר נמצא בפיגור של 90 ימים או יותר*
2.55%	2.40%	שיעור סיכון אשראי בעייתי בגין הציבור מסיכון אשראי כולל בגין הציבור*
0.64%	(0.66%)	שיעור ההוצאה (הכנסה) להפסדי אשראי מהיתרה הרשומה הממוצעת של האשראי לציבור
0.09%	0.03%	שיעור המחיקות נטו בגין אשראי לציבור מהיתרה הרשומה הממוצעת של האשראי לציבור
4.28%	1.62%	שיעור המחיקות נטו בגין אשראי לציבור מיתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור

* לפני נכוי הפרשות להפסדי אשראי.

** כולל הפרשה להפסדי אשראי בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים.

ניתוח איכות התיק

ברבעון הראשון של 2021 נרשמה ירידה (שיפור) במרבית המדדים לעומת סוף 2020:

- שיעור ההוצאה (הכנסה) הפסדי אשראי מהיתרה הרשומה הממוצעת של האשראי לציבור
 - שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור מיתרת אשראי לציבור.
 - שיעור יתרת ההפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי מיתרת אשראי לציבור.
 - שיעור סיכון אשראי בעייתי בגין הציבור מסיכון אשראי כולל בגין הציבור.
 - שיעור המחיקות נטו בגין אשראי לציבור מהיתרה הרשומה הממוצעת של האשראי לציבור.
 - שיעור יתרת אשראי לציבור פגום מיתרת אשראי לציבור.
- מנגד בשיעור יתרת אשראי לציבור שאינו פגום בפיגור של 90 יום או יותר מיתרת אשראי לציבור, חלה החמרה קלה.

ברבעון זה נרשם שיפור במדדי איכות התיק אשר הושפעו במידה רבה מהתאוששות במשק ומצעדי התמיכה הממשלתיים כמו גם משיפור בהערכות השפעת המשבר בהתאם.

לגבי מדדים נוספים המתייחסים לסיכון תיק האשראי של אנשים פרטיים בלבד ראה [טבלה 18-3 להלן](#).

3.2.2. מיון וניתוח סיכון האשראי לפי ענפי משק

טבלה 6-3: סיכון אשראי לפי ענפי משק

ליום 31 במרץ 2021						
הפסדי אשראי ⁽⁴⁾						
סיכון אשראי כולל ⁽¹⁾	מזה: דירוג ביצוע אשראי ⁽⁵⁾	מזה: סיכון אשראי בעייתי ⁽⁶⁾	מזה: סיכון אשראי פגום (למעט נגזרים)	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	מחיקות חשבוניות נטו	יתרת ההפרשה להפסדי אשראי
במיליוני ש"ח						
תעשייה	31,679	30,514	704	240	(46)	283
בינוי ונדל"ן - בינוי	80,716	79,065	727	448	8	578
בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן	29,164	27,143	507	176	(81)	475
מסחר	38,638	36,208	1,222	399	(30)	927
שירותים פיננסיים	41,717	41,409	170	6	5	246
שירותים עסקיים אחרים	15,409	14,164	195	100	(13)	205
שירותים ציבוריים וקהילתיים	8,573	8,144	83	43	(6)	79
ענפים אחרים	43,984	38,875	3,787	1,685	(49)	1,619
סך-הכל מסחרי	289,880	275,522	7,395	3,097	(212)	4,412
אנשים פרטיים - הלוואות לדיור	108,676	105,602	631	-	(68)	684
אנשים פרטיים - אחר	52,061	48,146	768	712	(237)	784
סך-הכל ציבור - פעילות בישראל	450,617	429,270	8,794	3,809	(517)	5,880
סך-הכל בנקים בישראל	2,231	2,231	-	-	-	-
ממשלת ישראל	47,257	47,257	-	-	-	-
סך-הכל פעילות בישראל	500,105	478,758	8,794	3,809	(517)	5,880
סך-הכל ציבור - פעילות בחו"ל	33,376	28,081	2,844	808	9	(25)
בנקים וממשלות בחו"ל	38,065	37,902	-	-	-	5
סך-הכל פעילות בחו"ל	71,441	65,983	2,844	808	9	(25)
סך-הכל פעילות בישראל ובחו"ל	571,546	544,741	11,638	4,617	(508)	6,400

(1) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ-מאזני⁽³⁾, לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: חובות⁽²⁾, אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, נכסים בגין מכשירים נגזרים וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה בסך של 168,741-11,366; 892; 61,995; 328,552 בסך של 168,741-11,366; 892; 61,995; 328,552 מיליוני ש"ח בהתאמה.

(2) אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף "נכסים אחרים").

(3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה.

(4) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף "התחייבויות אחרות").

(5) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.

(6) סיכון אשראי מאזני וחוץ-מאזני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיור שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור, והלוואות לדיור שבגינן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור, הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 במרץ 2021

טבלה 6-3: סיכון אשראי לפי ענפי משק (המשך)

ליום 31 במרץ 2020						
יתרת ההפרשה להפסדי אשראי	מחיקות חשבונאיות נטו	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	מזה: סיכון אשראי פגום (למעט נגזרים)	מזה: סיכון אשראי בעייתי ⁽⁶⁾	מזה: דירוג ביצוע אשראי ⁽⁵⁾	סיכון אשראי כולל ⁽¹⁾
במיליוני ש"ח						
389	5	64	412	992	30,158	31,646
599	9	78	561	863	65,679	67,528
464	(6)	55	289	1,103	24,529	25,999
893	58	147	481	1,174	33,496	35,700
253	(1)	53	30	131	41,478	41,951
167	20	41	97	116	12,967	13,698
69	4	16	22	65	7,250	7,580
1,399	20	153	1,793	3,546	37,577	42,296
4,233	109	607	3,685	7,990	253,134	266,398
475	-	32	2	710	95,215	97,679
829	76	119	762	883	54,175	58,188
5,537	185	758	4,449	9,583	402,524	422,265
-	-	-	-	-	3,750	3,750
-	-	-	-	-	60,903	60,903
5,537	185	758	4,449	9,583	467,177	486,918
327	2	50	518	1,114	29,895	32,151
9	-	1	-	-	48,518	48,518
336	2	51	518	1,114	78,413	80,669
5,873	187	809	4,967	10,697	545,590	567,587

- (1) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ-מאזני⁽³⁾, לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: חובות⁽²⁾, אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, נכסים בגין מכשירים נגזרים וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה בסך של 14,944,369,73,002,334,893 ו-144,379 מיליוני ש"ח בהתאמה.
- (2) אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף "נכסים אחרים").
- (3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה.
- (4) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף "התחייבויות אחרות").
- (5) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.
- (6) סיכון אשראי מאזני וחוץ-מאזני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיור שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור, והלוואות לדיור שבגינן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור, הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 במרץ 2021

טבלה 6-3: סיכון אשראי לפי ענפי משק (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2020						
הפסדי אשראי ⁽⁴⁾	מחיקות חשבונאיות נטו	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	מזה: סיכון אשראי פגום (למעט נגזרים)	מזה: סיכון אשראי בעייתי ⁽⁶⁾	מזה: דירוג ביצוע אשראי ⁽⁵⁾	סיכון אשראי כולל ⁽¹⁾
במיליוני ש"ח						
358	14	43	331	826	30,904	32,186
568	(92)	(46)	480	744	73,583	75,580
569	(102)	65	178	1,009	27,119	29,529
966	126	282	456	1,305	35,866	38,483
239	8	49	6	186	41,398	41,714
223	59	134	105	199	13,941	15,257
84	11	38	40	79	8,049	8,500
1,663	17	410	1,726	3,986	37,249	42,545
4,670	41	975	3,322	8,334	268,109	283,794
752	5	314	1	627	103,585	106,659
1,023	209	447	740	808	50,568	54,909
6,445	255	1,736	4,063	9,769	422,262	445,362
-	-	-	-	-	2,833	2,833
-	-	-	-	-	51,398	51,398
6,445	255	1,736	4,063	9,769	476,493	499,593
481	8	210	562	2,469	29,391	33,910
5	-	(3)	-	-	37,504	38,156
486	8	207	562	2,469	66,895	72,066
6,931	263	1,943	4,625	12,238	543,388	571,659

(1) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ-מאזני⁽³⁾, לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: חובות⁽²⁾, אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, נכסים בגין מכשירים נגזרים וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה בסך של 321,591; 69,500; 368; 14,890 ו-165,310 מיליוני ש"ח בהתאמה.

(2) אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף "נכסים אחרים").

(3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, למעט בגין מכשירים נגזרים.

(4) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף "התחייבויות אחרות").

(5) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.

(6) סיכון אשראי מאזני וחוץ-מאזני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיור שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור, והלוואות לדיור שבגינן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור, הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 במרץ 2021

3.2.3. בינוי ונדל"ן

ליום 31 במרץ 2021 סיכון האשראי הכולל בענפי הבינוי והנדל"ן הסתכם בכ-118 מיליארד ש"ח.

טבלה 7-3: פילוח סיכון האשראי של קבוצת הבנק בענפי הבינוי והנדל"ן, בהתאם לתחומי הפעילות העיקריים

יתרה ליום 31 בדצמבר 2020			יתרה ליום 31 במרץ 2021			
סיכון אשראי כולל	סיכון אשראי חוץ-מאזני	סיכון אשראי מאזני	סיכון אשראי כולל	סיכון אשראי חוץ-מאזני	סיכון אשראי מאזני	
במיליוני ש"ח						
6,435	2,637	3,798	6,673	2,698	3,975	בנייה למסחר ושירותים
449	95	354	468	86	382	בנייה לתעשייה
50,213	*31,595	18,618	53,123	*31,891	21,232	בנייה לדירור
32,159	6,486	25,673	32,037	6,398	25,639	נכסים מניבים
23,438	12,590	10,848	25,715	14,081	11,634	אחר
112,694	53,403	59,291	118,016	55,154	62,862	סך-הכל ענפי הבינוי והנדל"ן

* כולל סיכון אשראי חוץ-מאזני בסך של כ-2,779 מיליוני ש"ח בגינו נרכש ביטוח מחברות ביטוח זרות לתיק ערביות חוק מכר (ליום 31.12.20: 3,098 מיליוני ש"ח).

ביום 7 בינואר 2021 פרסם בנק ישראל התאמות נוספות לנוהל בנקאי תקין 250 (הוראת שעה לצורך התמודדות עם משבר הקורונה) - במסגרתו ניתנה התייחסות גם לנוהל בנקאי תקין 315 - מגבלת חבות ענפית. במסגרת העדכון, הוגדר כי מגבלת האשראי לענף בינוי ונדל"ן בניכוי חבויות לתשתיות לאומיות תעלה משיעור של 20% ל-22% מסך-כל חבויות הציבור ומגבלת האשראי לענף בינוי ונדל"ן תעלה משיעור של 24% ל-26% מסך-כל חבויות הציבור. תוקף ההקלה הוארך עד תום 24 חודשים מיום 31 בדצמבר 2020, ובלבד שהשיעור לא יעלה על השיעור ביום 31 בדצמבר 2025 או שיעור המגבלה הענפית כקבוע בנוהל בנקאי תקין 315, הגבוה מבניהם.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 במרץ 2021

3.2.4. חשיפת אשראי למדינות זרות

להלן מידע בדבר סך-כל החשיפות למדינות זרות ובדבר חשיפות למדינות שסך סכום החשיפה לכל אחת מהן הוא מעל 1% מסך נכסי המאזן המאוחד או מעל 20% מההון, לפי הנמוך:

טבלה 8-3: חשיפות עיקריות למדינות זרות⁽¹⁾

ליום 31 בדצמבר 2020		ליום 31 במרץ 2021			
חשיפה					
מאזנית	חוץ-מאזנית ⁽²⁾⁽³⁾	מאזנית	חוץ-מאזנית ⁽²⁾⁽³⁾	סך-הכל	מאזנית
במיליוני ש"ח					
המדינה					
ארצות-הברית	22,295	7,077	29,372	20,098	6,496
שוויץ	886	973	1,859	1,219	1,022
אנגליה	7,548	4,551	12,099	9,178	4,051
גרמניה	753	1,155	1,908	847	1,249
צרפת	1,575	1,111	2,686	1,963	1,099
אחרות	11,386	3,289	14,675	9,905	2,411
סך-כל החשיפות למדינות זרות	44,443	18,156	62,599	43,210	16,328
מזה: סך החשיפות למדינות ה-PIGS:	291	59	350	133	67
פורטוגל, איטליה, יוון וספרד					
מזה: סך החשיפות למדינות LDC	925	176	1,101	1,271	208
מזה: סך החשיפות למדינות עם בעיות נזילות*	9	-	9	9	-

שורת "מזה: סך החשיפות למדינות LDC" כוללת את סך החשיפה למדינות המוגדרות כמדינות פחות מפותחות (LDC) בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 315 בדבר "הפרשה נוספת לחובות מסופקים".

חשיפה מאזנית למדינה זרה כוללת חשיפה מאזנית מעבר לגבול וחשיפה מאזנית של שלוחות של התאגיד הבנקאי במדינה זרה לתושבים מקומיים. חשיפה מאזנית מעבר לגבול כוללת חשיפה מאזנית של משרדי התאגיד הבנקאי בישראל לתושבי המדינה הזרה וחשיפה מאזנית של שלוחות בחו"ל של התאגיד הבנקאי לתושבים שאינם תושבי המדינה שבה ממוקמת השלוחה.

חשיפה מאזנית של שלוחות של התאגיד הבנקאי במדינה זרה לתושבים מקומיים כוללת חשיפה מאזנית של שלוחות של התאגיד הבנקאי באותה מדינה זרה לתושביה, בניכוי התחייבויות אותן שלוחות (הניכוי מבוצע עד לגובה החשיפה).

* רשימת המדינות עם בעיות נזילות מבוססת על מספר קריטריונים שנקבעו על-ידי הבנק. התפשטות נגיף הקורונה העלתה את פרמיות הסיכון בשווקים הפיננסיים, וזו בלטה בשווקים המתעוררים. בהתאם ובשל התפתחות בשוקי ההון ואחרים, נכללו בתקופת הדוח מדינות נוספות ברשימת המדינות עם בעיות נזילות ובכללן תורכיה, שהינה מדינת הפעילות של בנק פוזיטיף, המוחזק על-ידי הבנק. יודגש כי הוספה של מדינות לרשימה לא בהכרח מייצגת הרעה שייחודית למדינה זו, וכמו-כן שיפור באותם אינדיקטורים יוביל בהתאם לעדכון הרשימה.

(1) על בסיס סיכון סופי, לאחר השפעת ערבבויות, ביטחונות נזילים ונגזרי אשראי.

(2) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין 313.

(3) ממשלות, מוסדות רשמיים ובנקים מרכזיים.

3.2.5. חשיפת אשראי למוסדות פיננסיים זרים

טבלה 9-3: חשיפת קבוצת הבנק למוסדות פיננסיים זרים⁽¹⁾

ליום 31 בדצמבר 2020			ליום 31 במרץ 2021			
סיכון אשראי נוכחי כולל	סיכון אשראי חוץ-מאזני נוכחי ⁽³⁾	סיכון אשראי מאזני ⁽²⁾	סיכון אשראי נוכחי כולל	סיכון אשראי חוץ-מאזני נוכחי ⁽³⁾	סיכון אשראי מאזני ⁽²⁾	
במיליוני ש"ח						
דירוג אשראי חיצוני⁽⁵⁾						
4,209	2,026	2,183	4,871	1,819	3,052	AA- עד AAA
17,065	1,924	15,141	13,229	1,876	11,353	A- עד A+
849	84	765	701	82	619	BBB- עד BBB+
23	19	4	25	18	7	B- עד BB+
-	-	-	-	-	-	פחות מ-B-
202	43	159	187	42	145	ללא דירוג
22,348	4,096	18,252	19,013	3,837	15,176	סך-הכל חשיפות האשראי הנוכחיות למוסדות פיננסיים זרים*
-	-	-	-	-	-	מזה: סיכון אשראי בעייתי ⁽⁴⁾
-	-	-	-	-	-	מזה: יתרת חובות פגומים
-	-	-	-	-	-	יתרת ההפרשה להפסדי אשראי על בסיס פרטני
22,348	4,096	18,252	19,013	3,837	15,176	סך-הכל חשיפת אשראי למוסדות פיננסיים זרים לאחר ניכוי יתרת הפרשה להפסדי אשראי על בסיס פרטני
5	-	5	6	-	6	יתרת ההפרשה להפסדי אשראי על בסיס קבוצתי

* היתרות כוללות חשיפה של קבוצת הבנק למוסדות פיננסיים במדינות הבאות:
 ספרד - סך חשיפה של כ-228 מיליון ש"ח, מזה סך של 203 מיליון ש"ח בדירוג A-, סך של 11 מיליון ש"ח בדירוג BBB+ וסך של 14 מיליון ש"ח בדירוג BBB- (סך חשיפה בסוף שנת 2020 הייתה כ-73 מיליון ש"ח, מזה סך של 42 מיליון ש"ח בדירוג A-, סך של 12 מיליון ש"ח בדירוג BBB+ וסך של 19 מיליון ש"ח בדירוג BBB-)
 איטליה - סך חשיפה של כ-17 מיליון ש"ח, מזה סך של 16 מיליון ש"ח בדירוג BBB- והיתרה בסך של 1 מיליון ש"ח בדירוג BB (סך החשיפה בסוף שנת 2020 הייתה כ-16 מיליון ש"ח, מזה סך של 15 מיליון ש"ח בדירוג BBB- והיתרה בסך של 1 מיליון ש"ח בדירוג BB).
 אירלנד - סך חשיפה של 1 מיליון ש"ח ללא דירוג (סך החשיפה בסוף שנת 2020 הייתה כ-1 מיליון ש"ח ללא דירוג).
 ביוון ובפורטוגל אין חשיפה למוסדות פיננסיים.

- (1) מוסדות פיננסיים זרים כוללים: בנקים, בנקים להשקעות, ברוקרים/דילרים, חברות ביטוח, גופים מוסדיים וגופים שבשליטת הגופים הללו. אך איננה כוללת חשיפת אשראי למוסדות פיננסיים זרים שיש להם ערבות ממשלתית.
- (2) פיקדונות בבנקים, אשראי לציבור, השקעות באגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או שנרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, ונכסים אחרים בגין מכשירים נגזרים.
- (3) בעיקר ערבויות והתחייבויות למתן אשראי. אינו כולל סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חוב של לווה.
- (4) סיכון אשראי שהינו פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת.
- (5) לפי הדירוג הנמוך מבין דירוגי האשראי במטבע-חוץ לטווח ארוך שניתן על-ידי אחת מחברות הדירוג העיקריות S&P-Fitch, Moody's.

החשיפה של קבוצת הבנק למוסדות פיננסיים זרים הסתכמה ביום 31 במרץ 2021 בכ-19.0 מיליארד ש"ח, ירידה של כ-3.3 מיליארד ש"ח בהשוואה לכ-22.3 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2020. ירידה זו נבעה מקיטון בחשיפה המאזנית בסך כ-3.1 מיליארד ש"ח ומירידה בחשיפה החוץ-מאזנית בסך כ-0.3 מיליארד ש"ח. כ-95.2% מהחשיפה למוסדות פיננסיים זרים היא מול מוסדות פיננסיים בעלי דירוג A- ומעלה. החשיפה למוסדות פיננסיים זרים של קבוצת הבנק נחלקת ל-80.6% בבנקים וחברות אחזקה בנקאיות, 18.3% בחברות ביטוח ו-1.1% מוסד פיננסי אחר. עיקר החשיפה של קבוצת הבנק הינה למוסדות פיננסיים זרים הפועלים במדינות מערב אירופה (68.0%), ובארצות-הברית (22.2%). הבנק מוסיף לקיים ניטור תכופ ושוטף אחר ההשלכות השליליות של מגפת הקורונה על הכלכלה העולמית ועל התוצאות הכספיות של המוסדות הפיננסיים בעולם, ובמידת הצורך פועל לצמצום מכלול הסיכונים הרלוונטיים ובכללם סיכון האשראי וסיכון הסליקה. נתוני "בנקים וממשלות בחו"ל" בגילוי על סיכון אשראי לפי ענפי משק, בפרק סקירת הסיכונים וב"דוח על הסיכונים" - (להלן: הגילוי לפי ענפי משק), כולל את החשיפות בגין בנקים בחו"ל ולא כולל מוסדות פיננסיים אחרים אשר מוצגים בעיקר בענף שירותים פיננסיים. בנוסף, בענף זה נכללים בנקים מרכזיים בעוד שהטבלה לעיל אינה כוללת חשיפה בגין בנקים מרכזיים. בגילוי לפי ענפי משק "סיכון האשראי הכולל" מכיל יתרות מאזניות וחוץ-מאזניות בגין נגזרים בעוד שהטבלה לעיל כוללת רק יתרות מאזניות בגין נגזרים. כמו-כן, סך "חובות וסיכון אשראי חוץ-מאזני" בגילוי לפי ענפי משק כולל אשראי לציבור ופיקדונות בבנקים אך אינו כולל אגרות-חוב וניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר הכלולים בטבלה לעיל. אשראי מאזני וחוץ-מאזני בגין נגזרים אינו נכלל בסך "חובות וסיכון אשראי חוץ-מאזני". לעומת זאת, הטבלה לעיל כוללת יתרות מאזניות בגין נגזרים.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 במרץ 2021

3.2.6. סיכונים בתיק הלוואות לדיור טבלה 10-3: סיכונים בתיק הלוואות לדיור

יתרה ליום		
31.12.20	31.03.20	31.03.21
במיליוני ש"ח		
יתרות אשראי		
99,495	92,536	101,340
הלוואות מכספי הבנק		
1,055	1,147	1,020
הלוואות מכספי האוצר*		
175	139	183
מענקים מכספי האוצר*		
100,725	93,822	102,543
סך-הכל		
לשנה שהסתיימה ביום	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום	31.03.21
31.12.20	31.03.20	31.03.21
במיליוני ש"ח		
ביצוע		
20,558	5,657	5,046
סך-הכל הלוואות מכספי הבנק		
הלוואות מכספי האוצר		
106	37	13
הלוואות		
61	18	10
מענקים		
167	55	23
סך-הכל מכספי האוצר		
20,725	5,712	5,069
סך-הכל הלוואות חדשות		
2,031	674	404
הלוואות ישנות שמוחזרו, מכספי הבנק		
22,756	6,386	5,473
סך-הכל הלוואות שניתנו		

* סכום זה אינו נכלל במסגרת היתרות המאזניות לציבור.

טבלה 11-3: התפתחות סכומי הפיגור בהלוואות לדיור והפרשה להפסדי אשראי

שיעור חוב בעייתי	חוב בעייתי	שיעור ההפרשה להפסדי אשראי בגין הלוואות לדיור	הפרשה להפסדי אשראי בגין הלוואות לדיור (כולל הפרשה לפי עומק הפיגור)	שיעור הפיגור	הסכום בפיגור מעל 90 יום מתוך סך החובות הבעייתיים	יתרת חוב רשומה
במיליוני ש"ח/באחוזים						
0.65%	656	0.68%	690	0.12%	117	101,340
0.68%	676	0.76%	758	0.12%	122	99,495
0.78%	702	0.50%	446	0.12%	109	89,777

ברבעון הראשון של שנת 2021 שיעור הסכומים בפיגור נותר יציב ושיעור החוב הבעייתי ושיעור ההפרשה להפסדי אשראי בגין הלוואות לדיור ירדו לעומת סוף 2020. בהתאם להנחיית בנק ישראל ביצוע דחייה בשל משבר הקורונה לא מביא לכך שהלוואה תוגדר כהלוואה בפיגור, ובמידה והלוואה כבר נמצא בפיגור, רמת הפיגור מוקפאת עד לסיום הדחיה. יחד עם זאת, היקפי הלוואות בהם בוצעה דחייה הולך ומצטמצם.

התפתחות יתרות אשראי לדיור

טבלה 3-12: מעקב אחר התפתחות יתרת תיק האשראי לדיור על-פי בסיסי הצמדה וכשיעור מיתרת תיק האשראי של הבנק

סך-הכל	מגזר מטבע-חוץ		מגזר צמוד מדד				מגזר לא-צמוד					
	ריבית משתנה		ריבית משתנה		ריבית קבועה		ריבית משתנה		ריבית קבועה			
	שיעור ב-%	יתרה במיליוני ש"ח	שיעור ב-%	יתרה במיליוני ש"ח	שיעור ב-%	יתרה במיליוני ש"ח	שיעור ב-%	יתרה במיליוני ש"ח	שיעור ב-%	יתרה במיליוני ש"ח		
1.9%	101,340	0.2%	193	25.5%	25,842	13.4%	13,567	38.9%	39,438	22.0%	22,300	31.03.21
10.8%	99,495	0.2%	200	25.7%	25,573	13.7%	13,619	38.8%	38,623	21.6%	21,480	31.12.20
10.2%	89,777	0.3%	266	26.5%	23,834	15.4%	13,811	38.5%	34,565	19.3%	17,301	31.12.19

לפרטים בדבר הוראות הפיקוח על הבנקים על עדכון מגבלת הלוואות לדיור בריבית הפריים, ראה [ביאור 16](#) בתמצית הדוחות הכספיים.

כימות ומדידת הסיכון - תיק אשראי לדיור

הבנק מבצע באופן שוטף מעקב אחר התפתחות תיק האשראי לדיור ונוקט באמצעים שונים לניהול הסיכון. סיכוני אשראי לדיור נבחנים באופן פרטני על-פי המדיניות והיעדים שנקבעו במסגרת תיאבון הסיכון שהוגדר באשראי לדיור, מרמת העסקה הבודדת ועד הסתכלות כוללת על תיק האשראי לדיור בבנק.

הבנק מנהל ומגדר את הסיכון בין השאר על-ידי מגבלות בסגמנטים שונים כפי שנקבעו במסגרת דיוני המדיניות בהנהלה ובדירקטוריון בריכוז והובלת החטיבה לניהול סיכונים. במסגרת המגבלות ישנה התייחסות לשיעורי LTV, כושר החזר, התפלגות מוצרי אשראי בתיק, היקף החוב הבעייתי, תקופת הלוואה, פריסה גיאוגרפית, שיעור הפיגורים וכדומה. ניטור המדדים מתבצע גם בהשוואה לנתונים בכלל המערכת הבנקאית.

הבנק עוקב אחר התנאים והשינויים המקרו-כלכליים בכלל ובסביבה העסקית בענף בפרט. הוגדרו אירועים בגינם נדרשת בחינה מחודשת של המדיניות כגון עלייה חדה בריבית המשתנה, בשיעור האינפלציה, עלייה ברמת האבטלה במשק ושינוי מהותי במחירי הדיור.

דיווח הנתונים נעשה ברמה חודשית במסגרת פורום סיכון חטיבתי בראשות מנהלת החטיבה הקמעונאית וברמה רבעונית במסגרת הדיווח על התפתחות תיק האשראי וסיכון האשראי בהנהלה ובדירקטוריון.

הבנק עושה שימוש במודל סטטיסטי המודד את ההסתברות לכשל ואת ההפסד החזוי בתיק המשכנתאות. בנוסף, במסגרת בחינת תרחישי קיצון נבחנת ההשפעה גם על תיק המשכנתאות. כמו-כן, קיימים הסדרי ביטוח - ביטוח חיים וביטוח מבנה.

טבלה 3-13: התפתחות יתרות האשראי לדיור ב-5 הרבעונים האחרונים

	2020				2021	
	רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	רבעון ראשון	
	במיליוני ש"ח					
יתרות לסוף תקופה	92,536	94,615	97,103	99,495	101,340	
שינוי ביתרות	3.1%	2.2%	2.6%	2.5%	1.9%	
ביצוע הלוואות חדשות	5,712	4,363	5,285	5,365	5,069	

נתוני הלוואות לדיור - שיעור מסך הביצועים החדשים טבלה 3-14: פירוט מאפיינים שונים של אשראי לדיור שהעמיד הבנק

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום					
31.03.20	30.06.20	30.09.20	31.12.20	31.03.21	
מאפיינים					
39.7%	40.7%	43.3%	41.3%	41.5%	שיעור מימון מעל 60%
0.1%	0.0%	0.0%	0.3%	0.1%	שיעור החזר מהכנסה מעל 40% (לרכישה ובהחזר חודשי)
58.4%	58.7%	58.4%	59.3%	58.6%	שיעור בריבית משתנה
4.9%	5.2%	5.1%	5.3%	5.2%	שיעור הלוואות לכל מטרה
8.6%	7.9%	6.9%	9.6%	10.6%	שיעור הלוואות למטרת השקעה מסך רכישת דירות
7.9%	8.0%	8.1%	8.1%	8.0%	קרן המתוכננת להיפרע מעל גיל 67 (ללא השקעה)
24.3	24.7	24.6	24.6	24.5	תקופת פירעון מקורית ממוצעת לרכישה בשנים (ללא גישור)

נמשכת מגמת העלייה ביתרות הלוואות לדיור בשנת 2021.

עלייה (החמרה) נרשמה במדדים הבאים:

- שיעור ביצועי האשראי בשיעור מימון מעל 60%
- שיעור הלוואות למטרת השקעה מסך רכישת דירות יציבות נרשמה במדדים הבאים:
- שיעור ביצועי הלוואות לכל מטרה (ירידה קלה)
- תקופת הפירעון הממוצעת לרכישה (ירידה קלה)
- שיעור הקרן המתוכננת להיפרע מעל גיל 67 (ירידה קלה) ירידות נרשמו במדדים הבאים:
- שיעור החזר מהכנסה מעל 40%
- שיעור בריבית משתנה

השינויים במדדים אינם מעידים על שינוי מהותי ברמת החיתום ברבעון האחרון.

3.2.7. אשראי ללקוחות פרטיים (ללא דיור)

מתן אשראי ללקוחות פרטיים נעשה בהלימה למדיניות ולנוהלי האשראי והביטחונות, לרבות: מטרת האשראי והתאמתה לצרכי הלקוח, סכום האשראי המבוקש והתאמתו ליכולת ההחזר של הלקוח. בקשות האשראי ללקוחות הפרטיים בחטיבה הקמעונאית המאושרות בסניפים מבוצעות באמצעות מערכות ממוכנות, מודלים וכלים התומכים בקבלת החלטות של בעל הסמכות. בקשות האשראי ללקוחות הפרטיים מוגשות ונבחנות ברמת קבוצת סיכון, כנדרש על-פי הוראות בנק ישראל. בקשות האשראי נבחנות תוך מתן דגש לנושאים המצוינים לעיל.

ללקוחות הפרטיים בחטיבה הקמעונאית מוצע בין היתר, אשראי מקוון מסוג "אשראי ברגע". סכום הלוואה המרבי אותה יכול הלקוח לקבל ותנאי הלוואה נקבעים על-פי קריטריונים שונים בהתאם לנתוני הלקוח וחשבוניתו.

תוכניות הבנק לצמיחה במוצרים הבנקאיים, ובין היתר בתחום האשראי, מתבססת על היבטי פוטנציאל צמיחה כמו גם היבטי סיכון, ביניהם, הצמיחה הצפויה במשק, יכולת ההחזר של הלקוחות, היקף הפירעונות הצפוי ועוד. הבנק מבצע מעקב שוטף אחר ביצועי האשראי והסיכון.

החטיבה הקמעונאית נוקטת פעולות לניהול סיכון האשראי בקרב אנשים פרטיים, המבוססות על עקרונות ניהול סיכונים אשראי בבנק, באמצעות כלי מדידה ובקרה לניטור תיקי האשראי, איכותו, סיכונו ועמידה במגבלות המדיניות, ביניהם: מודל סטטיסטי לדרוג סיכון אשראי ללווים פרטיים, מדדי תאבון סיכון, מדיניות ונוהלי אשראי ומדרג סמכויות, ותהליכי בקרה בתחום סיכונים אשראי.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 במרץ 2021

טבלה 3-15: יתרת האשראי לאנשים פרטיים בישראל

השינוי	יתרה ליום		מאזני
	31.12.20	31.03.21	
	במיליוני ש"ח		
	(49)	2,402	עו"ש חובה 2,353
(2.04%)	(508)	23,873	הלוואות ⁽¹⁾ 23,365
(2.13%)	(18)	62	מזה: הלוואות בולט ובלון 44
(29.03%)	(138)	3,139	אשראי לרכישת כלי רכב ⁽²⁾ 3,001
(4.40%)	188	4,470	חייבים בגין פעילות בכרטיסי אשראי 4,658
4.21%	(507)	33,884	סך-הכל סיכון אשראי מאזני 33,377
(1.50%)			חוץ-מאזני
	(2,376)	21,229	סיכון אשראי חוץ-מאזני 18,853
(11.19%)	(2,883)	55,113	סך-הכל סיכון אשראי כולל 52,230
(5.23%)			

(1) אינו כולל הלוואות לרכישת כלי רכב.

(2) כולל הלוואות שניתנו למטרת רכישת כלי רכב ובשעבוד כלי רכב.

טבלה 3-16: התפלגות סיכון האשראי המאזני לאנשים פרטיים בישראל בהתאם להכנסה הממוצעת⁽¹⁾ ולגודל הלווה

ליום 31 בדצמבר 2020				ליום 31 במרץ 2021				אשראי ללווה באלפי ש"ח
סך-הכל	הכנסה לחשבון			סך-הכל	הכנסה לחשבון			
	מעל 20 אלפי ש"ח	מ-10 עד 20 אלפי ש"ח	עד 10 אלפי ש"ח		מעל 20 אלפי ש"ח	מ-10 עד 20 אלפי ש"ח	עד 10 אלפי ש"ח	
במיליוני ש"ח								
3,477	1,037	965	1,475	3,549	1,059	1,006	1,484	עד 20
3,230	920	834	1,476	3,224	961	834	1,429	מ-20 עד 40
7,415	1,855	2,364	3,196	7,263	1,843	2,324	3,096	מ-40 עד 80
10,832	3,540	4,252	3,040	10,575	3,443	4,156	2,976	מ-80 עד 150
7,642	4,580	2,341	721	7,498	4,449	2,326	723	מ-150 עד 300
1,288	1,056	130	102	1,268	1,048	121	99	מעל 300
33,884	12,988	10,886	10,010	33,377	12,803	10,767	9,807	סך-הכל

(1) ההכנסה לחשבון חושבה בהתבסס על הכנסה ממוצעת לתקופה של 12 חודשים.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 במרץ 2021

טבלה 17-3: התפלגות סיכון האשראי המאזני לאנשים פרטיים בישראל בהתאם ליתרת תיק הנכסים הפיננסיים של הלווים

ליום 31 בדצמבר 2020	ליום 31 במרץ 2021	
סיכון אשראי מאזני		
במיליוני ש"ח		
גודל תיק נכסים פיננסיים באלפי ש"ח		
18,127	17,447	עד 10
6,280	6,275	מ-10 עד 50
4,996	5,075	מ-50 עד 200
2,172	2,211	מ-200 עד 500
2,309	2,369	מעל 500
33,884	33,377	סך-הכל

טבלה 18-3: התפלגות סיכון האשראי המאזני לאנשים פרטיים בישראל בהתאם לסוג הריבית ולתקופה הנותרת לפירעון

ליום 31 בדצמבר 2020			ליום 31 במרץ 2021			
סך-הכל	הלוואות בריבית קבועה	הלוואות בריבית משתנה	סך-הכל	הלוואות בריבית קבועה	הלוואות בריבית משתנה	
במיליוני ש"ח						
תקופה לפירעון						
7,543	4,886	2,657	7,653	5,046	2,607	עד שנה
7,382	104	7,278	7,191	105	7,086	משנה עד 3 שנים
12,182	105	12,077	11,906	95	11,811	מ-3 עד 5 שנים
6,777	107	6,670	6,627	103	6,524	מעל 5 שנים
33,884	5,202	28,682	33,377	5,349	28,028	סך-הכל

טבלה 19-3: מידע על חובות בעייתיים בגין אנשים פרטיים בישראל

שיעור מסך-הכל סיכון אשראי מאזני ליום		השינוי	יתרה ליום		
31.12.20	31.03.21		31.12.20	31.03.21	
במיליוני ש"ח					
2.4%	2.3%	(5.0%)	808	768	סיכון אשראי בעייתי
2.2%	2.1%	(3.8%)	740	712	מזה: סיכון אשראי פגום
0.1%	0.1%	(22.2%)	45	35	חובות בפיגור מעל 90 יום
0.6%	0.0% ⁽¹⁾	⁽¹⁾ (94.3%)	209	3	מחיקות חשבונאיות נטו לתקופה
3.0%	2.3%	(23.4%)	1,023	784	יתרת הפרשה להפסדי אשראי

(1) מחושב על בסיס שנתי.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 במרץ 2021

ברבעון הראשון של שנת 2021 נמשך הקיטון ביתרת ההלוואות לאנשים פרטיים בישראל כולל אשראי לרכישת כלי רכב בשיעור של כ-2.4%. סך סיכון האשראי המאזני ירד בכ-1.5%. הירידה בסיכון אשראי חוץ-מאזני נובעת בעיקר מירידה במסגרות כרטיסי אשראי שלא נוצלו באחריות הבנק, עקב הערכות הבנק ליישום החוק להגברת התחרות ולצמצום הריכוזיות בשוק הבנקאות בישראל. לפרטים נוספים ראה **ביאור 16** בתמצית הדוחות הכספיים. ברבעון הראשון של 2021 ממשיכה מגמת הירידה ביתרת החובות בפיגור מעל 90 יום בשיעור של 22.2%. ביתרת סיכון האשראי הבעייתית נרשמה ירידה של 5%, וכן נרשמה ירידה בשיעורו מסך סיכון האשראי המאזני. במחיקות החשבונאיות נטו לתקופה נרשמה ירידה של 94.3% בנוסף נרשמה ירידה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי של 23.4%.

השיפור במדדים ברבעון זה הושפעו במידה רבה מהתאוששות במשק ומצעדי התמיכה הממשלתיים כמו גם משיפור בהיקף ההלוואות בדחיית תשלומים ובהערכות השפעת המשבר בהתאם.

3.2.8. מימון ממונף

טבלה 20-3: חשיפות הבנק בגין מימון ממונף לפי ענף המשק של הלווה

ליום 31 במרץ 2021			
מספר לוויים	יתרת אשראי מאזני	יתרת אשראי חוץ-מאזני	סך-הכל
במיליוני ש"ח			
ענף המשק של הלווה			
2	632	690	1,322
1	358	-	358
2	240	-	240
1	554	-	554
1	422	-	422
1	90	141	231
8	2,296	831	3,127

* בניכוי מחיקה והפרשה פרטנית להפסדי אשראי בסך של כ-756 מיליון ש"ח.

ליום 31 בדצמבר 2020			
מספר לוויים	יתרת אשראי מאזני	יתרת אשראי חוץ-מאזני	סך-הכל
במיליוני ש"ח			
ענף המשק של הלווה			
3	586	954	1,540
2	608	-	608
2	240	-	240
1	425	-	425
1	87	171	258
9	1,946	1,125	3,071

* בניכוי מחיקה והפרשה פרטנית להפסדי אשראי בסך של כ-747 מיליון ש"ח.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 במרץ 2021

3.2.9. סיכון אשראי בגין חשיפות ללווים גדולים

טבלה 3-21: יתרות סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ-מאזני ללווים שיתרת חבותם מעל 1,200 מיליון ש"ח לפי ענפי משק

31 במרץ 2021			
מספר לווים	סיכון אשראי מאזני	סיכון אשראי חוץ-מאזני	סך-הכל
במיליוני ש"ח			
2	919	3,562	4,481
1	683	1,027	1,710
6	6,527	7,158	13,685
4	3,111	2,895	6,006
1	910	483	1,393
1	438	1,522	1,960
15	12,588	16,647	29,235

ענף משק

תעשייה	2	919	3,562	4,481
אספקת חשמל ומים	1	683	1,027	1,710
שירותים פיננסיים	6	6,527	7,158	13,685
בינוי ונדל"ן - בינוי	4	3,111	2,895	6,006
מידע ותקשורת	1	910	483	1,393
בינוי ונדל"ן - הנדסה אזרחית	1	438	1,522	1,960
סך-הכל	15	12,588	16,647	29,235

31 בדצמבר 2020

מספר לווים	סיכון אשראי מאזני	סיכון אשראי חוץ-מאזני	סך-הכל
במיליוני ש"ח			
2	1,078	3,496	4,574
1	748	1,029	1,777
8	9,389	8,113	17,502
2	902	2,058	2,960
1	729	489	1,218
1	919	470	1,389
1	337	1,588	1,925
16	14,102	17,243	31,345

ענף משק

תעשייה	2	1,078	3,496	4,574
אספקת חשמל ומים	1	748	1,029	1,777
שירותים פיננסיים	8	9,389	8,113	17,502
בינוי ונדל"ן - בינוי	2	902	2,058	2,960
מסחר בכלי רכב	1	729	489	1,218
מידע ותקשורת	1	919	470	1,389
בינוי ונדל"ן - הנדסה אזרחית	1	337	1,588	1,925
סך-הכל	16	14,102	17,243	31,345

3.2.10. סיכון אשראי בגין חשיפות לקבוצות לווים

נכון ליום 31 במרץ 2021 לא קיימת קבוצת לווים אשר חבותה נטו על בסיס מאוחד, בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 313 בדבר "מגבלות על חבות של לווה ושל קבוצת לווים" (להלן: הוראה 313), עולה על 15% מהון התאגיד הבנקאי (כהגדרתו בהוראה 313). הבנק מקיים תהליכי מעקב ובקרה כדי לבדוק עמידה במגבלות הוראה 313 לעניין חשיפה לחבות קבוצות לווים. נכון למועד הדוח הבנק אינו חורג מהמגבלות.

3.3. סיכון שוק

סיכון שוק הינו סיכון להפסד או לירידת-ערך כתוצאה משינוי בשווי כלכלי של מכשיר פיננסי או של תיק נכסים/מכשירים עקב שינויים במחירים, שערים, מרווחים ופרמטרים אחרים בשווקים.

במהלך הרבעון הראשון של שנת 2020 כתוצאה מהשפעות משבר התפרצות נגיף הקורונה חלה עלייה ברמת התנודתיות של גורמי הסיכון בשווקים הפיננסיים שהביאה לעלייה באמדני הסיכון של חדר עסקות ולקוחותיו, וירידות במדדי מניות ואגרות-חוב. בנוסף, נצפתה ירידה בריביות הבנקים המרכזיים. בהמשך, חלה רגיעה בתנודתיות ובהתאם ירידה באמדני סיכון השוק, והתאוששות במדדי המניות ואגרות-חוב הקונצרניות, אשר חלקם נמצאים ברמות שיא. לשינויים בריביות הבנקים המרכזיים ולשינויים בעקומי התשואות בשוק, השפעה על הכנסות המימון והריבית העתידיות של הבנק והשפעה על השווי ההוגן והשווי הכלכלי כמפורט בטבלאות להלן. לפרטים נוספים ראה [פרק סקירה כלכלית ופיננסית](#) ו**פרק השפעת משבר התפשטות נגיף הקורונה לעיל**.

3.3.1. סיכון ריבית

סיכון הריבית הינו סיכון להפסד או לירידת-ערך כתוצאה משינויים בשערי ריבית במטבעות השונים. הסיכון כגדרתו לעיל, כולל גם את גורמי הסיכון הבאים:

- **סיכון תמחור מחדש (Repricing risk)** - סיכון הנובע מהבדלי עיתוי בתקופות לפירעון (בריבית הקבועה) ובמועדי התמחור מחדש (בריבית המשתנה);
- **סיכון עקום התשואה (Yield curve risk)** - סיכון הנובע משינויים שונים בשיעורי הריבית לתקופות פירעון שונות שיבואו לידי ביטוי בשינוי בשיפוע העקום (התללה או השטחה) או בצורתו (פיתול);
- **סיכון מרווח (Spread risk)** - סיכון להפסד כתוצאה משינויים במרווחים בין עקומי ריבית שונים;
- **סיכון אופציונליות** - נובע מזכויות מימוש שונות הגלומות בנכסים והתחייבויות (לדוגמא הזכות למשיכת כספים בכל עת, לעיתים ללא קנסות);
- **חשיפת הערך** - אומדן השינוי הצפוי בערך הכלכלי (ההון הפיננסי) כתוצאה משינויי הריבית;
- **חשיפת ההכנסה החשבונאית** - השינוי הצפוי בהכנסה החשבונאית בשנה הקרובה כתוצאה משינויי הריבית.

טבלה 22-3: שווי הוגן נטו מותאם* של המכשירים הפיננסיים של הבנק וחברות מאוחדות שלו

31 בדצמבר 2020			31 במרץ 2021		
שקל	מטבע-חוץ	סך-הכל	שקל	מטבע-חוץ	סך-הכל
במיליוני ש"ח					
33,143	275	32,868	35,761	124	35,637
32,465	2	32,463	35,208	(153)	35,361

שווי הוגן נטו מותאם*

מזה: תיק בנקאי

* שווי הוגן נטו של המכשירים הפיננסיים, למעט פריטים לא-כספיים ולאחר השפעת התחייבויות לזכויות עובדים ופריסה לתקופות של פיקדונות לפי דרישה.

לפירוט נוסף בדבר הנחות ששימשו לחישוב השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים ראה [ביאור 15](#) בתמצית הדוחות הכספיים.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 במרץ 2021

טבלה 23-3: השפעת תרחישים של שינויים בשיעורי הריבית על השווי ההוגן נטו מותאם* של הבנק וחברות מאוחדות שלו

31 בדצמבר 2020			31 במרץ 2021			
סך-הכל	מטבע-חוץ	שקל	סך-הכל	מטבע-חוץ	שקל	
במיליוני ש"ח						
שינויים מקבילים						
(703)	(117)	(586)	(152)	(19)	(133)	עלייה במקביל של 1%
(719)	(86)	(633)	(138)	26	(164)	מזה: תיק בנקאי
737	108	629	211	36	175	ירידה במקביל של 1%
756	80	676	199	(6)	205	מזה: תיק בנקאי
שינויים לא מקבילים						
(586)	(132)	(454)	(481)	(190)	(291)	התללה ⁽¹⁾
543	150	393	488	160	328	השטחה ⁽²⁾
138	29	109	295	78	217	עליית ריבית בטווח הקצר
(176)	(18)	(158)	(316)	(83)	(233)	ירידת ריבית בטווח הקצר

* שווי הוגן נטו של המכשירים הפיננסיים, למעט פריטים לא-כספיים ולאחר השפעת התחייבויות לזכויות עובדים ופריסה לתקופות של פיקדונות לפי דרישה.
 (1) התללה - ירידה בריבית בטווח הקצר ועלייה בריבית בטווח הארוך.
 (2) השטחה - עלייה בריבית בטווח הקצר וירידה בריבית בטווח הארוך.

בטבלה זו מוצג השינוי בשווי ההוגן נטו המותאם של כל המכשירים הפיננסיים, בהנחה שחל השינוי שמצוין בכל שיעורי הריבית בכל מגזרי ההצמדה.

טבלה 24-3: השפעת תרחישים של שינויים בריבית על הכנסות ריבית

ליום 31 בדצמבר 2020			ליום 31 במרץ 2021			
סך-הכל	הכנסות ריבית שאינן מריבית	הכנסות ריבית מימון	סך-הכל	הכנסות ריבית שאינן מריבית	הכנסות ריבית מימון	
במיליוני ש"ח						
1,211	176	1,035	1,199	132	1,067	עלייה במקביל של 1%
1,193	158	1,035	1,211	144	1,067	מזה: תיק בנקאי
(780)	(368)	(412)	(822)	(307)	(515)	ירידה במקביל של 1%
(761)	(349)	(412)	(835)	(320)	(515)	מזה: תיק בנקאי

רגישות ההכנסה בטבלה לעיל חושבה על-ידי שינוי עקומי הריבית תוך שימוש בהנחות לגבי שינויים במרווחי פיקדונות, מעבר כספים מעו"ש לפיקדונות במקרה של עליית ריבית לעומת יציבות ביתרות במקרה של ירידת ריבית ובהנחה של רצפות ריבית כך שעקומי הריבית השונים יורדים לאפס. במגזר מטבע-החוץ עקום הריבית יורד לאפס או לריבית השלילית הקיימת הנמוך מביניהם. בחלק מהתרחישים. ההפסד התיאורטי במקרה של ריבית שלילית (מתחת לרצפה) עלול להיות גבוה יותר. רגישות התיק למסחר חושבה בגישת MTM. ירידת רגישות הריבית לירידת ריבית נובעת מירידת הריבית של הבנקים המרכזיים כך שהריביות קרובות יותר לרצפת הריבית, בשילוב שינויים מסוימים בפוזיציה ובהנחות לגבי עקומים.

לפירוט והרחבה בנושא סיכונים השוק ובכלל זה סיכון הריבית, סיכון שערי חליפין וסיכון השקעה (סיכון מניות ומרווחי אשראי) ראה [הדוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2020 והדוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 31 במרץ 2021](#).

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 במרץ 2021

3.3.2. סיכון שער חליפין

סיכוני המטבע (או בשמם האחר - חשיפת בסיסי הצמדה) כוללים את החשיפה לשערי חליפין של המטבעות השונים מול השקל וכן את החשיפה למדד המחירים לצרכן בכלל הבנק.

טבלה 3-25: רגישות לשינויים בשערי חליפין של מטבעות חוץ בעלי נפח פעילות משמעותי ושינויים במדד המחירים לצרכן

31 בדצמבר 2020		31 במרץ 2021		
ירידה 10%	עלייה 10%	ירידה 10%	עלייה 10%	
במיליוני ש"ח				
45	(38)	164	(51)	דולר ארצות-הברית
(8)	37	(9)	43	אירו
מדד המחירים לצרכן				
ירידה 3%	עלייה 3%	ירידה 3%	עלייה 3%	
(388)	273	(377)	285	

בטבלה לעיל מוצג ניתוח רגישות השווי הכלכלי של הבנק לשינויים בשערי חליפין, המבוסס על שערוך כל המכשירים המאזניים והחוץ-מאזניים במערכת לניהול סיכונים, תוך שימוש במודלים מקובלים לשערוך כל מכשיר, ובשערים יציגים כשער הבסיס. לצורך החישוב משוערך התיק מחדש בשער חליפין המשקף עליה/ירידה בשיעור המוצג, ללא הנחות נוספות. הרגישות למדד המחירים לצרכן מחושבת על-פי חשיפת הבנק למדד כמפורט בביאור 14 בתמצית הדוחות הכספיים ובתוספת השפעת רצפת מדד על הרווח החשבוני הצפוי.

3.4. סיכון נזילות ומימון

סיכון נזילות - סיכון הנזילות מוגדר כסיכון קיים, או עתיד, ליציבות הבנק ולרווחיו הנובע מאי יכולתו לעמוד בתזרים המזומנים הנדרש לצרכיו. סיכון הנזילות בבנק נבחן בראיה רחבה יותר של יכולת עמידה בפירעון ההתחייבויות במועד פירעון גם בעתות לחץ, בלי לפגוע בהתנהלות השוטפת במסגרת תוכניות העבודה של הבנק ובלי להיקלע להפסדים חריגים.

סיכון מימון - הינו הסיכון לאי יכולת לגייס מקורות חדשים במקום אלו שהגיעו לפירעון, או שהגיעו מחדש יבוצע בתקופות ובתנאים אשר יפגעו בהכנסות הבנק נטו מריבית. הסיכון מנוהל כחלק מסיכון הנזילות.

טבלה 3-26: יחס כיסוי הנזילות*

שלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרץ 2021	שלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרץ 2020	שלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 בדצמבר 2020	באחוזים
139%	126%	140%	א. בנתוני המאוחד
100%	100%	100%	יחס כיסוי נזילות
139%	125%	140%	יחס כיסוי נזילות המזערי הנדרש על-ידי הפיקוח על הבנקים
139%	125%	140%	ב. בנתוני הבנק
100%	100%	100%	יחס כיסוי נזילות
100%	100%	100%	יחס כיסוי נזילות המזערי הנדרש על-ידי הפיקוח על הבנקים

* היחס במאוחד ובתאגיד הבנקאי "סולו" מחושב על בסיס יומי, ומדווח בדוח כממוצע התצפיות היומיות.

מתחילת השנה לא חלו שינויים מהותיים במדיניות ניהול סיכון הנזילות ובמדיניות גיוס המקורות. במהלך הרבעון לא חל שינוי מהותי ביחס הנזילות הממוצע לעומת הרבעון הקודם. היחס גבוה מרמתו ערב משבר התפשטות נגיף הקורונה, וזאת על רקע המדיניות המוניטרית המרחיבה והגידול בפיקדונות. קיימת תנודתיות מסוימת בין הימים במהלך החודש ותחלופה בין שקלים למטבע-חוץ, בעיקר בעקבות פעילות בנגזרים.

להרחבה בנושא סיכון הנזילות ואופן ניהולו ראה הדוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2020 וכן הדוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 31 במרץ 2021.

3.5. סיכון תפעולי

סיכון תפעולי מוגדר כסיכון להפסד העלול להיגרם מתהליכים פנימיים כושלים או לקויים, מפעולות אנוש, מכשלים במערכות וכן מאירועים חיצוניים. ההגדרה כוללת סיכון משפטי, אך אינה כוללת סיכון אסטרטגי וסיכון מוניטין. כשל הקשור לאחד הגורמים האמורים עלול להביא לפגיעה אפשרית ברווחיות. הבנק מפעיל יחידות בקרה, לרבות יחידות אבטחת מערכות מידע והגנת הסייבר, ניהול המשכיות עסקית, ביטחון, קצין צוות ראשי, נהלים ומערכות מקיפים בנושאים הקשורים לפעילות בנקאית, ניהול משאבי אנוש, בקורות תהליכים, המשכיות עסקית ופעילות בחירום ועוד.

לאור התפשטות נגיף קורונה הבנק נקט בשורה של תהליכים ואמצעים לניטור ומזעור הסיכונים הרלוונטיים, תוך התאמת התנהלות הבנק באופן שוטף למצב התחלואה והנחיות הרשויות. נכון למועד הדוח, הפעילות התפעולית נמצאת בתהליך חזרה לשגרה, תוך שמירה על ההנחיות. ברבעון ראשון של שנת 2021 לא ארע שינוי מהותי בבקרה הפנימית על הדיווח הכספי אשר השפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי וזאת לרבות ההשפעות הפוטנציאליות של אירוע נגיף הקורונה על מערכות הדיווח הכספי ועל מערך בקורות הגילוי.

למידע נוסף בנושא סיכון תפעולי ואופן ניהולו ראה [הדוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2020](#).

3.6. סיכון ציות

סיכון הציאות הוא הסיכון להטלת סנקציה משפטית או רגולטורית, להפסד פיננסי מהותי, או לנזק תדמיתי, אשר התאגיד הבנקאי עלול לספוג כתוצאה מכך שהוא אינו מקיים את הוראות הציאות כהגדרתן בהוראת ניהול בנקאי תקין 308.

תחת סיכון הציאות כלולים בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 308, גם סיכונים הנובעים מתחום הוגנות הבנק כלפי לקוחותיו, ניגוד עניינים, איסור הלבנת הון ומימון טרור (לרבות אלה העוסקות בדיני המס), מתן ייעוץ ללקוח, אכיפה בניירות-ערך, הגנה על הפרטיות (למעט היבטים של טכנולוגיית המידע), הוראות החקיקה בישראל ליישום ה-FATCA וה-CRS והיבטי מיסוי רלוונטיים למוצרים או לשירותים ללקוחות או הוראות בעלות אופי דומה. סיכון הציאות כולל גם את סיכון המוניטין הנלווה לאי-הציאות להוראות האמורות.

במסגרת סיכון הציאות נכלל גם הסיכון בקשר עם פעילות הבנק מול בנקים שמקום מושבם ברשות הפלסטינאית אשר טעונה עמידה בדרישות רגולטוריות שונות, בפרט בקשר עם הלבנת הון ומניעת מימון טרור, וכרוכה במעקב אחר העברות כספיים אל ומאת תושבי הרשות הפלסטינאית. בתחילת שנת 2009 הפסיק הבנק את פעילותו עם בנקים וסניפים שמקום מושבם ברצועת עזה, לאחר שהממשלה הכריזה על עזה כעל ישות עוינת. במרוצת השנים, חזר הבנק ופנה לבנק ישראל ולמשרד האוצר והודיע כי נוכח הבעייתיות הכרוכה במתן שירותים בנקאיים לבנקים הפלסטינאים ברצונו להפסיק מתן שירותים אלה.

בחודש ינואר 2018 קיבל הבנק כתיב חסינות ושיפוי חתומים מהיועץ המשפטי לממשלה ומשרד האוצר. כתב החסינות מגן על הבנק, נושאי משרה בו ועובדיו מפני הגשת כתב אישום בישראל בגין עבירות מסוימות בקשר עם הלבנת הון ומניעת מימון טרור ביחס לשירותים שהבנק העניק או יעניק לבנקים פלסטיניים מיום 28 במרץ 2016 ועד ליום 31 במאי 2019 ("תקופת החסינות והשיפוי"). בהמשך לכתב החסינות, קיבל הבנק בינואר 2018 מכתב מהמפקחת על הבנקים ובו הודעתה כי לא יינקטו צעדי אכיפה בכל הנוגע לפעולות של הבנק בקשר למתן שירותי קורספונדנציה שעליהם חל כתב החסינות.

בכתב השיפוי התחייבה מדינת ישראל לשפות את הבנק בסכום של עד 1.5 מיליארד ש"ח בגין הוצאות (חבות לפי פסק דין והוצאות משפט) בהן יישא הבנק במסגרת הליכים אזרחיים או הליכים פליליים שלא הסתיימו בהרשעה אשר ננקטו כנגד הבנק, נושא משרה בו או עובד בקשר עם מתן השירותים הקורספונדנטים בתקופת החסינות והשיפוי. התחייבויות החסינות והשיפוי הניתנות לבנק כאמור כפופות לסייגים שנקבעו בהן ולתנאים בהם על הבנק לעמוד.

לאור בקשת המדינה לדחות את מועד סיום מתן השירותים הקורספונדנטים עד ליישום של פתרון ארוך טווח למתן השירותים הקורספונדנטים, באמצעות הקמת חברה ממשלתית אשר תספק לבנקים פלסטיניים שירותים אלה - ניתן ביום 30 ביוני 2019 כתב שיפוי מעודכן. בהתאם לכתב השיפוי המעודכן, עודכן סכום השיפוי בו התחייבה המדינה כלפי הבנק כמפורט לעיל, לסכום של עד 1.5 מיליארד ש"ח בגין כל הליך (ולא באופן מצטבר). מכתב מעודכן מטעם היועץ המשפטי לממשלה האריך את תקופת החסינות עד ליום 31 במאי 2021 ומכתב מטעם החשב הכללי מיום 18 באוגוסט 2020 האריך את תוקף כתב השיפוי עד ליום 31 במאי 2021.

למידע נוסף בנושא סיכון הציאות ואופן ניהולו ראה [הדוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2020](#).

3.7. סיכון סביבתי

סיכון סביבתי לבנק הוא הסיכון להפסד כתוצאה מהוראות הנוגעות לאיכות הסביבה ואכיפתן, היכול להתממש באם יישא הבנק באחריות ישירה למפגע סביבתי, לרבות האפשרות שהבנק ידרש להסיר מפגע סביבתי או שמא יהיה אחראי בגין מפגע סביבתי כלפי צד שלישי, או כתוצאה מירידת-ערך של ביטחונות שמומשו. הסיכון אף עשוי להתממש בעקיפין, כתוצאה מהרעה במצבו הפיננסי של אחר בשל עלויות סביבתיות שמקורן בהוראות הנוגעות לאיכות הסביבה. כמו-כן, ייתכן ויתממש סיכון מוניטין כתוצאה מייחוס לבנק, קשר לגורם למפגע סביבתי. בשנים האחרונות התרחבה ההגדרה של סיכון סביבתי וכיום נהוג לראות גם כסיכון גלובלי, הנובע מפוטנציאל ההשפעות המזיקות של שינויים סביבתיים על אנשים, מערכות אקולוגיות ופעילויות כלכליות ופיננסיות. סיכונים סביבתיים כוללים שינויי אקלים, פגיעה במגוון הביולוגי וזיהומי אוויר, מים וקרקעות. בהקשר זה מקובל לחלק את הסיכונים הסביבתיים לשני גורמי סיכון עיקריים: סיכונים פיזיים, המתממשים כהשפעה ישירה משינויי אקלים, כגון: שריפות, שיטפונות, רעידות אדמה וכד' וסיכונים מעבר, הנובעים מקידום מהלכים ומביצוע התאמות בתחום איכות הסביבה, כגון: אנרגיה מתחדשת, הפחתת פחמן, טכנולוגיות וחומרים "ירוקים" וכד'. לסיכונים סביבתיים, לרבות סיכונים שינויי אקלים, עלולה להיות השפעה פיננסית ושינוי-פיננסית על תאגידים בנקאיים, בכללם הבנק. סיכונים אלו יכולים להיכלל גם במסגרת חשיפת הבנק לסיכונים אחרים כגון: סיכון אשראי, סיכון שוק, סיכון תפעולי, סיכון ציות, סיכון משפטי, סיכון מוניטין וסיכון נזילות. בדצמבר 2020 שלח המפקח על הבנקים מכתב לתאגידים הבנקאיים בנושא ניהול סיכונים סביבתיים, בדגש על סיכון אקלים. זאת, כחלק מתהליך שנערך בפיקוח על הבנקים לגיבוש ואפיון מסגרת לניהול סיכונים סביבה ואקלים, כהגדרתם לעיל, במערכת הבנקאות הישראלית, תוך שאיפה להתאמת הרגולציה והציפיות הבינלאומיות לסביבה המקומית. הבנק מתייחס לסיכונים סביבתיים כחלק מתהליכי ניהול הסיכונים השוטף שלו ובתוך כך נערך גם להרחבת ההתייחסות כמפורט במכתב, בהתאמה לרלוונטיות ולמהותיות בהקשר פעילותו העסקית של הבנק. בהמשך למכתב זה שלח הפיקוח על הבנקים בפברואר 2021 מכתב נוסף לתאגידים הבנקאיים, בו התבקשו למלא שאלון הערכה עצמית ביחס להיבטים שונים של מסגרת ניהול סיכונים סביבה ואקלים. תוצאות השאלון יהוו בסיס לשיחות של הפיקוח על הבנקים עם הבנקים, שצפויות להתחיל במהלך מאי 2021.

למידע נוסף בנושא סיכון סביבתי ואופן ניהולו ראה [הדוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2020](#).

3.8. סיכון מודל

סיכון המודל הינו סיכון להשלכות שליליות העשויות לבוא לידי ביטוי בהפסד כספי או השפעות לא פיננסיות (קבלת החלטות עסקיות ו/או אסטרטגיות שגויות, פגיעה במוניטין של הבנק ועוד), כתוצאה מהחלטות המתקבלות מתוצרי מודלים שגוים או שימוש לא הולם בתוצרי המודל. מקורות הסיכון הם ליקויים אפשריים באיכות נתוני קלט, מתודולוגיית פיתוח, יישום טכנולוגי ושימוש עסקי. סיכון המודל בקבוצה מנוהל על-ידי יחידה ייעודית ובלתי תלויה, יחידת ניהול סיכון מודל. היחידה מהווה מעגל בקרה שני לסיכון זה, בשיתוף פעילות תיקוף בלתי תלויה ביחידות נוספות בבנק. ניהול סיכון המודל כולל תיקוף בלתי תלוי, מעקב אחר פעולות להפחתת הסיכון המבוצעות ביחידות השונות, הגדרת תיאבון סיכון ואמידת הסיכון המצרפי. בהתאם להנחיית בנק ישראל משנת 2011, כל מודל בשימוש בבנק נדרש בתיקוף בלתי תלוי. החל מרבעון ראשון 2021 סיכון המודל מדווח במסגרת טבלת חומרת גורמי סיכון של הבנק.

3.9. סיכונים אחרים

לפירוט והרחבה בנושא סיכון משפטי, סיכון מוניטין, סיכון רגולציה וחקיקה, סיכון כלכלי וסיכון אסטרטגי ראה [דוח על הסיכונים גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 31 במרץ 2021](#) והדוח על הסיכונים גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2020.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 במרץ 2021

3.10. חומרת גורמי הסיכון

בהתאם להוראת בנק ישראל, ביצע הבנק מיפוי של גורמי הסיכון העיקריים אליהם חשופה הקבוצה. בטבלה להלן מפורטים גורמי הסיכון והערכות ההנהלה לגבי חומרת הסיכון של כל אחד מהם. סולם דרגות החומרה של גורמי הסיכון נקבע תוך התייחסות להגדרות תיאבון הסיכון של הבנק והוא כולל חמש דרגות חומרה לכל גורם סיכון. עבור שלוש דרגות (נמוכה, בינונית וגבוהה) נקבעו מדדים כמותיים. לפרטים ראה [הדוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2020](#).

טבלה 27-3: חומרת גורמי הסיכון

השפעת הסיכון	גורם הסיכון	
סיכונים פיננסיים		
1.	סיכון אשראי (לרבות סיכון צד נגדי)	בינונית-גבוהה
1.1	מזה: סיכון בגין איכות הלווים ו/או ביטחונות	בינונית-גבוהה
1.2	מזה: סיכון בגין ריכוזיות ענפית	בינונית
1.3	מזה: סיכון בגין ריכוזיות לוויים/קבוצת לוויים	בינונית
2.	סיכון שוק	נמוכה-בינונית
2.1	מזה: סיכון ריבית	נמוכה-בינונית
2.2	מזה: סיכון אינפלציה/סיכון שער חליפין	נמוכה
2.3	מזה: סיכון מחירי מניות ומרווחי אשראי	נמוכה-בינונית
3.	סיכון נזילות	נמוכה-בינונית
סיכונים תפעוליים ומשפטיים		
4.	סיכון תפעולי	בינונית
4.1	מזה: סיכון סייבר	בינונית
4.2	מזה: סיכון IT	בינונית
5.	סיכון משפטי*	נמוכה-בינונית
סיכונים אחרים		
6.	סיכון מוניטין	נמוכה-בינונית
7.	סיכון אסטרטגיה ותחרות	בינונית
8.	סיכון רגולציה וחקיקה	בינונית
9.	סיכון כלכלי - מצב המשק בישראל**	בינונית-גבוהה
10.	סיכון כלכלי - מצב המשק בעולם**	בינונית-גבוהה
11.	סיכון ציית	בינונית
12.	סיכון מודל***	בינונית

* רמת סיכון משפטי הועלתה לנמוכה-בינונית.

** על רקע שיפור בסביבה הכלכלית, התחסנות חלקים באוכלוסיה והירידה בתחלואה בישראל הורדו רמות סיכון מצב המשק בישראל ומצב המשק בעולם לבינונית-גבוהה.

*** החל מרבעון ראשון 2021 נוספה התייחסות לסיכון מודל. לפרטים ראה [פרק סיכון מודל לעיל](#).

3.11. השפעת הפסקת פרסום ריבית הליבור

החל מסוף שנת 2021, המערכת הפיננסית העולמית צפויה להפסיק לפרסם את ריביות הליבור ולחדול מהשימוש בהן. ריביות אלו מהוות בסיס לצורך חישוב שיעור הריבית החל על מוצרים פיננסיים במטבעות חוץ עיקריים או צמודים למטבעות אלו בריבית משתנה. במסגרת הכוונה לבסס עוגני ריבית חלופיים במטבעות הרלוונטיים, גובשו בעולם, על-ידי גופים כגון ISDA (International Swaps and Derivatives Association) וה-ARRC (Alternative Reference Rate Committee), חלופות לריביות אלו, שפה משפטית חדשה והצעות למנגנוני החלפה. השינוי הצפוי ישפיע בכל תעשיית הבנקאות בעולם ובארץ.

בחודש מרץ פרסם כי התקבלה החלטה על הפסקת פרסום ריבית הליבור החל מ-1 בינואר 2022 במטבעות הבאים: אירו, לירה שטרלינג, פרנק שווייצרי ויין וכן על הפסקת פרסום עתידית של ריבית הליבור הדולרית החל מ-30 ביוני 2023. באותה עת נקבעו, על-פי החלטות ISDA, שיעורי ההמרה של ריבית הליבור לריביות החדשות במכשירים הנגזרים הנסמכים על הפרוטוקול שלה.

כחלק מהיערכות הבנק לשינויים אלה הוקמה בבנק ועדת היגוי אשר עוקבת אחר הפרסומים הבינלאומיים ובוחנת את השפעת ההחלפה על פעילות הבנק. הוועדה מעדכנת את ההנהלה והדירקטוריון מדי תקופה. במסגרת פעילות הוועדה נערך מיפוי של המוצרים השונים הקיימים בבנק ואשר מתבססים על הריביות שצפויות להעלם, מבוצעים שינויים במסמכים משפטיים וכן נעשות הדרכות לעובדי הבנק וללקוחותיו. כמו-כן, הבנק החל בהערכות להתאמת המערכות הטכנולוגיות לריביות ולמנגנונים החדשים. בסוף חודש ינואר 2020 נשלחו ללקוחות הבנק מכתבים אשר מתארים את השינוי העתידי על-פי המידע שהיה מצוי בבנק באותה עת. בחודש פברואר 2021 נשלח מכתב נוסף הכולל עדכונים על-פי המידע הנוסף שנודע לבנק. לאור חוסר הוודאות לגבי המשך ביצוע התהליך שמושפע כאמור מהחלטות בינלאומיות, אין ביכולתו של הבנק לבצע הערכות כמותיות של השפעת החלפת הריביות. הבנק ימשיך לעקוב אחרי הפרסומים הבינלאומיים ויפעל בשאיפה להקטין את הסיכונים שנובעים מתהליך החלפת הריביות. ביום 22 במרץ 2020 פרסם ה-FASB הקלות יישום בטיפול החשבונאי בהחלפת חוזים מבוססי ליבור לעוגני ריביות חלופיות. הקלות אילו מתייחסות בעיקר לטיפול בשינוי תנאי חוב וחשבונאות גידור, אשר נועדו לאפשר רציפות בטיפול החשבונאי במצב של החלפת ריבית הליבור בעוגני ריביות חלופיות. הבנק בוחן את יישום הקלות אילו בחוזים הרלוונטיים. לפרטים נוספים ראה [ביאור 1](#) בתמצית הדוחות הכספיים ובאתר הבנק.

4. מדיניות ואומדנים חשבונאיים קריטיים, בקרות ונהלים

4.1. מדיניות ואומדנים חשבונאיים קריטיים

הדוחות הכספיים של הבנק ערוכים על-פי עקרונות וכללי חשבונאות שעיקרם מפורט בביאור 1 לדוחות הכספיים השנתיים ליום 31 בדצמבר 2020. ביישום כללי החשבונאות, משתמשת הנהלת הבנק בהנחות, בהערכות ובאומדנים שונים, המשפיעים על הסכומים המדווחים של נכסים והתחייבויות (לרבות התחייבויות תלויות) ועל התוצאות המדווחות של הבנק. יתכן, שאופן התממשותם בעתיד של ההערכות והאומדנים כאמור, יהיה שונה מכפי שהוערך בעת עריכת הדוחות הכספיים.

חלק מההערכות והאומדנים כאמור, כרוכים במידה רבה של אי ודאות, והם עלולים להיות מושפעים משינויים אפשריים בעתיד. אומדנים והערכות מסוג זה, שהשינויים בהם עשויים להשפיע באופן מהותי על התוצאות הכספיות המוצגות בדוחות הכספיים, נחשבים על-ידי הבנק, כאומדנים והערכות בנושאים "קריטיים". הנהלת הבנק בדעה, כי האומדנים וההערכות שיושמו בעת עריכת הדוחות הכספיים הינם נאותים, ונעשו על-פי מיטב ידיעתה ושיקול דעתה המקצועי.

אומדני ההנהלה וההנחות העיקריות ששימשו, בעת יישום המדיניות החשבונאית של הקבוצה הינם עקביים עם אלו ששימשו בעריכת הדוחות הכספיים השנתיים ליום 31 בדצמבר 2020.

4.2. בקורות ונהלים

בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים, יחתמו מנכ"ל הבנק הממונה על החטיבה הפיננסית והחשבונאי הראשי, כל אחד בנפרד, על הצהרה על אחריותם לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי ולבקרה הפנימית של הבנק על הדיווח הכספי, לרבות הערכת האפקטיביות של בקורות אלו, בהתאם להוראות סעיפים 302 ו-404 לחוק הידוע בשם "חוק Sarbanes Oxley" שנחקק בארצות-הברית. ההוראות של שני הסעיפים בחוק הנ"ל שולבו בהוראות הדיווח לציבור.

הוראת סעיף 302 בדבר קיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי מקוימת בבנק בתדירות רבעונית, והוראת סעיף 404 בדבר הבקרה הפנימית של הבנק על הדיווח הכספי מקוימת עבור סוף כל שנה, כנדרש בהוראות.

במסגרת היישום של הוראת סעיף 404, ביצע הבנק, בסיוע חברת ייעוץ ששכר, מיפוי ותיעוד של כל תהליכי הבקרה המהותיים בהתבסס על הוראות ה-SEC (רשות ניירות-ערך בארצות-הברית) ועל-פי המתודולוגיות המקובלות, תוך התבססות על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת והעדכנית של בקרה פנימית שפורסמה על-ידי ה-COSO (Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission). כמו-כן, הבנק ביצע, על-פי הדרישות, בחינה של אפקטיביות נהלי הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי באמצעות בדיקה בפועל של אפקטיביות הבקורות העיקריות. הבנק מבצע עבור שנת 2021 כמדי שנה, על-פי המתודולוגיות המקובלות ובסיוע חברת ייעוץ, עדכון לתיעוד של תהליכי הבקרה המהותיים, וכן בחינת אפקטיביות של נהלי הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי, באמצעות בדיקה מחודשת של הבקורות העיקריות עבור השנה השוטפת. עיקר פעילות זו, על-פי המתוכנן, תושלם במהלך המחצית השנייה של השנה.

הערכת בקורות ונהלים לגבי הגילוי

הנהלת הבנק, בשיתוף עם מנכ"ל הבנק, הממונה על החטיבה הפיננסית והחשבונאי הראשי, העריכו ליום 31 במרץ 2021 את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק. על בסיס הערכה זו הסיקו, כי לתום תקופה זו הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק הם אפקטיביים כדי לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על המידע שהבנק נדרש לגלות בדוח הכספי בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים ובמועד שנקבע בהוראות אלו.

שינויים בבקרה הפנימית

במהלך הרבעון שהסתיים ביום 31 במרץ 2021 לא ארע שינוי מהותי בבקרה הפנימית על הדיווח הכספי אשר השפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי.

דב קוטלר
המנהל הכללי

ראובן קרופיק
יו"ר הדירקטוריון

תל-אביב, 12 במאי 2021

הצהרות בקרה פנימית על דיווח כספי

ליום 31 במרץ 2021

הצהרת המנכ"ל

אני, דב קוטלר, מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח הרבעוני של בנק הפועלים בע"מ (להלן: "הבנק") לרבעון שהסתיים ביום 31 במרץ 2021 (להלן: "הדוח").
2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון ותזרימי המזומנים של הבנק לימים ולתקופות המוצגים בדוח.
4. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי ולבקרה הפנימית של הבנק על הדיווח הכספי (כהגדרתם בהוראות הדיווח לציבור בדבר "דוח הדירקטוריון") וכן:
 - א. קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לבנק, לרבות תאגידים מאוחדים שלו, מובא לידיעתנו על-ידי אחרים בבנק ובאותם תאגידים, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
 - ב. קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, או גרמנו לקביעתה תחת פיקוחנו של בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים למטרות חיצוניות ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו;
 - ג. הערכנו את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק והצגנו בדוח את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן
 - ד. גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי שאירע ברבעון זה שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי; וכן
5. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו גילינו לרואי החשבון המבקרים, לדירקטוריון ולוועדת הביקורת של הדירקטוריון של הבנק, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
 - א. את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתו של הבנק לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן
 - ב. כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.

אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על-פי כל דין.

דב קוטלר
המנהל הכללי

תל-אביב, 12 במאי 2021

הצהרות בקרה פנימית על דיווח כספי

ליום 31 במרץ 2021

הצהרת הממונה על החטיבה הפיננסית (CFO)

אני, רם גב, מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח הרבעוני של בנק הפועלים בע"מ (להלן: "הבנק") לרבעון שהסתיים ביום 31 במרץ 2021 (להלן: "הדוח").
2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון ותזרימי המזומנים של הבנק לימים ולתקופות המוצגים בדוח.
4. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי ולבקרה הפנימית של הבנק על הדיווח הכספי (כהגדרתם בהוראות הדיווח לציבור בדבר "דוח הדירקטוריון") וכן:
 - א. קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לבנק, לרבות תאגידים מאוחדים שלו, מובא לידיעתנו על-ידי אחרים בבנק ובאותם תאגידים, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
 - ב. קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, או גרמנו לקביעתה תחת פיקוחנו של בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים למטרות חיצוניות ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו;
 - ג. הערכנו את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק והצגנו בדוח את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן
 - ד. גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי שאירע ברבעון זה שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי; וכן
5. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו גילינו לרואי החשבון המבקרים, לדירקטוריון ולוועדת הביקורת של הדירקטוריון של הבנק, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
 - א. את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתו של הבנק לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן
 - ב. כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.

אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על-פי כל דין.

רם גב

משנה למנכ"ל,

ממונה על החטיבה הפיננסית

תל-אביב, 12 במאי 2021

הצהרות בקרה פנימית על דיווח כספי

ליום 31 במרץ 2021

הצהרת החשבונאי הראשי

אני, גיא כליף, מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח הרבעוני של בנק הפועלים בע"מ (להלן: "הבנק") לרבעון שהסתיים ביום 31 במרץ 2021 (להלן: "הדוח").
2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון ותזרימי המזומנים של הבנק לימים ולתקופות המוצגים בדוח.
4. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי ולבקרה הפנימית של הבנק על הדיווח הכספי (כהגדרתם בהוראות הדיווח לציבור בדבר "דוח הדירקטוריון") וכן:
 - א. קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לבנק, לרבות תאגידים מאוחדים שלו, מובא לידיעתנו על-ידי אחרים בבנק ובאותם תאגידים, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
 - ב. קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, או גרמנו לקביעתה תחת פיקוחנו של בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים למטרות חיצוניות ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו;
 - ג. הערכנו את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק והצגנו בדוח את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן
 - ד. גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי שאירע ברבעון זה שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי; וכן
5. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו גילינו לרואי החשבון המבקרים, לדירקטוריון ולוועדת הביקורת של הדירקטוריון של הבנק, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
 - א. את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתו של הבנק לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן
 - ב. כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.

אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על-פי כל דין.

גיא כליף

חבר הנהלה, חשבונאי ראשי

תל-אביב, 12 במאי 2021

בנק הפועלים

תמצית דוחות כספיים
ליום 31 במרץ 2021

תוכן העניינים

79	דוח סקירה של רואי החשבון המבקרים לבעלי המניות של בנק הפועלים בע"מ
80	תמצית דוח רווח והפסד מאוחד
81	תמצית דוח מאוחד על הרווח הכולל
82	תמצית מאזן מאוחד
83	תמצית דוח על השינויים בהון
85	תמצית דוח מאוחד על תזרימי מזומנים
87	ביאורים לדוחות הכספיים
87	ביאור 1 עיקרי המדיניות החשבונאית
89	ביאור 2 הכנסות והוצאות ריבית
90	ביאור 3 הכנסות מימון שאינן מריבית
92	ביאור 4 רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר
95	ביאור 5 ניירות-ערך
101	ביאור 6 סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי
105	ביאור 7 פיקדונות הציבור
106	ביאור 8 זכויות עובדים
111	ביאור 9 הון, הלימות הון, מינוף ונזילות
117	ביאור 10 התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות
121	ביאור 11 פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכונים אשראי ומועדי פירעון
130	ביאור 12 מגזרי פעילות פיקוחיים
142	ביאור 12א מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה
145	ביאור 13 מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי
164	ביאור 14 נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה
167	ביאור 15 יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים
180	ביאור 16 יוזמות רגולטוריות
182	ביאור 17 השפעות משבר הקורונה

דוח סקירה של רואי החשבון המבקרים לבעלי המניות של בנק הפועלים בע"מ

מבוא

סקרנו את המידע הכספי המצורף של בנק הפועלים בע"מ וחברות בנות שלו (להלן: "הבנק"), הכולל את מאזן הביניים התמציתי המאוחד ליום 31 במרץ 2021 ואת הדוחות התמציתיים ביניים המאוחדים על רווח והפסד, הרווח הכולל, השינויים בהון ותזרימי המזומנים לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימו באותו תאריך. הדירקטוריון והנהלה אחראים לעריכה ולהצגה של מידע כספי לתקופת ביניים זו בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) לדיווח כספי לתקופות ביניים ובהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. אחריותנו היא להביע מסקנה על מידע כספי לתקופת ביניים זו בהתבסס על סקירתנו.

היקף הסקירה

ערכנו את סקירתנו בהתאם לתקן סקירה ישראל (2410) של לשכת רואי חשבון בישראל "סקירה של מידע כספי לתקופות ביניים הנערכת על-ידי רואה החשבון המבקר של הישות" ותקן סקירה שיישמו בסקירה של תאגידים בנקאיים נקבע לפי הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. סקירה של מידע כספי לתקופות ביניים מורכבת מבידורים, בעיקר עם אנשים האחראים לעניינים הכספיים והחשבונאיים, ומיישום נוהלי סקירה אנליטיים ואחרים. סקירה הינה מצומצמת בהיקפה במידה ניכרת מאשר ביקורת הנערכת בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל ולפיכך אינה מאפשרת לנו להשיג ביטחון שניודע לכל העניינים המשמעותיים שהיו יכולים להיות מזוהים בביקורת. בהתאם לכך, אין אנו מחויבים חוות דעת של ביקורת.

מסקנה

בהתבסס על סקירתנו, לא בא לתשומת ליבנו דבר הגורם לנו לסבור שהמידע הכספי הנ"ל אינו ערוך, מכל הבחינות המהותיות, בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) לדיווח כספי לתקופות ביניים ובהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו.

הדגש עניין

מבלי לסייג את מסקנתנו הנ"ל, אנו מפנים את תשומת הלב לאמור בביאור 10.ב (ב) בדבר חשיפה לתובענות ייצוגיות שהוגשו כנגד קבוצת הבנק.

זיו האפט
רואי חשבון

סומך חייקין
רואי חשבון

תל-אביב, 12 במאי 2021

תמצית דוחות כספיים

ליום 31 במרץ 2021

במיליוני ש"ח

תמצית דוח רווח והפסד מאוחד לתקופה שהסתיימה ביום 31 במרץ 2021

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרץ		ביאור	
	2020	2021		
מבוקר	בלתי מבוקר			
10,260	2,542	2,591	2	הכנסות ריבית
(1,463)	(350)	(358)	2	הוצאות ריבית
8,797	2,192	2,233		הכנסות ריבית, נטו
1,943	809	(508)	(2)6	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
6,854	1,383	2,741		הכנסות ריבית, נטו לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי
הכנסות שאינן מריבית				
1,088	306	449	3	הכנסות מימון שאינן מריבית
3,155	863	817		עמלות
136	22	82		הכנסות אחרות
4,379	1,191	1,348		סך-כל ההכנסות שאינן מריבית
הוצאות תפעוליות ואחרות				
3,836	962	1,096		משכורות והוצאות נלוות
1,377	321	337		אחזקה ופחת בניינים וציוד
2,288	633	486		הוצאות אחרות
7,501	1,916	1,919		סך-כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
3,732	658	2,170		רווח מפעילות נמשכת לפני מסים
1,590	363	826		הפרשה למסים על הרווח מפעילות נמשכת
2,142	295	1,344		רווח מפעילות נמשכת לאחר מסים
10	1	7		חלקו של הבנק ברווחים של חברות כלולות לאחר מסים
2,152	296	1,351		רווח נקי מפעילות נמשכת
(109)	(109)	-	1(ה)	הפסד מפעילות מופסקת
רווח נקי				
2,043	187	1,351		לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
13	5	3		הפסד המיחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
2,056	192	1,354		המיחוס לבעלי מניות הבנק
רווח למניה רגילה בשקלים חדשים				
רווח בסיסי				
1.54	0.14	1.01		רווח נקי המיחוס לבעלי מניות הבנק
1.62	0.22	1.01		רווח נקי המיחוס לבעלי מניות הבנק מפעילות נמשכת
רווח מדולל				
1.54	0.14	1.01		רווח נקי המיחוס לבעלי מניות הבנק
1.62	0.22	1.01		רווח נקי המיחוס לבעלי מניות הבנק מפעילות נמשכת

הביאורים לתמצית הדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

גיא כליף
חבר הנהלה,
חשבונאי ראשי

רם גב
משנה למנכ"ל,
ממונה על החטיבה הפיננסית

דב קוטלר
המנהל הכללי

ראובן קורפיק
יו"ר הדירקטוריון

תל-אביב, 12 במאי 2021

תמצית דוחות כספיים

ליום 31 במרץ 2021

במיליוני ש"ח

תמצית דוח מאוחד על הרווח הכולל לתקופה שהסתיימה ביום 31 במרץ 2021

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרץ		ביאור
	2020	2021	
מבוקר	בלתי מבוקר		
2,043	187	1,351	רווח נקי לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
13	5	3	הפסד המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
2,056	192	1,354	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
			רווח (הפסד) כולל אחר, לפני מסים: 4
369	(667)	(582)	התאמות בגין אגרות-חוב זמינות למכירה לפי שווי הוגן נטו
(16)	-	-	התאמות מתרגום דוחות כספיים* נטו, לאחר השפעת גידורים**
85	635	(17)	התאמות של התחייבויות בגין הטבות לעובדים***
438	(32)	(599)	הפסד כולל אחר, לפני מסים
(96)	7	204	השפעת המס המתייחס
342	(25)	(395)	רווח (הפסד) כולל אחר לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה, לאחר מסים
1	-	-	בניכוי הפסד כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
343	(25)	(395)	רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי מניות הבנק, לאחר מסים
2,385	162	956	הרווח הכולל לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
14	5	3	ההפסד הכולל המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
2,399	167	959	הרווח הכולל המיוחס לבעלי מניות הבנק

* התאמות מתרגום דוחות כספיים של פעילות חוץ שמטבע הפעילות שלה, עד ליום 31 בדצמבר 2018, היה שונה ממטבע הפעילות של הבנק.

** גידורים - רווחים (הפסדים) נטו בגין גידור השקעות נטו במטבע-חוץ.

*** בעיקר משקף התאמות בגין אומדנים אקטואריים לטוף התקופה והפחתה של סכומים שנרשמו בעבר ברווח כולל אחר.

הביאורים לתמצית הדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

תמצית דוחות כספיים

ליום 31 במרץ 2021

במיליוני ש"ח

תמצית מאזן מאוחד

ליום 31 במרץ 2021

31 בדצמבר	31 במרץ			
2020	2020	2021		
מבוקר	בלתי מבוקר		ביאור	
נכסים				
138,711	89,475	159,943		מזומנים ופיקדונות בבנקים
71,885	74,500	64,798	5	ניירות-ערך ⁽¹⁾⁽²⁾
368	369	892		ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
307,973	304,817	311,780		אשראי לציבור
(6,145)	(5,269)	(5,663)		הפרשה להפסדי אשראי
301,828	299,548	306,117	13,6	אשראי לציבור, נטו
2,193	2,701	2,106		אשראי לממשלות
556	192	566		השקעות בחברות כלולות
3,319	3,202	3,245		בניינים וציוד
14,890	14,946	11,366	11	נכסים בגין מכשירים נגזרים
5,852	6,526	5,365		נכסים אחרים ⁽¹⁾
539,602	491,459	554,398		סך-כל הנכסים
התחייבויות והון				
פיקדונות הציבור				
435,217	388,566	455,394	7	פיקדונות מבנקים
6,591	3,980	6,942		פיקדונות הממשלה
761	401	556		ניירות-ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר
6	3	3		אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים
23,490	24,491	21,415		התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
16,804	15,957	11,363	11	התחייבויות אחרות (מזה: 732; 596; 781 בהתאמה, הפרשה להפסדי אשראי בגין מכשירי חוץ-מאזניים) ⁽¹⁾
16,834	20,394	17,867		סך-כל ההתחייבויות
499,703	453,792	513,540		
הון המיוחס לבעלי המניות של הבנק				
39,873	37,632	40,835	9	זכויות שאינן מקנות שליטה
26	35	23		סך-כל ההון
39,899	37,667	40,858		
539,602	491,459	554,398		סך-כל ההתחייבויות וההון

(1) לגבי סכומים הנמדדים בשווי הוגן, ראה [ביאור 15.ב](#).

(2) לפרטים בדבר ניירות-ערך ששועבדו למלווים ראה [ביאור 5](#).

הביאורים לתמצית הדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

תמצית דוחות כספיים

ליום 31 במרץ 2021

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

תמצית דוח על השינויים בהון לתקופה שהסתיימה ביום 31 במרץ 2021

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרץ 2021							
הון מניות ופרמיה*	קרנות הון מהטבה בשל עסקות תשלום מבוסס מניות	סך הון וקרנות הון	רווח כולל אחר מצטבר	עודפים	סך-הכל הון המיוחס לבעלי המניות של הבנק	זכויות שאינן מקנות שליטה	סך-הכל הון
8,183	17	8,200	(1,009)	32,682	39,873	26	39,899
-	-	-	-	1,354	1,354	(3)	1,351
-	3	3	-	-	3	-	3
1	(1)	-	-	-	-	-	-
-	-	-	(395)	-	(395)	-	(395)
8,184	19	8,203	(1,404)	34,036	40,835	23	40,858

* בניכוי 1,455,368 יתרת מניות באוצר.

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרץ 2020							
הון מניות ופרמיה*	קרנות הון מהטבה בשל עסקות תשלום מבוסס מניות	סך הון וקרנות הון	רווח כולל אחר מצטבר	עודפים	סך-הכל הון המיוחס לבעלי המניות של הבנק	זכויות שאינן מקנות שליטה	סך-הכל הון
8,167	20	8,187	(1,352)	31,346	38,181	40	38,221
-	-	-	-	192	192	(5)	187
-	-	-	-	(720)	(720)	-	(720)
-	4	4	-	-	4	-	4
3	(3)	-	-	-	-	-	-
-	-	-	(25)	-	(25)	-	(25)
8,170	21	8,191	(1,377)	30,818	37,632	35	37,667

* בניכוי 1,990,097 יתרת מניות באוצר.

הביאורים לתמצית הדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

תמצית דוחות כספיים

ליום 31 במרץ 2021

מבוקר
במיליוני ש"ח

תמצית דוח על השינויים בהון לתקופה שהסתיימה ביום 31 במרץ 2021 (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020							
הון מניות ופרמיה*	קרנות הון מהטבה בשל עסקות תשלום מבוסס מניות	סך הון וקרנות הון	רווח כולל אחר מצטבר	עודפים	סך-הכל הון המיוחס לבעלי המניות של הבנק	זכויות שאינן מקנות שליטה	סך-הכל הון
8,167	20	8,187	(1,352)	31,346	38,181	40	38,221
-	-	-	-	2,056	2,056	(13)	2,043
-	-	-	-	(720)	(720)	-	(720)
התאמות ושינויים הנובעים מ:							
-	13	13	-	-	13	-	13
16	(16)	-	-	-	-	-	-
-	-	-	343	-	343	(1)	342
8,183	17	8,200	(1,009)	32,682	39,873	26	39,899

* בניכוי 1,479,008 יתרת מניות באוצר.

הביאורים לתמצית הדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

תמצית דוחות כספיים

ליום 31 במרץ 2021

במיליוני ש"ח

תמצית דוח מאוחד על תזרימי מזומנים לתקופה שהסתיימה ביום 31 במרץ 2021

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרץ	
2020	2020	2021
מבוקר	בלתי מבוקר	
תזרימי מזומנים מפעילות (לפעילות) שוטפת		
2,043	187	1,351
התאמות הדרושות כדי להציג את תזרימי המזומנים מפעילות שוטפת		
(10)	(1)	(7)
580	127	143
19	5	4
1,943	809	(508)
(156)	(84)	(96)
(13)	57	37
(59)	123	(289)
126	129	(6)
(57)	(10)	(64)
(271)	(271)	(11)
(214)	8	(13)
(91)	4	249
(21)	-	-
9	-	8
1,440	58	(391)
249	(1,643)	(489)
שינוי נטו בנכסים שוטפים		
(3,747)	(3,803)	3,524
405	(8,916)	2,922
209	(1,246)	469
שינוי נטו בהתחייבויות שוטפות		
4,755	3,907	(5,441)
(4,339)	525	1,067
2,800	(10,035)	2,459

הביאורים לתמצית הדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

תמצית דוחות כספיים

ליום 31 במרץ 2021

במיליוני ש"ח

תמצית דוח מאוחד על תזרימי מזומנים לתקופה שהסתיימה ביום 31 במרץ 2021 (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרץ		
2020	2020	2021	
מבוקר	בלתי מבוקר		
תזרימי מזומנים מפעילות (לפעילות) השקעה			
1,425	297	(214)	פיקדונות בבנקים
(1,964)	(4,701)	(1,932)	אשראי לציבור
(222)	(730)	87	אשראי לממשלות
103	102	(524)	ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
(157)	(75)	(187)	רכישת אגרות-חוב מוחזקות לפדיון
43	3	115	תמורה מפדיון אגרות-חוב מוחזקות לפדיון
(50,103)	(24,136)	(6,564)	רכישת אגרות-חוב זמינות למכירה ומניות שאינן למסחר
27,038	14,606	10,441	תמורה ממכירת אגרות-חוב זמינות למכירה ומניות שאינן למסחר
10,205	4,080	569	תמורה מפדיון אגרות-חוב זמינות למכירה
(8,657)	(2,657)	(1,898)	רכישת תיקי אשראי
55	-	-	תמורה ממכירת תיקי אשראי
(363)	1	(11)	השקעה בחברות כלולות
(682)	(100)	(100)	רכישת בניינים וציוד
72	14	95	תמורה ממימוש בניינים וציוד
(23,207)	(13,296)	(123)	מזומנים, נטו, לפעילות השקעה
תזרימי מזומנים מפעילות (לפעילות) מימון			
3,071	460	351	פיקדונות מבנקים
73,572	26,921	20,177	פיקדונות מהציבור
76	(284)	(205)	פיקדונות מהממשלה
3	-	(3)	ניירות-ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר
2,372	-	-	הנפקת אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים
(5,233)	(2,058)	(2,029)	פדיון אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים
73,861	25,039	18,291	מזומנים, נטו, מפעילות מימון
53,454	1,708	20,627	גידול (קטיון) במזומנים - כולל יתרות מזומנים ושווי מזומנים המיוחסים לפעילות מופסקת
53,454	1,708	20,627	גידול במזומנים
85,886	85,886	137,900	יתרת מזומנים לתחילת התקופה מפעילות נמשכת
(1,440)	(58)	391	השפעת תנועות בשער החליפין על יתרות מזומנים
137,900	87,536	158,918	יתרת מזומנים לסוף התקופה מפעילות נמשכת
ריבית ומסים ששולמו ו/או התקבלו			
10,749	2,897	2,390	ריבית שהתקבלה
(2,720)	(929)	(555)	ריבית ששולמה
11	1	4	דיבידנדים שהתקבלו
(2,163)	(101)	(336)	מסים על הכנסה ששולמו
447	-	-	מסים על הכנסה שהתקבלו

הביאורים לתמצית הדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

ביאור 1 עיקרי המדיניות החשבונאית

א. כללי

תמצית הדוחות הכספיים ליום 31 במרץ 2021 נערכה בהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. הוראות אילו מבוססות בעיקרן על כללי החשבונאות המקובלים בארצות-הברית. כללי החשבונאות שלפיהם נערכה תמצית דוחות כספיים אלה יושמו בעקביות לכללים שלפיהם נערכו הדוחות הכספיים המבוקרים ליום 31 בדצמבר 2020, למעט המפורט בסעיף ג' להלן.

תמצית הדוחות הכספיים אינה כוללת את כל המידע הנדרש בדוחות הכספיים השנתיים לעיל ויש לעיין בדוחות אלה ביחד עם הדוחות הכספיים השנתיים ליום 31 בדצמבר 2020 והביאורים הנלווים להם.

תמצית הדוחות הכספיים אושרה לפרסום על-ידי דירקטוריון הבנק ביום 12 במאי 2021.

ב. שימוש באומדנים

בעריכת תמצית הדוחות הכספיים, משתמשת הנהלת הבנק בהנחות, בהערכות ובאומדנים שונים, המשפיעים על יישום המדיניות, על הסכומים המדווחים של נכסים והתחייבויות (לרבות התחייבויות תלויות) ועל התוצאות המדווחות של הבנק. יתכן, שאופן התממשותם בעתיד של ההערכות והאומדנים כאמור, יהיה שונה מכפי שהוערך בעת עריכת הדוחות הכספיים.

שיקול הדעת והאומדנים של ההנהלה, בעת יישום המדיניות החשבונאית של הבנק וההנחות העיקריות ששימשו בהערכות הכרוכות באי ודאות, הינם עקביים עם אלו ששימשו בעריכת הדוחות הכספיים השנתיים ליום 31 בדצמבר 2020. האומדנים וההנחות שבבסיסם נסקרים באופן שוטף. שינויים באומדנים חשבונאיים מוכרים בתקופה שבה עודכנו האומדנים ובכל תקופה עתידית מושפעת.

ג. יישום לראשונה של תקני חשבונאות, עדכוני תקינה חשבונאית והוראות הפיקוח על הבנקים

הנחיות הפיקוח על הבנקים במסגרת ההתמודדות עם נגיף הקורונה

בהתאם למכתבי הפיקוח מיום 3 בדצמבר 2020 ומיום 17 בדצמבר 2020, בנושא אירוע נגיף הקורונה - דגשים בנושא המתווה הנוסף לדחיית תשלומים, בנק רשאי לא לסווג בארגון מחדש של חוב בעייתי הלוואות לדיור, הלוואות אחרות לאנשים פרטיים והלוואות לעסקים קטנים, שלא היו בפיגור של 30 ימים או יותר במועד דחיית התשלומים, שלגביהן בוצעו מיום 1.1.2021 ועד ליום 31.3.2021 דחיות תשלומים במסגרת המתווה המעודכן, גם אם הדחייה המצטברת עולה על 6 חודשים. בנק, שבחר לא לסווג בארגון מחדש של חוב בעייתי הלוואות כאמור לעיל, והיתה לכך השפעה מהותית על הדוחות הכספיים, יכלול בדוחות הרבעוניים והשנתיים לציבור בשנת 2021 גילוי פרופורמה, שישקף את ההשפעות העיקריות של יישום בחירה זו על הדוחות הכספיים. ההשפעה של האמור לעיל, על הדוחות הכספיים של הבנק אינה מהותית.

ד. תקני חשבונאות חדשים והוראות חדשות של המפקח על הבנקים בתקופה שלפני יישומם

נושא	עיקרי ההוראות	מועד תחילה והוראות מעבר	השפעה על הבנק
מכשירים פיננסיים - הפסדי אשראי - ASU 2016-13	מטרתו העיקרית של התיקון הינה לספק מידע שימושי יותר בנוגע להפסדי אשראי צפויים בגין מכשירים פיננסיים ומחויבויות למתן אשראי, תוך חיזוק האנטי מחזוריות בהתנהגות הפרשה להפסדי האשראי וחיזוק הקשר בין אופן ניהול סיכונים האשראי לבין אופן השתקפותם בדוחות הכספיים. לצורך כך התיקונים בעדכון זה מחליפים את שיטת הפרשה להפסדי אשראי המבוססת על הפסדים שהתהוו, בשיטה המשקפת הפסדי אשראי צפויים לאורך חיי האשראי ודורשת התחשבות בטווח רחב יותר של מידע צופה פני עתיד שישקף תחזיות סבירות לגבי אירועים כלכליים עתידיים. הכללים החדשים לחישוב הפרשה להפסדי אשראי יחולו על אשראי (לרבות הלוואות לדיור), אגרות-חוב המוחזקות לפדיון, וחשיפות אשראי חוץ-מאזניות מסוימות. כמו-כן, ישתנה האופן שבו נרשמות ירידות ערך של אגרות-חוב בתיק הזמין למכירה, וכן יורחב הגילוי על ההשפעה של מועד מתן האשראי על איכות האשראי של תיק האשראי. בנוסף, ההגדרות הקיימות בהוראות לגבי חובות פגומים וסיכון אשראי פגום, יוחלפו בהגדרות של חובות לא צוברים וסיכון אשראי לא צובר. כמו-כן, עדכן הפיקוח על הבנקים את דרישות הסיווג והמחיקה של הלוואות לדיור.	1 בינואר 2022. ככלל, הכללים החדשים ייושמו באמצעות רישום בעודפים במועד היישום לראשונה של ההשפעה המצטברת. בהתאם לטיטוט הוראות הפיקוח על הבנקים, במועד היישום לראשונה תאגיד בנקאי רשאי להוסיף בחזרה להון עצמי רובד 1, את הקיטון שנרשם במועד היישום לראשונה על פני שלוש שנים (ב-1 בינואר לשנת היישום הראשונה - 75% השנייה 50% - והשלישית - 25%).	השפעה על הבנק בשלב זה לא ניתנת להעריך את ההשפעה הצפויה.

ביאור 1 עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

הפסקת פרסום ריבית הליבור

החל מסוף שנת 2021, המערכת הפיננסית העולמית צפויה להפסיק לפרסם את ריביות הליבור ולחדול מהשימוש בהן. ריביות אלו מהוות בסיס לצורך חישוב שיעור הריבית החל על מוצרים פיננסיים במטבעות חוץ עיקריים או צמודים למטבעות אלו בריבית משתנה. במסגרת הכוונה לבסס עוגני ריבית חלופיים במטבעות הרלוונטיים, גובשו בעולם, על-ידי גופים כגון ISDA (International Swaps and Derivatives Association) וה-ARRC (Alternative Reference Rate Committee), חלופות לריביות אלו, שפה משפטית חדשה והצעות למנגנוני החלפה. השינוי הצפוי ישפיע בכל תעשיית הבנקאות בעולם ובארץ.

בחודש מרץ פורסם כי התקבלה החלטה על הפסקת פרסום ריבית הליבור החל מיום 1 בינואר 2022 במטבעות הבאים: אירו, ליש"ט, פר"ש ויין וכן על הפסקת פרסום עתידית של ריבית הליבור הדולרית החל מיום 30 ביוני 2023. באותה עת נקבעו, על-פי החלטות ISDA, שיעורי ההמרה של ריבית הליבור לריביות החדשות במכשירים הנגזרים הנסמכים על הפרוטוקול שלה.

כחלק מהיערכות הבנק לשינויים אלה, הוקמה בבנק ועדת היגוי אשר עוקבת אחר הפרסומים הבינלאומיים ובוחנת את השפעת ההחלפה על פעילות הבנק. הוועדה מעדכנת את ההנהלה והדירקטוריון מדי תקופה. במסגרת פעילות הוועדה נערך מיפוי של המוצרים השונים הקיימים בבנק ואשר מתבססים על הריביות שצפויות להעלם, מבוצעים שינויים במסמכים משפטיים וכן נעשות הדרכות לעובדי הבנק וללקוחותיו. כמו-כן, הבנק החל בהערכות להתאמת המערכות הטכנולוגיות לריביות ולמנגנונים החדשים. בסוף חודש ינואר 2020 נשלחו ללקוחות הבנק מכתבים אשר מתארים את השינוי העתידי על-פי המידע שהיה מצוי בבנק באותה עת. בחודש פברואר 2021 נשלח מכתב נוסף הכולל עדכונים על-פי המידע הנוסף שנודע לבנק. לאור חוסר הוודאות לגבי המשך ביצוע התהליך שמושפע כאמור מהחלטות בינלאומיות, אין ביכולתו של הבנק לבצע הערכות כמותיות של החלפת הריביות. הבנק ימשיך לעקוב אחרי הפרסומים הבינלאומיים ויפעל בשאיפה להקטין את הסיכונים שנובעים מתהליך החלפת הריביות.

ביום 22 במרץ 2020 פרסם ה-FASB הקלות יישום בטיפול החשבונאי בהחלפת חוזים מבוססי ליבור לעוגני ריביות חלופיות. הקלות אילו מתייחסות בעיקר לטיפול בשינוי תנאי חוב וחשבונאות גידור, אשר נועדו לאפשר רציפות בטיפול החשבונאי במצב של החלפת ריבית הליבור בעוגני ריביות חלופיות. הבנק בוחן את יישום הקלות אילו בחוזים הרלוונטיים.

להלן פירוט יתרות החוזים המושפעים מריבית הליבור:

מזה: עסקות שיימשכו מעבר למועדי הפסקת פרסום הליבור		סך העסקות ליום 31 במרץ 2021		
מספר עסקות	סכום במיליוני ש"ח	מספר עסקות	סכום במיליוני ש"ח	
3,001	10,990	3,938	21,715	הלוואות
349	1,236	1,062	2,398	פיקדונות
842	50,931	1,426	111,844	נגזרים (ברוטו) - ערך נקוב

בנוסף קיימות מסגרות לא מנוצלות אשר מרביתן לתקופה שאינה עולה על שנה.

ה. פעילות מופסקת

בהתאם לנדרש בחוק להגברת התחרותיות ולצמצום הריכוזיות בשוק הבנקאות בישראל (תיקוני חקיקה), תשע"ז-2017 ("החוק להגברת התחרותיות"), בחודש אפריל 2019 מכר הבנק בהצעת מכר לציבור 65.2% מהונה של ישראלכרט. לאחר המכירה נותר הבנק עם החזקה של כ-33% ממניות ישראלכרט, שטופלה לפי שיטת השווי המאזני.

ביום 2 בפברואר 2020, אישר דירקטוריון הבנק, חלוקה של יתרת ההחזקה במניות בישראלכרט, כדיבידנד בעין לבעלי מניות הבנק וביום 9 במרץ 2020 בוצעה החלוקה בפועל. חלוקת המניות בוצעה בהתאם לשווי המניות בבורסה במועד חלוקתן. עקב ירידת מחיר המניה מתחת ליתרת ההשקעה בספרי הבנק ליום 31 בדצמבר 2019, הבנק הכיר בהפסד מירידת-ערך ההשקעה בסך של כ-109 מיליון ש"ח (לאחר השפעת המס) במסגרת הרווח מפעילות מופסקת בדוחות הכספיים לרבעון הראשון של שנת 2020. כמו-כן, החל ממועד חלוקת המניות הבנק אינו מחזיק במניות ישראלכרט ובכך השלים הבנק את ההיפרדות מקבוצת ישראלכרט, כנדרש בחוק להגברת התחרותיות.

לפרטים נוספים בדבר טענת פקיד השומה, לפיה במכירת חברה בת המסווגת כעוסק לצורכי מס ערך מוסף ("מע"מ") יש לחייב במס רווח רווחים ראויים לחלוקה הפטורים ממס חברות, בכל הקשור למכירת קבוצת ישראלכרט, ראה [ביאור 3.ג.8 בדוחות הכספיים לשנת 2020](#). לפרטים נוספים בדבר שומות מע"מ אשר התייחסו, בין היתר, לתשלום מע"מ על עמלות מטבע-חוץ שנגבו מלקוחות הבנק ולמחויבות הבנק לשאת בתשלום המע"מ על עמלות שנגבו בעבורו. ראה [ביאור 2.ג.8 בדוחות הכספיים לשנת 2020](#).

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 31 במרץ 2021

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 2 הכנסות והוצאות ריבית

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרץ		
2020	2021	
א. הכנסות ריבית*		
2,308	2,416	מאשראי לציבור
13	9	מאשראי לממשלות
61	14	מפיקדונות בבנקים
33	30	מפיקדונות בבנק ישראל וממזמנים
127	122	מאגרות-חוב
2,542	2,591	סך-כל הכנסות ריבית
ב. הוצאות ריבית		
(321)	(210)	על פיקדונות הציבור
(1)	(1)	על פיקדונות הממשלה
(3)	(3)	על פיקדונות מבנקים
(25)	(144)	על אגרות-חוב וכתבי התחייבויות נדחים
(350)	(358)	סך-כל הוצאות ריבית
2,192	2,233	סך הכנסות ריבית, נטו
ג. פירוט ההשפעה נטו של מכשירים נגזרים מגדרים על הכנסות והוצאות ריבית**		
(43)	(27)	הכנסות ריבית
1	4	הוצאות ריבית
ד. פירוט הכנסות (הוצאות) ריבית על בסיס צבירה מאגרות-חוב		
3	4	מוחזקות לפדיון
117	113	זמינות למכירה
7	5	למסחר
127	122	סך-הכל כלול בהכנסות ריבית

* כולל השפעת יחסי גידור.

** פירוט של השפעת מכשירים נגזרים מגדרים על סעיפי משנה א ו-ב.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 31 במרץ 2021

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 3 הכנסות מימון שאינן מריבית

א. הכנסות (הוצאות) מימון שאינן פעילויות שאינן למטרות מסחר

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרץ		
2020	2021	
1. מפעילות במכשירים נגזרים		
1,171	1,519	סך-הכל מפעילות במכשירים נגזרים ⁽¹⁾
2. מהשקעה באגרות-חוב		
111	155	רווחים ממכירת אגרות-חוב זמינות למכירה
(27)	(59)	הפסדים ממכירת אגרות-חוב זמינות למכירה ⁽²⁾
84	96	סך-הכל מהשקעה באגרות-חוב
3. הפרשי שער, נטו		
(994)	(1,555)	
4. רווחים (הפסדים) מהשקעה במניות		
(123)	289	רווחים (הפסדים) שמומשו ושטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של מניות שאינן למסחר, נטו ⁽³⁾⁽⁴⁾
1	4	דיבידנד ממניות שאינן למסחר
11	6	התאמה לשווי הוגן של השקעה בחברה מוחזקת
(111)	299	סך-הכל מהשקעה במניות
5. רווחים (הפסדים) נטו בגין עסקות איגוח		
-	-	
6. רווחים נטו בגין הלוואות שנמכרו		
-	-	
150	359	סך-הכל הכנסות מימון שאינן מריבית בגין פעילויות שאינן למטרות מסחר

- (1) מכשירים נגזרים מהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.
- (2) לרבות הפרשות לירידת-ערך בסך של כ-0 מיליוני ש"ח לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 31 במרץ 2021 (לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 31 במרץ 2020: כ-0 מיליוני ש"ח).
- (3) לרבות הפרשות לירידת-ערך בסך של כ-0 מיליוני ש"ח לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 31 במרץ 2021 (לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 31 במרץ 2020: כ-0 מיליוני ש"ח).
- (4) לרבות רווחים והפסדים ממדידה לפי שווי הוגן של מניות שמתקיים לגביהן שווי הוגן זמין וכן התאמות מעלה או מטה של מניות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 31 במרץ 2021

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 3 הכנסות מימון שאינן מריבית (המשך)

ב. הכנסות מימון שאינן מריבית בגין פעילויות למטרות מסחר*

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרץ		
2020	2021	
213	127	הכנסות נטו בגין מכשירים נגזרים למסחר
(57)	(37)	הפסדים שמומשו ושטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של אגרות-חוב למסחר, נטו ⁽¹⁾
-	-	רווחים (הפסדים) שמומשו ושטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של מניות למסחר, נטו
156	90	סך-הכל הכנסות מימון שאינן מריבית בגין פעילויות מסחר**
306	449	סך-הכל הכנסות מימון שאינן מריבית
		פירוט על הכנסות מימון שאינן מריבית בגין פעילויות למטרות מסחר, לפי חשיפת סיכון:
(24)	6	חשיפת ריבית
176	76	חשיפת מטבע-חוץ
4	8	חשיפה למניות
156	90	סך-הכל

* כולל הפרשי שער שנבעו מפעילות מסחר.

** להכנסות ריבית מהשקעה באגרות-חוב למסחר ראה [ביאור 2](#).

(1) מזה: חלק הרווחים (ההפסדים) הקשורים לאגרות-חוב למסחר שעדיין מוחזקות ליום המאזן בסך של כ-24 מיליוני ש"ח לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 31 במרץ 2021 (לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 31 במרץ 2020: כ-52 מיליוני ש"ח).

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 31 במרץ 2021

במיליוני ש"ח

ביאור 4 רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר

א. שינויים ברווח (הפסד) כולל אחר מצטבר, לאחר השפעת מס

1. שינויים ברווח (הפסד) כולל אחר מצטבר לתקופות של שלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרץ בשנת 2021 ובשנת 2020

רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי מניות הבנק	רווח כולל אחר המיוחס לבעלי מניות הבנק	רווח (הפסד) כולל אחר לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה				יתרה ליום 1 בינואר 2021
		סך-הכל	התאמות בגין הטבות לעובדים***	התאמות נטו לאחר השפעת גידורים**	התאמות בגין הצגת אגרות-חוב זמינות למכירה לפי שווי הוגן	
בלתי מבוקר						
(1,009)	2	(1,007)	(1,496)	-	489	2021
(395)	-	(395)	(11)	-	(384)	שינוי נטו במהלך התקופה
(1,404)	2	(1,402)	(1,507)	-	105	2021
(1,352)	3	(1,349)	(1,561)	(38)	250	2020
(25)	-	(25)	417	-	(442)	שינוי נטו במהלך התקופה
(1,377)	3	(1,374)	(1,144)	(38)	(192)	2020

2. שינויים ברווח (הפסד) כולל אחר מצטבר בשנת 2020

רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי מניות הבנק	רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי מניות הבנק	רווח (הפסד) כולל אחר לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה				יתרה ליום 1 בינואר 2020
		סך-הכל	התאמות בגין הטבות לעובדים***	התאמות נטו לאחר השפעת גידורים**	התאמות בגין הצגת אגרות-חוב זמינות למכירה לפי שווי הוגן	
מבוקר						
(1,352)	3	(1,349)	(1,561)	(38)	250	2020
343	(1)	342	65	38	239	שינוי נטו במהלך השנה
(1,009)	2	(1,007)	(1,496)	-	489	2020

* התאמות מתרגום דוחות כספיים של פעילות חוץ שמטבע הפעילות שלה, עד ליום 31 בדצמבר 2018, היה שונה ממטבע הפעילות של הבנק.

** רווחים (הפסדים) נטו בגין גידור השקעות נטו במטבע-חוץ.

*** בעיקר משקף התאמות בגין אומדנים אקטואריים לסוף התקופה והפחתה של סכומים שנרשמו בעבר ברווח כולל אחר.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 31 במרץ 2021

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 4 רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר (המשך)

ב. השינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר, לפני השפעת מס ואחרי השפעת מס
1. שינויים ברווח (הפסד) כולל אחר מצטבר לתקופות של שלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרץ בשנת 2021 ובשנת 2020

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום					
31 במרץ 2020			31 במרץ 2021		
לפני מס	השפעת מס	לאחר מס	לפני מס	השפעת מס	לאחר מס
השינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל אחר לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה					
התאמות בגין הצגת אגרות-חוב זמינות למכירה לפי שווי הוגן					
(383)	200	(583)	(318)	168	(486)
רווחים (הפסדים) נטו שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן					
(59)	25	(84)	(66)	30	(96)
רווחים (הפסדים) בגין אגרות-חוב זמינות למכירה שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד ⁽¹⁾					
(442)	225	(667)	(384)	198	(582)
שינוי נטו במהלך התקופה					
הטבות לעובדים*					
389	(203)	592	(38)	20	(58)
רווח (הפסד) אקטוארי נטו במהלך התקופה					
28	(15)	43	27	(14)	41
רווחים (הפסדים) נטו שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד ⁽²⁾					
417	(218)	635	(11)	6	(17)
שינוי נטו במהלך התקופה					
(25)	7	(32)	(395)	204	(599)
סך-הכל השינוי נטו במהלך התקופה					
השינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה					
-	-	-	-	-	-
סך-הכל השינוי נטו במהלך התקופה					
השינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי מניות הבנק					
(25)	7	(32)	(395)	204	(599)
סך-הכל השינוי נטו במהלך התקופה					

* בעיקר משקף התאמות בגין אומדנים אקטואריים לסוף התקופה והפחתה של סכומים שנרשמו בעבר ברווח כולל אחר.
 (1) הסכום לפני מס מדווח בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית. פירוט נוסף ראה [בביאור 3 - הכנסות מימון שאינן מריבית](#).
 (2) הסכום לפני מס מדווח בדוח רווח והפסד בסעיף הוצאות אחרות.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 31 במרץ 2021

מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 4 רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר (המשך)

ב. השינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר, לפני השפעת מס ואחרי השפעת מס (המשך)

2. שינויים ברווח (הפסד) כולל אחר מצטבר בשנת 2020

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020		
לפני מס	השפעת מס	לאחר מס
השינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל אחר לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה		
התאמות בגין הצגת אגרות-חוב זמינות למכירה לפי שווי הוגן		
רווחים (הפסדים) נטו שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	525	(180)
רווחים (הפסדים) בגין ניירות-ערך זמינים למכירה שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד ⁽¹⁾	(156)	50
שינוי נטו במהלך השנה	369	(130)
התאמות מתרגום*		
רווחים (הפסדים) נטו שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד, לרבות בגין מימוש פעילות	(16)	54
שינוי נטו במהלך השנה	(16)	54
הטבות לעובדים**		
רווח (הפסד) אקטוארי נטו השנה	(46)	25
רווחים (הפסדים) נטו שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד ⁽²⁾	131	(45)
שינוי נטו במהלך השנה	85	(20)
סך-הכל השינוי נטו במהלך השנה	438	(96)
השינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה		
סך-הכל השינוי נטו במהלך השנה	(1)	-
השינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי מניות הבנק		
סך-הכל השינוי נטו במהלך השנה	439	(96)

* התאמות מתרגום דוחות כספיים של פעילות חוץ שמטבע הפעילות שלה, עד ליום 31 בדצמבר 2018, היה שונה ממטבע הפעילות של הבנק.

** בעיקר משקף התאמות בגין אומדנים אקטואריים לסוף התקופה והפחתה של סכומים שנרשמו בעבר ברווח כולל אחר.

(1) הסכום לפני מס מדווח בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית. פירוט נוסף ראה [בביאור 3 - הכנסות מימון שאינן מריבית](#).

(2) הסכום לפני מס מדווח בדוח רווח והפסד בסעיף הוצאות אחרות.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 31 במרץ 2021

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 5 ניירות-ערך

ליום 31 במרץ 2021

הערך במאזן	עלות מופחתת	רווחים שטרם הוכרו לשווי הוגן	הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן*
(1) אגרות-חוב המוחזקות לפדיון				
אגרות-חוב ומלוות				
של ממשלת ישראל	189	-	-	189
של מוסדות פיננסיים בישראל	312	8	-	320
סך-כל אגרות-החוב המוחזקות לפדיון	501	8	-	509

הערך במאזן	עלות מופחתת	רווח כולל אחר מצטבר	הפסדים	שווי הוגן*
(2) אגרות-חוב זמינות למכירה				
אגרות-חוב ומלוות				
של ממשלת ישראל	41,552	242	(39)	41,755
של ממשלות זרות	10,872	72	(279)	10,665
של מוסדות פיננסיים זרים	2,972	80	(19)	3,033
של אחרים זרים	2,694	91	-	2,785
סך-כל אגרות-חוב ומלוות זמינים למכירה	58,090	(1)485	(1)(337)	58,238

הערך במאזן	עלות מופחתת (במניות-עלות)	רווחים שטרם מומשו לשווי הוגן	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן*
(3) השקעות במניות שאינן למסחר				
מניות שאינן למסחר				
מזה: מניות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין	1,748	-	(6) ⁽²⁾	2,803
סך-הכל ניירות הערך שאינן למסחר	61,113	780	(343)	61,550

* נתוני שווי הוגן מבוססים בדרך-כלל על שערי בורסה, אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות-ערך בהיקפים גדולים.
(1) כלולים בהון בסעיף "התאמות בגין הצגת אגרות-חוב זמינות למכירה לפי שווי הוגן" במסגרת רווח כולל אחר.
(2) נזקפו לדוח רווח והפסד.

הערות:

א. לפירוט תוצאות הפעילות בהשקעות באגרות-חוב וכן במניות - ראה [ביאור 2](#) וביאור 3.
ב. ההבחנה בין אגרות-חוב של ישראל לבין אגרות-חוב של זרים נערכה בהתאם למדינת התושבות של הישות המנפיקה.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 31 במרץ 2021

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 5 ניירות-ערך (המשך)

ליום 31 במרץ 2021				
הערך במאזן	עלות מופחתת (במניות-עלות)	רווחים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן*
3,254	3,215	40	(1)	3,254
2	2	-	-	2
3,256	3,217	40⁽¹⁾	(1)⁽¹⁾	**3,256
64,798	64,330	820	(344)	64,806

(4) ניירות-ערך למסחר

אגרות-חוב ומלוות

של ממשלת ישראל

של ממשלות זרות

סך-כל אגרות-חוב ומלוות למסחר

סך-כל ניירות הערך⁽²⁾

ליום 31 במרץ 2021						
שווי הוגן	פחות מ-12 חודשים		שווי הוגן	12 חודשים ומעלה		סך-הכל
	0-20%	20-40%		0-20%	20-40%	
7,097	(37)	-	913	(2)	-	(2)
5,377	(271)	-	691	(8)	-	(8)
117	(19)	-	-	-	-	-
12,591	(327)	-	1,604	(10)	-	(10)

(5) שווי הוגן והפסדים שטרם מומשו, לפי משך זמן ושיעור ירידת הערך, של אגרות-חוב זמינות למכירה הנמצאות בפוזיציית הפסד שטרם מומש

אגרות-חוב ומלוות

של ממשלת ישראל

של ממשלות זרות

של מוסדות פיננסיים זרים

סך-כל אגרות-חוב ומלוות זמינים למכירה

* נתוני שווי הוגן מבוססים בדרך-כלל על שערי בורסה, אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות-ערך בהיקפים גדולים.

** מזה ניירות-ערך בסך 2,366 מיליוני ש"ח שסווגו כניירות-ערך למסחר משום שהבנק בחר למדוד אותם בהתאם לחלופת השווי הוגן, למרות שהם לא נרכשו למטרות מסחר.

(1) נזקפו לדוח רווח והפסד.

(2) מזה: ניירות-ערך בסך של כ-5.7 מיליארד ש"ח שועבדו למלווים.

הערות:

- לפירוט תוצאות הפעילות בהשקעות באגרות-חוב וכן במניות - ראה [ביאור 2](#) וביאור [3](#).
- ההבחנה בין אגרות-חוב של ישראל לבין אגרות-חוב של זרים נערכה בהתאם למדינת התושבות של הישות המנפיקה.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 31 במרץ 2021

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 5 ניירות-ערך (המשך)

ליום 31 במרץ 2020					
שווי הוגן*	הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	רווחים שטרם הוכרו לשווי הוגן	עלות מופחתת	הערך במאזן	
					(1) אגרות-חוב מוחזקות לפדיון
					אגרות-חוב ומלוות
378	-	4	374	374	של מוסדות פיננסיים בישראל
378	-	4	374	374	סך-כל אגרות-חוב מוחזקות לפדיון
					(2) אגרות-חוב זמינות למכירה
					אגרות-חוב ומלוות
שווי הוגן*	רווח כולל אחר מצטבר הפסדים	רווחים	עלות מופחתת	הערך במאזן	
43,571	(254)	107	43,718	43,571	של ממשלת ישראל
6,055	(26)	176	5,905	6,055	של ממשלות זרות
5,238	(240)	37	5,441	5,238	של מוסדות פיננסיים זרים
2,300	(114)	7	2,407	2,300	של אחרים זרים
57,164	⁽¹⁾ (634)	⁽¹⁾ 327	57,471	57,164	סך-כל אגרות-חוב ומלוות זמינים למכירה
					(3) השקעות במניות שאינן למסחר
שווי הוגן*	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	רווחים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	עלות מופחתת (במניות-עלות)	הערך במאזן	
1,496	⁽²⁾ (19)	⁽²⁾ 49	1,466	1,496	מניות שאינן למסחר
1,110	-	-	1,110	1,110	מזה: מניות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין
59,038	(653)	380	59,311	59,034	סך-הכל ניירות הערך שאינן למסחר

* נתוני שווי הוגן מבוססים בדרך-כלל על שערי בורסה, אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות-ערך בהיקפים גדולים.
 (1) כלולים בהון בסעיף "התאמות בגין הצגת אגרות-חוב זמינות למכירה לפי שווי הוגן" במסגרת רווח כולל אחר.
 (2) נזקפו לדוח רווח והפסד.

הערות:

א. לפירוט תוצאות הפעילות בהשקעות באגרות-חוב וכן במניות - ראה [ביאור 2](#) וביאור 3.
 ב. ההבחנה בין אגרות-חוב של ישראל לבין אגרות-חוב של זרים נערכה בהתאם למדינת התושבות של הישות המנפיקה.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 31 במרץ 2021

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 5 ניירות-ערך (המשך)

ליום 31 במרץ 2020				
הערך במאזן	עלות מופחתת (במניות-עלות)	רווחים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן*
(4) ניירות-ערך למסחר				
אגרות-חוב ומלוות				
של ממשלת ישראל	15,279	59	(83)	15,279
של ממשלות זרות	185	-	-	185
סך-כל אגרות-חוב ומלוות למסחר	15,464	59	(83)	**15,464
מניות				
של אחרים	2	-	-	2
סך-כל ניירות הערך למסחר	15,466	⁽¹⁾ 59	⁽¹⁾ (83)	15,466
סך-כל ניירות הערך ⁽²⁾	74,500	439	(736)	74,504

סך-הכל	12 חודשים ומעלה		שווי הוגן	פחות מ-12 חודשים		שווי הוגן
	סך-הכל	הפסדים שטרם מומשו		סך-הכל	הפסדים שטרם מומשו	
	20-40%	0-20%		20-40%	0-20%	

(5) שווי הוגן והפסדים שטרם מומשו, לפי משך זמן ושיעור ירידת הערך, של ניירות-ערך זמינים למכירה הנמצאים בפוזיציות הפסד שטרם מומש

אגרות-חוב ומלוות							
של ממשלת ישראל	19,340	(245)	-	(245)	555	(9)	(9)
של ממשלות זרות	303	(9)	-	(9)	816	(17)	(17)
של מוסדות פיננסיים זרים	3,682	(240)	-	(240)	-	-	-
של אחרים זרים	1,800	(90)	(10)	(100)	196	(14)	(14)
סך-כל אגרות-חוב ומלוות זמינים למכירה	25,125	(584)	(10)	(594)	1,567	(40)	(40)

* נתוני שווי הוגן מבוססים בדרך-כלל על שערי בורסה, אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות-ערך בהיקפים גדולים.
** מזה ניירות-ערך בסך 1,877 מיליוני ש"ח שסווגו כניירות-ערך למסחר משום שהבנק בחר למדוד אותם בהתאם לחלופת השווי הוגן, למרות שהם לא נרכשו למטרות מסחר.

(1) נזקפו לדוח רווח והפסד.

(2) מזה: ניירות-ערך בסך של כ-2.5 מיליארד ש"ח שועבדו למלווים.

הערות:

- לפירוט תוצאות הפעילות בהשקעות באגרות-חוב וכן במניות - ראה [ביאור 2](#) וביאור 3.
- ההבחנה בין אגרות-חוב של ישראל לבין אגרות-חוב של זרים נערכה בהתאם למדינת התושבות של הישות המנפיקה.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 31 במרץ 2021

ביאור 5 ניירות-ערך (המשך)

מבוקר
במיליוני ש"ח

ליום 31 בדצמבר 2020				
הערך במאזן	עלות מופחתת	רווחים שטרם הוכרו לשווי הוגן	הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן*
(1) אגרות-חוב המוחזקות לפדיון				
אגרות-חוב ומלוות				
של ממשלת ישראל	1	-	-	1
של מוסדות פיננסיים בישראל	425	8	-	433
סך-כל אגרות-החוב המוחזקות לפדיון	426	8	-	434
(2) אגרות-חוב זמינות למכירה				
אגרות-חוב ומלוות				
של ממשלת ישראל	43,335	368	(2)	43,335
של ממשלות זרות	10,562	157	(51)	10,562
של מוסדות פיננסיים זרים	5,058	142	(2)	5,058
של אחרים זרים	3,904	120	(3)	3,904
סך-כל אגרות-חוב ומלוות זמינים למכירה	62,859	787 ⁽¹⁾	(58) ⁽¹⁾	62,859
(3) השקעות במניות שאינן למסחר				
מניות שאינן למסחר	2,385	198 ⁽²⁾	(16) ⁽²⁾	2,385
מזה: מניות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין	1,368	-	-	1,368
סך-הכל ניירות הערך שאינן למסחר	65,670	993	(74)	65,678

* נתוני שווי הוגן מבוססים בדרך-כלל על שערי בורסה, אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות-ערך בהיקפים גדולים.
 (1) כלולים בהון בסעיף "התאמות בגין הצגת אגרות-חוב זמינות למכירה לפי שווי הוגן" במסגרת רווח כולל אחר.
 (2) נזקפו לדוח רווח והפסד.

הערות:

א. לפירוט תוצאות הפעילות בהשקעות באגרות-חוב וכן במניות - ראה [ביאור 2](#) וביאור 3.
 ב. ההבחנה בין אגרות-חוב של ישראל לבין אגרות-חוב של זרים נערכה בהתאם למדינת התושבות של הישות המנפיקה.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 31 במרץ 2021

ביאור 5 ניירות-ערך (המשך)

מבוקר
במיליוני ש"ח

ליום 31 בדצמבר 2020				
הערך במאזן	עלות מופחתת (במניות-עלות)	רווחים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן*
(4) ניירות-ערך למסחר				
אגרות-חוב ומלוות				
של ממשלת ישראל	6,213	71	(3)	6,213
של ממשלות זרות	2	-	-	2
סך-כל אגרות-חוב ומלוות למסחר	6,215	71	(3)	**6,215
מניות				
סך-כל ניירות הערך למסחר	6,215	71 ⁽¹⁾	(3) ⁽¹⁾	6,215
סך-כל ניירות הערך ⁽²⁾	71,885	1,064	(77)	71,893

ליום 31 בדצמבר 2020						
פחות מ-12 חודשים			12 חודשים ומעלה			
שווי הוגן	הפסדים שטרם מומשו סך-הכל	שווי הוגן	הפסדים שטרם מומשו סך-הכל	0-20%	20-40%	סך-הכל
(5) שווי הוגן והפסדים שטרם מומשו, לפי משך זמן ושיעור ירידת הערך, של ניירות-ערך זמינים למכירה הנמצאים בפוזיציות הפסד שטרם מומש						
אגרות-חוב ומלוות						
של ממשלת ישראל	(2)	-	(2)	-	-	1,006
של ממשלות זרות	(41)	-	(41)	658	(10)	4,349
של מוסדות פיננסיים זרים	(2)	-	(2)	-	-	115
של אחרים זרים	(2)	-	(2)	90	(1)	98
סך-כל אגרות-חוב ומלוות זמינים למכירה	(47)	-	(47)	748	(11)	5,568

* נתוני שווי הוגן מבוססים בדרך-כלל על שערי בורסה, אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות-ערך בהיקפים גדולים.
** מזה ניירות-ערך בסך 3,826 מיליוני ש"ח שסווגו כניירות-ערך למסחר משום שהבנק בחר למדוד אותם בהתאם לחלופת השווי הוגן, למרות שהם לא נרכשו למטרות מסחר.

(1) נזקפו לדוח רווח והפסד.
(2) מזה: ניירות-ערך בסך של כ-4.6 מיליארד ש"ח שועבדו למלווים.

הערות:

- לפירוט תוצאות הפעילות בהשקעות באגרות-חוב וכן במניות - ראה [ביאור 2](#) וביאור 3.
- ההבחנה בין אגרות-חוב של ישראל לבין אגרות-חוב של זרים נערכה בהתאם למדינת התושבות של הישות המנפיקה.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 31 במרץ 2021

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 6 סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי

1. חובות*, אשראי לציבור ויתרת הפרשה להפסדי אשראי

ליום 31 במרץ 2021						
סך-הכל	בנקים וממשלות	אשראי לציבור			מסחרי**	
		סך-הכל	פרטי אחר	לדיוור		
יתרת חוב רשומה						
167,921	16,772	151,149	896	-	150,253	חובות שנבדקו על בסיס פרטני
160,631	-	160,631	32,485	101,285	26,861	חובות שנבדקו על בסיס קבוצתי ⁽¹⁾
101,229	-	101,229	-	101,174	55	(1) מזה: שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק פיגור
328,552	16,772	311,780	33,381	101,285	177,114	סך-הכל ⁽²⁾
(2) מזה:						
2,595	-	2,595	673	-	1,922	חובות בארגון מחדש
1,403	-	1,403	37	-	1,366	חובות פגומים אחרים
3,998	-	3,998	710	-	3,288	סך-הכל חובות פגומים
777	-	777	35	656	86	חובות בפיגור 90 ימים או יותר
5,240	-	5,240	21	-	5,219	חובות בעייתיים אחרים
10,015	-	10,015	766	656	8,593	סך-הכל חובות בעייתיים
יתרת הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות						
3,835	5	3,830	105	-	3,725	בגין חובות שנבדקו על בסיס פרטני
1,833	-	1,833	631	690	512	בגין חובות שנבדקו על בסיס קבוצתי ⁽³⁾
690	-	690	-	690	-	(3) מזה: שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק פיגור***
5,668	5	5,663	736	690	4,237	סך-הכל הפרשה להפסדי אשראי ⁽⁴⁾
1,398	-	1,398	100	-	1,298	(4) מזה: הפרשה בגין חובות פגומים

* אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).

** יתרת החובות המסחריים כוללת יתרת הלוואות לדיוור בסך של כ-55 מיליוני ש"ח, של לווים מסחריים או שהועמדו לקבוצות רכישה הנמצאות בהליכי בנייה.

*** כולל יתרת הפרשה מעבר למתחייב לפי שיטת עומק הפיגור שחושבה על בסיס קבוצתי בסך של כ-542 מיליוני ש"ח.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 31 במרץ 2021

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 6 סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

1. חובות*, אשראי לציבור ויתרת הפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ליום 31 במרץ 2020						
סך-הכל	בנקים וממשלות	אשראי לציבור			מסחרי**	
		סך-הכל	פרטי אחר	לדיוור		
יתרת חוב רשומה						
181,808	30,076	151,732	909	2	150,821	חובות שנבדקו על בסיס פרטני
153,085	-	153,085	35,967	92,450	24,668	חובות שנבדקו על בסיס קבוצתי ⁽¹⁾
92,380	-	92,380	-	92,296	84	(1) מזה: שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק פיגור
334,893	30,076	304,817	36,876	92,452	175,489	סך-הכל ⁽²⁾
(2) מזה:						
1,482	-	1,482	714	-	768	חובות בארגון מחדש
2,757	-	2,757	50	2	2,705	חובות פגומים אחרים
4,239	-	4,239	764	2	3,473	סך-הכל חובות פגומים
873	-	873	70	715	88	חובות בפיגור 90 ימים או יותר
3,964	-	3,964	51	-	3,913	חובות בעייתיים אחרים
9,076	-	9,076	885	717	7,474	סך-הכל חובות בעייתיים
יתרת הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות						
3,611	8	3,603	133	-	3,470	בגין חובות שנבדקו על בסיס פרטני
1,666	-	1,666	654	478	534	בגין חובות שנבדקו על בסיס קבוצתי ⁽³⁾
478	-	478	-	478	-	(3) מזה: שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק פיגור***
5,277	8	5,269	787	478	4,004	סך-הכל הפרשה להפסדי אשראי ⁽⁴⁾
1,530	-	1,530	131	-	1,399	(4) מזה: הפרשה בגין חובות פגומים

* אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, נירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).

** יתרת החובות המסחריים כוללת יתרת הלוואות לדיוור בסך של כ-84 מיליוני ש"ח, של לווים מסחריים או שהועמדו לקבוצות רכישה הנמצאות בהליכי בנייה.

*** כולל יתרת הפרשה מעבר למתחייב לפי שיטת עומק הפיגור שחושבה על בסיס קבוצתי בסך של כ-344 מיליוני ש"ח.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 31 במרץ 2021

מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 6 סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

1. חובות*, אשראי לציבור ויתרת הפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2020						
סך-הכל	בנקים וממשלות	אשראי לציבור			מסחרי**	
		סך-הכל	פרטי אחר	לדיור		
						יתרת חוב רשומה
162,471	13,618	148,853	952	1	147,900	חובות שנבדקו על בסיס פרטני
159,120	-	159,120	32,935	99,442	26,743	חובות שנבדקו על בסיס קבוצתי ⁽¹⁾
99,363	-	99,363	-	99,311	52	(1) מזה: לפי עומק פיגור
321,591	13,618	307,973	33,887	99,443	174,643	סך-הכל ⁽²⁾
						(2) מזה:
2,710	-	2,710	698	-	2,012	חובות בארגון מחדש
1,250	-	1,250	40	1	1,209	חובות פגומים אחרים
3,960	-	3,960	738	1	3,221	סך-הכל חובות פגומים
728	-	728	45	652	31	חובות בפיגור 90 ימים או יותר
5,818	-	5,818	24	-	5,794	חובות בעייתיים אחרים
10,506	-	10,506	807	653	9,046	סך-הכל חובות בעייתיים
						יתרת הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות*
4,065	5	4,060	118	-	3,942	בגין חובות שנבדקו על בסיס פרטני
2,085	-	2,085	827	758	500	בגין חובות שנבדקו על בסיס קבוצתי ⁽³⁾
758	-	758	-	758	-	(3) מזה: שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק פיגור***
6,150	5	6,145	945	758	4,442	סך-הכל הפרשה להפסדי אשראי ⁽⁴⁾
1,453	-	1,453	111	-	1,342	(4) מזה: הפרשה בגין חובות פגומים

* אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, נירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).

** יתרת החובות המסחריים כוללת יתרת הלוואות לדיור בסך של כ-52 מיליוני ש"ח, של לווים מסחריים או שהועמדו לקבוצות רכישה הנמצאות בהליכי בנייה.

*** כולל יתרת הפרשה מעבר למתחייב לפי שיטת עומק הפיגור שחושבה על בסיס קבוצתי בסך של כ-609 מיליוני ש"ח.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 31 במרץ 2021

במיליוני ש"ח

ביאור 6 סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

2. תנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרץ 2021							
סך-הכל	בנקים וממשלות	אשראי לציבור				מסחרי	
		סך-הכל	פרטי אחר	לדיוור	מסחרי		
6,931	5	6,926	1,026	758	5,142	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת השנה (מבוקר)	
(508)	-	(508)	(237)	(68)	(203)	הכנסות בגין הפסדי אשראי ⁽¹⁾	
(207)	-	(207)	(87)	(1)	(119)	מחיקות חשבונאיות	
184	-	184	84	1	99	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות	
(23)	-	(23)	(3)	-	(20)	מחיקות חשבונאיות נטו	
6,400	5	6,395	786	690	4,919	יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 31 במרץ 2021 ⁽²⁾ (בלתי מבוקר)	
(49)	-	(49)	(31)	-	(18)	(1) מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים	
732	-	732	50	-	682	(2) מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים	

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרץ 2020							
סך-הכל	בנקים וממשלות	אשראי לציבור				מסחרי	
		סך-הכל	פרטי אחר	לדיוור	מסחרי		
5,251	8	5,243	790	446	4,007	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת השנה (מבוקר)	
809	1	808	120	32	656	הוצאות בגין הפסדי אשראי ⁽¹⁾	
(340)	-	(340)	(158)	(1)	(181)	מחיקות חשבונאיות	
153	-	153	82	1	70	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות	
(187)	-	(187)	(76)	-	(111)	מחיקות חשבונאיות נטו	
5,873	9	5,864	834	478	4,552	יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 31 במרץ 2020 ⁽²⁾ (בלתי מבוקר)	
59	-	59	8	-	51	(1) מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים	
596	1	595	47	-	548	(2) מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים	

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 31 במרץ 2021

במיליוני ש"ח

ביאור 7 פיקדונות הציבור

א. סוגי פיקדונות לפי מקום הגיוס ולפי סוג המפקיד

31 בדצמבר	31 במרץ		
2020	2020	2021	
מבוקר	בלתי מבוקר		
בישראל			
לפי דרישה			
194,435	169,128	202,406	אינם נושאים ריבית
107,302	92,733	112,887	נושאים ריבית
301,737	261,861	315,293	סך-הכל לפי דרישה
115,283	105,972	120,929	לזמן קצוב
417,020	367,833	436,222	סך-כל פיקדונות הציבור בישראל*
מחוץ לישראל			
לפי דרישה			
1,335	1,368	1,362	אינם נושאים ריבית
6,168	5,031	7,733	נושאים ריבית
7,503	6,399	9,095	סך-הכל לפי דרישה
10,694	14,334	10,077	לזמן קצוב
18,197	20,733	19,172	סך-כל פיקדונות הציבור מחוץ לישראל
435,217	388,566	455,394	סך-כל פיקדונות הציבור
* מזה:			
189,965	184,880	193,304	פיקדונות של אנשים פרטיים
64,109	41,671	71,414	פיקדונות של גופים מוסדיים
162,946	141,282	171,504	פיקדונות של תאגידים ואחרים

ב. פיקדונות הציבור לפי גודל

31 בדצמבר	31 במרץ		
2020	2020	2021	
מבוקר	בלתי מבוקר		
תקרת הפיקדון			
145,035	136,077	148,347	עד 1
110,768	106,371	113,042	מעל 1 עד 10
61,471	58,944	64,408	מעל 10 עד 100
42,604	38,437	47,351	מעל 100 עד 500
75,339	48,737	82,246	מעל 500
435,217	388,566	455,394	סך-הכל

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 31 במרץ 2021

במיליוני ש"ח

ביאור 8 זכויות עובדים

א. הטבות לעובדים

31 בדצמבר	31 במרץ		
2020	2020	2021	
מבוקר	בלתי מבוקר		
פרישה מוקדמת ופיצויים			
7,533	7,574	7,757	סכום ההתחייבות
(3,671)	(3,919)	(3,890)	השווי ההוגן של נכסי התוכנית
3,862	3,655	3,867	עודף ההתחייבות על נכסי התוכנית (כלול בהתחייבויות אחרות)
מענק אי ניצול ימי מחלה			
364	342	369	סכום ההתחייבות
-	-	-	השווי ההוגן של נכסי התוכנית
364	342	369	עודף ההתחייבות על נכסי התוכנית (כלול בהתחייבויות אחרות)
מענק יובל			
35	32	35	סכום ההתחייבות
-	-	-	השווי ההוגן של נכסי התוכנית
35	32	35	עודף ההתחייבות על נכסי התוכנית (כלול בהתחייבויות אחרות)
הטבות אחרות בסיום ולאחר העסקה			
692	558	693	סכום ההתחייבות
-	-	-	השווי ההוגן של נכסי התוכנית
692	558	693	עודף ההתחייבות על נכסי התוכנית (כלול בהתחייבויות אחרות)
סך-הכל			
4,953	4,587	4,964	עודף ההתחייבויות בגין הטבות לעובדים על נכסי תוכנית שנכללו בסעיף "התחייבויות אחרות"*
42	74	25	* מזה: בגין הטבות לעובדים בחו"ל

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 31 במרץ 2021

במיליוני ש"ח

ביאור 8 זכויות עובדים (המשך)

ב. תוכנית הטבות לאחר פרישה

(1) מחויבויות ומצב המימון

א. שינוי במחויבויות בגין הטבה חזויה, נטו**

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרץ		
2020	2020	2021	
מבוקר	בלתי מבוקר		
5,183	5,183	4,918	מחויבויות בגין הטבה חזויה, נטו בתחילת התקופה
159	49	39	עלות שירות
124	27	20	עלות ריבית
(12)	-	-	הפקדות משתתפי התוכנית
48	(594)	55	הפסד (רווח) אקטוארי
(2)	2	3	שינויים בשערי החליפין של מטבע-חוץ
(582)	(112)	(106)	הטבות ששולמו
-	-	-	אחר
4,918	4,555	4,929	מחויבויות בגין הטבה חזויה, נטו בסוף התקופה
4,660	4,356	4,705	מחויבויות בגין הטבה מצטברת, נטו בסוף התקופה

* כולל הטבות לאחר פרישה, לרבות מענק מחלה אשר משולם במועד הפרישה.
** הסכומים המוצגים הינם בנטו מנכסי תוכנית. לפירוט נוסף, ראה סעיף (ד) להלן.

ב. סכומים שהוכרו במאזן המאוחד

31 בדצמבר	31 במרץ		
2020	2020	2021	
מבוקר	בלתי מבוקר		
4,918	4,555	4,929	פרישה מוקדמת ופיצויים
			סכומים שהוכרו בסעיף התחייבויות אחרות

ג. סכומים שהוכרו ברווח (הפסד) כולל אחר מצטבר לפני השפעת מס

31 בדצמבר	31 במרץ		
2020	2020	2021	
מבוקר	בלתי מבוקר		
2,265	1,739	2,282	הפסד אקטוארי נטו
2,265	1,739	2,282	יתרת סגירה ברווח כולל אחר מצטבר

ד. תוכניות שבהן המחויבויות בגין הטבה מצטברת וחזויה עולה על נכסי התוכנית

31 בדצמבר	31 במרץ		
2020	2020	2021	
מבוקר	בלתי מבוקר		
8,589	8,474	8,819	מחויבויות בגין הטבה חזויה
8,331	8,275	8,595	מחויבויות בגין הטבה מצטברת
(3,671)	(3,919)	(3,890)	שווי הוגן של נכסי התוכנית

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 31 במרץ 2021

במיליוני ש"ח

ביאור 8 זכויות עובדים (המשך)

ב. תוכנית הטבות לאחר פרישה (המשך)

(2) הוצאה לתקופה

א. רכיבי עלות ההטבה נטו שהוכרו ברווח והפסד

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרץ		
	2020	2021	
מבוקר	בלתי מבוקר		
159	49	39	עלות שירות
124	27	20	עלות ריבית
			הפחתה של סכומים שלא הוכרו:
131	43	41	הפסד אקטוארי נטו
414	119	100	סך עלות ההטבה, נטו

ב. שינויים בנכסי תוכנית ובמחויבות להטבה שהוכרו ברווח (הפסד) כולל אחר לפני השפעת מס

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרץ		
	2020	2021	
מבוקר	בלתי מבוקר		
48	(594)	55	הפסד (רווח) אקטוארי נטו בתקופה
(131)	(43)	(41)	הפחתה של הפסד אקטוארי
(2)	2	3	שינויים בשערי החליפין של מטבע-חוץ
(85)	(635)	17	סך-הכל הוכר ברווח (הפסד) כולל אחר
414	119	100	סך עלות ההטבה נטו
329	(516)	117	סך-הכל הוכר בעלות ההטבה, נטו לתקופה וברוח כולל אחר

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 31 במרץ 2021

ביאור 8 זכויות עובדים (המשך)

ב. תוכנית הטבות לאחר פרישה (המשך)

(3) הנחות*

א. ההנחות על בסיס ממוצע משוקלל המשמשות לקביעת המחויבות בגין הטבה ולמדידת עלות ההטבה נטו

1. ההנחות העיקריות המשמשות לקביעת המחויבות בגין הטבה

31 בדצמבר		31 במרץ		
2020	2021	2020	2021	
מבוקר	בלתי מבוקר	מבוקר	בלתי מבוקר	
0.37%	0.30%	1.99%	0.30%	שיעור היוון
1.5%	1.5%	2.0%	1.5%	שיעור עליית המדד
0.0%-7.5%	0.0%-7.5%	0.0%-7.5%	0.0%-7.5%	שיעור גידול בתגמול ⁽¹⁾

2. ההנחות העיקריות המשמשות למדידת עלות ההטבה נטו לתקופה

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרץ		
2020	2021	2020	2021	
מבוקר	בלתי מבוקר	מבוקר	בלתי מבוקר	
0.78%	0.37%	0.44%	0.37%	שיעור היוון
0.0%-7.5%	0.0%-7.5%	0.0%-7.5%	0.0%-7.5%	שיעור גידול בתגמול

ב. השפעה של שינוי בנקודת אחוז אחת על המחויבות בגין הטבה חזויה לפני השפעת מס

קיטון בנקודת אחוז אחת			גידול בנקודת אחוז אחת			
31 בדצמבר		31 במרץ	31 בדצמבר		31 במרץ	
2020	2021	2020	2020	2020	2021	
מבוקר	בלתי מבוקר	מבוקר	מבוקר	בלתי מבוקר	בלתי מבוקר	
במיליוני ש"ח						
502	504	389	(421)	(332)	(423)	שיעור היוון

* ההנחות מתייחסות לנתוני הבנק בלבד.

(1) שיעור הגידול בתגמול מושפע ממספר תהליכים המביאים לגידול בעלות השכר ומשקפים שיעור גידול ממוצע של כ-1% לשנה במונחים ריאליים. תהליכים אלה כוללים קידומים ושינויים בהגדרות תפקיד, ותק ודירוג.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 31 במרץ 2021

במיליוני ש"ח

ביאור 8 זכויות עובדים (המשך)

ב. תוכנית הטבות לאחר פרישה (המשך)

(4) נכסי תוכנית

התחייבות הבנק בגין זכויות עובדים מחושבת בהתבסס על חישוב אקטוארי. חישוב זה מביא בחשבון, בין היתר, את ההסתברות לפרישה מוקדמת בתנאים מיטיבים בכל אחד מהמסלולים הרלוונטיים (פיצויים בשיעורים מוגדלים או פנסיה מוקדמת), את סכומי ההתחייבות בעת הפרישה ואת שווי היעודות באותו מועד. בנוסף, לאור הסכמי העבודה הקיימים בבנק ומהות הסכמי הפרישה בבנק, חשיפת הבנק לשינויים (חיוביים או שליליים) בשווי היעודות, הינה מצומצמת לאור קיומו של סעיף 14 לחוק פיצויי פיטורין, לפיו במקרה של עזיבת העובד, בהגיעו לגיל הפרישה הקבוע בחוק, או יציאת העובד לפנסיה מוקדמת, הבנק אינו נדרש או נוהג לבצע השלמה ליעודות במקרים ששווין ירד או אינו מכסה את הגידול שחל בשכר. התחייבות הבנק לתשלום פיצויי פיטורין לעובדיו, מכוסה בעיקרה על-ידי יעודות אשר מופקדות בקופות לפיצויים על שם העובדים.

להלן יתרות ההתחייבות לפיצויי פיטורין והיעודות לפיצויי פיטורין:

31 בדצמבר	31 במרץ		
2020	2020	2021	
מבוקר	בלתי מבוקר		
3,540	3,743	3,703	התחייבות לפיצויים
(3,425)	(3,670)	(3,638)	יעודות לפיצויים
115	73	65	התחייבות נטו

ג. תזרימי מזומנים

(1) הפקדות

הפקדות בפועל			תחזית
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרץ		
2020	2020	2021	*2021
מבוקר	בלתי מבוקר		
162	40	37	174

* אומדן ההפקדות שהבנק צופה לשלמן לתוכניות פנסיה להטבה מוגדרת במהלך שנת 2021.

(2) הטבות שהבנק צופה לשלם בעתיד

שנה	
2021	380
2022	420
2023	369
2024	346
2025	330
2026-2030	1,339
2031 ואילך	2,058
סך-הכל	5,242

ביאור 8 זכויות עובדים (המשך)

ד. ביום 21 בינואר 2020 חתמו הבנק ונציגות ארגון העובדים על הסכם שכר לשנים 2018-2022, אשר אושר על-ידי דירקטוריון והנהלת הבנק.

ה. ביום 25 באפריל 2021 אישר הדירקטוריון הענקת מניות חסומות (ל-3 שנים מיום 1 בינואר 2021) למנכ"ל הבנק, חברי הנהלה, מנהלים בכירים ועובדים מרכזיים בבנק וכן מנהלים ועובדים שפרשו מהבנק, בהיקף כולל של עד כ-0.05% מההון המונפק של הבנק (573,525 מניות) וזאת במסגרת יישום תוכניות התגמול והסכמי ההעסקה הקיימים, כחלק מרכיב התגמול הקבוע לשנת 2020 אשר הוכר בדוחות הכספיים של הבנק לשנת 2020 ולפי מתאר שפרסם הבנק ביום 26 באפריל 2021. כמו-כן, אושרה הקצאת 44,253 יחידות מניות חסומות (RSU) (כ-0.003% מההון המונפק) למספר עובדים שאינם נושאי משרה. המניות יחידות המניה החסומות יוקצו סמוך לאחר אישור הדוחות הכספיים של הבנק לרבעון הראשון לשנת 2021.

ו. **תנאי כהונה ליו"ר הדירקטוריון** - בהמשך לאמור בביאור 3.ג.22 לדוחות הכספיים של הבנק לשנת 2020 בדבר תנאי הכהונה של יו"ר הדירקטוריון שאושרו באסיפה כללית של הבנק בחודש אוקטובר 2020, ביום 21 במרץ 2021 ולאחר שהבנק קיבל מענה של רשות ניירות-ערך, אשר תואם עם משרד המשפטים ובנק ישראל, לפנייה מקדמית של הבנק בנושא, החליט דירקטוריון הבנק כי הוראות הדין והנחיות גופי הפיקוח אינן מונעות את מתן התגמול ואת תנאי הכהונה שאושרו ליו"ר הדירקטוריון על-ידי האסיפה הכללית כאמור. בהתאם, השלים הבנק ליו"ר הדירקטוריון את יתרת תשלום התגמול לה הוא זכאי החל מתחילת כהונתו כיו"ר (28 ביוני 2020) - הפער בין תנאי הכהונה שאושרו לבין גמול הדירקטורים שקיבל בתקופה זו.

ביאור 9 הון, הלימות הון, מינוף ונזילות

א. דיבידנד

כפוף לאמור להלן בסעיף זה, מדיניות חלוקת הדיבידנד של הבנק החל מהרבעון הראשון של שנת 2017 היא לחלק עד 40% מהרווח הנקי הרבעוני הנובע מפעולות רגילות. כל חלוקה כפופה להחלטה ספציפית של דירקטוריון הבנק לפי שיקול דעתו במועד החלוקה ובהתחשב בשיקולים עסקיים, בהוראת כל דין ובמגבלות על חלוקה. לאור אי הודאות שהיתה קיימת ביחס לחקירת הרשויות האמריקאיות עובר לאישור ההסדרים (ראה [ביאור 10.ג.](#)), מטעמי שמרנות ובתיאום עם בנק ישראל החל מהרבעון השני של 2018 לא הכריז דירקטוריון הבנק על חלוקת דיבידנד מרווחים שוטפים, זאת מבלי לשנות ממדיניות חלוקת הדיבידנד של הבנק.

על רקע הודעת הפיקוח על הבנקים מיום 29 במרץ 2020 והוראת שעה שקבע (ראה [סעיף ח' להלן](#)) בקשר עם התפשטות נגיף הקורונה החליט דירקטוריון הבנק ביום 31 במרץ 2020, כי לאור אי הודאות בתנאים המקרו כלכליים יחד עם הגשמת תכלית הוראות ומדיניות הפיקוח על הבנקים, עד לתום תוקף הוראת השעה והתבהרות התנאים ימשיך הבנק שלא לבצע חלוקות מרווחים שוטפים.

ב. תשלום דיבידנד

כתוצאה ממכירת כ-65.2% ממניות ישראלכרט ברבעון השני של שנת 2019, נוצרו לבנק עודפי הון נוספים. בקשר עם עודפי הון אלה הכריז דירקטוריון הבנק בחודש ספטמבר 2019 על חלוקת דיבידנד בסך של 1 מיליארד ש"ח אשר שולם בחודש אוקטובר 2019. ביום 9 במרץ 2020 חולקה יתרת ההחזקה של הבנק במניות ישראלכרט (כ-33% מהון המניות המונפק והנפרע של ישראלכרט), כדיבידנד בעין לבעלי מניות הבנק.

מועד הכרזה	מועד תשלום	דיבידנד למניה	דיבידנד ששולם במזומן
02.02.2020	09.03.2020	באגורות	במיליוני ש"ח
		*53.937	*720
24.09.2019	23.10.2019	74.897	1,000

* חלוקת יתרת ההחזקה של הבנק בישראלכרט (כ-33%) כדיבידנד בעין. בגין כל מניה של הבנק חולקה כדיבידנד בעין כ-0.0494 מניה של ישראלכרט. הדיבידנד חושב בהתבסס על שער מניית ישראלכרט ביום 8 במרץ 2020 (10.91 ש"ח).

ג. הוראות באזל 3

הבנק מיישם את הוראות מדידה והלימות הון המבוססות על הוראות באזל כפי שפורסמו על-ידי הפיקוח על הבנקים וכפי ששולבו בהוראות ניהול בנקאי תקין 201-211 וכן במסגרת קובץ שאלות ותשובות.

הוראות באזל 3 נכנסו לתוקף החל מיום 1 בינואר 2014, כאשר היישום הינו באופן מדורג בהתאם להוראות המעבר שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי תקין 299 בנושא "מדידה והלימות הון - ההון הפיקוחי - הוראות מעבר". בהתאם להוראות המעבר, מכשירי ההון שאינם כשירים עוד כהון פיקוחי הוכרו החל מיום 1 בינואר 2014 עד לתקרה של 80% מיתרתם בהון הפיקוחי ליום 31 בדצמבר 2013, ובכל שנה עוקבת מופחתת תקרה זו ב-10% נוספים עד ליום 1 בינואר 2022. בהתאם לאמור, בשנים 2020 ו-2021 תקרת המכשירים הכשירים כהון פיקוחי עמדה על 20%-10%, בהתאמה.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 31 במרץ 2021

ביאור 9 הון, הלימות הון, מינוף ונזילות (המשך)

ד. הלימות הון בנתוני המאוחד

31 בדצמבר 2020	31 במרץ 2020	31 במרץ 2021	
מבוקר	בלתי מבוקר		
	במיליוני ש"ח		
1. הון לצורך חישוב יחס ההון לאחר התאמות פיקוחיות וניכויים			
40,070	38,152	41,012	הון עצמי רובד 1 ⁽¹⁾
488	488	244	הון רובד 1 נוסף
40,558	38,640	41,256	סך-הכל הון רובד 1 ⁽¹⁾
10,221	9,552	10,216	הון רובד 2
50,779	48,192	51,472	סך-הכל הון כולל ⁽¹⁾

2. יתרות משוקללות של נכסי סיכון

321,149	313,394	324,431	סיכון אשראי ⁽²⁾
3,447	3,226	3,852	סיכונים שוק
23,166	23,612	23,090	סיכון תפעולי
347,762	340,232	351,373	סך-הכל יתרות משוקללות של נכסי סיכון ⁽²⁾

באחוזים

3. יחס ההון לרכיבי סיכון

11.52%	11.21%	11.67%	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון
11.66%	11.36%	11.74%	יחס הון רובד 1 לרכיבי סיכון
14.60%	14.16%	14.65%	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
9.24%	9.27%	9.23%	יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש על-ידי הפיקוח על הבנקים ⁽³⁾
12.74%	12.77%	12.73%	יחס ההון הכולל המזערי הנדרש על-ידי הפיקוח על הבנקים ⁽³⁾

(1) הנתונים מוצגים בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 202 בדבר "מדידה והלימות הון - ההון הפיקוחי" ובהתאם להוראות המעבר שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי תקין 299. בנוסף, נתונים אלה כוללים התאמות בגין תוכניות ההתייעלות אשר נזקפות בשיעורים שווים על פני 5 שנים ממועד תחילתן. לפרטים נוספים על השפעת ההתאמות בגין תוכניות ההתייעלות ראה [סעיף ט. להלן](#).

(2) מסך-הכל היתרות המשוקללות של נכסי סיכון הופחתו סך של 503 מיליוני ש"ח ליום 31 במרץ 2021, 578 מיליוני ש"ח ליום 31 בדצמבר 2020 ו-808 מיליוני ש"ח ליום 31 במרץ 2020 בשל התאמות בגין תוכניות ההתייעלות, אשר בהתאם לאישור הפיקוח על הבנקים נזקפות בהדרגה על פני 5 שנים ממועד תחילתן.

(3) יחס הון עצמי רובד 1 המזערי ויחס ההון הכולל המזערי שנדרשו עובר ליום 31 במרץ 2020 הינם 10% ו-13.5% בהתאמה, והחל ממועד זה ולמשך תקופת הוראת השעה (ראה [סעיף ח. להלן](#)) הינם 9% ו-12.5% בהתאמה. ליחסים אלה התווספה דרישת הון בשיעור המבטא 1% מיתרת ההלוואות לדיור לתאריכי הדוחות הכספיים, למעט הלוואות לדיור שניתנו בתקופת הוראת השעה.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 31 במרץ 2021

ביאור 9 הון, הלימות הון, מינוף ונזילות (המשך)

ה. רכיבי ההון לצורך חישוב יחס ההון

31 בדצמבר 2020	31 במרץ 2020	31 במרץ 2021	
מבוקר	בלתי מבוקר		במיליוני ש"ח
הון עצמי רובד 1			
39,899	37,667	40,858	סך ההון
(16)	(22)	(13)	הבדלים בין סך ההון לבין הון עצמי רובד 1
39,883	37,645	40,845	סך הון עצמי רובד 1, לפני התאמות פיקוחיות וניכויים התאמות פיקוחיות וניכויים:
(62)	(44)	(27)	מסים נדחים לקבל
(185)	(50)	(184)	התאמות פיקוחיות וניכויים אחרים - הון עצמי רובד 1*
(247)	(94)	(211)	סך-הכל התאמות פיקוחיות וניכויים, לפני התאמות בגין תוכניות ההתייעלות - הון עצמי רובד 1
434	601	378	סך התאמות בגין תוכניות ההתייעלות - הון עצמי רובד 1**
40,070	38,152	41,012	סך-הכל הון עצמי רובד 1, לאחר התאמות פיקוחיות וניכויים
הון רובד 1 נוסף			
488	488	244	סך-הכל הון רובד 1 נוסף
40,558	38,640	41,256	סך-הכל הון רובד 1, לאחר התאמות פיקוחיות וניכויים
הון רובד 2			
6,207	5,635	6,161	הון רובד 2 - מכשירים, לפני ניכויים
4,014	3,917	4,055	הון רובד 2 - הפרשות להפסדי אשראי, לפני ניכויים
10,221	9,552	10,216	סך-הכל הון רובד 2
50,779	48,192	51,472	סך-הכל הון כולל

* היתרה ליום 31 במרץ 2021 כוללת סך של 167 מיליוני ש"ח והיתרה ליום 31 בדצמבר 2020 כוללת סך של 161 מיליוני ש"ח הנובע מניכוי קו אשראי לבנק פוזיטיב בהתאם לדרישת הפיקוח על הבנקים. לפרטים נוספים ראה [סעיף "שלוחת הבנק בתוכיה" להלן](#).

** התאמות בגין תוכניות ההתייעלות לפי הוראות הפיקוח על הבנקים (ראה [סעיף "התייעלות תפעולית" להלן](#)) נזקפות בשיעורים שווים על פני 5 שנים ממועד תחילתן.

א. השפעת התאמות בגין תוכניות ההתייעלות על יחס הון עצמי רובד 1

31 בדצמבר 2020	31 במרץ 2020	31 במרץ 2021	
מבוקר	בלתי מבוקר		באחוזים
יחס ההון לרכיבי סיכון			
11.38%	11.01%	11.55%	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון לפני השפעת ההתאמות בגין תוכניות ההתייעלות
0.14%	0.20%	0.12%	השפעת ההתאמות בגין תוכניות ההתייעלות*
11.52%	11.21%	11.67%	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון

* התאמות בגין תוכניות ההתייעלות לפי הוראות הפיקוח על הבנקים (ראה [סעיף "התייעלות תפעולית" להלן](#)) נזקפות בשיעורים שווים על פני 5 שנים ממועד תחילתן.

ביאור 9 הון, הלימות הון, מינוף ונזילות (המשך)

ז. רכיבי הון הנתונים לתנועתיות

הבנק מנהל את יחס הלימות ההון במטרה לעמוד בדרישות ההון המזעריות של הפיקוח על הבנקים. הון הבנק והיקף נכסי הסיכון נתונים לשינויים, בין היתר, בגין הגורמים המפורטים להלן:

- שינויים אקטואריים כתוצאה משינויים בשיעור הריבית לחישוב התחייבויות הבנק או הנחות אקטואריות אחרות, כגון: שיעורי תמותה ופרישה.
- השפעות שינויים בריבית על קרנות ההון מאגרות-חוב זמינות למכירה.
- השפעות שינויים במדד ובשערי חליפין על יתרות הנכסים.

להלן קנה מידה להשפעות קיטון בהון וגידול בנכסי סיכון על יחס הון עצמי רובד 1 ליום 31 במרץ 2021:

השפעת קיטון ב-100 מיליוני ש"ח בהון עצמי רובד 1	השפעת גידול ב-1 מיליארד ש"ח בסך נכסי הסיכון
באחוזים	
(0.03%)	(0.03%)

הבנק בנתוני המאוחד

ח. יעד הלימות ההון

ביום 31 במרץ 2020 פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר בנושא "התאמות להוראות ניהול בנקאי תקין לצורך התמודדות עם משבר הקורונה (הוראת שעה)" ("הוראת השעה") וזאת, לפי הודעת הפיקוח על הבנקים, על רקע התפשטות נגיף הקורונה ועל מנת להבטיח את יכולתם של הבנקים להמשיך להציע אשראי. בהתאם לחוזר נדרש הבנק בהיותו תאגיד בנקאי משמעותי במיוחד (כזה, שסך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד מהווה לפחות 24% מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית בישראל), לעמוד ביחס הון עצמי רובד 1 מזערי בשיעור של 9% (לעומת 10% לפני השינוי), וביחס הון כולל מזערי של 12.5% (לעומת 13.5% לפני השינוי). תוקפה הראשוני של הוראת השעה היה למשך שישה חודשים והיא הוארכה בחודש ספטמבר 2020 בשישה חודשים נוספים (עד 31 במרץ 2021). ההקלה בדרישות ההון תחול עד תום 24 חודשים מתום תוקף הוראת השעה ובלבד שיחסי ההון של התאגיד הבנקאי לא יפחתו מיחסי ההון במועד תום תוקף הוראת השעה או יחסי ההון שחלו על הבנק טרם הוראת השעה, הנמוך מבניהם. ביום 22 במרץ 2021 פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר המאריך את תוקפה של הוראת השעה עד 30 בספטמבר 2021 וכן קובע כי בתקופה של ששת החודשים מתום תוקף הוראת השעה, הפחתה ביחסי ההון של עד 0.3 נקודות האחוז מיחס ההון המזערי לא תחשב כחריגה מהוראת השעה. ליחסי ההון המזעריים התווספה דרישת הון בשיעור המבטא 1% מיתרת ההלוואות לדיור לתאריכי הדוחות הכספיים, למעט הלוואות לדיור שניתנו בתקופת הוראת השעה.

בהתאם לכך, יחס הון עצמי רובד 1 המזערי יחס ההון הכולל המזערי הנדרשים מהבנק (שהינו תאגיד בנקאי משמעותי במיוחד) על-ידי הפיקוח על הבנקים על בסיס מאוחד, ליום 31 במרץ 2021 ולמשך תקופת הוראת השעה, הינם 9.23% ו-12.73%, בהתאמה (במקום 10.29% ו-13.79% ללא הוראת השעה). בהודעה שפרסם הפיקוח על הבנקים בקשר עם הוראת השעה, הוא ביקש מהדירקטוריונים של הבנקים, בין היתר, לבחון מחדש את מדיניות הדיבידנדים מתוך כוונה שהמקורות ההוניים שישתחררו כתוצאה מהקטנת דרישות ההון ישמשו להגדלת אשראי ולא לצורך חלוקה. על רקע הודעת הפיקוח וכדי לאפשר יישום תכלית ההוראה החליט דירקטוריון הבנק ביום 31 במרץ 2020 להתאים את יעד יחס הון עצמי רובד 1 המזערי ל-9.5%. עוד החליט הדירקטוריון כי בשים לב למדיניות החלוקה הקיימת בבנק (של חלוקת עד 40% מהרווח הנקי הרבעוני הנובע מפעולות רגילות), לאור אי הוודאות בתנאים המקרו כלכליים יחד עם הגשמת תכלית הוראת השעה ומדיניות הפיקוח על הבנקים, עד לתום תוקף הוראת השעה והתבהרות התנאים ימשיך הבנק שלא לבצע חלוקות מרווחים שוטפים.

ט. התייעלות תפעולית

במסגרת חוזרי הפיקוח על הבנקים ניתנו הקלות לבנקים שיבצעו התייעלות בכח אדם והתייעלות בתחום הנדל"ן. ממועד מתן ההקלות הכריז הבנק על תוכניות התייעלות בכח אדם בהיקף כולל של 1,114 מיליוני ש"ח, נטו מהשפעת מס. השפעת התוכניות האמורות נזקקה להון, ולצרכי חישוב יחס הון יחס מינוף מופחתת מההון הפיקוחי על פני 5 שנים, ממועד תחילת היישום של כל תוכנית. יתרת השפעת ההקלות בגין תוכניות התייעלות על יחס הון עצמי רובד 1 מוערכת בכ-0.12% ליום 31 במרץ 2021.

ביאור 9 הון, הלימות הון, מינוף ונזילות (המשך)

י. שלוחת הבנק בתורכיה

על רקע המצב הכלכלי והפוליטי בתורכיה ובמסגרת התוכנית האסטרטגית של הבנק, הוחלט לפעול למכירת ההשקעה בבנק פוזיטיף. בהתאם לכך, הבנק פועל להקטנה הדרגתית של תיק האשראי של בנק פוזיטיף.

בחודש פברואר 2021 התקשר הבנק, יחד עם בעל מניות המיעוט, בהסכם למכירת מלוא החזקות הצדדים (100%) בבנק פוזיטיף לרוכש. העסקה כפופה לקבלת אישורים רגולטוריים עד ליום 30 ביוני 2021. במענה לפניית הבנק לפיקוח על הבנקים לאישור העסקה, הודיע הפיקוח על הבנקים ביום 10 במרץ 2021, כי בכפוף לקבלת האישורים בתורכיה והשלמת העסקה, הוא אינו רואה מניעה לבטל את היתר השליטה של הבנק בבנק פוזיטיף. בחודש מאי 2021 התקבל אישור רשות התחרות בתורכיה לעסקה, אשר טעונה גם את אישור הפיקוח על הבנקים בתורכיה.

בחודש ינואר 2019 התקבל מכתב מבנק ישראל בנושא שלוחת הבנק בתורכיה, בנק פוזיטיף, בו ציין בנק ישראל כי פעילות הבנק בתורכיה חושפת אותו לסיכונים משמעותיים ולפיכך, עד למימוש מלוא החזקות הבנק בשלוחה, נדרש הבנק להגדיל את שיעורי השקלול של נכסי הסיכון בגין פעילות השלוחה בחישוב יחס ההון המאוחד בלבד, באופן הבא:

• החל מיום 1 בינואר 2020 ישוקללו נכסי הסיכון בגין פעילות השלוחה בשיעור של 300% לכל הפחות.

• החל מיום 1 בינואר 2021 ישוקללו נכסי הסיכון בגין פעילות השלוחה בשיעור של 600% לכל הפחות.

בהתאם לכך, החל מיום 1 בינואר 2020 הבנק שיקלל את נכסי הסיכון בגין בנק פוזיטיף ב-300% וההשפעה על הדוחות לרבעון הראשון של שנת 2020 הייתה קיטון ביחס הון עצמי רובד 1 של כ-0.04%. החל מיום 1 בינואר 2021 הבנק שיקלל את נכסי הסיכון בגין בנק פוזיטיף ב-600% וההשפעה למועד המעבר הינה קיטון נוסף ביחס הון עצמי רובד 1 של כ-0.04%.

בחודש אפריל 2021 הבנק חידש קו אשראי לבנק פוזיטיף בסך של כ-50 מיליון דולר בשיעור ריבית נמוך מתנאי השוק. מועד פירעון קו האשראי נקבע לדצמבר 2021 או עד למועד השלמת מכירת בנק פוזיטיף - המוקדם מביניהם. לדרישת הפיקוח על הבנקים, בשל התמחור האמור נוכתה יתרת קו האשראי מההון הפיקוחי.

יא. השפעת היישום הצפוי של כללי חשבונאות בנושא הפסדי אשראי צפויים על ההון הפיקוחי

תאגידים בנקאיים נדרשים לזקוף לעודפים ביום 1 בינואר 2022 את השפעת היישום לראשונה של כללי חשבונאות בנושא הפסדי אשראי צפויים. בחודש דצמבר 2020 הפיקוח על הבנקים פרסם חוזר לפיו, במידה והיישום לראשונה יגרום לקיטון בהון עצמי רובד 1 של התאגיד הבנקאי, נטו מהשפעת המס, רשאי התאגיד הבנקאי לכלול קיטון זה בהדרגה על פני 3 שנים.

הבנק נערך ליישום ההוראה ובשלב זה לא ניתן לאמוד את השפעתה. לפרטים נוספים ראה [ביאור 1.ד. לעיל](#).

יב. יישום דירוגי אשראי חיצוניים

החל מהרבעון הראשון לשנת 2021, עבר הבנק לשימוש במדרג אחד בלבד לצרכי מדידת הלימות הון (כמתאפשר בהוראות בנק ישראל) במקום שימוש בדירוג הנמוך מבין שני מדרגים כפי שנהג הבנק עד כה. החברה המדרגת שתישאר בשימוש היא חברת S&P (Standard & Poor's). השפעת המעבר למדרג אחד למועד המעבר הינה עלייה של כ-0.12% ביחס הון עצמי רובד 1 ועלייה של כ-0.16% ביחס ההון הכולל.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 31 במרץ 2021

ביאור 9 הון, הלימות הון, מינוף ונזילות (המשך)

י.ג. יחס מינוף

הבנק מיישם את הוראת ניהול בנקאי תקין 218 בנושא "יחס מינוף" (להלן: "ההוראה"). ההוראה קובעת יחס מינוף פשוט ושקוף שאינו מבוסס סיכון, אשר יפעל כמדידה משלימה לדרישות ההון מבוססות הסיכון, ואשר נועד להגביל את צבירת המינוף בתאגיד הבנקאי.

יחס המינוף מבוסס באחוזים ומוגדר כיחס בין מדידת ההון למדידת החשיפה. ההון לצורך מדידת יחס המינוף הוא הון רובד 1 כהגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין 202, תוך התחשבות בהסדרי המעבר שנקבעו. סך מדידת החשיפה היא סכום החשיפות המאזניות, חשיפות לנגזרים ולעסקות מימון ניירות-ערך ופריטים חוץ-מאזניים.

בהתאם להוראה, תאגיד בנקאי יעמוד ביחס מינוף שלא יפחת מ-5% על בסיס מאוחד. תאגיד בנקאי, שסך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד מהווה 24% או יותר מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית, יעמוד ביחס מינוף שלא יפחת מ-6%. בהתאם לאמור לעיל, יחס המינוף המזערי שנדרש מהבנק הוא 6%.

ביום 15 בנובמבר 2020 הפיקוח על הבנקים פרסם חוזר לעדכון הוראת ניהול בנקאי תקין 250 בדבר יחס המינוף. תאגיד בנקאי יעמוד ביחס מינוף שלא יפחת מ-4.5% על בסיס מאוחד. תאגיד בנקאי שסך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד הוא 24% או יותר מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית (הבנק הינו תאגיד בנקאי כזה), יעמוד ביחס מינוף שלא יפחת מ-5.5% (במקום 6%). תחילת יישום ההוראה מיום פרסומה. עם תום תוקף הוראת השעה, תמשיך ההקלה לחול עוד 24 חודשים, ובלבד שיחס המינוף לא יפחת מיחס המינוף במועד תום תוקף ההוראה או יחס המינוף המינימלי שחל על התאגיד הבנקאי טרם הוראת השעה, הנמוך מביניהם. ביום 22 במרץ 2021 פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר המאריך את תוקפה של הוראת השעה עד 30 בספטמבר 2021.

	31 במרץ 2021	31 במרץ 2020	31 בדצמבר 2020
מבוקר	בלתי מבוקר		
	במיליוני ש"ח		
א. נתוני המאוחד			
הון רובד *1	41,256	38,640	40,558
סך החשיפות**	620,054	541,421	597,837
באחוזים			
יחס מינוף	6.65%	7.14%	6.78%
יחס מינוף מזערי הנדרש על-ידי הפיקוח על הבנקים**	5.50%	6.00%	5.50%

* נתונים אלה כוללים התאמות בגין תוכניות ההתייעלות לפי הוראות הפיקוח על הבנקים (ראה סעיף "התייעלות תפעולית" לעיל). השפעת ההקלות בגין תוכניות ההתייעלות על יחס המינוף ליום 31 במרץ 2021, המוערכת בכ-0.06% נזקפת בשיעורים שווים על פני 5 שנים ממועד תחילתן.

** לפי חוזר הפיקוח על הבנקים יחס המינוף המזערי הינו 5.5% בתקופת הוראת השעה. לפרטים נוספים ראה סעיף "יחס מינוף" לעיל.

	השפעת קיטון ב-100 מיליוני ש"ח בהון רובד 1	השפעת גידול ב-1 מיליארד ש"ח בסך החשיפות
באחוזים		
ב. להלן השפעות על יחס המינוף ליום 31 במרץ 2021:		
הבנק בנתוני המאוחד	(0.02%)	(0.01%)

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 31 במרץ 2021

ביאור 9 הון, הלימות הון, מינוף ונזילות (המשך)

ד. יחס כיסוי הנזילות

הבנק מחשב את יחס הנזילות "סולו" ובמאחד מדי יום, בחלוקה לשקלים ומטבע-חוץ, ועוקב אחר היחס בחברות הבנות (אשר נדרשות לעמוד במגבלות נזילות פנימיות המותאמות לאופי פעילותן). היחסים מדווחים כממוצע התצפיות היומיות. מספר התצפיות ששימשו בחישוב הממוצעים ברבעון המדווח הינו 62.

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 בדצמבר 2020	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרץ 2020	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרץ 2021	
מבוקר	בלתי מבוקר		
	באחוזים		
א. בנתוני המאוחד			
140%	126%	139%	יחס כיסוי נזילות
100%	100%	100%	יחס כיסוי נזילות המזערי הנדרש על-ידי הפיקוח על הבנקים
ב. בנתוני הבנק			
139%	125%	139%	יחס כיסוי נזילות
100%	100%	100%	יחס כיסוי נזילות המזערי הנדרש על-ידי הפיקוח על הבנקים

ביאור 10 התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות

א. התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות אחרות

31 בדצמבר 2020	31 במרץ 2020	31 במרץ 2021	
מבוקר	בלתי מבוקר		
במיליוני ש"ח			
571	599	653	1. התחייבות לרכישת ניירות-ערך
7	28	27	2. הקמה של בניינים וציוד ורכישתם

3. פעילות מכירת אשראי הטבלה שלהלן מסכמת את פעילות מכירת האשראי של הבנק:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרץ 2020	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרץ 2021	
מבוקר	בלתי מבוקר		
במיליוני ש"ח			
34	-	-	הערך בספרים של האשראי שנמכר
55	-	-	תמורה שהתקבלה במזומן
21	-	-	סך-הכל רווח נטו ממכירת אשראי

4. הבנק וחברות בנות נהגים לתת, מעת לעת, בתנאים ובנסיבות מקובלים ובמהלך העסקים הרגיל, כתבי שיפוי מוגבלים בסכום ובתקופה ושאיןם מוגבלים בסכום ובתקופה, לרבות במסגרת עסקות למכירת החזקות בחברות בקבוצה, התקשרויות עם ספקים וכד'.

ביאור 10 התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

ב. הליכים משפטיים

קבוצת הבנק (הבנק וחברות מאוחדות שלו) הינה צד להליכים משפטיים, לרבות בקשות לאישור תובענות ייצוגיות, שנקטו נגדה לקוחותיה, לקוחותיה בעבר וכן צדדים שלישיים שונים. עילות התביעות נגד קבוצת הבנק שונות ומגוונות.

סכום החשיפה הנוספת בשל תביעות שהוגשו נגד הבנק בנושאים שונים, שאפשרות התממשותן הינה אפשרית (Reasonably Possible), מסתכם ליום 31 במרץ 2021 בכ-340 מיליוני ש"ח.

לדעת הנהלת הבנק, המתבססת על דעת הנהלת חברות מאוחדות רלוונטיות ובהסתמך על חוות דעת משפטיות באשר לסיכויי תביעות תלויות, לרבות בקשות לאישור תובענות ייצוגיות, נכללו בדוחות הכספיים הפרשות נאותות בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים לכיסוי נזקים אפשריים עקב כל התובענות, במקום בו נדרשה הפרשה.

א. לפרטים בדבר פירוט התביעות והבקשות לאישור תובענות כתובענות ייצוגיות בסכומים מהותיים, ראה [ביאור 25.ג.א \(א\) בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2020](#) (להלן: "הדוחות לשנת 2020"). למועד פרסום הדוחות הכספיים, לא חלו שינויים מהותיים ביחס למפורט בביאור 25.ג.א (א) האמור, למעט כמפורט להלן:

1. באשר לתביעה שהוגשה ביום 29 במרץ 2012 נגד הבנק ונגד הפועלים שווייץ על-ידי עורך-דין אירוינג פיקרד בסכום של כ-27.5 מיליון דולר ל-Bankruptcy Court, המתוארת בביאור 25.ג.א.1 לדוחות לשנת 2020, בדיון מיום 18 במרץ 2021 בפני ה-Bankruptcy Court הוגשה הצהרה לתיק לפיה בכל הנוגע להעברות מקרן Kingate, התקבלה תמורה, ממקור אחר, בגין פדיונות שנמשכו ממנה. בהתאם, סכום החשיפה יופחת בכ-5.88 מיליון דולר, לסכום של כ-21.76 מיליון דולר. בנוסף, באשר לתביעה הנוספת המתוארת בביאור 25.ג.א.1 לדוחות לשנת 2020, מיום 16 באוגוסט 2010 על-ידי Fairfield Sentry Ltd באמצעות מפרקיה, כתוצאה מבהירות שהושגה בהליך ביחס לסכום החשיפה, הסכום עומד על סך של כ-22.8 מיליון דולר (חלק 27 מיליון דולר). חלקם הארי של הסכומים בקשר עם התביעות הנ"ל מצוי בחפיפה. באשר להחלטה בבקשת הסילוק המתוארת בדוח השנתי, הקרן והנתבעים הגישו הודעות ערעור ובקשות לערער, בהתאמה, בעקבות החלטה זו.

2. באשר לתביעה ייצוגית בסך 3,860 מיליון ש"ח נגד פסגות קופות-גמל ופנסיה בע"מ, המתוארת בביאור 25.ג.א.2 לדוחות לשנת 2020 בתפקידה כמנהלת קופת הגמל גדיש (אותה רכשה בעבר מהבנק), שעניינה ניהול כספים בחשבונות עמיתים שהלכו לעולמם וטענות פסגות כלפי הבנק בהקשרה, ביום 20 באפריל 2021 נחתם הסכם פשרה בין הבנק לבין פסגות, לפיו מבלי להודות בכל טענה, הבנק ישלם לפסגות סכום כולל של 2 מיליון ש"ח בגין הליך זה והתביעה הנוספת המתוארת בסעיף 3 להלן, ויתגבש ויתור מוחלט ובלתי חוזר על כל טענה של פסגות כלפי הבנק ו/או מי מטעמו בקשר עם המסכת העובדתית ו/או המשפטית נשוא תביעה זו והתביעה הנוספת המתוארת בסעיף 3 להלן.

3. באשר לתביעה ייצוגית בסך 1 מיליארד ש"ח נגד פסגות קופות-גמל ופנסיה בע"מ המתוארת בביאור 25.ג.א.3. לדוחות לשנת 2020, בקשר עם ביטוח חיים קבוצתי (מסוג ריסק) אשר נרכש על-ידי פסגות או קודמותיה כמנהלת קופות-גמל שונות, במימון העמיתים וטענות פסגות כלפי הבנק בהקשרה, ביום 20 באפריל 2021 נחתם הסכם פשרה בין הבנק לבין פסגות, כמפורט בסעיף 2 לעיל.

4. באשר לתביעה ייצוגית המתוארת בביאור 25.ג.א.4 לדוחות לשנת 2020, שסכום הנזק הנקוב בה הועמד על סך של כ-500 מיליון ש"ח ועניינו בטענה לגביית עמלות שלא בהתאם לתעריפון החל על עסק קטן, בהמשך לדיון מיום 6 באפריל 2021, התיק נקבע לדיון הכוחות במהלך שנת 2023.

5. באשר לתביעה ייצוגית המתוארת בביאור 25.ג.א.6 לדוחות לשנת 2020, שסכום הנזק הנקוב בה הועמד על סך של 1.15 מיליארד ש"ח ועניינה הפרת הבנק את חוק איסור הפליה במוצרים, בשירותים ובכניסה למקומות ציבוריים, תשס"א-2000, ביום 7 באפריל 2021 התקיים דיון מקדמי בתיק, ובהמשך לו הגיש המבקש בקשה לצירוף תצהירים, וזו טרם הוכרעה.

ב. בנוסף, תלויות ועומדות נגד קבוצת הבנק תביעות, לרבות בקשות לאישור תובענות ייצוגיות, כמפורט להלן שלדעת הנהלת הבנק, בהסתמך על חוות דעת משפטיות, לא ניתן בשלב זה להעריך את סיכוייהן ולפיכך לא בוצעה בגינן הפרשה:

1. ביום 5 במאי 2020 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו, תביעה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית נגד הבנק ונושאי משרה בו בעבר ובהווה ("בקשת האישור"). הבקשה כוללת טענות לפגמים, חוסרים והטעיות בדיווחי הבנק לפי חוק ניירות-ערך מאז שנת 2015, הנוגעים לחקירת המס של הרשויות האמריקאיות ולניהול החקירה הפנימית שערך הבנק, ובפרט פגמים בדיווחי הבנק בנוגע לאי מינויו של בודק חיצוני בלתי תלוי (Independent Examiner) ופירמת רואי חשבון חיצונית בשלב מוקדם של החקירה, בנוגע לעמדת משרד המשפטים האמריקאי (ה-DOJ) ביחס לממצאי החקירה העצמית הפנימית ודרישתו למינויו של בודק חיצוני ולביצוע מחדש של החקירה או חלקה ובנוגע לנזק שנגרם לבנק כתוצאה מאי מינוי בודק חיצוני במועד. לטענת המבקש סכום התביעה האישי וסכום התביעה הקבוצתית אינם ניתנים להערכה בשלב זה. הקבוצה שמבקש לייצג כוללת את מי שרכש את מניות הבנק בין התאריכים 1 במרץ 2015 - 30 באפריל 2020. הבנק טרם הגיש תשובה לבקשת האישור. בהליך הוגשו שתי בקשות לפי סעיף 7 לחוק תובענות ייצוגיות, התשס"ו-2006 ("הבקשות לפי סעיף 7"), הן על-ידי המבקש בהליך זה והן על-ידי המבקש בהליך הנוסף (המתואר בסעיף 2 מטה; "ההליך הנוסף"), במסגרת זו מבקש כל אחד מהמבקשים למחוק את הבקשה הנגדית. ביום 10 באוגוסט 2020 הגיש היועץ המשפטי לממשלה הודעה לפיה בשלב זה לא מצא מקום להתייבץ להליך. ביום 10 באוגוסט 2020 ניתנה החלטת בית המשפט המורה על מחיקת ההליך הנוסף והותרת הדיון בבקשת אישור זו. ביום 10 בספטמבר 2020 הגיש המבקש בהליך הנוסף ערעור על החלטת בית המשפט המכריעה בבקשות לפי סעיף 7 ("הערעור"). דיון בערעור קבוע ליום 6 בדצמבר 2021. בקשת הבנק להארכת המועד להגשת תשובתו לבקשת האישור עד לאחר קבלת ממצאי הוועדה הבלתי תלויה בקשר עם הפרשה האמריקאית (ראה [סעיף ג' להלן](#)), או לאחר ההכרעה הסופית בבקשות לפי סעיף 7, נדחתה. על הבנק להגיש את תשובתו לבקשת האישור עד ליום 16 במאי 2021.

ביאור 10 התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

ב. הליכים משפטיים (המשך)

2. ביום 5 במאי 2020 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו, תביעה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית נגד הבנק ונושאי משרה בו בעבר ובהווה ("בקשת האישור"). הבקשה כוללת טענות כי הבנק הפר חובות גילוי לפי חוק ניירות-ערך בקשר עם חקירת המס של הרשויות האמריקאיות. לטענת המבקש, הבנק פעל להכשיל את החקירה של משרד המשפטים האמריקאי, לרבות באמצעות: העלמת נתונים מפני הרשויות האמריקאיות והעברת נתונים לא אמינים, ניהול חקירה פנימית עצמאית שלא עמדה בסטנדרט הראוי ואי מינוי של רואה חשבון מפקח. המבקש טוען כי הבנק לא גילה בדיווחיו פעולות אלה וכי הוא פעל להכשלת החקירה אגב ביצוע. בקשה זו הוגשה גם נגד בעלת השליטה לשעבר בבנק (אריסון החזקות (1998) בע"מ). הקבוצה שהמבקש מבקש לייצג כוללת את מי שרכש את מניות הבנק החל מיום 23 בנובמבר 2017 ועד ליום 30 באפריל 2020 והחזיק במניות במועד זה (למעט המשיבים או מי מטעמם). לטענת המבקש, הנזק אשר נגרם לחברי הקבוצה המיוצגת בכללותה עומד על שיעור של כ-2.34% מהסכום בו רכשו חברי הקבוצה את המניות אשר נרכשו על ידם בתקופה האמורה ושהחזקו על ידם ביום 30 באפריל 2020. הבנק טרם הגיש תשובה לבקשת האישור. בקשר עם בקשה זו הוגשו שתי בקשות לפי סעיף 7 לחוק תובענות ייצוגיות, התשס"ו-2006 הן על-ידי המבקש בהליך זה והן על-ידי המבקש בהליך המתואר בסעיף 1 לעיל ("הבקשות לפי סעיף 7"). ביום 10 באוגוסט 2020 ניתנה החלטת בית המשפט המורה על מחיקת בקשת האישור והותרת הדיון בבקשת האישור המתוארת בסעיף 1 לעיל. ביום 10 בספטמבר 2020 הגיש המבקש ערעור על החלטת בית המשפט המכריעה בבקשות לפי סעיף 7. דיון בערעור קבוע ליום 6 בדצמבר 2021. ביום 22 בפברואר 2021 הוגשו סיכומי המערער. מועד הגשת סיכומי הבנק קבוע ליום 1 ביוני 2021.

3. ביום 17 במאי 2020 הוגש כתב תביעה ובקשה לאישור תובענה כייצוגית לבית המשפט המחוזי בתל-אביב נגד הבנק ושני בנקים נוספים ("בקשת האישור"). בבקשה נטען, בין היתר, כי הבנק מעביר מידע אישי של לקוחותיו תוך הפרת הפרטיות והסודיות הבנקאית, באמצעות השימוש שהוא עושה בכלי פרסום מקוונים (כגון גוגל ופייסבוק) וכן באמצעות שירותים מקוונים, העורכים עיבוד מידע בענן, בהם מסתייע הבנק למתן השירותים ללקוחותיו. הטענות נגד הבנק מתייחסות לפלטפורמות הדיגיטליות: אתר הבנק, אפליקציה לניהול חשבון ואפליקציית ביט. כן נטען כי במדיניות הגנת הפרטיות ותנאי השימוש שפורסמו בפלטפורמות אלה, נכללו תניות המהוות תניות מקפחות בחוזה אחיד. הבקשה אינה נוקבת בסכום נזק קבוצתי. סכום התביעה האישי הועמד על סך של 1,000 ש"ח. ביום 16 בפברואר 2021 הוגשה תשובת הבנק לבקשת האישור. התיק קבוע לדיון ליום 15 ביולי 2021.

4. ביום 21 במאי 2020 התקבל כתב תביעה ובקשה לאישור תובענה כייצוגית שהוגשו לבית המשפט המחוזי מרכז נגד הבנק בקשר עם פיקדונות ללא תנועה כהגדרתם בפקודת הבנקאות. בבקשה נטען, בין היתר, כי הבנק הפר את חובות האיתור והדיווח לבעלי החשבונות ביחס לחשבונות אלה, גבה עמלות והתעשר שלא כדין. בין היתר נטען כי על הבנק לשלם את סכומי הפיקדונות בערכם הריאלי ובתוספת העמלות שנגבו. התביעה אינה נוקבת בסכום נזק קבוצתי. הוגשה בקשה לתיקון בקשת האישור על דרך של הוספת שני תצהירים (מבקשים) לבקשה, ובמסגרתה נטען כי אין בה שינוי בחזית טענות המבקש ובטיעונים המועלים במסגרת בקשת האישור. בית המשפט קיבל את בקשת התיקון והבנק הגיש את תשובתו לבקשת האישור ביום 7 בפברואר 2021. הצדדים הודיעו לבית המשפט על הסכמתם להעביר את התיק להליך גישור, וישיבת גישור ראשונה קבועה ליום 13 למאי 2021.

5. ביום 9 בדצמבר 2020 התקבלו כתב תביעה ובקשה לאישור תביעה כייצוגית שהוגשו נגד 7 בנקים, בכללם הבנק, לבית המשפט המחוזי בירושלים. בבקשה נטען, בין היתר, להפרה של הבנק את הוראות חוק נתוני אשראי תשע"ו-2016 ותקנות מכוחו, בשל הגשת דיווחים למאגר נתוני האשראי על קיומם של הליכים משפטיים כנגד לקוחות שלא בהתאם להוראות הדין ובאופן שפגע ביכולתם של הלקוחות לקבל אשראי ופגע בפרטיותם ובשמם הטוב. הבקשה אינה נוקבת בסכום נזק קבוצתי.

6. ביום 15 בפברואר 2021 התקבלו כתב תביעה ובקשה לאישור תובענה כייצוגית שהוגשו נגד הבנק ושלושה בנקים נוספים לבית המשפט המחוזי בתל-אביב ("הבקשה"). בבקשה נטען, בין היתר, כי עקב כשל ו/או תקלה במכשירי בנק אוטומטיים המוצבים בסניפים, לקוחות הבנק נדרשים לבצע מספר פעולות הפקדה על מנת להפקיד את מלוא המזומנים שברשותם; וכי הבנק גובה עמלה בגין כל פעולת הפקדה, מבלי שניתן על כך גילוי ובניגוד לדיון. סכום הנזק הקבוצתי הוערך ב-385 מיליון ש"ח ומתוכו החלק המיוחס לבנק ב-245 מיליון ש"ח.

7. ביום 22 באפריל 2021 התקבלו כתב תביעה ובקשה לאישור תובענה כייצוגית שהוגשו נגד הבנק ובנק נוסף לבית המשפט המחוזי בתל-אביב. בבקשה נטען, בין היתר, כי גביית עמלת שורה (עמלת דמי רישום פעולה או עמלת דמי ניהול פעולה כהגדרתן בבקשת האישור) ביחס ללקוחות המוגדרים עסק גדול, מנוגדת לדיון ולהוראות התעריפון ומהווה גביה ביתר, וכן כי לא ניתן בגינה גילוי. לחילופין, נטען כי מחיר העמלה מופרז. הבקשה אינה נוקבת בסכום נזק קבוצתי.

ג. הליכים אחרים ובקשות לאישור תביעות נגזרות

לפרטים בדבר הליכים אחרים ובקשות לאישור תביעות נגזרות, ראה [ביאור ג.25 \(ג\) בדוחות לשנת 2020](#). למועד פרסום הדוחות הכספיים, לא חלו שינויים מהותיים ביחס לביאור ג.25 (ג) למעט כמפורט להלן:

1. באשר לבקשה לאישור תביעה כנגזרת המתוארת בביאור ג.25.7. לדוחות לשנת 2020, שעניינה, בין היתר, בטענות לכשלים של הבנק בהעמדת אשראי לחברות מקבוצת מר אליעזר פישמן, והחלטת בית המשפט הנעדרת באופן חלקי לבקשת הגילוי שהוגשה לתיק ("ההחלטה"), המועד להשלמת גילוי המסמכים הוארך עד ליום 15 ביוני 2021. במקביל, התבקש להאריך את המועד להגשת בקשת רשות ערעור על ההחלטה.
2. באשר לבקשה לגילוי ועיון במסמכים לפי סעיף 198 לחוק החברות, המתוארת בביאור ג.25.9. לדוחות לשנת 2020, ועניינה, בין היתר, בטענה להעמדת אשראי בהיקף של כמיליארד ש"ח לצורך מסחר במכשירים פיננסיים ספקולטיביים ברמת סיכון גבוהה לחברות הנמנות על קבוצת "ידיעות אחרונות" ולבעל השליטה בקבוצה, מר ארנון (נוני) מזוס, ובקשה לתיקון בקשת הגילוי שהוגשה לתיק ("בקשת התיקון"), ביום 21 במרץ 2021 הוגשה תשובת הבנק לבקשת התיקון, וביום 8 באפריל 2021 הוגשה תגובת המבקש לתשובת הבנק. ביום 12 באפריל 2021 התקיים דיון בבקשת התיקון. בקשת התיקון טרם הוכרעה.

ביאור 10 התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

3. באשר לבקשה לגילוי מסמכים לפי סעיף 198א לחוק החברות, המתוארת בביאור 10.ג.ג.25 לדוחות לשנת 2020, שעניינה בשתי עסקות שכוסי הנכסים שמונו לבקשת הבנק על מניות "ידיעות אחרונות" (ששועבדו לטובת הבנק והיוו בטוחה לחוב של חברות מקבוצת פישמן לבנק) התקשרו בהן, ביום 11 באפריל 2021 הוגשה תשובת הבנק. דיון מקדמי קבוע ליום 23 במאי 2021.

א. כמפורט בביאור 25.ד. לדוחות הכספיים לשנת 2020, ביום 30 באפריל 2020 הוכרזו ונכנסו לתוקפם הסדרים עם הרשויות האמריקאיות בקשר עם חקירת המס, הכוללים:

הסדר מסוג Deferred Prosecution Agreement (כתב אישום נדחה) ("DPA") בין הבנק לבין ה-DOJ, המתייחס לפעילות הבנק ועסקי הבנק מול לקוחותיו האמריקאים במהלך התקופה נשוא החקירה (2014-2002); הסדר מסוג Plea Agreement (הסדר טיעון) בין ה-DOJ ובין הפועלים שוויץ בע"מ (לשעבר, בנק הפועלים (שוויץ) בע"מ) ("הפועלים שוויץ") המתייחס לפעילות הפועלים שוויץ ועסקי הפועלים שוויץ מול לקוחותיו האמריקאים במהלך התקופה נשוא החקירה (2014-2002); Consent Order שהוצא על-ידי הרשות לשירותים פיננסים של מדינת ניו-יורק (New York Department of Financial Services) ("ה-NYDFS"); ו-Cease and Desist Order שהוצא על-ידי ה-Board of Governors of the Federal Reserve System ("ה-Fed"). בסך-הכל במסגרת ההסדרים האמורים שילמה קבוצת הבנק לשלוש הרשויות האמריקאיות האמורות סך כולל של כ-874 מיליון דולר.

במסגרת ה-DPA קיבל על עצמו הבנק אחריות לפי חוקי ארצות-הברית בכך שסייע ללקוחות אמריקאים לחמוק מהתחייבויותיהם לפי חוקי המס האמריקאים כמפורט במסמך העובדות (Statement of Facts) המצורף ל-DPA, אשר הבנק הודה בו. בהתאם ל-DPA וכפי שאושר על-ידי בית משפט פדרלי במדינת ניו-יורק, האישומים כנגד הבנק יעוכבו למשך תקופה של שלוש שנים, כך שאם הבנק יעמוד בתנאי ההסדר במשך התקופה האמורה האישומים (המפורטים במסמך ה-Information המצורף כנספח להסדר) יבטלו ללא כל הרשעה פלילית. במקרה שהבנק יפר את ההסדר, יהיה רשאי ה-DOJ, בין השאר, להאריך את תקופת ההסדר הנדחה לתקופה של שנה אחת נוספת וכן לנקוט בצעדים אחרים כנגד הבנק, ובכלל זה לבטל את ההסדר ולהעמיד לדין את הבנק.

ההסדרים עם ה-DOJ כוללים התחייבויות שונות של הבנק והפועלים שוויץ להמשיך ולשתף פעולה באופן מלא עם הרשויות האמריקאיות בקשר עם הנושאים מושא החקירות, ובכלל זה, להמשיך ולספק סיוע וסוגים שונים של מידע ל-DOJ ולהגיש ל-DOJ דוח תקופתי בקשר להלוואות שהועמדו על-ידי סניפי הבנק בארצות-הברית ומובטחות על-ידי חשבונות המנוהלים בסניפי הבנק מחוץ לארצות-הברית וכן על הבקורות הפנימיות הקשורות לכך. ההסדרים עם הרשויות האמריקאיות על נספחיהם זמינים לקריאה באתר הבנק בכתובת <https://www.bankhapoalim.co.il/he/node/757>. לפי דרישת הפיקוח על הבנקים, החליט דירקטוריון הבנק שוועדה בלתי תלויה, בראשות שופט בית המשפט העליון (בדימ') פרופ' יורם דנציגר ("הוועדה"), תבדוק את התהליכים הניהוליים ותהליכי הבקרה, שאפשרו את המעשים נשוא חקירת המס בכללותה, תוך התייחסות להיבטי ממשל תאגידי והתנהלות ההנהלה הבכירה והדירקטוריון. על-פי החלטת דירקטוריון הבנק, הוועדה תבחן את מיצוי זכויות הבנק בקשר עם חקירת המס, ובכלל זה האם טובת הבנק מצדיקה נקיטת הליכים או צעדים אחרים כלפי כל צד שלישי ו/או הגעה להסדרים אחרים. הוועדה תגבש המלצות בדבר אופן הפעולה שישתת באופן מיטבי את טובת הבנק, על רקע מכלול הנסיבות, ותגיש המלצותיה לדירקטוריון הבנק. סמוך לאישורם של ההסדרים עם הרשויות האמריקאיות החלה הוועדה בעבודתה. חברי הוועדה הם: כב' השופט (בדימ') פרופ' יורם דנציגר (יו"ר הוועדה), כב' השופט (בדימ') יוסף אלון, פרופ' גדעון פרחומבסקי וגב' רונית אברמזון-רוקח (דירקטורית חיצונית בבנק). הוועדה קיימה עד כה עשרות ישיבות וריאיונות והיא מסתייעת גם במומחים חיצוניים נוספים.

דירקטוריון הבנק הקים ועדת דירקטוריון למעקב אחר יישום ההסדרים של הבנק עם הרשויות האמריקאיות ופיקוח אחר יישום הדרישות וההתחייבויות של הבנק הכלולות בהסדרים. הוועדה עוקבת אחר הדיווחים המוגשים לרשויות האמריקאיות והפעולות הנדרשות על-פי ההסדרים עימן. הבנק עומד בדרישות ובלוחות הזמנים שתוכננו.

ד. כמפורט בביאור 25.ה. בדוחות הכספיים לשנת 2020, ביום 30 באפריל 2020, נחתם ונכנס לתוקפו הסדר מסוג Non Prosecution Agreement (הסכם בדבר אי העמדה לדין) ("NPA") בין ה-DOJ לבין הבנק והפועלים שוויץ בקשר עם חקירת פיפ"א. ההסדר אינו כולל אישום פלילי, העמדה לדין או הרשעה פלילית. במסגרת ה-NPA, הודה הבנק, בין השאר, כי עובדים מסוימים של קבוצת הבנק השתתפו בתוכנית הלבנת הון של כספים המהווים כספי שוחד ששולמו לבעלי תפקידים בעולם הכדורגל כמפורט במסמך העובדות (ה-Statement of Facts) המצורף כנספח ל-NPA המפרט את המעשים והמחדלים אשר הבנק והפועלים שוויץ הודו בהם ואשר בגינם קיבלו אחריות בהתאם לחוקי ארצות-הברית בקשר עם החקירה האמורה. בהתאם ל-NPA שילמה קבוצת הבנק לממשלת ארצות-הברית סך של כ-30 מיליון דולר בגין חילוט כספים שהועברו או שנעשה ניסיון להעבירם באמצעות קבוצת הבנק כחלק מפרשיית פיפ"א וכן קנס.

ה-NPA כולל התחייבויות שונות של הבנק והפועלים שוויץ ובכלל זה התחייבות להמשיך ולשתף פעולה באופן מלא עם הרשויות האמריקאיות בקשר עם הנושאים מושא החקירה האמורה.

ההסדר על נספחיו זמין לקריאה באתר הבנק בכתובת <https://www.bankhapoalim.co.il/he/node/757>.

בחודש יוני 2020 החליט דירקטוריון הבנק, לפי דרישת הפיקוח על הבנקים, להרחיב את מנדט הוועדה בראשות השופט (בדימ') דנציגר (ראה [סעיף ג' לעיל](#)), כך שיכלול גם בדיקה בנוגע לפרשת פיפ"א. לפיכך, הוועדה תבחן גם את דרכי הפעולה האפשריות של הבנק למיצוי זכויותיו בפרשת פיפ"א, לרבות בראי ההליך לגילוי מסמכים לפני הגשת תביעה נגזרת (ראה [ביאור 25.ג.2. בדוחות הכספיים לשנת 2020](#)). במסגרת זו תבחן הוועדה, בין היתר, אם טובת הבנק מצדיקה נקיטת הליכים או צעדים אחרים כלפי כל צד שלישי ו/או הגעה להסדרים אחרים. כמו-כן, תבדוק הוועדה את התהליכים הניהוליים ותהליכי הבקרה, שאפשרו את המעשים נשוא פרשת פיפ"א, תוך התייחסות להיבטי ממשל תאגידי והתנהלות ההנהלה הבכירה והדירקטוריון. הוועדה תגבש המלצות בדבר אופן הפעולה שישתת באופן מיטבי את טובת הבנק, על רקע מכלול הנסיבות, ותגיש המלצותיה לדירקטוריון הבנק.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 31 במרץ 2021

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 11 פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכונים אשראי ומועדי פירעון

א. סכום נקוב של מכשירים נגזרים

31 במרץ 2021			
סך-הכל	נגזרים למסחר	נגזרים שאינם למסחר	
			חוזי ריבית
27,063	24,025	3,038	חוזי Forward-Futures
3,890	3,890	-	אופציות שנכתבו
3,990	3,890	100	אופציות שנקנו
319,399	301,860	17,539	Swaps ⁽¹⁾
354,342	333,665	20,677	סך-הכל ⁽²⁾
12,013	-	12,013	מזה: נגזרים מגדרים
			חוזי מטבע-חוץ
278,593	266,315	12,278	חוזי Forward-Futures
23,725	23,725	-	אופציות שנכתבו
22,518	22,228	290	אופציות שנקנו
35,221	34,943	278	Swaps
360,057	347,211	12,846	סך-הכל ⁽³⁾
-	-	-	מזה: נגזרים מגדרים
			חוזים בגין מניות
28,122	28,122	-	חוזי Forward-Futures
21,912	20,237	1,675	אופציות שנכתבו
20,718	20,237	481	אופציות שנקנו ⁽⁴⁾
30,055	29,158	897	Swaps
100,807	97,754	3,053	סך-הכל
			חוזי סחורות ואחרים
36	36	-	חוזי Forward-Futures
3	3	-	אופציות שנכתבו
3	3	-	אופציות שנקנו
42	42	-	סך-הכל
815,248	778,672	36,576	סך-הכל סכום נקוב

(1) מזה: swaps שהתאגיד הבנקאי משלם שיעור ריבית קבועה בסך 167,337 מיליוני ש"ח.

(2) מזה: חוזי החלפת שקל-מדד בסך 28,398 מיליוני ש"ח.

(3) מזה: חוזי החלפת מטבע-חוץ ספוט בסך 21,528 מיליוני ש"ח.

(4) מזה: נסחרים בבורסה בסך של 20,237 מיליוני ש"ח.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 31 במרץ 2021

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 11 פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכונים אשראי ומועדי פירעון (המשך)

א. סכום נקוב של מכשירים נגזרים (המשך)

31 במרץ 2020			
סך-הכל	נגזרים למסחר	נגזרים שאינם למסחר	
			חוזי ריבית
33,178	30,140	3,038	חוזי Forward-Futures
18,017	18,017	-	אופציות שנכתבו
16,930	16,823	107	אופציות שנקנו
456,422	435,188	21,234	Swaps ⁽¹⁾
524,547	500,168	24,379	סך-הכל ⁽²⁾
13,561	-	13,561	מזה: נגזרים מגדרים
			חוזי מטבע-חוץ
253,702	243,164	10,538	חוזי Forward-Futures
32,332	32,332	-	אופציות שנכתבו
31,633	31,391	242	אופציות שנקנו
32,059	31,656	403	Swaps
349,726	338,543	11,183	סך-הכל ⁽³⁾
-	-	-	מזה: נגזרים מגדרים
			חוזים בגין מניות
12,187	12,187	-	חוזי Forward-Futures
13,422	11,426	1,996	אופציות שנכתבו
11,960	11,426	534	אופציות שנקנו ⁽⁴⁾
15,060	13,922	1,138	Swaps
52,629	48,961	3,668	סך-הכל
			חוזי סחורות ואחרים
354	354	-	חוזי Forward-Futures
169	169	-	אופציות שנכתבו
265	265	-	אופציות שנקנו
788	788	-	סך-הכל
927,690	888,460	39,230	סך-הכל סכום נקוב

(1) מזה: swaps שהתאגיד הבנקאי משלם שיעור ריבית קבועה בסך 241,943 מיליוני ש"ח.

(2) מזה: חוזי החלפת שקל-מדד בסך 28,914 מיליוני ש"ח.

(3) מזה: חוזי החלפת מטבע-חוץ ספוט בסך 16,872 מיליוני ש"ח.

(4) מזה: נסחרים בבורסה בסך של 11,426 מיליוני ש"ח.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 31 במרץ 2021

מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 11 פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכונים אשראי ומועדי פירעון (המשך)

א. סכום נקוב של מכשירים נגזרים (המשך)

31 בדצמבר 2020			
סך-הכל	נגזרים למסחר	נגזרים שאינם למסחר	
			חוזי ריבית
24,514	21,327	3,187	חוזי Forward-Futures
1,667	1,667	-	אופציות שנכתבו
1,763	1,667	96	אופציות שנקנו
323,441	302,300	21,141	Swaps ⁽¹⁾
351,385	326,961	24,424	סך-הכל ⁽²⁾
15,432	-	15,432	מזה: נגזרים מגדרים
			חוזי מטבע-חוץ
252,864	245,286	7,578	חוזי Forward-Futures
17,816	17,816	-	אופציות שנכתבו
16,519	16,266	253	אופציות שנקנו
34,953	34,691	262	Swaps
322,152	314,059	8,093	סך-הכל ⁽³⁾
-	-	-	מזה: נגזרים מגדרים
			חוזים בגין מניות
23,927	23,927	-	חוזי Forward-Futures
21,287	19,546	1,741	אופציות שנכתבו
20,033	19,546	487	אופציות שנקנו ⁽⁴⁾
25,770	24,895	875	Swaps
91,017	87,914	3,103	סך-הכל
			חוזי סחורות ואחרים
177	177	-	חוזי Forward-Futures
125	125	-	אופציות שנכתבו
105	105	-	אופציות שנקנו
407	407	-	סך-הכל
764,961	729,341	35,620	סך-הכל סכום נקוב

(1) מזה: swaps שהתאגיד הבנקאי משלם שיעור ריבית קבועה בסך 172,938 מיליוני ש"ח.

(2) מזה: חוזי החלפת שקל-מדד בסך 27,411 מיליוני ש"ח.

(3) מזה: חוזי החלפת מטבע-חוץ ספוט בסך 12,511 מיליוני ש"ח.

(4) מזה: נסחרים בבורסה בסך של 19,546 מיליוני ש"ח.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 31 במרץ 2021

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 11 פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פירעון (המשך)

ב. שווי הוגן ברוטו של מכשירים נגזרים

31 במרץ 2021						
התחייבויות בגין נגזרים ברוטו			נכסים בגין נגזרים ברוטו			
סך-הכל	נגזרים למסחר	נגזרים שאינם למסחר	סך-הכל	נגזרים למסחר	נגזרים שאינם למסחר	
5,486	4,824	662	4,983	4,567	416	חוזי ריבית
436	-	436	212	-	212	מזה: נגזרים מגדרים
4,514	4,475	39	4,969	4,874	95	חוזי מטבע-חוץ
1,405	1,356	49	1,412	1,362	50	חוזים בגין מניית
2	2	-	2	2	-	חוזי סחורות ואחרים
11,407	10,657	750	11,366	10,805	561	סך-הכל נכסים (התחייבויות) בגין נגזרים ברוטו ⁽¹⁾
-	-	-	-	-	-	סכומים שקוזזו במאזן
11,407	10,657	750	11,366	10,805	561	יתרה מאזנית
1,129	952	177	1,282	1,197	85	מזה: שאינם כפופים להסדר התחשבנות נטו או הסדרים דומים

(1) מזה: שווי הוגן נטו של התחייבויות בגין נגזרים משובצים בסך של 44 מיליוני ש"ח.

31 במרץ 2020						
התחייבויות בגין נגזרים ברוטו			נכסים בגין נגזרים ברוטו			
סך-הכל	נגזרים למסחר	נגזרים שאינם למסחר	סך-הכל	נגזרים למסחר	נגזרים שאינם למסחר	
8,311	6,995	1,316	7,080	6,683	397	חוזי ריבית
1,096	*-	*1,096	47	*-	*47	מזה: נגזרים מגדרים
5,241	5,152	89	5,431	5,306	125	חוזי מטבע-חוץ
2,289	2,260	29	2,299	2,268	31	חוזים בגין מניית
136	136	-	136	136	-	חוזי סחורות ואחרים
15,977	14,543	1,434	14,946	14,393	553	סך-הכל נכסים (התחייבויות) בגין נגזרים ברוטו ⁽¹⁾
-	-	-	-	-	-	סכומים שקוזזו במאזן
15,977	14,543	1,434	14,946	14,393	553	יתרה מאזנית
1,729	1,559	170	2,513	2,415	98	מזה: שאינם כפופים להסדר התחשבנות נטו או הסדרים דומים

* סווג מחדש.

(1) מזה: שווי הוגן נטו שלהתחייבויות בגין נגזרים משובצים בסך של 20 מיליוני ש"ח.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 31 במרץ 2021

מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 11 פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פירעון (המשך)

ב. שווי הוגן ברוטו של מכשירים נגזרים (המשך)

31 בדצמבר 2020						
התחייבויות בגין נגזרים ברוטו			נכסים בגין נגזרים ברוטו			
סך-הכל	נגזרים למסחר	נגזרים שאינם למסחר	סך-הכל	נגזרים למסחר	נגזרים שאינם למסחר	
7,180	6,128	1,052	6,025	5,678	347	חוזי ריבית
862	*-	*862	73	*-	*73	מזה: נגזרים מגדרים
7,703	7,650	53	6,894	6,831	63	חוזי מטבע-חוץ
1,914	1,872	42	1,925	1,883	42	חוזים בגין מניית
45	45	-	46	46	-	חוזי סחורות ואחרים
16,842	15,695	1,147	14,890	14,438	452	סך-הכל נכסים (התחייבויות) בגין נגזרים ברוטו ⁽¹⁾
-	-	-	-	-	-	סכומים שקוזזו במאזן
16,842	15,695	1,147	14,890	14,438	452	יתרה מאזנית
						מזה: שאינם כפופים להסדר התחשבנות
1,848	1,703	145	1,386	1,310	76	נטו או הסדרים דומים

* סווג מחדש.

(1) מזה: שווי הוגן נטו של התחייבויות בגין נגזרים משובצים בסך של 38 מיליוני ש"ח.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 31 במרץ 2021

במיליוני ש"ח

ביאור 11 פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פירעון (המשך)

ג. גידור חשבונאי

1. ההשפעה של גידור חשבונאי

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרץ		
	2020	2021	
	הכנסות (הוצאות) ריבית		
	מבוקר	בלתי מבוקר	
	רווח (הפסד) מגידורי שווי הוגן		
	301	585	פריטים מגודרים (554)
	(300)	(601)	נגזרים מגדרים 570

2. פריטים מגודרים בגידור שווי הוגן

יתרה ליום 31 בדצמבר 2020		יתרה ליום 31 במרץ 2020		יתרה ליום 31 במרץ 2021		
התאמות שווי הוגן מצטבר שהגדילו את הערך בספרים	הערך בספרים	התאמות שווי הוגן מצטבר שהגדילו את הערך בספרים	הערך בספרים	התאמות שווי הוגן מצטבר שהגדילו את הערך בספרים	הערך בספרים	
	מבוקר	בלתי מבוקר				
	756	15,678	1,040	10,948	202	12,620
						ניירות-ערך

3. השפעת נגזרים שלא יועדו כמכשירים מגדרים על דוח רווח והפסד

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרץ		
	2020	2021	
	רווח (הפסד) שהוכר בהכנסות (הוצאות) מפעילות במכשירים נגזרים ⁽¹⁾		
	מבוקר	בלתי מבוקר	
	(74)	(55)	33
	(990)	1,435	1,584
	25	4	29
	2	-	-
	(1,037)	1,384	1,646

(1) נכלל בסעיף הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 31 במרץ 2021

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 11 פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכונים אשראי ומועדי פירעון (המשך)

ד. סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים לפי צד נגדי לחוזה

ליום 31 במרץ 2021						
סך-הכל	אחרים	דילרים/ברוקרים ממשלות ובנקים מרכזיים	בנקים	בורסות		
11,366	3,778	126	1,900	5,359	203	שווי הוגן ברוטו חיובי של מכשירים נגזרים סכומים ברוטו שלא קוזזו במאזן:
(7,811)	(1,316)	(7)	(1,580)	(4,908)	-	הפחתת סיכון אשראי בגין מכשירים פיננסיים
(2,060)	(1,404)	(119)	(97)	(440)	-	הפחתת סיכון אשראי בגין ביטחון במזומן שהתקבל
1,495	1,058	-	223	11	203	סכום נטו של נכסים בגין מכשירים נגזרים
12,135	5,321	104	2,252	4,052	406	סיכון אשראי חוץ-מאזני בגין מכשירים נגזרים ⁽¹⁾
(4,440)	(1,510)	(3)	(695)	(2,232)	-	הפחתת סיכון אשראי חוץ-מאזני
23,501	9,099	230	4,152	9,411	609	סך-הכל סיכון אשראי ברוטו בגין מכשירים נגזרים
11,407	3,322	7	2,094	5,748	236	יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים ⁽²⁾
(7,811)	(1,316)	(7)	(1,580)	(4,908)	-	סכומים ברוטו שלא קוזזו במאזן:
(1,798)	(807)	-	(388)	(603)	-	מכשירים פיננסיים
1,798	1,199	-	126	237	236	ביטחון במזומן ששועבד
						סכום נטו של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
ליום 31 במרץ 2020						
סך-הכל	אחרים	דילרים/ברוקרים ממשלות ובנקים מרכזיים	בנקים	בורסות		
14,946	5,525	566	2,013	6,330	512	שווי הוגן ברוטו חיובי של מכשירים נגזרים סכומים ברוטו שלא קוזזו במאזן:
(9,666)	(1,742)	(62)	(1,794)	(6,068)	-	הפחתת סיכון אשראי בגין מכשירים פיננסיים
(3,044)	(2,719)	-	(76)	(249)	-	הפחתת סיכון אשראי בגין ביטחון במזומן שהתקבל
2,236	1,064	504	143	13	512	סכום נטו של נכסים בגין מכשירים נגזרים
10,164	4,357	133	1,651	3,746	277	סיכון אשראי חוץ-מאזני בגין מכשירים נגזרים ⁽¹⁾
(3,765)	(1,059)	(35)	(663)	(2,008)	-	הפחתת סיכון אשראי חוץ-מאזני
25,110	9,882	699	3,664	10,076	789	סך-הכל סיכון אשראי ברוטו בגין מכשירים נגזרים
15,977	4,099	62	2,853	8,774	189	יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים ⁽²⁾
(9,666)	(1,742)	(62)	(1,794)	(6,068)	-	סכומים ברוטו שלא קוזזו במאזן:
(3,415)	(399)	-	(1,059)	(1,957)	-	מכשירים פיננסיים
2,896	1,958	-	-	749	189	ביטחון במזומן ששועבד
						סכום נטו של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים

(1) סיכון אשראי חוץ-מאזני בגין מכשירים נגזרים (לרבות בגין מכשירים נגזרים עם שווי הוגן שלילי), כפי שחושב לצורך מגבלות על חבות של לווה.
(2) מתוך זה, שווי הוגן שלילי של מכשירים נגזרים משובצים בסך של 44 מיליוני ש"ח (31.03.20: 20 מיליוני ש"ח, 31.12.20: 38 מיליוני ש"ח).

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 31 במרץ 2021

במיליוני ש"ח

ביאור 11 פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכונים אשראי ומועדי פירעון (המשך)

ד. סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים לפי צד נגדי לחוזה (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2020					
סך-הכל	אחרים	ממשלות ובנקים מרכזיים	דילרים/ברוקרים	בנקים	בורסות
מבוקר					
14,890	4,013	414	2,484	7,791	188
שווי הוגן ברוטו חיובי של מכשירים נגזרים סכומים ברוטו שלא קוזזו במאזן:					
(9,563)	(1,278)	-	(1,985)	(6,300)	-
הפחתת סיכון אשראי בגין מכשירים פיננסיים					
(2,973)	(1,136)	(414)	(179)	(1,244)	-
הפחתת סיכון אשראי בגין ביטחון במזומן שהתקבל					
2,354	1,599	-	320	247	188
סכום נטו של נכסים בגין מכשירים נגזרים					
11,070	4,872	113	2,042	3,667	376
סיכון אשראי חוץ-מאזני בגין מכשירים נגזרים ⁽¹⁾					
(3,961)	(1,524)	-	(664)	(1,773)	-
הפחתת סיכון אשראי חוץ-מאזני					
25,960	8,885	527	4,526	11,458	564
סך-הכל סיכון אשראי ברוטו בגין מכשירים נגזרים					
16,842	6,432	-	2,841	7,351	218
יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים ⁽²⁾					
סכומים ברוטו שלא קוזזו במאזן:					
(9,563)	(1,278)	-	(1,985)	(6,300)	-
מכשירים פיננסיים					
(4,153)	(3,033)	-	(504)	(616)	-
ביטחון במזומן ששועבד					
3,126	2,121	-	352	435	218
סכום נטו של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים					

(1) סיכון אשראי חוץ-מאזני בגין מכשירים נגזרים (לרבות בגין מכשירים נגזרים עם שווי הוגן שלילי), כפי שחושב לצורך מגבלות על חבות של לווה.
 (2) מתוך זה, שווי הוגן שלילי של מכשירים נגזרים משבצים בסך של 44 מיליוני ש"ח (31.03.20: 20 מיליוני ש"ח, 31.12.20: 38 מיליוני ש"ח).

ה. פירוט מועדי פירעון (סכומי ערך נקוב)

ליום 31 במרץ 2021				
סך-הכל	מעל 5 שנים	מעל שנה ועד 5 שנים	מעל 3 חודשים ועד שנה	עד 3 חודשים
בלתי מבוקר				
חוזי ריבית				
28,398	5,425	15,834	4,375	2,764
שקל-מדד				
325,944	60,820	165,950	73,355	25,819
אחר				
360,057	12,806	32,757	115,469	199,025
חוזי מטבע-חוץ				
100,807	197	5,244	21,727	73,639
חוזים בגין מניות				
42	-	31	6	5
חוזי סחורות ואחרים (כולל נגזרי אשראי)				
815,248	79,248	219,816	214,932	301,252
סך-הכל				

ליום 31 במרץ 2020				
בלתי מבוקר				
927,690	95,857	262,221	228,508	341,104
סך-הכל				
ליום 31 בדצמבר 2020				
מבוקר				
764,961	79,215	221,538	192,451	271,757
סך-הכל				

ביאור 11 פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכונים אשראי ומועדי פירעון (המשך)

1. מכשירים פיננסיים נגזרים - בקרת סיכונים

- (1) הבנק מבצע עסקאות במכשירים פיננסיים נגזרים, כחלק מניהול הסיכונים הפיננסיים (חשיפות בסיס, ריבית ונזילות) וכן כשירות ללקוחותיו. הבנק מייעד מעת לעת חלק מהמכשירים הנגזרים כמכשירים מגדרים בגידורי שווי הוגן או גידורי תזרים מזומנים.
- (2) סוגי העסקאות העיקריים בהן הבנק פועל הינן:
- עסקאות אקדמה (Forward)
 - חוזה בין שני צדדים, לרכישה ולמכירה של כמות מוגדרת של סחורות, מטבעות, ריביות או מכשירים פיננסיים אחרים (להלן: נכסי בסיס), שיבוצע בתאריך עתידי ובמחיר מוגדר מראש.
 - חוזים עתידיים (Futures)
 - חוזים עתידיים סחירים בבורסות, לרכישה או למכירה של כמות יחידות סטנדרטיות של נכסי בסיס, שיבוצעו בתאריך עתידי, ובמחיר מוגדר מראש.
 - עסקאות החלפה (Swap)
 - חוזה להחליף במועד העסקה כמות מוגדרת של נכסי בסיס, עם התחייבות הדדית להחליף חזרה בתאריך עתידי את הפריטים שהוחלפו.
 - אופציות (Options)
 - חוזה המקנה, תמורת תשלום פרמיה, את הזכות לרכוש (Call) או למכור (Put) נכסי בסיס במחיר, בכמות ובזמן נקובים מראש.
 - עסקאות למסירה מיידית (Spot)
 - עסקת חליפין בין שני מטבעות על-פי שער מוסכם מראש, לביצוע תוך יומיים.
- (3) הפעילות במכשירים פיננסיים נגזרים כרוכה במספר סיכונים, כמפורט להלן:
- סיכון אשראי - סכום ההפסד המירבי לבנק אם הצד הנגדי לא יעמוד בתנאי החוזה.
- סיכון שוק - הסיכון הנוצר בשל התנודות בשווי המכשיר הפיננסי הנגזר, כתוצאה משינוי מחירי השוק, כגון: שערי חליפין, שיעורי ריבית, וכדומה.
- סיכון נזילות - סיכון הנובע מכך שלא ניתן יהיה לסגור חשיפה במהירות על-ידי סילוקה במזומן או על-ידי יצירת חשיפה הפוכה.
- סיכון תפעולי - הסיכון הנובע מתפעול שגוי של העסקאות ממועד קשירתן ועד לסיום ההתחשבות בגינן, הן בשל טעויות אנוש והן כתוצאה מכשל מיכוני בתפעול.
- סיכונים השוק וסיכונים הנזילות הנובעים מן הפעילות מנוהלים ונמדדים באופן שוטף במערכות מיכון ייעודיות הידועות בשווקים הבינלאומיים לתחומים אלה, כגון Algorithmics ו-Devon Summit, וכן במערכות מיכון אשר פותחו על-ידי הבנק.
- סיכון האשראי הנובע מן העסקאות במכשירים פיננסיים נגזרים ביחס לצד הנגדי לעסקאות נמדד, בדרך כלל, על-ידי הפעלת מקדמים שמרניים על הסכומים הנומינליים של העסקאות, וכן בגישת התרחישים.
- הנושאים התפעוליים הנובעים מהפעילות נבדקים ומבוקרים באופן שוטף על-ידי יחידה ייעודית.
- השימוש במכשירים נגזרים כחלק מניהול הפעילות השוטפת של הבנק (לא למסחר) מכוון להשגת יעדים ועמידה במגבלות כפי שאושרו על-ידי הדירקטוריון (חשיפות בסיס, ריבית ונזילות).
- הבנק פועל במתכונת של מתן שירות מקיף ללקוחותיו להגנה ולהשקעה במכשירים פיננסיים נגזרים באמצעות חדרי העסקאות.
- הפעילות במכשירים פיננסיים בתחומי המסחר מיועדת לתת מענה לצרכי הלקוחות, תוך לקיחת סיכון מוגבל ומבוקר בהתאם להרשאות. ההרשאות לפעילות והסיכון נמדדים, לפי העניין, במונחים של רגישות לגורמי סיכון (כגון ווגא), של הפסד תיאורטי בתרחישים לרבות תרחיש קיצוני, במונחי VaR ובמונחים של סכומים נומינליים.
- במקרים מסוימים מכתוב הנוהל גם הגבלת ההפסד באמצעות הוראת STOP LOSS.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 31 במרץ 2021

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 31 במרץ 2021

ביאור 12 מגזרי פעילות פיקוחיים

שיוך לקוחות למגזרי הפעילות הפיקוחיים

הדיווח על מגזרי פעילות הינו בהתאם למתכונת ולסיווגים שנקבעו בהוראת הדיווח לציבור של הפיקוח על הבנקים, כמפורט בביאור 28 בדוחות הכספיים לשנת 2020.

מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים

סך-הכל	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרץ 2021									לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרץ 2021			
	פעילות חו"ל		פעילות ישראל							פעילות ישראל		סך-הכל	
	סך-הכל פעילות חו"ל	סך-הכל פעילות ישראל	אחר	ניהול פיננסי	גופים מוסדיים	עסקים גדולים	עסקים בינוניים	עסקים קטנים וזעירים	בנקאות פרטית	מזקה: מזה: כרטיסי אשראי	מזקה: הלוואות לדיוור		
2,591	147	2,444	-	231	5	397	227	505	1	4	650	1,078	הכנסות ריבית מחיצוניים
(358)	(32)	(326)	-	(148)	(47)	(23)	(17)	(14)	(21)	-	-	(56)	הוצאות ריבית לחיצוניים
													הכנסות ריבית, נטו:
2,233	115	2,118	-	83	(42)	374	210	491	(20)	4	650	1,022	מחיצוניים
-	(2)	2	-	339	55	(89)	(18)	(1)	30	-	(382)	(314)	בינמגזרי
2,233	113	2,120	-	422	13	285	192	490	10	4	268	708	סך הכנסות ריבית, נטו
													הכנסות שאינן מריבית:
449	7	442	-	413	10	12	3	3	-	-	-	1	הכנסות מימון שאינן מריבית
899	10	889	96	35	25	113	69	218	39	40	12	294	עמלות והכנסות אחרות
1,348	17	1,331	96	448	35	125	72	221	39	40	12	295	סך הכנסות שאינן מריבית
3,581	130	3,451	96	870	48	410	264	711	49	44	280	1,003	סך הכנסות
													הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
(508)	6	(514)	-	-	2	(141)	(44)	(26)	-	-	(68)	(305)	הוצאות תפעוליות ואחרות:
1,919	130	1,789	39	96	38	143	99	457	44	45	91	873	לחיצוניים
-	-	-	(3)	3	-	-	-	-	-	-	-	-	בינמגזרי
1,919	130	1,789	36	99	38	143	99	457	44	45	91	873	סך הוצאות תפעוליות ואחרות
													רווח (הפסד) מפעילות נמשכת לפני מסים
2,170	(6)	2,176	60	771	8	408	209	280	5	(1)	257	435	הפרשה למסים (הטבת מס) על הרווח (הפסד) מפעילות נמשכת
826	12	814	22	245	3	173	86	107	2	-	105	176	רווח (הפסד) מפעילות נמשכת לאחר מסים
1,344	(18)	1,362	38	526	5	235	123	173	3	(1)	152	259	חלקו של הבנק ברווחים של חברות כלולות
7	-	7	-	7	-	-	-	-	-	-	-	-	רווח (הפסד) נקי מפעילות נמשכת
1,351	(18)	1,369	38	533	5	235	123	173	3	(1)	152	259	הפסד מפעילות מופסקת
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	רווח (הפסד) נקי לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
1,351	(18)	1,369	38	533	5	235	123	173	3	(1)	152	259	הפסד (רווח) המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
3	1	2	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
1,354	(17)	1,371	38	535	5	235	123	173	3	(1)	152	259	

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 31 במרץ 2021

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 31 במרץ 2021

ביאור 12 מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרץ 2021											לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרץ 2021		
סך-הכל	פעילות ישראל									פעילות ישראל			
	פעילות חו"ל	סך-הכל	סך-הכל	אחר	ניהול פיננסי	גופים מוסדיים	עסקים גדולים	עסקים בינוניים	עסקים קטנים וזעירים	בנקאות פרטית	מזקי בית ⁽⁴⁾	מזה: הלוואות לדיור	מזה: כרטיסי אשראי
544,793	25,881	518,912	106	235,796	3,612	65,057	30,829	53,156	504	3,489	99,077	129,852	יתרה ממוצעת של נכסים ⁽¹⁾
561	-	561	-	561	-	-	-	-	-	-	-	-	מזה: השקעות בחברות כלולות ⁽¹⁾
303,111	15,292	287,819	-	-	3,212	67,059	31,562	54,143	511	3,489	99,864	131,332	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור, ברוטו ⁽¹⁾
311,780	14,988	296,792	-	-	1,528	73,468	32,400	54,678	563	4,628	100,994	134,155	יתרת האשראי לציבור, ברוטו, לסוף תקופת הדיווח
3,998	760	3,238	-	-	-	1,263	323	943	-	-	-	709	יתרת חובות פגומים
777	25	752	-	-	-	-	4	82	-	-	631	666	יתרת חובות בפיגור מעל 90 יום
505,175	19,403	485,772	9	60,230	68,801	56,086	28,890	80,998	33,716	-	-	157,042	יתרה ממוצעת של התחייבויות ⁽¹⁾
443,568	18,391	425,177	-	-	68,754	55,966	28,808	80,894	33,716	-	-	157,039	מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור ⁽¹⁾
455,394	19,172	436,222	-	-	71,414	57,245	30,339	83,920	34,216	-	-	159,088	יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
349,568	18,992	330,576	4,649	20,140	6,242	92,521	45,289	66,029	1,196	4,474	57,870	94,510	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון ⁽¹⁾⁽²⁾
351,373	19,265	332,108	5,159	19,315	6,186	93,332	46,326	66,556	1,127	4,363	58,288	94,107	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח ⁽²⁾
654,348	-	654,348	4,148	43,941	350,679	83,936	19,569	37,772	48,632	-	-	65,671	יתרה ממוצעת של נכסים בניהול ⁽¹⁾⁽³⁾
פיצול הכנסות ריבית, נטו:													
2,416	140	2,276	-	687	2	276	186	470	1	4	268	654	מרווח מפעילות מתן אשראי
(210)	(36)	(174)	-	(280)	8	9	6	20	9	-	-	54	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
27	9	18	-	15	3	-	-	-	-	-	-	-	אחר
2,233	113	2,120	-	422	13	285	192	490	10	4	268	708	סך-הכל הכנסות ריבית, נטו

(1) יתרות ממוצעות מחושבות על בסיס יתרה לתחילת רבעון או לתחילת חודש.

(2) נכסים משוקללים בסיכון - כפי שחושבו לצורך הלימות הון (ניהול בנקאי תקין 201).

(3) נכסים בניהול - לרבות נכסי קופות-גמל, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות וניירות-ערך של לקוחות.

(4) כולל הלוואות לדיור בסך של 18.3 מיליארד ש"ח ליחידים, אשר פעילותם העסקית מסווגת למגזר עסקים קטנים וזעירים.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 31 במרץ 2021

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 31 במרץ 2021

ביאור 12 מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרץ 2020*											לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרץ 2020*		
סך-הכל	פעילות חו"ל		פעילות ישראל							פעילות ישראל		סך-הכל	
	סך-הכל פעילות חו"ל	סך-הכל פעילות ישראל	אחר	ניהול פיננסי	גופים מוסדיים	עסקים גדולים	עסקים בינוניים	עסקים קטנים וזעירים	בנקאות פרטית	מזק: מזה: מזה: כרטיסי אשראי	מזה: מזה: מזה: הלואות לדיור		
2,542	233	2,309	-	236	10	373	218	562	1	6	383	909	
(350)	(82)	(268)	-	(20)	(56)	(40)	(21)	(33)	(47)	-	-	(51)	
2,192	151	2,041	-	216	(46)	333	197	529	(46)	6	383	858	
-	(36)	36	-	(18)	66	(54)	(4)	16	79	(1)	(149)	(49)	
2,192	115	2,077	-	198	20	279	193	545	33	5	234	809	
306	20	286	-	224	23	28	3	6	-	-	-	2	
885	10	875	31	32	28	105	72	221	44	57	15	342	
1,191	30	1,161	31	256	51	133	75	227	44	57	15	344	
3,383	145	3,238	31	454	71	412	268	772	77	62	249	1,153	
809	38	771	-	1	8	325	79	206	-	-	32	152	
1,916	205	1,711	119	83	42	115	87	399	42	46	74	824	
-	(4)	4	(3)	7	-	-	-	-	-	-	-	-	
1,916	201	1,715	116	90	42	115	87	399	42	46	74	824	
658	(94)	752	(85)	363	21	(28)	102	167	35	16	143	177	
363	(4)	367	-	166	8	(14)	47	71	13	5	62	76	
295	(90)	385	(85)	197	13	(14)	55	96	22	11	81	101	
1	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	
296	(90)	386	(85)	198	13	(14)	55	96	22	11	81	101	
(109)	-	(109)	(109)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
187	(90)	277	(194)	198	13	(14)	55	96	22	11	81	101	
5	3	2	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	
192	(87)	279	(194)	200	13	(14)	55	96	22	11	81	101	

* סווג מחדש - למידע נוסף ראה [ביאור 28 לדוחות הכספיים לשנת 2020](#).

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 31 במרץ 2021

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 31 במרץ 2021

ביאור 12 מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרץ 2020*										לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרץ 2021*			
סך-הכל	פעילות חו"ל		פעילות ישראל							פעילות ישראל		סך-הכל	
	סך-הכל פעילות חו"ל	סך-הכל פעילות ישראל	אחר	ניהול פיננסי	גופים מוסדיים	עסקים גדולים	עסקים בינוניים	עסקים קטנים וזעירים	בנקאות פרטית	מזה: מזה: מזה: כרטיסי אשראי	מזה: מזה: מזה: כרטיסי אשראי		
461,785	30,331	431,454	138	157,473	2,174	67,165	28,362	51,173	550	4,153	90,133	124,419	יתרה ממוצעת של נכסים ⁽¹⁾
192	-	192	-	192	-	-	-	-	-	-	-	-	מזה: השקעות בחברות כלולות ⁽¹⁾
293,054	15,362	277,692	-	-	1,804	68,169	29,620	52,067	555	4,153	90,578	125,477	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור, ברוטו ⁽¹⁾
304,817	16,363	288,454	-	-	1,811	73,769	30,868	52,605	586	4,574	92,176	128,815	יתרת האשראי לציבור, ברוטו, לסוף תקופת הדיווח
4,239	504	3,735	-	-	-	1,699	251	1,025	-	-	2	760	יתרת חובות פגומים
873	7	866	-	-	-	-	1	87	-	-	708	778	יתרת חובות בפיגור מעל 90 יום
423,890	19,898	403,992	11	59,636	49,208	43,336	24,023	58,685	31,751	-	-	137,342	יתרה ממוצעת של התחייבויות ⁽¹⁾
360,775	16,962	343,813	-	-	49,140	43,168	23,884	58,532	31,750	-	-	137,339	מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור ⁽¹⁾
388,566	20,733	367,833	-	-	41,671	47,020	25,571	68,691	34,983	-	-	149,897	יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
338,310	19,627	318,683	4,793	21,067	5,738	86,305	41,646	63,941	1,189	5,255	53,016	94,004	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון ⁽¹⁾⁽²⁾
340,232	19,880	320,352	4,868	21,166	6,889	86,898	41,523	63,908	1,165	4,841	54,015	93,935	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח ⁽²⁾
711,183	174	711,009	3,574	42,214	399,730	95,987	17,437	31,557	49,417	-	-	71,093	יתרה ממוצעת של נכסים בניהול ⁽¹⁾⁽³⁾
פיצול הכנסות ריבית נטו:													
2,308	216	2,092	-	472	6	256	174	485	1	5	234	698	מרווח מפעילות מתן אשראי
(321)	(116)	(205)	-	(462)	12	23	19	60	32	-	-	111	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
205	15	190	-	188	2	-	-	-	-	-	-	-	אחר
2,192	115	2,077	-	198	20	279	193	545	33	5	234	809	סך-הכל הכנסות ריבית, נטו

* סווג מחדש - למידע נוסף ראה ביאור 28 לדוחות הכספיים לשנת 2020.

(1) יתרות ממוצעות מחושבות על בסיס יתרה לתחילת רבעון או לתחילת חודש.

(2) נכסים משוקללים בסיכון - כפי שחושבו לצורך הלימות הון (ניהול בנקאי תקין 201).

(3) נכסים בניהול - לרבות נכסי קופות-גמל, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות וניירות-ערך של לקוחות.

(4) כולל הלוואות לדיור בסך של 13.7 מיליארד ש"ח ליחידים, אשר פעילותם העסקית מסווגת למגזר עסקים קטנים וזעירים.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 31 במרץ 2021

מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 31 במרץ 2021

ביאור 12 מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

סך-הכל	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020									לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020		
	פעילות חו"ל		פעילות ישראל							פעילות ישראל		סך-הכל
	סך-הכל פעילות חו"ל	סך-הכל פעילות ישראל	אחר	ניהול פיננסי	גופים מוסדיים	עסקים גדולים	עסקים בינוניים	עסקים קטנים וזעירים	בנקאות פרטית	מזה: מזה: מזה: כרטיסי אשראי הלוואות לדיור		
10,260	708	9,552	-	912	33	1,541	886	2,118	9	20	2,108	4,053
(1,463)	(241)	(1,222)	-	(394)	(186)	(112)	(73)	(94)	(137)	-	-	(226)
8,797	467	8,330	-	518	(153)	1,429	813	2,024	(128)	20	2,108	3,827
-	(54)	54	-	825	213	(309)	(54)	(10)	204	(2)	(1,117)	(815)
8,797	413	8,384	-	1,343	60	1,120	759	2,014	76	18	991	3,012
1,088	39	1,049	1	896	57	66	10	14	-	-	-	5
3,291	35	3,256	183	121	91	416	271	818	146	193	57	1,210
4,379	74	4,305	184	1,017	148	482	281	832	146	193	57	1,215
13,176	487	12,689	184	2,360	208	1,602	1,040	2,846	222	211	1,048	4,227
1,943	129	1,814	-	(3)	4	338	108	602	2	-	316	763
7,501	632	6,869	199	323	165	503	365	1,686	171	189	303	3,457
-	(17)	17	(12)	29	-	-	-	-	-	-	-	-
7,501	615	6,886	187	352	165	503	365	1,686	171	189	303	3,457
3,732	(257)	3,989	(3)	2,011	39	761	567	558	49	22	429	7
1,590	(25)	1,615	13	799	20	315	234	213	18	8	165	3
2,142	(232)	2,374	(16)	1,212	19	446	333	345	31	14	264	4
10	-	10	-	10	-	-	-	-	-	-	-	-
2,152	(232)	2,384	(16)	1,222	19	446	333	345	31	14	264	4
(109)	-	(109)	(109)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2,043	(232)	2,275	(125)	1,222	19	446	333	345	31	14	264	4
13	4	9	-	9	-	-	-	-	-	-	-	-
2,056	(228)	2,284	(125)	1,231	19	446	333	345	31	14	264	4

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 31 במרץ 2021

מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 31 במרץ 2021

ביאור 12 מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020										לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020			
סך-הכל	פעילות ישראל									פעילות ישראל		סך-הכל	
	פעילות חו"ל	סך-הכל	אחר	ניהול פיננסי	גופים מוסדיים	עסקים גדולים	עסקים בינוניים	עסקים קטנים וזעירים	בנקאות פרטית	מזה: מזה: מזה: כרטיסי אשראי	מזה: מזה: מזה: כרטיסי אשראי		
497,023	29,250	467,773	140	191,933	1,902	65,679	28,950	51,393	557	3,784	93,619	127,219	יתרה ממוצעת של נכסים ⁽¹⁾
385	-	385	-	385	-	-	-	-	-	-	-	-	מזה: השקעות בחברות כלולות ⁽¹⁾
295,519	15,307	280,212	-	-	1,505	67,559	29,576	52,455	563	3,784	94,218	128,554	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור, ברוטו ⁽¹⁾
307,973	14,061	293,912	-	-	3,935	71,118	30,866	54,614	626	4,597	99,173	132,753	יתרת האשראי לציבור, ברוטו, לסוף תקופת הדיווח
3,960	505	3,455	-	-	-	1,295	369	1,052	-	-	1	739	יתרת חובות פגומים
728	26	702	-	-	-	-	2	29	-	-	626	671	יתרת חובות בפיגור מעל 90 יום
458,962	20,146	438,816	9	59,048	53,136	47,420	25,672	69,878	33,908	-	-	149,745	יתרה ממוצעת של התחייבויות ⁽¹⁾
397,499	18,193	379,306	-	-	53,075	47,290	25,551	69,741	33,907	-	-	149,742	מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור ⁽¹⁾
435,217	18,197	417,020	-	-	64,109	56,036	27,540	79,370	33,941	-	-	156,024	יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
341,057	19,036	322,021	4,611	21,334	5,925	87,479	42,730	64,487	1,171	4,966	54,827	94,284	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון ⁽¹⁾⁽²⁾
347,762	18,718	329,044	4,139	20,964	6,295	91,707	44,249	65,500	1,263	4,585	57,451	94,927	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח ⁽²⁾
637,243	114	637,129	3,778	42,813	357,657	77,601	16,147	30,648	45,017	-	-	63,468	יתרה ממוצעת של נכסים בניהול ⁽¹⁾⁽³⁾
פיצול הכנסות ריבית, נטו:													
9,455	613	8,842	-	2,417	17	1,071	720	1,891	6	18	991	2,720	מרווח מפעילות מתן אשראי
(1,042)	(291)	(751)	-	(1,357)	33	49	39	123	70	-	-	292	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
384	91	293	-	283	10	-	-	-	-	-	-	-	אחר
8,797	413	8,384	-	1,343	60	1,120	759	2,014	76	18	991	3,012	סך-הכל הכנסות ריבית, נטו

(1) יתרות ממוצעות מחושבות על בסיס יתרה לתחילת רבעון או לתחילת חודש.

(2) נכסים משוקללים בסיכון - כפי שחושבו לצורך הלימות הון (ניהול בנקאי תקין 201).

(3) נכסים בניהול - לרבות נכסי קופות-גמל, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות וניירות-ערך של לקוחות.

(4) כולל הלוואות לדיור בסך של 17.6 מיליארד ש"ח ליחידים, אשר פעילותם העסקית מסווגת למגזר עסקים קטנים וזעירים.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 31 במרץ 2021

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 12 מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה

קבוצת הבנק פועלת בישראל ומחוצה לה ומספקת מגוון שירותים בנקאיים ופיננסיים ללקוחותיה. החלוקה למגזרי הפעילות לפי גישת ההנהלה מבוססת על סוגי המוצרים והשירותים או על סוגי הלקוחות. חלוקה זו משמשת את מקבל החלטות התפעולי הראשי בבנק (הנהלת הבנק והדירקטוריון) לצורך קבלת החלטות ולניתוח התוצאות העסקיות של הקבוצה.

לפירוט בדבר שיוך הלקוחות למגזרים לפי גישת ההנהלה וכללים לחלוקת תוצאות הפעילות בין המגזרים השונים, ראה [ביאור 28 בדוחות הכספיים לשנת 2020](#).

א. מידע על מגזרי פעילות

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרץ 2021									
התאמות ⁽²⁾ סך-הכל	ניהול פיננסי ⁽¹⁾	פעילות בינלאומית	פעילות עסקית			פעילות קמעונאית			
			עסקי	מסחרי	לדיוור	עסקים קטנים	לקוחות פרטיים		
									הכנסות ריבית, נטו:
2,233	-	36	101	442	310	651	305	388	מחיצוניים
-	-	378	(1)	(86)	(28)	(383)	12	108	בינמגזרי
449	-	416	6	21	3	-	1	2	הכנסות מימון שאינן מריבית
2,682	-	830	106	377	285	268	318	498	סך-הכל רווח מימוני, נטו
899	91	33	9	147	103	12	139	365	עמלות והכנסות אחרות
3,581	91	863	115	524	388	280	457	863	סך ההכנסות
(508)	-	2	6	(135)	(39)	(68)	(45)	(229)	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
									הוצאות תפעוליות ואחרות:
1,919	38	184	128	164	129	125	243	908	מחיצוניים
-	(2)	(68)	-	6	7	(34)	79	12	בינמגזרי
									רווח (הפסד) מפעילות נמשכת לפני מסים
2,170	55	745	(19)	489	291	257	180	172	הפרשה למסים (הטבת מס) על הרווח (הפסד) מפעילות נמשכת
826	21	236	8	199	119	102	73	68	רווח (הפסד) מפעילות נמשכת לאחר מסים
1,344	34	509	(27)	290	172	155	107	104	חלקו של הבנק ברווחים של חברות כלולות לאחר מסים
7	-	7	-	-	-	-	-	-	רווח (הפסד) נקי מפעילות נמשכת
1,351	34	516	(27)	290	172	155	107	104	הפסד מפעילות מופסקת
									רווח (הפסד) נקי:
1,351	34	516	(27)	290	172	155	107	104	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
3	-	2	1	-	-	-	-	-	המיוחס לבעלי מניות הבנק
1,354	34	518	(26)	290	172	155	107	104	
306,117	-	1,667	13,502	78,102	43,832	100,650	31,139	37,225	אשראי לציבור, נטו, לסוף תקופת הדיווח
455,394	-	54,127	18,844	59,979	40,670	-	57,368	224,406	פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח

(1) מגזר ניהול פיננסי כולל, בין היתר, פעילות מול גופים מוסדיים אשר מרביתם מוצגים במסגרת המידע על מגזרי פעילות פיקוחיים כמגזר נפרד.
(2) במסגרת זו נכללות גם תוצאות של פעילויות בהיקפים זניחים של קבוצת הבנק, אשר כל אחת מהן אינה מגיעה לכדי מגזר בר דיווח.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 31 במרץ 2021

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 12 מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה (המשך)

א. מידע על מגזרי פעילות (המשך)

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרץ 2020*									
סך-הכל	התאמות ⁽²⁾	ניהול פיננסי ⁽¹⁾	פעילות עסקית			פעילות קמעונאית			
			פעילות בינלאומית	עסקי	מסחרי	הלוואות לדיור	עסקים קטנים	לקוחות פרטיים	
במיליוני ש"ח									
הכנסות ריבית, נטו:									
2,192	3	145	134	428	305	384	360	433	מחיצוניים
-	-	45	(29)	(82)	(24)	(149)	17	222	בינמגזרי
306	2	229	19	45	6	-	2	3	הכנסות מימון שאינן מריבית
2,498	5	419	124	391	287	235	379	658	סך-הכל רווח מימוני, נטו
885	32	28	14	137	102	15	151	406	עמלות והכנסות אחרות
3,383	37	447	138	528	389	250	530	1,064	סך ההכנסות
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי									
809	-	5	38	288	175	32	140	131	הוצאות תפעוליות ואחרות:
מחיצוניים									
1,916	137	166	202	137	112	114	205	843	
בינמגזרי									
-	(12)	(68)	1	10	7	(40)	90	12	
רווח (הפסד) מפעילות נמשכת לפני מסים									
658	(88)	344	(103)	93	95	144	95	78	הפרשה למסים על הרווח מפעילות נמשכת
363	(10)	157	(5)	42	41	60	41	37	רווח (הפסד) מפעילות נמשכת לאחר מסים
295	(78)	187	(98)	51	54	84	54	41	חלקו של הבנק ברווחים של חברות כלולות לאחר מסים
1	-	1	-	-	-	-	-	-	רווח (הפסד) נקי מפעילות נמשכת
296	(78)	188	(98)	51	54	84	54	41	הפסד מפעילות מופסקת
(109)	(109)	-	-	-	-	-	-	-	רווח (הפסד) נקי:
לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה									
187	(187)	188	(98)	51	54	84	54	41	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
5	-	2	3	-	-	-	-	-	המיוחס לבעלי מניות הבנק
192	(187)	190	(95)	51	54	84	54	41	
299,548	-	1,579	13,708	82,029	40,596	92,058	30,168	39,410	אשראי לציבור, נטו, לסוף תקופת הדיווח
388,566	-	28,210	20,651	52,345	27,153	-	50,119	210,088	פיקודנות הציבור לסוף תקופת הדיווח

* סווג מחדש.

- (1) מגזר ניהול פיננסי כולל, בין היתר, פעילות מול גופים מוסדיים אשר מרביתם מוצגים במסגרת המידע על מגזרי פעילות פיקוחיים כמגזר נפרד.
 (2) במסגרת זו נכללות גם תוצאות של פעילויות בהיקפים זניחים של קבוצת הבנק, אשר כל אחת מהן אינה מגיעה לכדי מגזר בר דיווח, וכן הוצאות שנזקפו בישראל הנוגעות לחקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאיים.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 31 במרץ 2021

מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 12 מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה (המשך)

א. מידע על מגזרי פעילות (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020									
סך-הכל	התאמות ⁽²⁾	ניהול פיננסי ⁽¹⁾	פעילות בינלאומית	פעילות עסקית		פעילות קמעונאית			
				עסקי	מסחרי	הלוואות לדיור	עסקים קטנים	לקוחות פרטיים	
הכנסות ריבית, נטו:									
8,797	6	307	409	1,764	1,226	2,113	1,329	1,643	מחיצוניים
-	-	1,006	(38)	(356)	(130)	(1,120)	34	604	בינמגזרי
1,088	4	889	37	131	14	-	5	8	הכנסות מימון שאינן מריבית
9,885	10	2,202	408	1,539	1,110	993	1,368	2,255	סך-הכל רווח מימוני, נטו
3,291	169	120	52	519	392	57	550	1,432	עמלות והכנסות אחרות
13,176	179	2,322	460	2,058	1,502	1,050	1,918	3,687	סך ההכנסות
הוצאות תפעוליות ואחרות:									
1,943	-	3	129	295	297	317	397	505	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
7,501	246	705	619	595	463	453	889	3,531	מחיצוניים
-	(60)	(269)	3	25	32	(150)	343	76	בינמגזרי
רווח (הפסד) מפעילות נמשכת לפני מסים									
3,732	(7)	1,883	(291)	1,143	710	430	289	(425)	הפרשה למסים (הטבת מס) על הרווח (הפסד) מפעילות נמשכת
1,590	21	752	(37)	451	281	160	107	(145)	רווח (הפסד) מפעילות נמשכת לאחר מסים
2,142	(28)	1,131	(254)	692	429	270	182	(280)	חלקו של הבנק ברווחים של חברות כלולות לאחר מסים
10	-	10	-	-	-	-	-	-	רווח (הפסד) נקי מפעילות נמשכת
2,152	(28)	1,141	(254)	692	429	270	182	(280)	הפסד מפעילות מופסקת
(109)	(109)	-	-	-	-	-	-	-	רווח (הפסד) נקי:
2,043	(137)	1,141	(254)	692	429	270	182	(280)	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
13	-	9	4	-	-	-	-	-	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
2,056	(137)	1,150	(250)	692	429	270	182	(280)	המיוחס לבעלי מניות הבנק
301,828	-	1,573	12,521	78,103	42,290	98,737	31,371	37,233	אשראי לציבור, נטו, לסוף תקופת הדיווח
435,217	-	47,243	17,701	59,981	35,499	-	56,303	218,490	פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח

(1) מגזר ניהול פיננסי כולל, בין היתר, פעילות מול גופים מוסדיים אשר מרבייתם מוצגים במסגרת המידע על מגזרי פעילות פיקוחיים כמגזר נפרד.
 (2) במסגרת זו נכללות גם תוצאות של פעילויות בהיקפים זניחים של קבוצת הבנק, אשר כל אחת מהן אינה מגיעה לכדי מגזר בר דיווח, וכן הוצאות שנזקפו בישראל הנוגעות לחקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאיים.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 31 במרץ 2021

במיליוני ש"ח

ביאור 12 מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה (המשך)

ב. נתוני פרופורמה בדבר השפעת הוצאות הנוגעות לעסקי קבוצת הבנק בישראל עם לקוחות אמריקאים על מגזרי הפעילות
ההוצאות שזקפו בפועלים שוויץ ובסניף ניו-יורק, הנוגעות לחקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאים, יוחסו במסגרת הגילוי על מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה למגזר פעילות בינלאומית.

ההוצאות שזקפו בישראל הנוגעות לעסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאים, כוללות הפרשה בגין לקוחות בעלי אינדיקציות אמריקאיות מסוימות בסניפי הבנק בישראל וכן הפרשה בגין חשיפה לסכומים כלפי רשויות אחרות בארצות-הברית (שאינן ה-DOJ) בגין הלקוחות בישראל ובחו"ל. הוצאות אלה נזקפו במסגרת הגילוי על מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה למגזר התאמות.

אילו היו מיוחסות ההוצאות שזקפו בישראל, בשלושת החודשים שהסתיימו 31 במרץ 2020 ובשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020, למגזר פעילות קמעונאית ולמגזר פעילות בינלאומית באופן שווה (ולא למגזר התאמות), היה מסתכם הרווח הנקי של הפעילות הקמעונאית בכ-151 מיליון ש"ח וכ-159 מיליון ש"ח, בהתאמה; במגזר הפעילות הבינלאומית היה מסתכם ההפסד לתקופה בכ-123 מיליון ש"ח וכ-264 מיליון ש"ח, בהתאמה, ובמגזר התאמות היה נרשם הפסד בסך של כ-131 מיליון ש"ח וכ-110 מיליון ש"ח, בהתאמה.

ביאור 13 מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי

א. חובות* ומכשירי אשראי חוץ-מאזניים

הפרשה להפסדי אשראי

1. תנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרץ 2021						
סך-הכל	בנקים וממשלות	אשראי לציבור				
		סך-הכל	פרטי אחר	לדיור	מסחרי	
6,931	5	6,926	1,026	758	5,142	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת השנה (מבוקר)
(508)	-	(508)	(237)	(68)	(203)	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי ⁽¹⁾
(207)	-	(207)	(87)	(1)	(119)	מחיקות חשבונאיות
184	-	184	84	1	99	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
(23)	-	(23)	(3)	-	(20)	מחיקות חשבונאיות נטו
6,400	5	6,395	786	690	4,919	יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 31 במרץ 2021 ⁽²⁾ (בלתי מבוקר)
(49)	-	(49)	(31)	-	(18)	(1) מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים
732	-	732	50	-	682	(2) מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרץ 2020						
סך-הכל	בנקים וממשלות	אשראי לציבור				
		סך-הכל	פרטי אחר	לדיור	מסחרי	
5,251	8	5,243	790	446	4,007	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת השנה (מבוקר)
809	1	808	120	32	656	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי ⁽¹⁾
(340)	-	(340)	(158)	(1)	(181)	מחיקות חשבונאיות
153	-	153	82	1	70	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
(187)	-	(187)	(76)	-	(111)	מחיקות חשבונאיות נטו
5,873	9	5,864	834	478	4,552	יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 31 במרץ 2020 ⁽²⁾ (בלתי מבוקר)
59	-	59	8	-	51	(1) מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים
596	1	595	47	-	548	(2) מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים

* אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 31 במרץ 2021

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 13 מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

א. חובות* ומכשירי אשראי חוץ-מאזניים (המשך)

הפרשה להפסדי אשראי (המשך)

2. מידע נוסף על דרך חישוב ההפרשה להפסדי אשראי בגין חובות*, ועל החובות* בגינם היא חושבה

31 במרץ 2021					
סך-הכל	בנקים וממשלות	אשראי לציבור			מסחרי**
		סך-הכל	פרטי אחר	לדיוור	
יתרת חוב רשומה של חובות*:					
167,921	16,772	151,149	896	-	150,253
שנבדקו על בסיס פרטני					
160,631	-	160,631	32,485	101,285	26,861
שנבדקו על בסיס קבוצתי ⁽¹⁾					
328,552	16,772	311,780	33,381	101,285	177,114
סך-הכל חובות*					
101,229	-	101,229	-	101,174	55
(1) מזה: שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק הפיגור					
הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות*:					
3,835	5	3,830	105	-	3,725
שנבדקו על בסיס פרטני					
1,833	-	1,833	631	690	512
שנבדקו על בסיס קבוצתי ⁽²⁾					
5,668	5	5,663	736	690	4,237
סך-הכל הפרשה להפסדי אשראי					
690	-	690	-	690	-
(2) מזה: שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק הפיגור***					

31 במרץ 2020					
סך-הכל	בנקים וממשלות	אשראי לציבור			מסחרי**
		סך-הכל	פרטי אחר	לדיוור	
יתרת חוב רשומה של חובות*:					
181,808	30,076	151,732	909	2	150,821
שנבדקו על בסיס פרטני					
153,085	-	153,085	35,967	92,450	24,668
שנבדקו על בסיס קבוצתי ⁽¹⁾					
334,893	30,076	304,817	36,876	92,452	175,489
סך-הכל חובות*					
92,380	-	92,380	-	92,296	84
(1) מזה: שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק הפיגור					
הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות*:					
3,611	8	3,603	133	-	3,470
שנבדקו על בסיס פרטני					
1,666	-	1,666	654	478	534
שנבדקו על בסיס קבוצתי ⁽²⁾					
5,277	8	5,269	787	478	4,004
סך-הכל הפרשה להפסדי אשראי					
478	-	478	-	478	-
(2) מזה: שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק הפיגור***					

* אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, נירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).

** יתרת החובות המסחריים כוללת יתרת הלוואות לדיוור בסך של כ-55 מיליוני ש"ח, של לווים מסחריים או שהועמדו לקבוצות רכישה הנמצאות בהליכי בנייה (ליום 31.03.20: 84 מיליוני ש"ח, ליום 31.12.20: 52 מיליוני ש"ח).

*** כולל יתרת הפרשה מעבר למתחייב לפי שיטת עומק הפיגור שחושבה על בסיס קבוצתי בסך של כ-542 מיליוני ש"ח (ליום 31.03.20: 344 מיליוני ש"ח, ליום 31.12.20: 609 מיליוני ש"ח).

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 31 במרץ 2021

מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 13 מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

א. חובות* ומכשירי אשראי חוץ-מאזניים (המשך)

הפרשה להפסדי אשראי (המשך)

2. מידע נוסף על דרך חישוב ההפרשה להפסדי אשראי בגין חובות*, ועל החובות* בגינם היא חושבה (המשך)

31 בדצמבר 2020						
סך-הכל	בנקים וממשלות	אשראי לציבור				
		סך-הכל	פרטי אחר	לדיור	מסחרי**	
יתרת חוב רשומה של חובות*:						
162,471	13,618	148,853	952	1	147,900	שנבדקו על בסיס פרטני
159,120	-	159,120	32,935	99,442	26,743	שנבדקו על בסיס קבוצתי ⁽¹⁾
321,591	13,618	307,973	33,887	99,443	174,643	סך-הכל חובות*
99,363	-	99,363	-	99,311	52	(1) מזה: שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק הפיגור
הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות*:						
4,065	5	4,060	118	-	3,942	שנבדקו על בסיס פרטני
2,085	-	2,085	827	758	500	שנבדקו על בסיס קבוצתי ⁽²⁾
6,150	5	6,145	945	758	4,442	סך-הכל הפרשה להפסדי אשראי
758	-	758	-	758	-	(2) מזה: שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק הפיגור***

* אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).

** יתרת החובות המסחריים כוללת יתרת הלוואות לדיור בסך של כ-55 מיליוני ש"ח, של לווים מסחריים או שהועמדו לקבוצות רכישה הנמצאות בהליכי בנייה (ליום 31.03.20: 84 מיליוני ש"ח, ליום 31.12.20: 52 מיליוני ש"ח).

*** כולל יתרת הפרשה מעבר למתחייב לפי שיטת עומק הפיגור שחושבה על בסיס קבוצתי בסך של כ-542 מיליוני ש"ח (ליום 31.03.20: 344 מיליוני ש"ח, ליום 31.12.20: 609 מיליוני ש"ח).

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 31 במרץ 2021

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 13 מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ג. חובות*

1. איכות אשראי ופיגורים

31 במרץ 2021					
חובות לא פגומים** - מידע נוסף	סך-הכל	בעייתיים ⁽¹⁾		לא בעייתיים	
		פגומים ⁽²⁾	לא פגומים		
בפיגור של 30 ועד 89 ימים ⁽⁴⁾	בפיגור של 90 ימים או יותר ⁽³⁾				
פעילות לווים בישראל					
ציבור - מסחרי					
15	8	33,304	207	156	32,941
בינוי ונדל"ן - בינוי					
4	1	22,881	162	321	22,398
בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן					
4	2	18,554	6	142	18,406
שירותים פיננסיים					
53	75	83,897	2,154	2,816	78,927
מסחרי - אחר					
76	86	158,636	2,529	3,435	152,672
סך-הכל מסחרי					
563	631	100,789	-	631	100,158
אנשים פרטיים - הלוואות לדיר ⁽⁵⁾					
78	35	33,332	709	56	32,567
אנשים פרטיים - אחר					
717	752	292,757	3,238	4,122	285,397
סך-הכל ציבור - פעילות בישראל					
-	-	92	-	-	92
בנקים בישראל					
-	-	934	-	-	934
ממשלת ישראל					
717	752	293,783	3,238	4,122	286,423
סך-הכל פעילות בישראל					
פעילות לווים בחו"ל					
ציבור - מסחרי					
-	-	6,525	381	450	5,694
בינוי ונדל"ן					
13	-	11,953	378	1,420	10,155
מסחרי אחר					
13	-	18,478	759	1,870	15,849
סך-הכל מסחרי					
9	25	545	1	25	519
אנשים פרטיים					
22	25	19,023	760	1,895	16,368
סך-הכל ציבור - פעילות בחו"ל					
10	-	14,570	-	-	14,570
בנקים בחו"ל					
-	-	1,176	-	-	1,176
ממשלות חו"ל					
32	25	34,769	760	1,895	32,114
סך-הכל פעילות בחו"ל					
739	777	311,780	3,998	6,017	301,765
סך-הכל ציבור					
10	-	14,662	-	-	14,662
סך-הכל בנקים					
-	-	2,110	-	-	2,110
סך-הכל ממשלות					
749	777	328,552	3,998	6,017	318,537
סך-הכל					

* אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).

** לעניין זה, "חובות לא פגומים" לרבות חובות לא בעייתיים.

(1) סיכון אשראי פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיר שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור, הלוואות לדיר שבגינן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.

(2) ככלל, חובות פגומים אינם צוברים הכנסות ריבית. למידע על חובות פגומים מסוימים שאורגנו מחדש באירגון מחדש של חוב בעייתי ראה [ביאור 13.ב.2.ג. להלן](#).

(3) מסווגים כחובות בעייתיים שאינם פגומים, צוברים הכנסות ריבית.

(4) צוברים הכנסות ריבית. חובות בפיגור של 30 ועד 89 ימים בסך של כ-2 מיליוני ש"ח (ליום 31.03.20: 178 מיליוני ש"ח, ליום 31.12.20: 123 מיליוני ש"ח) סווגו כחובות בעייתיים שאינם פגומים.

(5) כולל יתרת הלוואות לדיר שהוסדרה במסגרת הסדר עם הלווה בסך של כ-59 מיליוני ש"ח (ליום 31.03.20: 60 מיליוני ש"ח, ליום 31.12.20: 59 מיליוני ש"ח).

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 31 במרץ 2021

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 13 מידע נוסף על סיכון אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

- ב. חובות* (המשך)**
1. איכות אשראי ופיגורים (המשך)

31 במרץ 2020					
חובות לא פגומים** - מידע נוסף		סך-הכל	בעייתיים ⁽¹⁾		לא בעייתיים
בפיגור של 90 ימים או יותר ⁽³⁾	בפיגור של 30 ועד 89 ימים ⁽⁴⁾		פגומים ⁽²⁾	לא פגומים	
פעילות לווים בישראל					
ציבור - מסחרי					
52	11	28,145	259	219	27,667
					בינוי ונדל"ן - בינוי
18	14	22,009	263	795	20,951
					בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
3	1	21,283	30	99	21,154
					שירותים פיננסיים
130	61	84,791	2,422	2,350	80,019
					מסחרי - אחר
203	87	156,228	2,974	3,463	149,791
					סך-הכל מסחרי
715	708	91,979	2	708	91,269
					אנשים פרטיים - הלוואות לדיר ⁽⁵⁾
168	70	36,815	759	121	35,935
					אנשים פרטיים - אחר
1,086	865	285,022	3,735	4,292	276,995
					סך-הכל ציבור - פעילות בישראל
-	-	398	-	-	398
					בנקים בישראל
-	-	1,514	-	-	1,514
					ממשלת ישראל
1,086	865	286,934	3,735	4,292	278,907
					סך-הכל פעילות בישראל
פעילות לווים בחו"ל					
ציבור - מסחרי					
17	1	6,126	199	177	5,750
					בינוי ונדל"ן
62	-	13,135	300	361	12,474
					מסחרי אחר
79	1	19,261	499	538	18,224
					סך-הכל מסחרי
8	7	534	5	7	522
					אנשים פרטיים
87	8	19,795	504	545	18,746
					סך-הכל ציבור - פעילות בחו"ל
-	-	26,971	-	-	26,971
					בנקים בחו"ל
-	-	1,193	-	-	1,193
					ממשלות חו"ל
87	8	47,959	504	545	46,910
					סך-הכל פעילות בחו"ל
1,173	873	304,817	4,239	4,837	295,741
					סך-הכל ציבור
-	-	27,369	-	-	27,369
					סך-הכל בנקים
-	-	2,707	-	-	2,707
					סך-הכל ממשלות
1,173	873	334,893	4,239	4,837	325,817
					סך-הכל

* אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).

** לענין זה, "חובות לא פגומים" לרבות חובות לא בעייתיים.
(1) סיכון אשראי פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיר שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור, הלוואות לדיר שבגינן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.

(2) ככלל, חובות פגומים אינם צוברים הכנסות ריבית. למידע על חובות פגומים מסוימים שאורגנו מחדש באירגון מחדש של חוב בעייתי ראה [ביאור 13.ב.ג. להלן](#).

(3) מסווגים כחובות בעייתיים שאינם פגומים, צוברים הכנסות ריבית.

(4) צוברים הכנסות ריבית. חובות בפיגור של 30 ועד 89 ימים בסך של כ-2 מיליוני ש"ח (ליום 31.03.20: 178 מיליוני ש"ח, ליום 31.12.20: 123 מיליוני ש"ח) סווגו כחובות בעייתיים שאינם פגומים.

(5) כולל יתרת הלוואות לדיר שהוסדרה במסגרת הסדר עם הלווה בסך של כ-59 מיליוני ש"ח (ליום 31.03.20: 60 מיליוני ש"ח, ליום 31.12.20: 59 מיליוני ש"ח).

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 31 במרץ 2021

מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 13 מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

- ב. חובות* (המשך)**
1. איכות אשראי ופיגורים (המשך)

31 בדצמבר 2020					
חובות לא פגומים** - מידע נוסף		סך-הכל	בעייתיים ⁽¹⁾		לא בעייתיים
בפיגור של 30 ועד 89 ימים ⁽⁴⁾	בפיגור של 90 ימים או יותר ⁽³⁾		פגומים ⁽²⁾	לא פגומים	
פעילות לווים בישראל					
ציבור - מסחרי					
15	5	29,937	245	161	29,531
בינוי ונדל"ן - בינוי					
13	3	23,052	164	806	22,082
בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן					
32	1	20,359	6	162	20,191
שירותים פיננסיים					
46	22	83,428	2,302	2,923	78,203
מסחרי - אחר					
106	31	156,776	2,717	4,052	150,007
סך-הכל מסחרי					
775	626	98,956	1	626	98,329
אנשים פרטיים - הלוואות לדיר ⁽⁵⁾					
71	45	33,838	737	68	33,033
אנשים פרטיים - אחר					
952	702	289,570	3,455	4,746	281,369
סך-הכל ציבור - פעילות בישראל					
-	-	188	-	-	188
בנקים בישראל					
-	-	954	-	-	954
ממשלת ישראל					
952	702	290,712	3,455	4,746	282,511
סך-הכל פעילות בישראל					
פעילות לווים בחו"ל					
ציבור - מסחרי					
16	-	6,136	215	644	5,277
בינוי ונדל"ן					
60	-	11,731	289	1,129	10,313
מסחרי אחר					
76	-	17,867	504	1,773	15,590
סך-הכל מסחרי					
15	26	536	1	27	508
אנשים פרטיים					
91	26	18,403	505	1,800	16,098
סך-הכל ציבור - פעילות בחו"ל					
10	-	11,233	-	-	11,233
בנקים בחו"ל					
-	-	1,243	-	-	1,243
ממשלות חו"ל					
101	26	30,879	505	1,800	28,574
סך-הכל פעילות בחו"ל					
1,043	728	307,973	3,960	6,546	297,467
סך-הכל ציבור					
10	-	11,421	-	-	11,421
סך-הכל בנקים					
-	-	2,197	-	-	2,197
סך-הכל ממשלות					
1,053	728	321,591	3,960	6,546	311,085
סך-הכל					

* אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).

** לעניין זה, "חובות לא פגומים" לרבות חובות לא בעייתיים.
(1) סיכון אשראי פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיר שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור, הלוואות לדיר שבגינן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.

(2) ככלל, חובות פגומים אינם צוברים הכנסות ריבית. למידע על חובות פגומים מסוימים שאורגנו מחדש באירגון מחדש של חוב בעייתי ראה [ביאור 13.ב.ג. להלן](#).

(3) מסווגים כחובות בעייתיים שאינם פגומים, צוברים הכנסות ריבית.

(4) צוברים הכנסות ריבית. חובות בפיגור של 30 ועד 89 ימים בסך של כ-2 מיליוני ש"ח (ליום 31.03.20: 178 מיליוני ש"ח, ליום 31.12.20: 123 מיליוני ש"ח) סווגו כחובות בעייתיים שאינם פגומים.

(5) כולל יתרת הלוואות לדיר שהוסדרה במסגרת הסדר עם הלווה בסך של כ-59 מיליוני ש"ח (ליום 31.03.20: 60 מיליוני ש"ח, ליום 31.12.20: 59 מיליוני ש"ח).

ביאור 13 מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

איכות האשראי - מצב פיגור החובות

מצב הפיגור מנוטר באופן שוטף ומהווה אחת האינדיקציות המרכזיות לאיכות אשראי. קביעת מצב הפיגור מבוצעת לפי ימי הפיגור בפועל כאשר חוב מועבר לטיפול כחוב לא מבצע (לא צובר הכנסות ריבית) לאחר 90 ימי פיגור או כל חוב שאורגן מחדש כחוב בעייתי והוחזר לציבור ריבית, כאשר הוא מפגר במשך 30 ימי פיגור ביחס לתנאי החוב החדשים. לגבי חובות המוערכים על בסיס קבוצתי, מצב הפיגור משפיע על סיווג החוב (סיווג החוב חמור יותר ככל שמעמיק הפיגור) ולרוב לאחר 150 ימי פיגור הבנק מבצע מחיקה חשבונאית של חוב. לגבי הלוואות לדיר למעט הלוואות ללא תשלום רבעוני או חודשי, הבנק קובע הפרשה לפי שיטת עומק הפיגור.

יתורים וארגון מחדש של חוב בעייתי

במדיניות היתורים הבנק מביא בחשבון מגוון שיקולים על מנת למקסם את ההחזר לבנק: ניהול מערכת היחסים עם הלקוח ומקסום הזדמנויות, מניעת default, עיקולים, היבטים ציבוריים וכדומה.

יתורים ניתנים במקרים בהם הלקוח הציג רצון טוב לפרוע את הלוואות וצפוי כי יעמוד בהתחייבויותיו.

במקרים בהם, מסיבות כלכליות או משפטיות הקשורות לקשיים פיננסיים של חייב, הבנק מעניק לחייב יתור אשר בתנאים אחרים הוא לא היה מעניק, החוב יוגדר כארגון מחדש של חוב בעייתי.

ארגון מחדש של חוב בעייתי יכול שיהיה שינוי בתנאי החוב שגורם להפחתה או לדחייה של תשלומים במזומן שנדרשים מהחייב בעתיד הקרוב, הפחתה בשיעור הריבית או בהפחתה של תשלומים על חשבון הקרן, איחוד חובות וכו'.

הבנק יכול להסכים לקבל במזומן נכסים או זכות בהון עצמי של החייב כפירעון של החוב למרות שהשווי המתקבל נמוך מסכום החוב מאחר והבנק מגיע למסקנה שהאמור ימקסם את החזר ההשקעה שלו.

לפרטים בדבר הנחיות הפיקוח על הבנקים במסגרת ההתמודדות עם נגיף הקורונה, ראה [ביאור 1.ג. לעיל](#).

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 31 במרץ 2021

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 13 מידע נוסף על סיכון אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

- ב. חובות** (המשך)**
2. מידע נוסף על חובות פגומים
 א. חובות פגומים והפרשה פרטנית

31 במרץ 2021					
יתרת קרן חובות פגומים	סך-הכל יתרת ⁽¹⁾ חובות פגומים	יתרת ⁽¹⁾ חובות פגומים בגינם לא קיימת הפרשה פרטנית ⁽²⁾	יתרת הפרשה פרטנית ⁽²⁾	יתרת ⁽¹⁾ חובות פגומים בגינם קיימת הפרשה פרטנית ⁽²⁾	
פעילות לווים בישראל					
ציבור - מסחרי					
1,449	207	102	27	105	בינוי ונדל"ן - בינוי
1,017	162	71	9	91	בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
275	6	1	1	5	שירותים פיננסיים
5,104	2,154	289	1,082	1,865	מסחרי - אחר
7,845	2,529	463	1,119	2,066	סך-הכל מסחרי
1,587	709	1	100	708	אנשים פרטיים - אחר
9,432	3,238	464	1,219	2,774	סך-הכל ציבור - פעילות בישראל
פעילות לווים בחו"ל					
ציבור - מסחרי					
423	381	207	121	174	בינוי ונדל"ן
637	378	285	58	93	מסחרי אחר
1,060	759	492	179	267	סך-הכל מסחרי
4	1	-	-	1	אנשים פרטיים
1,064	760	492	179	268	סך-הכל ציבור - פעילות בחו"ל
10,496	3,998	956	1,398	3,042	סך-הכל ציבור*
* מזה:					
-	3,386	530	1,321	2,856	נמדד לפי ערך נוכחי של תזרימי המזומנים
-	2,595	505	967	2,090	חובות בארגון מחדש של חובות בעייתיים

** אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).

(1) יתרת חוב רשומה.

(2) הפרשה פרטנית להפסדי אשראי.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 31 במרץ 2021

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 13 מידע נוסף על סיכון אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

- ב. חובות** (המשך)**
2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)
 א. חובות פגומים והפרשה פרטנית (המשך)

31 במרץ 2020					
יתרת קרן חוזית של חובות פגומים	סך-הכל יתרת ⁽¹⁾ חובות פגומים	יתרת ⁽¹⁾ חובות פגומים בגינם לא קיימת הפרשה פרטנית ⁽²⁾	יתרת הפרשה פרטנית ⁽²⁾	יתרת ⁽¹⁾ חובות פגומים בגינם קיימת הפרשה פרטנית ⁽²⁾	
פעילות לווים בישראל					
ציבור - מסחרי					
1,486	259	77	46	182	בינוי ונדל"ן - בינוי
1,259	263	176	7	87	בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
371	30	26	2	4	שירותים פיננסיים
5,536	2,422	257	1,175	2,165	מסחרי - אחר
8,652	2,974	536	1,230	2,438	סך-הכל מסחרי
2	2	2	-	-	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור
1,593	759	3	127	756	אנשים פרטיים - אחר
10,247	3,735	541	1,357	3,194	סך-הכל ציבור - פעילות בישראל
פעילות לווים בחו"ל					
ציבור - מסחרי					
265	199	29	104	170	בינוי ונדל"ן
581	300	192	65	108	מסחרי אחר
846	499	221	169	278	סך-הכל מסחרי
7	5	-	4	5	אנשים פרטיים
853	504	221	173	283	סך-הכל ציבור - פעילות בחו"ל
11,100	4,239	762	1,530	3,477	סך-הכל ציבור*
* מזה:					
-	3,691	462	1,444	3,229	נמדד לפי ערך נוכחי של תזרימי המזומנים
-	1,482	335	239	1,147	חובות בארגון מחדש של חובות בעייתיים

** אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).

(1) יתרת חוב רשומה.

(2) הפרשה פרטנית להפסדי אשראי.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 31 במרץ 2021

מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 13 מידע נוסף על סיכון אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

- ב. חובות** (המשך)**
2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)
 א. חובות פגומים והפרשה פרטנית (המשך)

31 בדצמבר 2020					
יתרת קרן חוזית של חובות פגומים	סך-הכל יתרת ⁽¹⁾ חובות פגומים	יתרת ⁽¹⁾ חובות פגומים בגינם לא קיימת הפרשה פרטנית ⁽²⁾	יתרת הפרשה פרטנית ⁽²⁾	יתרת ⁽¹⁾ חובות פגומים בגינם קיימת הפרשה פרטנית ⁽²⁾	
פעילות לווים בישראל					
ציבור - מסחרי					
1,495	245	86	34	159	בינוי ונדל"ן - בינוי
1,033	164	61	11	103	בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
274	6	1	1	5	שירותים פיננסיים
5,437	2,302	218	1,124	2,084	מסחרי - אחר
8,239	2,717	366	1,170	2,351	סך-הכל מסחרי
1	1	1	-	-	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור
1,625	737	2	111	735	אנשים פרטיים - אחר
9,865	3,455	369	1,281	3,086	סך-הכל ציבור - פעילות בישראל
פעילות לווים בחו"ל					
ציבור - מסחרי					
267	215	43	120	172	בינוי ונדל"ן
557	289	204	52	85	מסחרי אחר
824	504	247	172	257	סך-הכל מסחרי
3	1	-	-	1	אנשים פרטיים
827	505	247	172	258	סך-הכל ציבור - פעילות בחו"ל
10,692	3,960	616	1,453	3,344	סך-הכל ציבור*
* מזה:					
-	3,360	331	1,371	3,029	נמדד לפי ערך נוכחי של תזרימי המזומנים
-	2,710	507	1,004	2,203	חובות בארגון מחדש של חובות בעייתיים

** אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).

(1) יתרת חוב רשומה.

(2) הפרשה פרטנית להפסדי אשראי.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 31 במרץ 2021

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 13 מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

- ב. חובות* (המשך)**
2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)
 ב. יתרה ממוצעת והכנסות ריבית

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרץ 2020			לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרץ 2021			
מזה: נרשמו על בסיס מזומן	הכנסות ריבית שנרשמו*** ⁽¹⁾	יתרה** ממוצעת של חובות פגומים	מזה: נרשמו על בסיס מזומן	הכנסות ריבית שנרשמו*** ⁽¹⁾	יתרה** ממוצעת של חובות פגומים	
פעילות לווים בישראל						
ציבור - מסחרי						
-	1	265	-	3	226	בינוי ונדל"ן - בינוי
-	-	271	-	-	170	בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
-	-	30	-	-	6	שירותים פיננסיים
2	4	2,453	3	5	2,228	מסחרי - אחר
2	5	3,019	3	8	2,630	סך-הכל מסחרי
-	-	2	-	-	1	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור
3	12	758	2	11	723	אנשים פרטיים - אחר
5	17	3,779	5	19	3,354	סך-הכל ציבור - פעילות בישראל
פעילות לווים בחו"ל						
ציבור - מסחרי						
-	-	236	-	1	295	בינוי ונדל"ן
-	-	305	-	3	312	מסחרי - אחר
-	-	541	-	4	607	סך-הכל מסחרי
-	-	6	-	-	2	אנשים פרטיים
-	-	547	-	4	609	סך-הכל ציבור - פעילות בחו"ל
5	17	4,326	5	23	3,963	סך-הכל ציבור

- * אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).
- ** יתרת חוב רשומה ממוצעת של חובות פגומים בתקופת הדיווח.
- *** הכנסות ריבית שנרשמו בתקופת הדיווח, בגין היתרה הממוצעת של החובות הפגומים, בפרק הזמן בו החובות סווגו כפגומים.
- (1) אילו החובות הפגומים היו צוברים ריבית לפי התנאים המקוריים היו נרשמות הכנסות ריבית בסך 83 מיליוני ש"ח (31.03.20: 87 מיליוני ש"ח).

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 31 במרץ 2021

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 13 מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות* (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

ג. חובות בעייתיים בארגון מחדש

31 במרץ 2021					
יתרת חוב רשומה					
סך-הכל ⁽²⁾	צובר ⁽¹⁾ לא בפיגור	צובר ⁽¹⁾ של 30 ימים ועד 89 ימים	צובר ⁽¹⁾ בפיגור של 90 ימים או יותר	שאינו צובר הכנסות ריבית	
פעילות לווים בישראל					
ציבור - מסחרי					
52	22	-	-	30	בינוי ונדל"ן - בינוי
13	5	-	-	8	בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
6	2	-	-	4	שירותים פיננסיים
1,535	165	-	-	1,370	מסחרי - אחר
1,606	194	-	-	1,412	סך-הכל מסחרי
673	429	-	-	244	אנשים פרטיים - אחר
2,279	623	-	-	1,656	סך-הכל ציבור - פעילות בישראל
פעילות לווים בחו"ל					
ציבור - מסחרי					
195	-	-	-	195	בינוי ונדל"ן
121	93	-	-	28	מסחרי אחר
316	93	-	-	223	סך-הכל מסחרי
2,595	716	-	-	1,879	סך-הכל ציבור

* אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).

(1) צובר הכנסות ריבית.

(2) נכלל בחובות פגומים.

התחייבויות למתן אשראי נוסף לחייבים שלגביהם בוצע ארגון מחדש של חוב בעייתי במסגרתו בוצעו שינויים בתנאי האשראי הסתכמו ליום 31 במרץ 2021 בסך של כ-62 מיליוני ש"ח (ליום 31.03.20: 12 מיליוני ש"ח, ליום 31.12.20: 74 מיליוני ש"ח).

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 31 במרץ 2021

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 13 מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות* (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

ג. חובות בעייתיים בארגון מחדש (המשך)

31 במרץ 2020				
יתרת חוב רשומה				
סך-הכל ⁽²⁾	צובר ⁽¹⁾ לא בפיגור	צובר ⁽¹⁾ של 30 ימים ועד 89 ימים	צובר ⁽¹⁾ בפיגור של 90 ימים או יותר	שאינו צובר הכנסות ריבית
פעילות לווים בישראל				
ציבור - מסחרי				
62	19	-	-	43
				בינוי ונדל"ן - בינוי
71	26	-	-	45
				בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
4	2	-	-	2
				שירותים פיננסיים
576	144	-	-	432
				מסחרי - אחר
713	191	-	-	522
				סך-הכל מסחרי
714	397	1	-	316
				אנשים פרטיים - אחר
1,427	588	1	-	838
				סך-הכל ציבור - פעילות בישראל
פעילות לווים בחו"ל				
ציבור - מסחרי				
10	-	-	-	10
				בינוי ונדל"ן
45	-	-	-	45
				מסחרי אחר
55	-	-	-	55
				סך-הכל מסחרי
1,482	588	1	-	893
				סך-הכל ציבור

* אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).

(1) צובר הכנסות ריבית.

(2) נכלל בחובות פגומים.

התחייבויות למתן אשראי נוסף לחייבים שלגביהם בוצע ארגון מחדש של חוב בעייתי במסגרתו בוצעו שינויים בתנאי האשראי הסתכמו ליום 31 במרץ 2021 בסך של כ-62 מיליוני ש"ח (ליום 31.03.20: 12 מיליוני ש"ח, ליום 31.12.20: 74 מיליוני ש"ח).

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 31 במרץ 2021

מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 13 מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות* (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

ג. חובות בעייתיים בארגון מחדש (המשך)

31 בדצמבר 2020				
יתרת חוב רשומה				
סך-הכל ⁽²⁾	צובר ⁽¹⁾ לא בפיגור	צובר ⁽¹⁾ של 30 ימים ועד 89 ימים	צובר ⁽¹⁾ בפיגור של 90 ימים או יותר	שאינו צובר הכנסות ריבית
פעילות לווים בישראל				
ציבור - מסחרי				
75	42	-	-	33
				בינוי ונדל"ן - בינוי
15	5	-	-	10
				בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
5	2	-	-	3
				שירותים פיננסיים
1,623	158	-	-	1,465
				מסחרי - אחר
1,718	207	-	-	1,511
				סך-הכל מסחרי
698	425	-	-	273
				אנשים פרטיים - אחר
2,416	632	-	-	1,784
				סך-הכל ציבור - פעילות בישראל
פעילות לווים בחו"ל				
ציבור - מסחרי				
194	22	-	-	172
				בינוי ונדל"ן
100	98	-	-	2
				מסחרי אחר
294	120	-	-	174
				סך-הכל מסחרי
2,710	752	-	-	1,958
				סך-הכל ציבור

* אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).

(1) צובר הכנסות ריבית.

(2) נכלל בחובות פגומים.

התחייבויות למתן אשראי נוסף לחייבים שלגביהם בוצע ארגון מחדש של חוב בעייתי במסגרתו בוצעו שינויים בתנאי האשראי הסתכמו ליום 31 במרץ 2021 בסך של כ-62 מיליוני ש"ח (ליום 31.03.20: 12 מיליוני ש"ח, ליום 31.12.20: 74 מיליוני ש"ח).

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 31 במרץ 2021

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 13 מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

- ב. חובות* (המשך)**
2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)
 ג. חובות בעייתיים בארגון מחדש (המשך)

ארגונים מחדש שבוצעו					
בשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרץ 2020			בשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרץ 2021		
יתרת חוב רשומה לאחר ארגון מחדש	יתרת חוב רשומה לפני ארגון מחדש	מספר חוזים	יתרת חוב רשומה לאחר ארגון מחדש	יתרת חוב רשומה לפני ארגון מחדש	מספר חוזים
פעילות לווים בישראל					
ציבור - מסחרי					
7	7	67	3	4	35
בינוי ונדל"ן - בינוי					
1	1	9	1	1	7
בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן					
-	-	5	2	2	3
שירותים פיננסיים					
165	173	342	27	48	182
מסחרי - אחר					
173	181	423	33	55	227
סך-הכל מסחרי					
90	98	1,777	49	50	1,070
אנשים פרטיים - אחר					
263	279	2,200	82	105	1,297
סך-הכל ציבור - פעילות בישראל					
פעילות לווים בחו"ל					
ציבור - מסחרי					
-	-	4	-	-	4
אנשים פרטיים					
263	279	2,204	82	105	1,301
סך-הכל ציבור					

* אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 31 במרץ 2021

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 13 מידע נוסף על סיכון אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות** (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

ג. חובות בעייתיים בארגון מחדש (המשך)

ארגונים מחדש שבוצעו וכשלו*

בשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרץ 2020		בשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרץ 2021		
מספר חוזים רשומה	יתרת חוב רשומה	מספר חוזים רשומה	יתרת חוב רשומה	
פעילות לווים בישראל				
ציבור - מסחרי				
4	74	1	29	בינוי ונדל"ן - בינוי
-	2	-	4	בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
-	1	-	-	שירותים פיננסיים
17	262	12	151	מסחרי - אחר
21	339	13	184	סך-הכל מסחרי
22	1,109	11	733	אנשים פרטיים - אחר
43	1,448	24	917	סך-הכל ציבור - פעילות בישראל
פעילות לווים בחו"ל				
ציבור - מסחרי				
-	1	-	3	אנשים פרטיים
43	1,449	24	920	סך-הכל ציבור

* חובות שהפכו בשנת הדיווח לחובות בפיגור של 30 ימים או יותר, אשר אורגנו מחדש בארגון מחדש של חוב בעייתי במהלך 12 החודשים שקדמו למועד שבו הם הפכו לחובות בפיגור.

** אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 31 במרץ 2021

במיליוני ש"ח

ביאור 13 מידע נוסף על סיכון אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות** (המשך)

3. מידע נוסף על הלוואות לדיור - אנשים פרטיים

יתרות לסוף תקופה לפי שיעור המימון (LTV)*, סוג ההחזר וסוג הריבית

31 במרץ 2021					
סיכון אשראי חוץ-מאזני	יתרת הלוואות לדיור - אנשים פרטיים			סך-הכל	
	מזה: ריבית משתנה	מזה: בולט ובלון			
	בלתי מבוקר				
	4,042	40,488	1,453	63,526	עד 60%
	3,580	24,392	403	36,833	מעל 60%
	288	566	31	926	שיעבוד משני או ללא שיעבוד
	7,910	65,446	1,887	101,285	סך-הכל

31 במרץ 2020					
סיכון אשראי חוץ-מאזני	יתרת הלוואות לדיור - אנשים פרטיים			סך-הכל	
	מזה: ריבית משתנה	מזה: בולט ובלון			
	בלתי מבוקר				
	2,511	37,813	1,681	59,118	עד 60%
	2,136	21,945	443	32,502	מעל 60%
	1,067	480	45	832	שיעבוד משני או ללא שיעבוד
	5,714	60,238	2,169	92,452	סך-הכל

31 בדצמבר 2020					
סיכון אשראי חוץ-מאזני	יתרת הלוואות לדיור - אנשים פרטיים			סך-הכל	
	מזה: ריבית משתנה	מזה: בולט ובלון			
	מבוקר				
	3,872	39,950	1,511	62,645	עד 60%
	3,634	23,935	423	35,959	מעל 60%
	218	484	36	839	שיעבוד משני או ללא שיעבוד
	7,724	64,369	1,970	99,443	סך-הכל

* היחס בין המסגרת המאושרת בעת העמדת המסגרת לבין שווי הנכס, כפי שאושר על-ידי הבנק בעת העמדת המסגרת.
** אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).

איכות אשראי - יחס ה-LTV

יחס ה-LTV מהווה אינדיקציה נוספת של הבנק לאיכות אשראי. יחס ה-LTV - מהווה יחס בין סכום הלוואה לבין השווי הממומן של הנכס הממומן כפי שאושר על-ידי הבנק בעת העמדת המסגרת. יחס ה-LTV מחושב בעת אישור האשראי למעט החריגים המפורטים להלן:

1. העמדת אשראי נוסף בביטחון אותו נכס.
 2. קבלת הלוואה על-ידי הלווה מתאגיד אחר, תוך ביצוע שיעבוד משותף פרי-פסו בגין הנכס.
 3. גרירת משכנתא.
 4. חלק ממסגרת האשראי שלא נוצל.
 5. פירעון מוקדם מהותי (10 אחוז ומעלה).
- הביאור מציג יתרות חוב בגין הלוואות לדיור תוך פילוח לפי טווח יחסי LTV ודרגות שיעבוד.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 31 במרץ 2021

במיליוני ש"ח

ביאור 13 מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ג. מידע בדבר מכירות של חובות

למידע לגבי עסקות מכירת אשראי ראה [ביאור 10.א.3](#).

ד. מכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים

31 בדצמבר		31 במרץ		31 בדצמבר		31 במרץ	
2020	2021	2020	2021	2020	2021	2020	2021
יתרת הפרשה להפסדי אשראי				יתרות החוזים*			
מבוקר		בלתי מבוקר		מבוקר		בלתי מבוקר	
עסקות בהן היתרה מייצגת סיכון אשראי:							
5	9	5	9	828	1,300	1,110	1,300
אשראי תעודות							
42	37	45	37	5,762	5,621	5,741	5,621
ערביות להבטחת אשראי							
58	61	51	61	22,680	25,547	19,487	25,547
ערביות לרוכשי דירות**							
181	175	157	175	23,771	23,590	25,617	23,590
ערביות והתחייבויות אחרות***							
67	46	48	46	15,744	13,110	15,838	13,110
מסגרות אשראי של כרטיסי אשראי שלא נוצלו באחריות הבנק							
154	146	112	146	47,997	50,258	40,548	50,258
מסגרות חח"ד ומסגרות אשראי אחרות בחשבונות לפי דרישה, שלא נוצלו							
195	182	110	182	43,008	44,975	30,412	44,975
התחייבויות בלתי חוזרות לתת אשראי שאושר ושעדיין לא ניתן****							
79	76	68	76	28,768	29,206	24,468	29,206
התחייבויות להוצאת ערבויות							

* יתרות החוזים או הסכומים הנקובים שלהם לסוף השנה, לפני השפעת הפרשה להפסדי אשראי.
 ** החל מיום 31 בדצמבר 2020, כולל גם ערבויות מסוימות שניתנו במסגרת ליווי פיננסי לפרויקטים מסוג פינוי בינוי, תמ"א 38 (סוג 2) או עסקות קומבינציה, אשר בהתאם לחוזר הפיקוח על הבנקים ניתן ליישם מקדמי המרה מופחתים בגינן.
 *** כולל התחייבויות הבנק בגין חלקו בקרן סיכונים של מסלקת המעו"ף בסך 83 מיליוני ש"ח (ליום 31.03.20: 94 מיליוני ש"ח, ליום 31.12.20: 91 מיליוני ש"ח).
 **** כולל התחייבויות למתן אשראי שניתנו ללקוחות במסגרת "אישור עקרוני ושמירת שיעור הריבית" להוראות ניהול בנקאי תקין 451, נהלים למתן הלוואות לדיור.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 31 במרץ 2021

במיליוני ש"ח

ביאור 13 מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ה. ערבויות

הבנק מספק מגוון רחב של ערבויות ושיפויים עבור לקוחותיו על מנת לאפשר להם להשלים מגוון רחב של עסקות. הסכום המקסימלי של התשלומים העתידיים הפוטנציאליים נקבע בהתאם לסכום הנקוב של הערבויות, מבלי לקחת בחשבון החזרים אפשריים או בטוחות מוזקקות או משועבדות. במידת הצורך הבנק נוהג לקבל ביטחונות או התחייבויות מסוגים שונים כגון פיקדונות, ניירות-ערך, נדל"ן, יחסים פיננסיים וכדומה. מרבית הערבויות בבנק מדורגות בדירוג ביצוע האשראי.

ליום 31 במרץ 2021						
יתרות החוזים או הסכומים הנקובים שלהם						
סך-הכל	ללא תאריך פקיעה	פקיעה מעל 5 שנים	פקיעה מעל 3 ועד 5 שנים	פקיעה בין 3 שנים	שנה ועד 3 שנים	פקיעה בעוד שנה או פחות
בלתי מבוקר						
5,621	18	614	136	609	4,244	ערבויות להבטחת אשראי
25,547	21,564	2	-	-	3,981	ערבויות לרוכשי דירות
23,590	-	4,069	1,417	6,749	11,355	ערבויות והתחייבויות אחרות
29,206	-	640	3,587	16,158	8,821	התחייבויות להוצאת ערבויות
83,964	21,582	5,325	5,140	23,516	28,401	סך-הכל
ליום 31 במרץ 2020						
יתרות החוזים או הסכומים הנקובים שלהם						
סך-הכל	ללא תאריך פקיעה	פקיעה מעל 5 שנים	פקיעה מעל 3 ועד 5 שנים	פקיעה בין 3 שנים	שנה ועד 3 שנים	פקיעה בעוד שנה או פחות
בלתי מבוקר						
5,741	37	806	87	850	3,961	ערבויות להבטחת אשראי
19,487	16,929	-	-	-	2,558	ערבויות לרוכשי דירות
25,617	-	4,975	1,627	7,708	11,307	ערבויות והתחייבויות אחרות
24,468	-	69	3,723	11,909	8,767	התחייבויות להוצאת ערבויות
75,313	16,966	5,850	5,437	20,467	26,593	סך-הכל
ליום 31 בדצמבר 2020						
יתרות החוזים או הסכומים הנקובים שלהם						
סך-הכל	ללא תאריך פקיעה	פקיעה מעל 5 שנים	פקיעה מעל 3 ועד 5 שנים	פקיעה בין 3 שנים	שנה ועד 3 שנים	פקיעה בעוד שנה או פחות
מבוקר						
5,762	26	611	152	705	4,268	ערבויות להבטחת אשראי
22,680	19,969	2	-	-	2,709	ערבויות לרוכשי דירות
23,771	-	4,348	1,002	6,662	11,759	ערבויות והתחייבויות אחרות
28,768	-	874	3,196	16,140	8,558	התחייבויות להוצאת ערבויות
80,981	19,995	5,835	4,350	23,507	27,294	סך-הכל

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 31 במרץ 2021

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 14 נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה

סך-הכל	פריטים לא-כספיים*	ליום 31 במרץ 2021					
		מטבע-חוץ ⁽¹⁾			מטבע ישראלי		
		אחר	אירו	דולר	צמוד למדד	לא-צמוד	
נכסים							
159,943	-	324	236	14,165	-	145,218	מזמנים ופיקדונות בבנקים
64,798	2,803	404	2,462	21,057	296	37,776	ניירות-ערך
892	-	-	-	-	-	892	ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
306,117	1,165	2,251	4,170	21,618	50,273	226,640	אשראי לציבור, נטו ⁽²⁾
2,106	-	-	1,157	693	-	256	אשראי לממשלות
566	504	-	-	-	-	62	השקעות בחברות כלולות
3,245	3,245	-	-	-	-	-	בניינים וציוד
11,366	751	450	464	3,834	568	5,299	נכסים בגין מכשירים נגזרים
5,365	1,096	13	29	71	7	4,149	נכסים אחרים
554,398	9,564	3,442	8,518	61,438	51,144	420,292	סך-כל הנכסים
התחייבויות							
455,394	1,222	3,637	11,192	100,074	10,567	328,702	פיקדונות הציבור
6,942	-	12	277	939	-	5,714	פיקדונות מבנקים
556	-	-	-	217	2	337	פיקדונות הממשלה
3	-	3	-	-	-	-	ניירות-ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר
21,415	-	-	-	-	21,173	242	אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים
11,363	706	442	576	3,656	857	5,126	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
17,867	476	183	67	523	4,565	12,053	התחייבויות אחרות
513,540	2,404	4,277	12,112	105,409	37,164	352,174	סך-כל ההתחייבויות
40,858	7,160	(835)	(3,594)	(43,971)	13,980	68,118	עודף נכסים (התחייבויות)
							השפעת מכשירים נגזרים שאינם מגדרים:
-	-	446	3,175	45,707	(4,602)	(44,726)	מכשירים נגזרים (למעט אופציות)
-	-	(46)	83	(2,232)	-	2,195	אופציות בכסף, נטו (במונחי נכס הבסיס)
-	-	172	476	(739)	-	91	אופציות מחוץ לכסף, נטו (במונחי נכס הבסיס)
40,858	7,160	(263)	140	(1,235)	9,378	25,678	סך-הכל כללי
-	-	239	647	(3,251)	-	2,365	אופציות בכסף, נטו (ערך נקוב מהוון)
-	-	841	1,346	(3,010)	-	823	אופציות מחוץ לכסף, נטו (ערך נקוב מהוון)

* לרבות מכשירים נגזרים שהבסיס שלהם מתייחס לפריט לא כספי.
(1) כולל צמודי מטבע-חוץ.
(2) לאחר ניכוי הפרשות להפסדי אשראי אשר יוחסו לבסיסי ההצמדה.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 31 במרץ 2021

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 14 נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה (המשך)

סך-הכל	פריטים לא-כספיים*	ליום 31 במרץ 2020					לא-צמוד	צמוד למדד	דולר	אירו	אחר
		מטבע-חוץ ⁽¹⁾			מטבע ישראלי						
נכסים											
89,475	-	2,030	440	25,377	-	61,628					מזמנים ופיקדונות בבנקים
74,500	1,498	112	399	17,824	2,404	52,263					ניירות-ערך
369	-	-	-	-	-	369					ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
299,548	1,153	2,002	4,529	23,612	48,065	220,187					אשראי לציבור, נטו ⁽²⁾
2,701	-	-	927	1,078	-	696					אשראי לממשלות
192	143	-	-	-	-	49					השקעות בחברות כלולות
3,202	3,202	-	-	-	-	-					בניינים וציוד
14,946	921	338	453	6,142	357	6,735					נכסים בגין מכשירים נגזרים
6,526	1,665	58	80	100	178	4,445					נכסים אחרים
491,459	8,582	4,540	6,828	74,133	51,004	346,372					סך-כל הנכסים
התחייבויות											
388,566	1,190	3,150	10,551	87,688	12,270	273,717					פיקדונות הציבור
3,980	-	15	265	760	-	2,940					פיקדונות מבנקים
401	-	-	-	82	1	318					פיקדונות הממשלה
3	-	3	-	-	-	-					ניירות-ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר
24,491	-	11	-	159	23,737	584					אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים
15,957	901	333	376	6,997	466	6,884					התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
20,394	394	490	178	3,976	4,545	10,811					התחייבויות אחרות
453,792	2,485	4,002	11,370	99,662	41,019	295,254					סך-כל ההתחייבויות
37,667	6,097	538	(4,542)	(25,529)	9,985	51,118					עודף נכסים (התחייבויות) השפעת מכשירים נגזרים שאינם מגדרים:
-	-	(1,100)	2,577	26,492	(995)	(26,974)					מכשירים נגזרים (למעט אופציות)
-	-	16	1,455	(2,285)	-	814					אופציות בכסף, נטו (במונחי נכס בסיס)
-	-	55	390	413	-	(858)					אופציות מחוץ לכסף, נטו (במונחי נכס בסיס)
37,667	6,097	(491)	(120)	(909)	8,990	24,100					סך-הכל כללי
-	-	68	2,473	(3,338)	-	797					אופציות בכסף, נטו (ערך נקוב מהוון)
-	-	71	1,780	2,364	-	(4,215)					אופציות מחוץ לכסף, נטו (ערך נקוב מהוון)

* לרבות מכשירים נגזרים שהבסיס שלהם מתייחס לפריט לא כספי.
(1) כולל צמודי מטבע-חוץ.
(2) לאחר ניכוי הפרשות להפסדי אשראי אשר יוחסו לבסיסי הצמדה.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 31 במרץ 2021

מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 14 נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה (המשך)

סך-הכל	פריטים לא-כספיים*	ליום 31 בדצמבר 2020					לא-צמוד	צמוד למדד	מטבע ישראלי
		מטבע-חוץ ⁽¹⁾			דולר	אחר			
		אירו	אחר	אחר					
נכסים									
138,711	-	222	231	11,341	-	126,917	-	מזמנים ופיקדונות בבנקים	
71,885	2,385	412	2,535	24,036	482	42,035	-	ניירות-ערך	
368	-	-	-	-	-	368	-	ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר	
301,828	1,354	2,017	3,927	23,401	49,669	221,460	-	אשראי לציבור, נטו ⁽²⁾	
2,193	-	-	1,171	748	-	274	-	אשראי לממשלות	
556	503	-	-	-	-	53	-	השקעות בחברות כלולות	
3,319	3,319	-	-	-	-	-	-	בניינים וציוד	
14,890	1,081	577	999	2,180	423	9,630	-	נכסים בגין מכשירים נגזרים	
5,852	1,183	11	36	93	6	4,523	-	נכסים אחרים	
539,602	9,825	3,239	8,899	61,799	50,580	405,260	-	סך-כל הנכסים	
התחייבויות									
435,217	1,406	3,453	10,948	93,939	10,290	315,181	-	פיקדונות הציבור	
6,591	-	13	282	1,928	-	4,368	-	פיקדונות מבנקים	
761	-	-	-	484	2	275	-	פיקדונות הממשלה	
6	-	6	-	-	-	-	-	ניירות-ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר	
23,490	-	-	-	13	22,881	596	-	אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים	
16,804	1,044	694	1,230	3,000	710	10,126	-	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים	
16,834	325	176	86	537	4,594	11,116	-	התחייבויות אחרות	
499,703	2,775	4,342	12,546	99,901	38,477	341,662	-	סך-כל ההתחייבויות	
39,899	7,050	(1,103)	(3,647)	(38,102)	12,103	63,598	-	עודף נכסים (התחייבויות)	
השפעת מכשירים נגזרים שאינם מגדרים:									
-	-	366	3,262	40,825	(3,125)	(41,328)	-	מכשירים נגזרים (למעט אופציות)	
-	-	341	138	(2,867)	-	2,388	-	אופציות בכסף, נטו (במונחי נכס בסיס)	
-	-	261	209	(581)	-	111	-	אופציות מחוץ לכסף, נטו (במונחי נכס בסיס)	
39,899	7,050	(135)	(38)	(725)	8,978	24,769	-	סך-הכל כללי	
-	-	197	329	(2,327)	-	1,801	-	אופציות בכסף, נטו (ערך נקוב מהוון)	
-	-	1,351	1,271	(3,784)	-	1,162	-	אופציות מחוץ לכסף, נטו (ערך נקוב מהוון)	

* לרבות מכשירים נגזרים שהבסיס שלהם מתייחס לפריט לא כספי.
(1) כולל צמודי מטבע-חוץ.
(2) לאחר ניכוי הפרשות להפסדי אשראי אשר יוחסו לבסיסי ההצמדה.

ביאור 15 יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים

שווי הוגן של מכשירים פיננסיים

הביאור כולל מידע בדבר הערכת השווי ההוגן של מכשירים פיננסיים. לרוב המכשירים הפיננסיים בבנק לא ניתן לצטט "מחיר שוק" מכיוון שלא קיים שוק פעיל בו הם נסחרים. לפיכך, השווי ההוגן נאמד באמצעות מודלים מקובלים לתמחור, כגון ערך נוכחי של תזרים מזומנים עתידי המהווה ריבית ניכיון בשיעור המשקף את רמת הסיכון הגלומה במכשיר הפיננסי. אומדן של השווי ההוגן באמצעות הערכת תזרים המזומנים העתידי וקביעת שיעור ריבית הניכיון היא סובייקטיבית. לכן, עבור רוב המכשירים הפיננסיים, הערכת השווי ההוגן המוצגת אינה בהכרח אינדיקציה לשווי מימוש של המכשיר הפיננסי ביום הדיווח. הערכת השווי ההוגן נערכה לפי שיעורי הריבית התקפים למועד הדיווח ואינה לוקחת בחשבון את התנודתיות של שיעורי הריבית. תחת הנחת שיעורי ריבית אחרים יתקבלו ערכי שווי הוגן שיהיו שונים באופן מהותי. בעיקר הדברים אמורים לגבי המכשירים הפיננסיים בריבית קבועה או שאינם נושאים ריבית. בנוסף, בקביעת ערכי השווי ההוגן לא הובאו בחשבון העמלות שיתקבלו או ישולמו אגב הפעילות העסקית וכן אינם כוללים את השפעת הזכויות שאינן מקנות שליטה ואת השפעת המס. יותר מכך, הפער בין היתרה במאזן לבין יתרות השווי ההוגן ייתכן ולא ימומש מכיוון שברוב המקרים הבנק עשוי להחזיק את המכשיר הפיננסי עד לפירעון. בשל כל אלו, יש להדגיש כי אין בנתונים הכלולים בביאור זה כדי להצביע על שווי התאגיד הבנקאי כעסק חי. כמו-כן, בשל הקשת הרחבה של טכניקות הערכה והאומדנים האפשריים ליישום במהלך ביצוע הערכת השווי ההוגן, יש להיזהר בעת עריכת השוואות ערכי שווי הוגן בין בנקים שונים.

השיטות וההנחות העיקריות לצורך אומדן השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים

פיקדונות בבנקים, אגרות-חוב ומלוות שאינם נסחרים ואשראי לממשלה - שיטת היוון תזרימי מזומנים עתידיים לפי שיעורי ריבית שבהם הבנק ביצע עסקות דומות במועד הדיווח;

ניירות-ערך סחירים - לפי שווי שוק בשוק העיקרי.

אשראי לציבור - השווי ההוגן של יתרת האשראי לציבור נאמד לפי שיטת הערך הנוכחי של תזרימי מזומנים עתידיים מנוכים בשיעור ניכיון מתאים. יתרת האשראי פולחה לקטגוריות הומוגניות. בכל קטגוריה חושב התזרים של התקבולים העתידיים (קרן וריבית). תקבולים אלה הונוו בשיעור ריבית המשקף את רמת הסיכון הגלומה באשראי באותה קטגוריה.

בדרך כלל שיעור ריבית זה נקבע לפי שיעור ריבית לפיו נעשות בבנק עסקות דומות במועד הדיווח.

השווי ההוגן של חובות פגומים חושב תוך שימוש בשיעורי ריבית ניכיון המשקפים את סיכון האשראי הגבוה הגלום בהם. בכל מקרה, שיעורי ניכיון אלה לא פחתו משיעור הריבית הגבוה ביותר המשמש את הבנק בעסקותיו במועד הדיווח.

תזרימי המזומנים העתידיים עבור חובות פגומים וחובות אחרים חושבו לאחר ניכוי השפעות של מחיקות חשבונאיות ושל הפרשות להפסדי אשראי בגין החובות.

מחיקות חשבונאיות והפרשות להפסדי אשראי יוחסו לתקופות שבהן מוין אותו חוב, מקום בו ניתן לעשות זאת (לדוגמה, כאשר חושבה הפרשה על בסיס פרטני לפי ערך נוכחי של תזרים מזומנים). בהעדר נתונים אלה מחיקות חשבונאיות ויתרת ההפרשות מיוחסים באופן יחסי ליתרת האשראי לפי תקופות לפירעון בסוף התקופה.

בחישוב השווי ההוגן נכללו הנחות פירעון מוקדם בגין אשראי לדיור בהתאם להערכת הבנק בהתבסס על בחינת הנתונים ההיסטוריים של פירעונות מוקדמים ביחס לפרמטרים המסבירים פירעונות אלו. השפעת הנחות אלו על השווי ההוגן הינה הגדלת השווי ההוגן ב-184 מיליון ש"ח.

פיקדונות, אגרות-חוב וכתבי התחייבות - בשיטת היוון תזרימי מזומנים עתידיים לפי שיעור ריבית בו התאגיד מגייס פיקדונות דומים, או בהנפקת אגרות-חוב וכתבי התחייבות דומים (אם מחיר מצוטט בשוק פעיל אינו זמין), על-ידי הבנק, ביום הדיווח. לגבי אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים אשר נסחרים כנכס בשוק פעיל, השווי ההוגן מבוסס על מחירי שוק מצוטטים או על ציטוטי סוחרים עבור התחייבות זהה הנסחרת כנכס בשוק פעיל.

השאלות בין לקוחות - מוצגים כאשראי ופיקדונות ונמדדים לפי ערכם בבורסה של ניירות הערך המושאלים.

מכשירים פיננסיים נגזרים - מכשירים פיננסיים נגזרים שיש להם שוק פעיל הוערכו לפי שווי שוק שנקבע בשוק העיקרי.

מכשירים פיננסיים נגזרים שאינם נסחרים בשוק פעיל הוערכו לפי מודלים המשמשים את הבנק בפעילותו השוטפת והלוקחים בחשבון את הסיכונים הגלומים במכשיר הפיננסי.

מידת השווי ההוגן של מכשירים נגזרים מתחשבת בין היתר בסיכון האשראי הגלום בעסקות אלו.

אומדן השווי ההוגן של נכסים בגין מכשירים נגזרים, משקף גם את סיכון האשראי של הצד הנגד, ואומדן השווי ההוגן של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים משקף גם את סיכון האשראי של הבנק.

מכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים בהם היתרה מייצגת סיכון אשראי - השווי ההוגן מוצג בהתאם ליתרה המאזנית של העמלות בעסקות הנ"ל המהוות קירוב לשווי הוגן.

נכסים והתחייבויות אשר מדידת השווי ההוגן בגינם מתבססת על נתוני רמה 3 - פריטים ששוויים ההוגן נקבע על סמך מחיר אינדיקטיבי מגורם בלתי תלוי, מחיר אינדיקטיבי של צד נגדי לעסקה, מודלים להערכה אשר חלק מהנתונים המשמעותיים בהם אינם נצפים וכן פריטים ששוויים ההוגן נקבע על סמך מחשבוני פנימיים או לשכות שירות אשר חלק מהנתונים בהם אינם נצפים.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 31 במרץ 2021

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 15 יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

א. יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים

סך-הכל	ליום 31 במרץ 2021			יתרה במאזן	
	שווי הוגן ⁽¹⁾				
	רמה 3	רמה 2	רמה 1		
נכסים פיננסיים					
159,975	156,137	-	3,838	159,943	מזמנים ופיקדונות בבנקים
64,806	2,429	13,971	48,406	64,798	ניירות-ערך*
892	892	-	-	892	ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
308,380	304,825	-	3,555	306,117	אשראי לציבור, נטו***
2,112	2,112	-	-	2,106	אשראי לממשלות
11,366	2,902	7,718	746	11,366	נכסים בגין מכשירים נגזרים
465	458	-	7	468	נכסים פיננסיים אחרים
547,996	469,755	21,689	56,552	**545,690	סך-כל הנכסים הפיננסיים
התחייבויות פיננסיות					
457,126	453,164	-	3,962	455,394	פיקדונות הציבור***
6,876	6,876	-	-	6,942	פיקדונות מבנקים
567	567	-	-	556	פיקדונות הממשלה
3	3	-	-	3	ניירות-ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר
22,362	793	1,554	20,015	21,415	אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים
11,363	2,990	7,625	748	11,363	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
10,518	10,511	-	7	10,518	התחייבויות פיננסיות אחרות
508,815	474,904	9,179	24,732	**506,191	סך-כל ההתחייבויות הפיננסיות
מכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים					
224	224	-	-	-	עסקות בהן היתרה מייצגת סיכון אשראי

- * כולל מניות ואופציות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין, המוצגות לפי עלות, בסך של 1,748 מיליוני ש"ח. לפירוט נוסף על יתרה במאזן ושווי הוגן של ניירות-ערך ראה [ביאור 5](#).
- ** מזה: נכסים והתחייבויות בסך של 81,354 מיליוני ש"ח ובסך של 25,887 מיליוני ש"ח, בהתאמה, אשר יתרתם במאזן זהה לשווי הוגן (מכשירים המוצגים במאזן לפי שווי הוגן). למידע נוסף על מכשירים שנמדדו בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה ועל בסיס שאינו חוזר ונשנה ראה [סעיפים ב-1](#).
- *** מזה נכלל ביתרת פיקדונות הציבור סך של 44 מיליוני ש"ח בגין מכשירים נגזרים משובצים.
- (1) רמה 1 - מדידות שווי הוגן המשתמשות במחירים מצוטטים בשוק פעיל.
רמה 2 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים נצפים משמעותיים אחרים.
רמה 3 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים לא נצפים משמעותיים.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 31 במרץ 2021

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 15 יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

א. יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

סך-הכל	ליום 31 במרץ 2020			יתרה במאזן	
	שווי הוגן ⁽¹⁾				
	רמה 3	רמה 2	רמה 1		
נכסים פיננסיים					
89,537	86,418	-	3,119	89,475	מזמנים ופיקדונות בבנקים
74,504	1,673	12,230	60,601	74,500	ניירות-ערך*
369	369	-	-	369	ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
300,526	297,965	-	2,561	299,548	אשראי לציבור, נטו***
2,706	2,706	-	-	2,701	אשראי לממשלות
14,946	4,974	9,016	956	14,946	נכסים בגין מכשירים נגזרים
1,509	1,495	-	14	1,442	נכסים פיננסיים אחרים
484,097	395,600	21,246	67,251	**482,981	סך-כל הנכסים הפיננסיים
התחייבויות פיננסיות					
389,434	384,239	-	5,195	388,566	פיקדונות הציבור***
3,972	3,972	-	-	3,980	פיקדונות מבנקים
418	418	-	-	401	פיקדונות הממשלה
3	3	-	-	3	ניירות-ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר
24,351	274	1,554	22,523	24,491	אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים
15,957	3,409	11,590	958	15,957	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
13,627	13,613	-	14	13,626	התחייבויות פיננסיות אחרות
447,762	405,928	13,144	28,690	**447,024	סך-כל ההתחייבויות הפיננסיות
מכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים					
201	201	-	-	-	עסקות בהן היתרה מייצגת סיכון אשראי

- * כולל מניות ואופציות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין, המוצגות לפי עלות, בסך של 1,110 מיליוני ש"ח. לפירוט נוסף על יתרה במאזן ושווי הוגן של ניירות-ערך ראה [ביאור 5](#).
- ** מזה: נכסים והתחייבויות בסך של 93,759 מיליוני ש"ח ובסך של 21,186 מיליוני ש"ח, בהתאמה, אשר יתרתם במאזן זהה לשווי הוגן (מכשירים המוצגים במאזן לפי שווי הוגן). למידע נוסף על מכשירים שנמדדו בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה ועל בסיס שאינו חוזר ונשנה ראה [סעיפים ב-ו](#).
- *** מזה נכללו ביתרת פיקדונות הציבור סך של 20 מיליוני ש"ח בגין מכשירים נגזרים משובצים.
- (1) רמה 1 - מדידות שווי הוגן המשתמשות במחירים מצוטטים בשוק פעיל.
רמה 2 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים נצפים משמעותיים אחרים.
רמה 3 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים לא נצפים משמעותיים.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 31 במרץ 2021

מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 15 יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

א. יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

סך-הכל	ליום 31 בדצמבר 2020			יתרה במאזן	
	שווי הוגן ⁽¹⁾		רמה 1		
	רמה 2	רמה 3			
נכסים פיננסיים					
138,747	135,665	-	3,082	138,711	מזומנים ופיקדונות בבנקים
71,893	1,967	18,177	51,749	71,885	ניירות-ערך*
368	368	-	-	368	ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
303,935	300,850	-	3,085	301,828	אשראי לציבור, נטו***
2,205	2,205	-	-	2,193	אשראי לממשלות
14,890	3,224	10,617	1,049	14,890	נכסים בגין מכשירים נגזרים
648	642	-	6	652	נכסים פיננסיים אחרים
532,686	444,921	28,794	58,971	**530,527	סך-כל הנכסים הפיננסיים
התחייבויות פיננסיות					
436,833	433,368	-	3,465	435,217	פיקדונות הציבור***
6,570	6,570	-	-	6,591	פיקדונות מבנקים
773	773	-	-	761	פיקדונות הממשלה
6	6	-	-	6	ניירות-ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר
24,139	803	1,552	21,784	23,490	אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים
16,804	5,891	9,862	1,051	16,804	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
9,894	9,888	-	6	9,894	התחייבויות פיננסיות אחרות
495,019	457,299	11,414	26,306	**492,763	סך-כל ההתחייבויות הפיננסיות
מכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים					
104	104	-	-	-	עסקות בהן היתרה מייצגת סיכון אשראי

- * כולל מניות ואופציות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין, המוצגות לפי עלות, בסך של 1,368 מיליוני ש"ח. לפירוט נוסף על יתרה במאזן ושווי הוגן של ניירות-ערך ראה [ביאור 5](#).
- ** מזה: נכסים והתחייבויות בסך של 91,248 מיליוני ש"ח ובסך של 30,201 מיליוני ש"ח, בהתאמה, אשר יתרתם במאזן זהה לשווי הוגן (מכשירים המוצגים במאזן לפי שווי הוגן). למידע נוסף על מכשירים שנמדדו בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה ועל בסיס שאינו חוזר ונשנה ראה [סעיפים ב-1](#).
- *** מזה נכללו ביתרת פיקדונות הציבור סך של 38 מיליוני ש"ח בגין מכשירים נגזרים משובצים.
- (1) רמה 1 - מדידות שווי הוגן המשתמשות במחירים מצוטטים בשוק פעיל.
רמה 2 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים נצפים משמעותיים אחרים.
רמה 3 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים לא נצפים משמעותיים.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 31 במרץ 2021

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 15 יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

ב. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה

ליום 31 במרץ 2021			
סך-הכל שווי הוגן	מדידות שווי הוגן המשתמשות ב-		
	נתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3)	נתונים נצפים משמעותיים אחרים (רמה 2)	מחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)
נכסים			
אגרות-חוב זמינות למכירה			
41,755	-	7,417	34,338
אגרות-חוב של ממשלת ישראל			
10,665	-	864	9,801
אגרות-חוב של ממשלות זרות			
3,033	172	2,861	-
אגרות-חוב של מוסדות פיננסיים זרים			
2,785	-	2,770	15
אגרות-חוב של אחרים זרים			
58,238	172	13,912	44,154
סך-הכל אגרות-חוב זמינות למכירה			
1,055	-	37	1,018
השקעות במניות סחירות שאינן למסחר			
ניירות-ערך למסחר			
3,254	-	22	3,232
אגרות-חוב של ממשלת ישראל			
2	-	-	2
אגרות-חוב של ממשלות זרות			
3,256	-	22	3,234
סך-הכל ניירות-ערך למסחר			
נכסים בגין מכשירים נגזרים			
356	116	240	-
חוזי שקל-מדד			
4,627	399	4,228	-
חוזי ריבית אחרים			
4,969	2,142	2,780	47
חוזי מטבע-חוץ			
1,412	243	470	699
חוזי מניות			
2	2	-	-
חוזי סחורות ואחרים			
11,366	2,902	7,718	746
סך-הכל נכסים בגין מכשירים נגזרים			
3,594	-	-	3,594
אשראי בגין השאלות בין לקוחות			
7	-	-	7
נכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף			
77,516	3,074	21,689	52,753
סך-כל הנכסים			
התחייבויות			
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים			
337	72	265	-
חוזי שקל-מדד			
5,149	232	4,917	-
חוזי ריבית אחרים			
4,516	2,212	2,257	47
חוזי מטבע-חוץ			
1,359	472	186	701
חוזי מניות			
2	2	-	-
חוזי סחורות ואחרים			
44	20	24	-
התחייבויות בגין נגזרים משובצים			
11,407	3,010	7,649	748
סך-הכל התחייבויות בגין מכשירים נגזרים			
3,594	-	-	3,594
פיקדונות בגין השאלות בין לקוחות			
7	-	-	7
התחייבויות בגין פעילות בשוק המעו"ף			
368	-	-	368
התחייבויות בגין השאלת ניירות-ערך			
15,376	3,010	7,649	4,717
סך-כל ההתחייבויות			

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 31 במרץ 2021

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 15 יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

ב. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה (המשך)

ליום 31 במרץ 2020				
סך-הכל שווי הוגן	מדידות שווי הוגן המשתמשות ב-			
	נתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3)	נתונים נצפים משמעותיים אחרים (רמה 2)	מחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)	
נכסים				
אגרות-חוב זמינות למכירה				
43,571	-	4,556	39,015	אגרות-חוב של ממשלת ישראל
6,055	-	376	5,679	אגרות-חוב של ממשלות זרות
5,238	185	4,899	154	אגרות-חוב של מוסדות פיננסיים זרים
2,300	-	2,273	27	אגרות-חוב של אחרים זרים
57,164	185	12,104	44,875	סך-הכל אגרות-חוב זמינות למכירה
386	-	126	260	השקעות במניות סחירות שאינן למסחר
ניירות-ערך למסחר				
15,279	-	-	15,279	אגרות-חוב של ממשלת ישראל
185	-	-	185	אגרות-חוב של ממשלות זרות
2	-	-	2	מניות סחירות
15,466	-	-	15,466	סך-הכל ניירות-ערך למסחר
נכסים בגין מכשירים נגזרים				
531	222	309	-	חוזי שקל-מדד
6,548	696	5,852	-	חוזי ריבית אחרים
5,432	2,649	2,700	83	חוזי מטבע-חוץ
2,299	1,313	113	873	חוזי מניות
136	94	42	-	חוזי סחורות ואחרים
2,664	-	-	2,664	אשראי בגין השאלות בין לקוחות
14	-	-	14	נכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף
90,640	5,159	21,246	64,235	סך-כל הנכסים
התחייבויות				
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים				
450	39	411	-	חוזי שקל-מדד
7,861	475	7,386	-	חוזי ריבית אחרים
5,240	2,751	2,411	78	חוזי מטבע-חוץ
2,270	96	1,294	880	חוזי מניות
136	48	88	-	חוזי סחורות ואחרים
20	10	10	-	התחייבויות בגין נגזרים משובצים
2,664	-	-	2,664	פיקדונות בגין השאלות בין לקוחות
14	-	-	14	התחייבויות בגין פעילות בשוק המעו"ף
2,531	-	-	2,531	התחייבויות בגין השאלת ניירות-ערך
21,186	3,419	11,600	6,167	סך-כל ההתחייבויות

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 31 במרץ 2021

מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 15 יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

ב. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2020				
סך-הכל שווי הוגן	מדידות שווי הוגן המשתמשות ב-			
	נתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3)	נתונים נצפים משמעותיים אחרים (רמה 2)	מחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)	
נכסים				
אגרות-חוב זמינות למכירה				
43,335	-	7,457	35,878	אגרות-חוב של ממשלת ישראל
10,562	-	999	9,563	אגרות-חוב של ממשלות זרות
5,058	165	4,893	-	אגרות-חוב של מוסדות פיננסיים זרים
3,904	-	3,889	15	אגרות-חוב של אחרים זרים
62,859	165	17,238	45,456	סך-הכל אגרות-חוב זמינות למכירה
1,017	-	939	78	השקעות במניות סחירות שאינן למסחר
ניירות-ערך למסחר				
6,213	-	-	6,213	אגרות-חוב של ממשלת ישראל
2	-	-	2	אגרות-חוב של ממשלות זרות
6,215	-	-	6,215	סך-הכל ניירות-ערך למסחר
נכסים בגין מכשירים נגזרים				
474	199	275	-	חוזי שקל-מדד
5,551	396	5,155	-	חוזי ריבית אחרים
6,894	2,527	4,355	12	חוזי מטבע-חוץ
1,925	78	810	1,037	חוזי מניות
46	24	22	-	חוזי סחורות ואחרים
14,890	3,224	10,617	1,049	סך-הכל נכסים בגין מכשירים נגזרים
3,179	-	-	3,179	אשראי בגין השאלות בין לקוחות
6	-	-	6	נכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף
88,166	3,389	28,794	55,983	סך-כל הנכסים
התחייבויות				
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים				
392	30	362	-	חוזי שקל-מדד
6,788	278	6,510	-	חוזי ריבית אחרים
7,704	4,729	2,963	12	חוזי מטבע-חוץ
1,875	830	6	1,039	חוזי מניות
45	24	21	-	חוזי סחורות ואחרים
38	18	20	-	התחייבויות בגין נגזרים משבצים
16,842	5,909	9,882	1,051	סך-הכל התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
3,179	-	-	3,179	פיקדונות בגין השאלות בין לקוחות
6	-	-	6	התחייבויות בגין פעילות בשוק המעו"ף
286	-	-	286	התחייבויות בגין השאלת ניירות-ערך
20,313	5,909	9,882	4,522	סך-כל ההתחייבויות

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 31 במרץ 2021

במיליוני ש"ח

ביאור 15 יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

ג. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס שאינו חוזר ונשנה

ליום 31 במרץ 2021				
סך-הכל הרווח (הפסד) בגין השינויים בשווי בתקופה שהסתיימה ביום 31 במרץ 2021	סך-הכל שווי הוגן	מדידות שווי הוגן המשתמשות ב-		
		נתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3)	נתונים נצפים משמעותיים אחרים (רמה 2)	מחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)
בלתי מבוקר				
נכסים שנמדדים לפי שווי הוגן שלא על בסיס חוזר ונשנה				
(7) ⁽¹⁾	612	612	-	-
120 ⁽²⁾	185	185	-	-
127	797	797	-	-
ליום 31 במרץ 2020				
סך-הכל הרווח (הפסד) בגין השינויים בשווי בתקופה שהסתיימה ביום 31 במרץ 2020	סך-הכל שווי הוגן	מדידות שווי הוגן המשתמשות ב-		
		נתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3)	נתונים נצפים משמעותיים אחרים (רמה 2)	מחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)
בלתי מבוקר				
נכסים שנמדדים לפי שווי הוגן שלא על בסיס חוזר ונשנה				
(5) ⁽¹⁾	548	548	-	-
- ⁽²⁾	-	-	-	-
(5)	548	548	-	-
ליום 31 בדצמבר 2020				
סך-הכל הרווח (הפסד) בגין השינויים בשווי בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020	סך-הכל שווי הוגן	מדידות שווי הוגן המשתמשות ב-		
		נתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3)	נתונים נצפים משמעותיים אחרים (רמה 2)	מחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)
מבוקר				
נכסים שנמדדים לפי שווי הוגן שלא על בסיס חוזר ונשנה				
(36) ⁽¹⁾	600	600	-	-
(29) ⁽²⁾	28	28	-	-
(65)	628	628	-	-

(1) הפסדים שנכללו בדוח רווח והפסד בסעיף הוצאות בגין הפסדי אשראי.
 (2) הפסדים שנכללו בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 31 במרץ 2021

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 15 יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

ד. שינויים בפריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה שנכללו ברמה 3

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרץ 2021								
שווי הוגן ליום 31 בדצמבר 2020	רווחים (הפסדים) שנכללו בדוח רווח והפסד ⁽¹⁾	רווחים (הפסדים) שנכללו בהון ⁽²⁾	רווחים (הפסדים) שטרם מומשו בגין מכשירים המוחזקים ליום 31 במרץ 2021	שווי הוגן ליום 31 במרץ 2021	העברות אל רמה 3	העברות מתוך רמה 3	סילוקים	רכישות
165	7	-	-	172	-	-	-	-
נכסים								
אגרות-חוב זמינות למכירה								
165	7	-	-	172	-	-	-	-
יתרות בגין מכשירים נגזרים, נטו								
169	(117)	-	44	(111) ⁽³⁾	-	-	(8)	-
118	65	-	167	55 ⁽¹⁾	-	-	(18)	2
(2,202)	1,409	-	(70)	995 ⁽³⁾	-	-	647	76
(752)	(168)	-	(229)	(15) ⁽³⁾	-	-	687	4
-	-	-	-	-	-	-	-	-
(18)	(4)	-	(20)	(3) ⁽³⁾	-	-	2	-
(2,520)	1,192	-	64	921	-	-	1,310	82

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרץ 2020								
שווי הוגן ליום 31 בדצמבר 2019	רווחים (הפסדים) שנכללו בדוח רווח והפסד ⁽¹⁾	רווחים (הפסדים) שנכללו בהון ⁽²⁾	רווחים (הפסדים) שטרם מומשו בגין מכשירים המוחזקים ליום 31 במרץ 2020	שווי הוגן ליום 31 במרץ 2020	העברות אל רמה 3	העברות מתוך רמה 3	סילוקים	רכישות
177	5	3	185	3 ⁽²⁾	-	-	-	-
נכסים								
אגרות-חוב זמינות למכירה								
177	5	3	185	3 ⁽²⁾	-	-	-	-
יתרות בגין מכשירים נגזרים, נטו								
113	71	-	183	70 ⁽³⁾	-	-	(1)	-
645	(385)	-	221	(358) ⁽¹⁾	-	-	(46)	7
464	(505)	-	(102)	(307) ⁽³⁾	-	-	(182)	121
(206)	1,336	-	1,217	772 ⁽³⁾	-	-	87	-
9	47	-	46	16 ⁽³⁾	-	-	(6)	(4)
(17)	1	-	(10)	(9) ⁽³⁾	-	-	7	(1)
1,185	570	3	1,740	187	-	-	(141)	123

- (1) רווחים (הפסדים) שנכללו בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות ריבית.
 (2) רווחים (הפסדים) שנכללו בדוח על הרווח הכולל בסעיף התאמות נטו בגין הצגת אגרות-חוב זמינות למכירה לפי שווי הוגן.
 (3) רווחים (הפסדים) שנכללו בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 31 במרץ 2021

מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 15 יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

ד. שינויים בפריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה שנכללו ברמה 3 (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020								
שווי הוגן ליום 31 בדצמבר 2019	רווחים (הפסדים) שנכללו בדוח רווח והפסד ⁽¹⁾⁽³⁾	רווחים (הפסדים) שנכללו בהון ⁽²⁾	רכישות	סילוקים	העברות אל רמה 3	העברות מתוך רמה 3	שווי הוגן ליום 31 בדצמבר 2020	רווחים (הפסדים) שטרם מומשו בגין מכשירים המוחזקים ליום 31 בדצמבר 2020
נכסים								
אגרות-חוב זמינות למכירה								
177	(16)	4	-	-	-	-	165	4 ⁽²⁾
יתרות בגין מכשירים נגזרים, נטו								
113	95	-	-	(39)	-	-	169	62 ⁽³⁾
645	(316)	-	8	(219)	-	-	118	(209) ⁽¹⁾⁽³⁾
464	(2,533)	-	333	(466)	-	-	(2,202)	11 ⁽³⁾
(206)	(770)	-	-	224	-	-	(752)	67 ⁽³⁾
9	(1)	-	1	(9)	-	-	-	- ⁽³⁾
(17)	(8)	-	-	7	-	-	(18)	(8) ⁽³⁾
1,185	(3,549)	4	342	(502)	-	-	(2,520)	(73)
סך-הכל								

- (1) רווחים (הפסדים) שנכללו בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות ריבית.
 (2) רווחים (הפסדים) שנכללו בדוח על הרווח הכולל בסעיף התאמות נטו בגין הצגת אגרות-חוב זמינות למכירה לפי שווי הוגן.
 (3) רווחים (הפסדים) שנכללו בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית.

ה. במהלך התקופה לא היו מעברים של פריטים הנמדדים לפי שווי הוגן ממדידה ברמה 3 למדידה ברמה 2, למעט העברות הנובעות מסיכון צד נגדי לעסקה.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 31 במרץ 2021

בלתי מבוקר

ביאור 15 יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

1. מידע נוסף בדבר נתונים לא נצפים משמעותיים וטכניקות הערכה המשמשים במדידת שווי הוגן של פריטים שסווגו לרמה 3

ליום 31 במרץ 2021			
שווי הוגן	טכניקת הערכה	נתונים לא נצפים	טווח (ממוצע משוקלל לפי שווי הוגן יחסי)
במיליוני ש"ח			
1. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה			
נכסים			
אגרות-חוב של מוסדות פיננסיים זרים	172	ציטוט מצד נגדי לעסקה	
יתרות בגין מכשירים נגזרים, נטו			
חוזי שקל-מדד	44	מודל תמחור נגזרי מטבע וריבית	סיכון צד נגדי לעסקה 0.04%-4.09% (1.10%)
חוזי ריבית אחרים	167	מודל תמחור נגזרי ריבית	סיכון צד נגדי לעסקה 0.04%-14.94% (1.53%)
חוזי מטבע-חוז	(70)	מודל תמחור אופציות	סיכון צד נגדי לעסקה 0.04%-14.15% (0.41%)
חוזי מניות	(249)	מודל תמחור נגזרי מניות	סיכון צד נגדי לעסקה 0.04%-13.96% (0.46%)
חוזי מניות	20	מודל תמחור אופציות	ציטוט מצד נגדי -
חוזי מניות ⁽¹⁾	-	מודל תמחור אופציות	סטיית תקן 112.38%-112.38% (112.38%)
		תשואת דיבידנד	0.00%-0.00% (0.00%)
		ריבית שקלית לא-צמודה	0.21%-0.21% (0.21%)
חוזי מטבע-חוז	-	מודל תמחור אופציות	ציטוט מצד נגדי -
חוזי סחורות ואחרים	-	מודל תמחור נגזרי מטבע	סיכון צד נגדי לעסקה 0.76%-0.76% (0.76%)
נגזרים משובצים ⁽²⁾	(20)	מודל תמחור אופציות	ציטוט מצד נגדי -
2. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס שאינו חוזר ונשנה			
השקעה במניות לא סחירות	185	הערכת שווי	
אשראי פגום שגבייתו מותנית בביטחון	612	נכסים סחירים - שווי שוק בניכוי מקדם ביטחון מתאים	
		נכסים לא סחירים - היוון תזרימי מזומנים בניכוי מקדם ביטחון מתאים	

ניתוח רגישות לגבי מדידות שווי הוגן המסווגות ברמה 3:

- (1) עלייה (ירידה) בשיעור סטיית התקן תביא למדידת שווי הוגן גבוהה (נמוכה) משמעותית. מנגד, עלייה (ירידה) בשיעור תשואת הדיבידנד או בשיעור הריבית להיוון תביא למדידת שווי הוגן נמוכה (גבוהה) משמעותית.
- (2) עלייה (ירידה) בשיעור הריבית להיוון תביא למדידת שווי הוגן נמוכה (גבוהה) משמעותית.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 31 במרץ 2021

בלתי מבוקר

ביאור 15 יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

1. מידע נוסף בדבר נתונים לא נצפים משמעותיים וטכניקות הערכה המשמשים במדידת שווי הוגן של פריטים שסווגו לרמה 3 (המשך)

ליום 31 במרץ 2020			
שווי הוגן	טכניקת הערכה	נתונים לא נצפים	טווח (ממוצע משוקלל לפי שווי הוגן יחסי)
במיליוני ש"ח			
1. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה			
נכסים			
אגרות-חוב של מוסדות פיננסיים זרים	185	ציטוט מצד נגדי לעסקה	
יתרות בגין מכשירים נגזרים, נטו			
חוזי שקל-מדד	183	מודל תמחור נגזרי מטבע וריבית	0.72%-9.70% (3.22%)
חוזי ריבית אחרים	221	מודל תמחור נגזרי ריבית	0.70%-19.84% (2.78%)
חוזי מטבע-חוץ	(102)	מודל תמחור אופציות	0.73%-19.74% (3.20%)
חוזי מניות	1,205	מודל תמחור נגזרי מניות	0.81%-19.65% (1.39%)
חוזי מניות	11	מודל תמחור אופציות	-
חוזי מניות ⁽¹⁾	-	מודל תמחור אופציות	80.82%-80.82% (80.82%)
		תשואת דיבידנד	0.00%-0.00% (0.00%)
		ריבית שקלית לא-צמודה	0.34%-0.34% (0.34%)
חוזי מטבע-חוץ	16	מודל תמחור אופציות	-
חוזי סחורות ואחרים	46	מודל תמחור נגזרי מטבע	0.81%-9.65% (5.67%)
נגזרים משובצים ⁽²⁾	10	מודל תמחור אופציות	-
2. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס שאינו חוזר ונשנה			
השקעה במניות לא סחירות	-	הערכת שווי	
אשראי פגום שגבייתו מותנית ביטחון	548	נכסים סחירים - שווי שוק בניכוי מקדם ביטחון מתאים	
		נכסים לא סחירים - היוון תזרימי מזומנים בניכוי מקדם ביטחון מתאים	

ניתוח רגישות לגבי מדידות שווי הוגן המסווגות ברמה 3:

- עלייה (ירידה) בשיעור סטיית התקן תביא למדידת שווי הוגן גבוהה (נמוכה) משמעותית. מנגד, עלייה (ירידה) בשיעור תשואת הדיבידנד או בשיעור הריבית להיוון תביא למדידת שווי הוגן נמוכה (גבוהה) משמעותית.
- עלייה (ירידה) בשיעור הריבית להיוון תביא למדידת שווי הוגן נמוכה (גבוהה) משמעותית.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 31 במרץ 2021

מבוקר

ביאור 15 יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

1. מידע נוסף בדבר נתונים לא נצפים משמעותיים וטכניקות הערכה המשמשים במדידת שווי הוגן של פריטים שסווגו לרמה 3 (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2020			
שווי הוגן	טכניקת הערכה	נתונים לא נצפים	טווח (ממוצע משוקלל לפי שווי הוגן יחסי)
1. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה			
נכסים			
אגרות-חוב של מוסדות פיננסיים זרים	165	ציטוט מצד נגדי לעסקה	ציטוט מצד נגדי לעסקה -
יתרות בגין מכשירים נגזרים, נטו			
חוזי שקל-מדד	169	מודל תמחור נגזרי מטבע וריבית	סיכון צד נגדי לעסקה (1.68%) 0.23%-4.84%
חוזי ריבית אחרים	118	מודל תמחור נגזרי ריבית	סיכון צד נגדי לעסקה (2.04%) 0.23%-15.52%
חוזי מטבע-חוץ	(2,208)	מודל תמחור אופציות	סיכון צד נגדי לעסקה (0.51%) 0.23%-15.78%
חוזי מניות	(770)	מודל תמחור נגזרי מניות	סיכון צד נגדי לעסקה (0.29%) 0.23%-2.76%
חוזי מניות	18	מודל תמחור אופציות	ציטוט מצד נגדי -
חוזי מניות ⁽¹⁾	-	מודל תמחור אופציות	סטיית תקן (107.95%) 107.95%-107.95%
		תשואת דיבידנד	(0.00%) 0.00%-0.00%
		ריבית שקלית לא-צמודה	(0.10%) 0.10%-0.10%
חוזי מטבע-חוץ	6	מודל תמחור אופציות	ציטוט מצד נגדי -
חוזי סחורות ואחרים	-	מודל תמחור נגזרי מטבע	סיכון צד נגדי לעסקה (0.88%) 0.23%-14.62%
נגזרים משובצים ⁽²⁾	(18)	מודל תמחור אופציות	ציטוט מצד נגדי -
2. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס שאינו חוזר ונשנה			
השקעה במניות לא סחירות	28	הערכת שווי	
אשראי פגום שגבייתו מותנית בביטחון	600	נכסים סחירים - שווי שוק בניכוי מקדם ביטחון מתאים	
		נכסים לא סחירים - הייוון תזרימי מזומנים בניכוי מקדם ביטחון מתאים	

ניתוח רגישות לגבי מדידות שווי הוגן המסווגות ברמה 3:

- (1) עלייה (ירידה) בשיעור סטיית התקן תביא למדידת שווי הוגן גבוהה (נמוכה) משמעותית. מנגד, עלייה (ירידה) בשיעור תשואת הדיבידנד או בשיעור הריבית להיוון תביא למדידת שווי הוגן נמוכה (גבוהה) משמעותית.
- (2) עלייה (ירידה) בשיעור הריבית להיוון תביא למדידת שווי הוגן נמוכה (גבוהה) משמעותית.

ביאור 16 יוזמות רגולטוריות

משבר הקורונה והמערכת הבנקאית

משבר הקורונה החל בישראל בפברואר 2020, ובעקבותיו ולאור ההתאמות הנדרשות בפעילות המערכת הבנקאית, פרסם בנק ישראל במהלך שנת 2020 שורה של הקלות רגולטוריות להתמודדות עם משבר הקורונה, תוקף מרבית ההקלות שניתנו הוארך עד לסוף ספטמבר 2021, בהתאם לעדכון נוהל בנקאי תקין 250 כפי שפורסם על-ידי הפיקוח על הבנקים ביום 22 במרץ 2021.

ההקלות כוללות, בין היתר, התייחסות להקלות בתחום האשראי, ולהקלות המאפשרות זמינות השירות הבנקאי מרחוק, כגון:

נוהל בנקאי תקין 315 - "מגבלת חבות ענפית" - הרחבת המגבלה על סך האשראי (בניכוי חבויות לתשתיות לאומיות) לענף הבינוי והנדל"ן משיעור של 20% ל-22% מסך-כל חבויות הציבור (מגבלה זו לרבות חבויות לתשתיות לאומיות הורחבה משיעור של 24% ל-26%). הקלה זו הוארכה עד תום 24 חודשים מיום 31 בדצמבר 2025.

נוהל בנקאי תקין 325 - "ניהול מסגרות אשראי בחשבונות עובר ושב" - לאור הצפי שיותר לקוחות ייקלעו לקשיי תזרים עקב המשבר, התיקונים בהוראה נועדו לאפשר לבנק לכבד חיובים של לקוחות שחורגים ממסגרת האשראי שהועמדה להם, ולהעמיד מסגרת אשראי נוספת חד צדדית בהיקף של 5,000 שקל ללקוח פרטי ומאה אלף שקל ללקוח מסחרי, למשך 3 ימים ממועד היווצרות החריגה.

נוהל בנקאי תקין 329 - "מגבלות למתן הלוואות לדיר" - הותרה לבנק האפשרות להעניק הלוואה לכל מטרה במשכון דירה בשיעור מימון עד 70% לעומת השיעור הקיים כיום, 50%. מתן הלוואה בהתאם להקלה יהיה כפוף להצהרת הלווה כי ההלוואה אינה למטרת רכישת דירה להשקעה. כמו-כן, הבנק יכול להסתמך על הכנסות הלווה טרום תקופת הקורונה בתנאים מסוימים.

נוהל בנקאי תקין 367 - בנקאות בתקשורת ונוהל בנקאי תקין 420 בנושא - משלוח הודעות בתקשורת - כדי לסייע בהנגשת ערוצי תקשורת הקיימים ללקוח, בדגש על האפשרויות לפעילות מרחוק סוכם כי הבנקים רשאים לשלוח ללקוחותיהם באופן יזום, הודעות בערוצי בנקאות בתקשורת, המציעות להם להצטרף לשירותים אלו ומנחות אותם כיצד לבצע זאת, גם ללא חתימה על הסכם בנקאות בתקשורת. כמו-כן, עודכן כי יוגדלו היקפי הפעילות שביחס אליהם יחולו ההקלות לעניין זיהוי ואימות מ-50,000 ש"ח ל-100,000 ש"ח, בכפוף לקיום כל דין רלוונטי ולתנאים המפורטים בהוראת השעה.

נוהל בנקאי תקין 439 - חיובים על-פי הרשאה - בנק ישראל מאפשר לבנקים לקבל מהלקוחות הוראות לביטול חיוב על-פי הרשאה או הרשאה לחיוב חשבון באמצעות הטלפון ולא רק באמצעות הודעה בכתב, ובלבד שהשיחה תתועד.

תיקון חוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי (תיקון מס' 4) (עיצוב הליכים לשם גיבוש ואישור הסדר חוב) (הוראת שעה - נגיף הקורונה החדש), התשפ"א-2021. ביום 1 במרץ 2021 אושרה הצעת החוק בקריאה שנייה ושלישית. מטרת החוק הינה ליצור מתווה להתמודדות עם עלייה בהיקף החייבים שיבקשו לפנות להליכים של הסדר חוב או להליכי חדלות פירעון בעקבות תקופת מגפת הקורונה ולהתאים אותם למאפיינים המיוחדים של חייבים אלה. זאת, על-ידי עיצוב האפשרות של נושים לפתוח בהליכי חדלות פירעון, ועל ידי עידוד החייבים לפנות להליכים של הסדר חוב. עיצוב הליכים יתאפשר לפרק זמן של שנה, החייב ישמור את השליטה בנכסיו בתקופת עיצוב ההליכים; עיצוב ההליכים לצורך גיבוש ואישור הסדר חוב יתאפשר לתקופה של עד 3 חודשים, בהתאם לשיקול דעתו של בית המשפט.

רפורמות רגולטוריות להגברת התחרותיות במערכת הבנקאית

בשנים האחרונות גובשו מספר יוזמות רגולטוריות שעיקר עניינן, הגברת התחרותיות במערכת הבנקאית בישראל, ולצידן קיימות מספר יוזמות רגולטוריות נוספות הנמצאות בשלבים מקדמיים.

החוק להגברת התחרות ולצמצום הריכוזיות בשוק הבנקאות בישראל

בחודש ינואר 2017 פרסם חוק להגברת התחרות ולצמצום הריכוזיות בשוק הבנקאות בישראל (תיקוני חקיקה) התשע"ז-2017 על בסיס דוח ועדה ציבורית שמונתה על-ידי שר האוצר ונגידת בנק ישראל (ועדת שטרומ).

- בהתאם לקבוע בחוק הגנת התחרותיות, ביום 9 במרץ 2020 השלים הבנק את ההיפרדות מקבוצת ישראלכרט.
- כחלק מהגנות הינוקא לחברות כרטיסי האשראי הבנק נדרש לצמצם את מסגרות האשראי שלו ב-50% ביחס למסגרות האשראי שהקצה בשנת 2015, זאת עד חודש פברואר 2021. לאחר מכן לא יוכל הבנק להגדיל את היקף המסגרות במשך 3 שנים נוספות. ביום 11 בנובמבר 2020 אושר צו להגברת התחרות ולצמצום הריכוזיות בשוק הבנקאות בישראל (תיקוני חקיקה) (שינוי השיעור והסכומים לעניין צמצום מסגרות אשראי לפי סעיף 9(ג) לחוק) (הוראת שעה), התשפ"א-2020 אשר קבע כי לאור משבר הקורונה והמצוקה הכלכלית של לקוחות רבים החל מסוף ינואר 2021 ועד סוף ינואר 2022 יעמוד הקיצוץ על 45% ממסגרת האשראי שהייתה ללקוח ב-2015, ועד למינימום של 7,500 שקל בחודש, במקום מינימום של 5,000 ש"ח כפי שנקבע במקור. הבנק פעל לצמצום מסגרות האשראי כנדרש, ומקיים דרישה זו החל מהמועד האמור.

החוק לניוד חשבונות בין בנקים באופן מקוון

בחודש פברואר 2018 אושר בכנסת החוק להקמת מערכת ניוד חשבונות בנק אוטומטית על בסיס מערכת ה-CASS שהוקמה באנגליה (Current Account Switch Service) במסגרת התוכנית הכלכלית (חוק ההסדרים) לשנת 2018. על-פי החוק - הבנקים יחויבו לאפשר מעבר לקוחות באופן מקוון, בטוח, בתוך שבעה ימי עסקים וללא עלות ללקוח.

בחודש יוני 2019 פרסמה נגידת בנק ישראל כללים ראשוניים מכוח החוק העוסקים בסוגי חשבונות אשר הבנקים יחויבו לאפשר את ניודם במסגרת המערכת. על-פי נתוני בנק ישראל, כ-80% מחשבונות עו"ש למשקי בית יהיו ניתנים לניוד במערכת.

ביאור 16 יוזמות רגולטוריות (המשך)

בחודש יוני 2019 פרסם הפיקוח על הבנקים טיוטת כללים לסוגי המוצרים אשר ינוידו במסגרת. ביום 16 בדצמבר 2019, פרסם בנק ישראל את כללי הבנקאות (שירות ללקוח) (העברת פעילות פיננסית של לקוח בין בנקים) וכן את נוהל בנקאי תקין 448 - העברת הפעילות הפיננסית של לקוח בין בנקים באופן מקוון, אשר מסדיר את רצף הפעולות הנדרשות מהבנק הקולט והבנק המעביר בנייד, והמפרט את החובות החלות על כל אחד מהבנקים (המעביר והקולט). ביום 30 ביוני 2020 אושרה דחיית תחילת החוק, ב-6 חודשים עד ליום 22 בספטמבר 2021. כהליך חקיקה משיק ומשלים, אושרה ביום 8 בפברואר 2021 בקריאה שנייה ושלישית, הצעת חוק סליקה אלקטרונית של שיקים ושיקים ללא כיסוי (תיקוני חקיקה), התשפ"א-2021. חוק, אשר כולל את ההתאמות הנדרשות לעניין זה בכל הקשור לסליקת שקים. בחודש פברואר 2021 פרסם תזכיר החוק בנושא "אחריות בנק קולט", אשר נועד להשלים את תהליך החקיקה, ולקבוע את הסדר האחריות שיחול על נייד חשבון בנק. במסגרת תזכיר זה מוצע לקבוע 'כתובת אחת' עבור הלקוח, שתהיה הגורם האחראי להשלמת הליך הנייד, לתיקון תקלות ופגמים בתהליך ולפיצוי במקרה של נזק.

הפחתת חסמי כניסה עבור בנקים חדשים

לשכת שירותי מחשוב - בחודש ספטמבר 2018 פרסם משרד האוצר כללים למתן מענקים להקמת לשכת מחשוב, בחודש מרץ 2019 נבחרה חברת TCS כספק הזוכה לקבלת המענק ממשרד האוצר להקמת לשכת מחשוב שתקים תשתית מחשוב ותספק שירותי מחשוב בנקאיים כוללים לגופים פיננסיים. בחודש אוגוסט 2019 הורה הפיקוח על הבנקים לבנקים להיערך להתחבר ללשכת שירותי מחשוב במהלך שנת 2020. הבנק נערך לעמוד בהוראה כנדרש. ביום 1 במרץ 2021 לשכת שירותי המחשוב עלתה לאוויר.

בנקאות פתוחה - OPEN API

במסגרת החוק להגברת התחרות במערכת הבנקאית, יזם בנק ישראל, נוהל בנושא בנקאות פתוחה. הנוהל קובע כללים לגבי צפייה של צד ג' במידע פיננסי של הלקוח. בנוהל נקבע כי תינתן גישה למידע של לקוחות שסיכמו לכך בשיטת OPEN API (בנקאות פתוחה). כך שהבנקים יאפשרו חיבור מאובטח של צדדים שלישיים למאגרי המידע שלהם, ולאחר קבלת הרשאת לקוח יוכלו הצדדים השלישיים לתת שירותי השוואת עלויות ואיסוף מידע פיננסי. בפועל הבנק חויב לאפשר להעביר מידע על חשבונות לקוחות לצדדים שלישיים שיתנו ללקוחות שירותי יעוץ, השוואת עלויות וסכימת מידע פיננסי. ההעברה תהיה בכפוף לאישור לקוח ותבוצע בשיטת OPEN API.

ביום 5 באפריל 2021 פרסם בנק ישראל לוחות זמנים מעודכנים: ביום 18 באפריל 2021 עלה לאוויר של שלב א', הכולל את מודל ההסכמה, יתרות ותנועות עו"ש; יישום שלב ב' - נדחה בכ-4 חודשים ליום 31 בינואר 2022 - וכולל פירוט תנועות בכרטיסי חיוב, בנקאיים או חוץ בנקאיים וגישה למתן הוראת העברת תשלום מחשבון הבנק של הלקוח; שלב ג' - נדחה בחודשיים ליום 31 במאי 2022 - וכולל גישה למידע נוסף של הלקוח: האשראי וההלוואות, הפיקדונות והחסכונות; עבור שלב ד' - אשר כולל מידע על תיק ניירות-ערך של הלקוח, טרם נקבע לוח זמנים. בנוסף, פרסמה ביום 3 במרץ 2021, טיוטת נוהל בנקאי תקין בנושא "קשרי תאגידים בנקאיים עם נותני שירותי השוואת עלויות", אשר מטרתה להסדיר היבטים מרכזיים הנוגעים לאופן והליך ההתקשרות של התאגיד הבנקאי עם נותן שירות להשוואת עלויות.

הוראות ויוזמות מהותיות נוספות מתחילת שנת 2021

- **נוהל בנקאי תקין 311A בנושא ניהול אשראי צרכני** - ביום 4 בפברואר 2021 פרסם נוהל בנקאי תקין 311A בנושא ניהול אשראי צרכני, שמטרתו לקבוע סטנדרטים מינימליים ונורמות התנהגות המצופות בפעילות המערכת הבנקאית מול משקי הבית, בין היתר:
 - הגבלת היקף האשראי הקמעונאי ליכולתו הפיננסית של הלקוח והימנעות מהעמדת אשראי העלול להוות נטל מופרז על משק הבית.
 - הקפדה על תהליכי שיווק נאותים מול לקוחות.
 - הקפדה על מתן גילוי ענייני ושלם ללקוח.
 - להבטיח שמנגנוני התגמול בבנק אינם מעודדים התנהלות שאינה הוגנת.
- **נוהל בנקאי תקין חדש מספר 443 - פיקדונות ללא תנועה וחשבונות שבעליהם נפטרו** - נוהל בנקאי תקין שפורסם ביום 15 בנובמבר 2020, המפרט את החובות החלות על הבנק בנושא פיקדון ללא תנועה, לנסות ליצור קשר עם בעל פיקדון ללא תנועה סמוך למועד פירעונו של הפיקדון. חובות האיתור המפורטות בנוהל קובעות, בין היתר, מדרג של פעולות איתור נדרשות, בהתאם לנסיבות העניין, בהן נדרש הבנק לנקוט לצורך יצירת קשר עם בעל פיקדון ללא תנועה, הן באמצעות שימוש במידע המצוי ברישומי הבנק, והן באמצעות פניה למרשם האוכלוסין, לפי העניין. נוהל בנקאי תקין זה יכנס לתוקפו ביום 15 בנובמבר 2021.
- **פרסום נוהל בנקאי תקין בנושא - יישום כללי CECL בהלוואות לדיור מיום 17 בינואר 2021** - בהמשך למכתב הפיקוח על הבנקים מיום 28 במרץ 2018 בנוגע לאימוץ כללי החשבונאות המקובלים בארצות-הברית בנושא הפרשות להפסדי אשראי צפויים (CECL), פורסמו על-ידי הפיקוח על הבנקים, הוראות הנוגעות ליישום כללי הדיווח הכספי הצפויים לחול לגבי הלוואות לדיור. בהתאם לתיקונים תאגידיים בנקאיים נדרשים לנכות מהון עצמי רוברד 1 סכומים בגין הלוואות לדיור שמסווגות לאורך זמן כהלוואות שאינן צוברות. התיקונים מבוצעים על רקע ביטול ההפרשה המזערית לפי עומק פיגור בגין הלוואות לדיור (כפי שהיתה עד כה בשיעור מינימלי של 0.35%), מאפייני הגבייה הייחודיים של הלוואות לדיור בישראל, ועל רקע הדרישות שנקבעו בתקנה 2019/630 של האיחוד האירופי בדבר שיעורי כיסוי מינימליים בגין הלוואות לא מבצעות. הבנק נערך ליישום התקן, אשר צפוי להיכנס לתוקפו החל מפרסום הדוח הכספי לרבעון ראשון לשנת 2022.

ביאור 16 יוזמות רגולטוריות (המשך)

- **עדכון נוהל בנקאי תקין 329 - "מגבלות למתן הלוואות לדיור" מיום 27 בדצמבר 2020** - לפיו הוסרה מגבלת הפריים שחלה עד כה. סעיף 7 להוראה קבע שתי מגבלות, הראשונה קבעה שחלקה של הלוואה בריבית פריים לא יעלה על שליש מסך הלוואה, והשנייה קבעה שחלקה הכולל של הלוואה בריבית משתנה לא יעלה על שני שלישים מסך הלוואה. במסגרת העדכון הוסרה המגבלה הראשונה (מגבלת ריבית הפריים), ונותרה המגבלה על הריבית המשתנה הקובעת כי לפחות שליש מסך המשכנתא ינתן בריבית קבועה, ועד שני השלישים הנותרים ינתנו בריבית משתנה. התיקון נכנס לתוקף ביום 17 בינואר 2021 לגבי נוטלי משכנתאות חדשות וביום 28 בפברואר 2021 לגבי מחזורי משכנתאות.

הצעות חוק שפורסמו ברשומות ויכנסו לתוקף בזמן הקרוב

- **חוק שיקים ללא כיסוי (תיקון מס' 14), התש"ף-2020**, עבר ביום 18 באוגוסט 2020 בקריאה שנייה ושלישית ופורסם ברשומות. חוק הצפוי להיכנס לתוקף באוגוסט 2021, וקובע שהבנק יודיע ללקוח כי השיק שמסר נידון לסירוב, ותינתן בידו שהות של יום עסקים אחד על מנת שיוכל להפקיד כסף בחשבון לשם פירעון השיק. יישום החוק מצריך הערכות משמעותיות ופיתוחים רבים. ביום 25 פברואר 2021 פרסם בנק ישראל עדכון לנוהל בנקאי תקין 420 המסדיר את היערכות הבנקים לעמידה בתיקון החוק.
 - **חוק שכר שווה לעובדת ולעובד (תיקון - חובת פרסום דוח שנתי), התש"ף-2020** עבר ביום 25 באוגוסט 2020 בקריאה שנייה ושלישית ופורסם ברשומות. התיקון קובע כי מעסיק עם למעלה מ-518 עובדים, יאסוף נתונים ויערוך אחת לשנה דין וחשבון פנימי בו יפורט השכר הממוצע של עובדות ועובדים תוך פירוט פערי השכר הממוצע הקיימים בין גברים לנשים בכל חתר עובדים במקום העבודה. אחת לשנה ימסור המעסיק לכל עובד ועובדת במקום העבודה מידע בדבר חתר העובדים אליו משתייר העובד, סוגי התפקידים שנכללו באותו החתר וכן פער השכר בתוך אותו החתר. תחילתו של חוק זה 60 ימים מיום פרסומו; דין וחשבון ראשון לפי הוראות חוק זה יוכן עד ליום 1 ביוני 2022 בהתייחס לשנה שקדמה לו.
 - **תקנות נתוני אשראי (תיקון מס' 1), התשפ"א-2020** - ועדת הכלכלה אישרה ביום 6 בינואר 2021, תיקון מס' 1 לתקנות נתוני אשראי הכולל הקלות לציבור. מטרת התיקון הינה להבטיח כי נתן שירותי אשראי יקבל הסכמה ברורה ומתועדת מהלקוח להעברת נתוני האשראי שלו. התיקון ייכנס לתוקפו חצי שנה ממועד אישור התקנות.
- יוזמות רגולטוריות אלו בעלות השפעה על עסקי קבוצת הבנק בעתיד. הבנק בוחן את המשמעויות העסקיות והתפעוליות הן בטווח המידי לצרכי יישום, וכן את ההשפעות ארוכות הטווח הנובעות מהן. השפעות אלו אינן ניתנות בכל המקרים לכימות בראשית התהוותן ותלויות, בין היתר בדפוס התנהגות צרכניים, שינויים רגולטוריים נוספים משיקים והתנהגות של שחקנים נוספים בשוק.

ביאור 17 השפעות משבר הקורונה

במהלך הרבעון הראשון של שנת 2020 החל נגיף הקורונה להתפשט בקצב מהיר ברחבי העולם, ובתגובה לכך ננקטו על-ידי ממשלות בעולם, לרבות בישראל, צעדי התגוננות כגון הגבלת מעבר בין מדינות, אמצעי בידוד וצמצום התקהלויות ותנועה, סגרים, הגבלות על הפעלת עסקים פרטיים ושירותים ממשלתיים ועירוניים ועוד. בישראל, הרבעון הראשון של שנת 2021 הושפע בתחילתו מתחלואה גבוהה, סגרים והגבלות שהטילה הממשלה. הגבלות אלו הוסרו בהדרגה החל מחודש פברואר, לאור התחסנות מהירה של האוכלוסייה וירידה חדה בהיקפי התחלואה. זאת בעוד בחלקים מן העולם קיימת תחלואה משמעותית, זמינות חיסונים מוגבלת ומגבלות שונות. מצב התחלואה בעולם וחשש ממוטציות עמידות לחיסון יוצרים אי ודאות מסוימת לגבי המשך המשבר הבריאותי והשלכותיו.

על אף השיפור ברבעון הראשון של שנת 2021, משבר התפשטות הנגיף משפיע לרעה על פעילות המשק בישראל אליו חשופה פעילות הבנק וקיימות וצפויות לו השלכות על עסקי הבנק, לרבות בגין עלייה בסיכון האשראי וקשיי נזילות של לווים, הן במגזר העסקי והן במגזר הפרטי. כמו-כן להורדת ריביות לזמן קצר על-ידי הבנקים המרכזיים, השפעה על קיטון בהכנסות המימון והריבית של הבנק. זאת בנוסף לסיכון לירידות בשערי נכסים סחירים ושינוי במרווחי אגרות-חוב אשר עלולים ליצור השפעה לרעה על שווי הנכסים הסחירים של הבנק והשפעות נוספות.

על רקע משבר התפשטות נגיף הקורונה ועל מנת להבטיח את יכולתם של הבנקים להמשיך להציע אשראי, הפחית הפיקוח על הבנקים את דרישות ההון מהבנקים במסגרת הוראת שעה (שתוקפה הוארך עד 30 בספטמבר 2021), לפרטים נוספים, ראה **ביאור הון, הלימות הון, מינוף ונזילות** לעיל. מתחילת המשבר ועד ליום 31 דצמבר 2020 רשם הבנק גידול בהוצאה הקבוצתית להפסדי אשראי בסך של כ-1.6 מיליארד ש"ח. זאת בנוסף להוצאות פרטניות בגין לווים המזוהים ספציפית. לפרטים נוספים ראה **דוחות כספיים ליום 31 בדצמבר 2020**. ברבעון הראשון של שנת 2021 רשם הבנק הכנסות מהפסדי אשראי שהסתכמו לסך של כ-508 מיליון ש"ח (מזה נרשמה בהפרשה הקבוצתית הכנסה בסך של כ-476 מיליון ש"ח). הקיטון בהפרשה הקבוצתית נרשם לנוכח השיפור שחל בפרמטרים המקרו כלכליים ובהמשך הירידה בהיקף החובות הנמצאים בדחיית תשלומים. בעקבות משבר הקורונה, נכון ליום 31 במרץ 2021, נדחו תשלומי הלוואות (קרן ו/או ריבית) בהיקף של כ-633 מיליון ש"ח, מתוך סך החובות אשר נמצאים בדחיית תשלומים. לא ניתן להעריך את היקף התפשטות הנגיף בעתיד, או את תגובת הממשלות והבנקים המרכזיים הן מבחינת ההגבלות שיוטלו על המשקים והן מבחינת צעדים לתמיכה ועידוד הפעילות הכלכלית ואת תגובת הכלכלות והשווקים. לא ניתן גם לאמוד ולכמת את משך המשבר ועומקו ואת השפעתו העתידית על הכלכלה העולמית, המשק הישראלי, לקוחות הבנק והבנק עצמו.

בנק הפועלים

ממשל תאגידי, פרטים נוספים ונספחים
ליום 31 במרץ 2021

תוכן העניינים

187	5. ממשל תאגידי
187	5.1. הביקורת הפנימית
187	5.2. עניינים אחרים
187	6. פרטים נוספים בנוגע לעסקי התאגיד ואופן ניהולם
187	6.1. מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה
201	6.2. דירוג הבנק
201	6.3. מעורבות חברתית ותרומה לקהילה; אחריות חברתית
202	7. נספחים
202	7.1. התפתחויות מהותיות בהכנסות ובהוצאות לפי רבעונים
205	7.2. שיעורי הכנסות והוצאות ריבית

רשימת הטבלאות

190	טבלה 6-1: תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של מגזר לקוחות פרטיים
191	טבלה 6-2: תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של מגזר עסקים קטנים
192	טבלה 6-3: תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של מגזר הלוואות לדיור
194	טבלה 6-4: מגזרי פעילות גישת ההנהלה - תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של המגזר המסחרי
196	טבלה 6-5: מגזרי פעילות גישת ההנהלה - תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של המגזר העסקי
198	טבלה 6-6: תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של המגזר הבינלאומי
199	טבלה 6-7: מגזרי פעילות גישת ההנהלה - תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של מגזר ניהול פיננסי
201	טבלה 6-8: דירוג
202	טבלה 7-1: התפתחות רבעונית של סך הרווח המימוני, נטו
203	טבלה 7-2: הוצאה להפסדי אשראי בגין חובות ובגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים לפי רבעונים
204	טבלה 7-3: פירוט עמלות והכנסות אחרות לפי רבעונים
204	טבלה 7-4: פירוט רבעוני של ההוצאות התפעוליות והאחרות
205	טבלה 7-5: שיעורי הכנסות והוצאות ריבית של הבנק והחברות המאוחדות שלו וניתוח השינויים בהכנסות ובהוצאות ריבית

5. ממשל תאגידי 5.1. הביקורת הפנימית

פרטים בדבר הביקורת הפנימית בקבוצה, ובכלל זה, הסטנדרטים המקצועיים לפיהם פועלת הביקורת הפנימית והשיקולים בקביעת תוכנית העבודה השנתית והרב שנתית, נכללו בדוח השנתי לשנת 2020. בתקופת הדוח לא חלו שינויים מהותיים בפרטים אלה.

5.2. עניינים אחרים

בהמשך לאמור בביאור 3.ג.22 לדוחות הכספיים של הבנק לשנת 2020 בדבר תנאי הכהונה של יו"ר הדירקטוריון, שאושרו באסיפה כללית של הבנק בחודש אוקטובר 2020, ביום 21 במרץ 2021 ולאחר שהבנק קיבל מענה של רשות ניירות-ערך, אשר תואם עם משרד המשפטים ובנק ישראל, לפני מקדמית של הבנק בנושא, החליט דירקטוריון הבנק כי הוראות הדין והנחיות גופי הפיקוח אינן מונעות את מתן התגמול ואת תנאי הכהונה שאושרו ליו"ר הדירקטוריון על-ידי האסיפה הכללית כאמור. בהתאם, השלים הבנק ליו"ר הדירקטוריון את יתרת תשלום התגמול לה הוא זכאי החל מתחילת כהונתו כיו"ר (28 ביוני 2020), הפער בין תנאי הכהונה שאושרו לבין גמול הדירקטורים שקיבל בתקופה זו). לאור עמדת רשות ניירות-ערך, מר קרופיק יוסיף לכהן כדירקטור חיצוני לפי הוראת ניהול בנקאי תקין 301 ולא יסוג כדירקטור בלתי תלוי לפי הוראות חוק החברות. כמו-כן, יוסיפו לחול עליו תנאי הכשירות הכלולים בפקודת הבנקאות והחלים על כל הדירקטורים בבנק, לרבות השמירה על אי התלות והדרישה להעדר זיקה לבנק. במענה לפניית הבנק, פרסמה הוועדה למינוי דירקטורים בתאגידים בנקאיים בחודש אפריל 2021 הודעה לציבור על הגשת בקשות מועמדות לכהונה כדירקטור בבנק. לקראת האסיפה השנתית לשנת 2021 תציע הוועדה לאסיפה הכללית מועמדים לשלוש משרות כהונה: שני דירקטורים חיצוניים לפי הוראה 301 (בגין משרת הכהונה של ראובן קרופיק, שיסיים תקופת כהונה שנייה בחודש פברואר 2022 ומשרת כהונה אחת נוספת) ודירקטור "אחר" אחד (בגין משרת הכהונה של ריצ'ארד קפלן שיסיים תקופת כהונה ראשונה בחודש אוקטובר 2021).

ביזור גרעין השליטה בבנק והפיכה לבנק ללא גרעין שליטה

עד חודש נובמבר 2018 החזיקה גב' שרי אריסון בהיתר שליטה בבנק, באמצעות אריסון החזקות (1998) בע"מ ("אריסון החזקות"). ביום 22 בנובמבר 2018 הוחלף היתר השליטה של גב' אריסון בהיתר להחזיקת אמצעי שליטה שקיבלה מבנק ישראל ("היתר החזקה"), אשר מאפשר את ביזור השליטה בבנק והבנק הפך תאגידי בנקאי בלא גרעין שליטה. לפי תנאי היתר החזקה נדרשת גב' אריסון, המחזיקה למועד פרסום הדוח כ-11.35% ממניות הבנק, למכור בתוך מספר שנים (עד חודש נובמבר 2022, עם אפשרות הארכה של שנתיים נוספות באישור המפקח על הבנקים) את החזקותיה בבנק העולות על 5%. לפרטים נוספים אודות היתר החזקה, השינוי במבנה השליטה בבנק והשלכותיו, ראה [דוחות כספיים של הבנק לשנת 2018 סעיף 6.6 בפרק ממשל תאגידי](#).

הטלת עיצומים כספיים על-ידי הרשות לניירות-ערך

ביום 5 בינואר 2021 קיבל הבנק את הודעת רשות ניירות-ערך ("הרשות") ובה דרישה לתשלום עיצום כספי בסך של 480 אלפי ש"ח לפי סעיף 38 לחוק הסדרת העיסוק בייעוץ השקעות, בשיווק השקעות ובניהול תיקי השקעות, התשנ"ה-1995 ("חוק הייעוץ"). העיצום הכספי הוטל בשל ליקויים בבנק בקשר עם ביצוע הליך בירור צרכי לקוחותיו אחת לשנה כנדרש לפי הוראות הרשות, לרבות תיעוד של שיחות עדכון צרכים עם לקוחות על-ידי שני יועצי השקעות בבנק מבלי שהשיחות קויימו בפועל ואי ביצוע שיחת עדכון צרכים במשך למעלה משנה ללקוחות מסוימים של שני יועצי השקעות האמורים. סכום העיצום הכספי הינו לאחר הפחתה בשיעור של 40% עליה החליטה הרשות בין השאר בשל טענות שהעלה הבנק.

מבנה הנהלה ראשית

הבנק בוחן חלופות למעבר של יחידות הנהלה הראשית וריכוזן בבניין אחד בעל תשתיות וסביבת עבודה מתקדמות. במסגרת זו, מנהל הבנק מגיעים לרכישת נכס מתאים ונמצא בשלבים מתקדמים של משא ומתן עם יזם המקיים את אחת החלופות.

6. פרטים נוספים בנוגע לעסקי התאגיד ואופן ניהולם

6.1. מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה

6.1.1. מגזר לקוחות פרטיים

כללי ומבנה המגזר

הבנק מספק מגוון שירותים ללקוחות פרטיים לרבות שירותי ניהול חשבון שוטף, מתן אשראי למטרות שונות, פיקדונות ותוכניות חיסכון ופעילות בשוק ההון. בנוסף מציע הבנק ללקוחות בעלי צרכים פיננסיים מורכבים, שירותים ופתרונות באמצעות מוצרים מתקדמים, ניהול נכסים גלובלי ומעטפת שירות מקצועית מיוחדת הכוללת: פגישות, שיחות טלפון יזומות ומערך ייעוץ מתקדם הנעזר בכלים תומכי החלטה. השירותים ללקוחות מוענקים באמצעות מערך של 184 סניפים, בנוסף 5 מרכזי פלטינום, ללקוחות נבחרים, סניף ניד, ו-5 מרכזי הייעוץ וכן באמצעות ערוצים ישירים הכוללים: מכשירים לשירות עצמי בסניפים וב-"חצרות לקוח", "פועלים באינטרנט", "פועלים בסלולר", מוקד "פועלים בטלפון" מוקד "קונקט" - ללקוחות בעלי אוריינטציה דיגיטלית, "מערכת קולית לקבלת מידע וביצוע פעולות (IVR)" ופניות ברשתות החברתיות. כחלק מתפיסת השירות בבנק והאחריות החברתית, רואה הבנק בנגישות לאנשים עם מוגבלות נושא מהותי וחובה עסקית - במסגרתה הונגשו כלל שירותי הבנק לאנשים עם מוגבלות.

בשנים האחרונות קיימת מגמה מתמשכת של גידול בהיקפי הפעילות הבנקאית באמצעות ערוצים לא מאוישים (במכשירי בנק אוטומטיים לשירות עצמי, באתר האינטרנט, באפליקציות, בסלולר ובמענה הקולי האוטומטי במוקד פועלים בטלפון). בנוסף למגמה זו, הגביר הבנק את השימוש בשירות תיאום פגישות עם בנקאים, והוסיף ערוצים נוספים לתיאום פגישה, על מנת לאפשר ללקוח מפגש אישי, איכותי ומקצועי.

פעולות שהבנק נקט להתמודדות עם התפשטות נגיף קורונה

שולבו מקבלי פנים ודיילים בסניפים הפתוחים לקבלת קהל לטובת סיוע ללקוחות לפעול באמצעים דיגיטליים ובמכונות לשירות עצמי, תוך הקפדה על הנחיות משרד הבריאות.

הלקוחות מונחים לתאם פגישה למחלקות הבנקאות אישית, פרטית ועסקית.

ללקוחות המבקשים לקבל שירות מזומנים בקופה, מומלץ לתאם פגישה מראש.

כמו-כן, הוגדרו אוכלוסיות להן יתאפשר מתן שירות ללא תיאום פגישה מראש, לקוחות מעל גיל 65, נשים בהריון, אנשים עם מוגבלות, לקוחות ללא אמצעי זיהוי ישראלים ומקרים חריגים.

הבנק הקל על הלקוחות בקבלת שירות במוקדי השירות ופתח פעולות ואפשרויות חדשות הן במענה קולי אוטומטי והן אצל הבנקאים.

בקו הייעודי ללקוחות מבוגרים ירד סף הגיל מגיל 70 לגיל 65 (בקו זה הלקוחות מקבלים שירות בנקאי אנושי בזמינות גבוהה ותוך רגישות ומקצועיות).

במסגרת התמודדות עם המצב המורכב והמאתגר השיק הבנק כמה מוצרים ותהליכים על מנת להקל על לקוחותיו, לרבות:

- מתן אפשרות בהלוואות לפריסת תשלומים ללקוחות פרטיים ודחיית קרן ללקוחות עסקיים
- הצעות ללקוחות הבנק לקבלת אשראי בתנאים מועדפים וזאת באמצעים דיגיטליים
- קורס מקוון ללקוחות הבנק לאפשרויות השימוש והיתרונות בערוצים ישירים
- הארכת תקופת הגרייס באשראי ברגע ורב-ערוצית (מ-3 חודשים ל-6 חודשים)
- הקלה בחריגה ממסגרת בעקבות ההקלה שניתנה על-ידי בנק ישראל, במסגרת נוהל בנקאי תקין 325 "ניהול מסגרות אשראי בחשבונות עובר ושב" בהוראת השעה, עקב משבר הקורונה. לאור הצפי שיותר לקוחות ייקלעו לקשיי תזרים עקב המשבר, ההקלות הזמניות נועדו לאפשר לבנק לכבד חיובים של לקוחות שחורגים ממסגרת האשראי שהועמדה להם, ולהעמיד מסגרת אשראי נוספת חד צדדית בהיקף של 5,000 שקל ללקוח פרטי ומאה אלף שקל ללקוח מסחרי, למשך 3 ימים ממועד היווצרות החריגה. תוקף ההקלה ז הוארך עד לסוף חודש ספטמבר 2021.
- מוצרים חדשים שהושקו בתחילת חודש אוקטובר 2020 חבילת 'חושבים קדימה' ללקוחות שנפגעו בתקופת הקורונה
- הלוואה רב-ערוצית להתפתחות מקצועית לימודים מקצועיים
- הלוואה לסטודנטים לימודים שכר לימוד עם אפשרות לגרייס עד 3 שנים (קרן או קרן+ריבית)
- הלוואה ייעודית לפריסת תשלומי הלוואות עד 96 חודשים עם גרייס של עד שנה (בסניף לאחר ליבון צרכים)
- הלוואה למגוון מטרות בתקופת הקורונה בתוקף עד סוף רבעון ראשון 2021
- זמינות שירותים בנקאיים מסוימים מרחוק בערוצים הישירים והדיגיטליים, גם עבור לקוחות אשר טרם חתמו על הסכם בנקאות בתקשורת. זמינות זו התאפשרה עקב ההקלות שניתנו על-ידי בנק ישראל במסגרת הוראת השעה (נוהל בנקאי תקין 250), ותקפות כאמור לעיל, עד לסוף חודש ספטמבר 2021.

דחיית תשלומים ללקוחות הבנק

אחד מהצעדים הכלכליים הראשונים שנקטו עם פרוץ המשבר, כדי לאפשר למי שנפגע לייצר גשר תזרימי ולסייע לצלוח את תקופת אי-הוודאות, היה גיבוש מתווה לדחיית תשלומי הלוואות יחד עם בנק ישראל, שאומץ על-ידי המערכת הבנקאית. המתווה אפשר ללקוחות לדחות תשלומי הלוואות בנקאיות בשלושה מגזרי פעילות: משכנתאות, אשראי צרכני ואשראי לעסקים. המתווה אושר על-ידי ההנהלה ויושם הלכה למעשה בחטיבות הבנק. המתווה הוארך והורחב מספר פעמים על-ידי בנק ישראל, כאשר החל מיום 1 בינואר 2021 גובש מתווה נוסף המאפשר למשקי הבית לדחות את תשלומי המשכנתאות וההלוואות הצרכניות לתקופה ארוכה יחסית (עד 36 חודשים), יחד עם אופן פריסה גמיש, אשר להבדיל מהמתווים ניתן דגש על חזרת הלווים לתשלום בלוח תשלומים מקל. המתווים לדחיית תשלומים מצטרפים לשורה ארוכה של צעדי מדיניות שנקט בנק ישראל מתחילת המשבר, לצד הסיוע הממשלתי לעסקים, ובכלל זה קרנות בערבות המדינה, אשר מהווים מעטפת רחבה המסייעת לעסקים רבים להתמודד עם השלכות המשבר. דחיית תשלומי הלוואות סייעו בזמן אמת ללקוחות ועסקים שהכנסותיהם נפגעו במשבר, לצמצם את הוצאותיהם החודשיות ולצלוח את המשבר. נכון להיום, מרבית הלוואות שנדחו חזרו לתשלום שוטף וללא פיגורים.

צעד נוסף שקודם ברמת המשק לסיוע ותמיכה בלקוחות שנפגעו ממשבר הקורונה הינו תיקון חוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי (תיקון מס' 4) (עיכוב הליכים לשם גיבוש ואישור הסדר חוב) (הוראת שעה - נגיף הקורונה החדש), התשפ"א-2021. ביום 1 במרץ 2021 אושרה הצעת החוק בקריאה שנייה ושלישית. מטרת החוק הינה ליצור מתווה להתמודדות עם עלייה בהיקף החייבים שביקשו לפנות להליכים של הסדר חוב או להליכי חדלות פירעון בעקבות תקופת מגפת הקורונה ולהתאים אותם למאפיינים המיוחדים של חייבים אלה. זאת, על-ידי עיכוב האפשרות של נושים לפתוח בהליכי חדלות פירעון, ועל ידי עידוד החייבים לפנות להליכים של הסדר חוב.

עיכוב הליכים יתאפשר לפרק זמן של שנה, במסגרתו החייב ישמור את השליטה בנכסיו בתקופת עיכוב ההליכים; עיכוב ההליכים לצורך גיבוש ואישור הסדר חוב יתאפשר לתקופה של עד 3 חודשים, בהתאם לשיקול דעתו של בית המשפט.

ייעוץ פנסיוני

מבצע החיסונים המוצלח בארץ, שתרם לירידה בתחלואה והגברת קצב החיסונים בחו"ל, נתן את אותותיו גם בשוק ההון וברבעון הראשון של שנת 2021 נרשמו תשואות חיוביות בנכסים הפנסיוניים.

גבייה

- לאור משבר הקורונה, בוצעו התאמות בתהליכי העבודה, במטרה לסייע ללקוחות בהתמודדות עם הקשיים הכלכליים בתקופה זו:
- הורחבו זמני הטיפול בלקוח - בפועלים להבראה, במרכזי הגביה ואצל עו"ד החיצוניים, במטרה למצות את אפשרות הסדרת החוב ללא העברה לטיפול משפטי, ככל שניתן.
- פעולות גבייה - בהתאם לתקנות הרשויות השיפוטיות השונות לעניין התנהלות בתקופת החירום עקב התפשטות נגיף הקורונה.
- לא מבוצעים פינויים מדירות מגורים (למעט מימוש בהסכמת לקוח).

שינויים טכנולוגיים שיש בהם כדי להשפיע מהותית על המגזר

ארנקים דיגיטליים

הבנק השיקו ארנק דיגיטלי למכשירי טלפון חכם מבוססי מערכת הפעלה מסוג אנדרואיד, המנוהל באפליקציית bit. ארנק ביט מבוסס על טכנולוגיית תשלומים מבוססי קירבה - Contactless EMV, לצורך ביצוע עסקות בכרטיסי חיוב בבתי עסק באמצעות הצמדת הטלפון החכם (Tap) לנקודת המכירה (מסוף התשלום). ארנק ביט הינו ארנק "פתוח", וככזה משתמשי ביט יכולים לעשות בו שימוש באמצעות כרטיסי חיוב של הבנק וכן באמצעות כרטיסים שהונפקו להם על-ידי מנפיקים אחרים, שנתנו הסכמתם לכך. בנוסף, מתאפשר השימוש בארנק ביט גם למשתמשים שמנפיקי כרטיס החיוב באמצעותו נרשמו לביט לא נתנו הסכמתם לשימוש בארנק ביט. זאת באמצעות כרטיס מועדון ייעודי, חוץ-בנקאי, בשם "bitcard", שמופק על-ידי כרטיסי אשראי לישראל בע"מ (כאל). ביום 5 למאי 2021 השיקה אפל את הארנק הדיגיטלי שלה "APPLE PAY". כניסתו של ארנק אפל לשוק הישראלי (כפי שהתרחשה במקומות אחרים בעולם) צפויה להעלות משמעותית את השימוש בעולם הארנקים הדיגיטליים וכפועל יוצא את היערכות העסקים לרכוש יכולת לקבל תשלומים בשיטה זו. ההשקה כאמור צפויה להביא להשפעה חיובית גם על השימושים בארנק ביט של הבנק, מתוך זה שכוחה של אפל בכניסה לשוק יתמוך במעבר השוק לתשלום באמצעי החדש. בנוסף, שימוש ללקוחות הבנק בכרטיס הבנקאי בארנק אפל, מעגן את הקשר עם הלקוח.

שינויים רגולטוריים - מגבלות חקיקה, תקינה ואילוצים מיוחדים החלים על המגזר

בשנים האחרונות ניכרת התגברות הרגולציה כחלק מהתוכנית להגברת התחרות בשוק הבנקאות:

- בחודש פברואר 2018 אושר בכנסת החוק להקמת מערכת ניווד חשבון בין בנקים באופן מקוון, על בסיס מערכת ה-CASS שהוקמה באנגליה (Current Account Switch Service) במסגרת התוכנית הכלכלית (חוק ההסדרים) לשנת 2018. בהתאם לחוק הבנקים יאפשרו מעבר ללקוחות באופן מקוון, בטוח, בתוך שבוע ימי עסקים וללא עלות ללקוח, ביום 16 בדצמבר 2019, פרסם הפיקוח על הבנקים הוראת כללים לסוגי המוצרים אשר יניידו במסגרת המערכת, ביניהם הרשאות לחיוב החשבון, ניהול יתרת חובה בשקלים ובמטבע-חוץ, ניהול ניירות-ערך ועוד. בנוסף, פורסמה ביום 16 בדצמבר 2019 הוראת נוהל בנקאי תקין אשר מסדירה את רצף הפעולות הנדרשות מהבנק הקולט והבנק המעביר בניוד, אשר מפרטת, בין היתר, את החובות החלות על כל אחד מהבנקים (המעביר והקולט). ביום 30 ביוני 2020 אושרה דחיית תחילת החוק ב-6 חודשים עד ליום 22 בספטמבר 2021.
- כהליך חקיקה משיק ומשלים, אושרה ביום 8 בפברואר 2021 בקריאה שנייה ושלישית, הצעת חוק סליקה אלקטרונית של שיקים ושיקים ללא כיסוי (תיקוני חקיקה), התשפ"א-2021. חוק אשר כולל את ההתאמות הנדרשות לעניין זה בכל הקשור לסליקת שקים. בחודש פברואר 2021 פורסם תזכיר החוק בנושא "אחריות בנק קולט", אשר נועד להשלים את תהליך החקיקה, ולקבוע את הסדר האחריות שיחול על ניווד חשבון בנק. במסגרת תזכיר זה מוצע לקבוע 'כתובת אחת' עבור הלקוח, שתהיה הגורם האחראי להשלמת הליך הניוד, לתיקון תקלות ופגמים בתהליך ולפיצוי במקרה של נזק.
- עדכון לחוק מושל"כ** - במסגרת חוק שיקים ללא כיסוי תיקון 14 שהתפרסם ביום 18 באוגוסט 2020, הוחלט כי הבנק מחויב לשלוח ללקוח הודעה טרם החזרת שיק מסיבת אין כיסוי מספיק. העדכון ייכנס לתוקפו בתוך שנה. הבנק יישלח הודעות לבעל החשבון שעליו משוך השיק, כדי ליידע אותו בדבר הצורך להפקיד כספים בחשבון, ובכך למנוע את סירוב השיק עד שעתיים וחצי לפני תום יום העסקים. במידה ולא הופקדו בחשבון כספים המאפשרים את פירעון השיק עד המועד האחרון, השיק יוחזר מסיבת אין כיסוי מספיק.
- נוהל בנקאי תקין מספר 443 - בנושא פיקדונות ללא תנועה וחשבונות שבעליהם נפטרו** - נוהל חדש שפורסם ביום 15 בנובמבר 2020, המפרט את החובות החלות על הבנק בנושא פיקדון ללא תנועה, והדרכים ליצירת קשר עם בעל פיקדון ללא תנועה סמוך למועד פירעונו של הפיקדון. חובות האיתור המפורטות בנוהל קובעות, בין היתר, מדרג של פעולות איתור נדרשות, בהתאם לנסיבות העניין, בהן נדרש הבנק לנקוט לצורך יצירת קשר עם בעל פיקדון ללא תנועה, הן באמצעות שימוש במידע המצוי ברישומי הבנק, והן באמצעות פניה למרשם האוכלוסין, לפי העניין. נוהל בנקאי תקין זה יכנס לתוקפו ביום 15 בנובמבר 2021.
- יישום ועדת שטרם - צמצום מסגרות אשראי** - ביום 11 בנובמבר 2020 אושר צו להגברת התחרות ולצמצום הריכוזיות בשוק הבנקאות בישראל (תיקוני חקיקה) (שינוי השיעור והסכומים לעניין צמצום מסגרות אשראי לפי סעיף 9(ג) לחוק) (הוראת שעה), התשפ"א-2020 אשר קבע כי לאור משבר הקורונה והמצוקה הכלכלית של לקוחות רבים החל מסוף חודש ינואר 2021 ועד סוף חודש ינואר 2022 יעמוד הקיצוץ על 45% ממסגרת האשראי שהייתה ללקוח ב-2015, ועד למינימום של 7,500 שקל בחודש, במקום מינימום של 5,000 כפי שנקבע במקור. הבנק פעל וממשיך לפעול בהתאם להוראות הדין.

ממשל תאגידי, פרטים נוספים ונספחים

ליום 31 במרץ 2021

יוזמות רגולטוריות אלו משפיעות לעיתים לרעה על הכנסות הבנק ועל הוצאותיו, ועלולות לעיתים להשפיע לרעה על עסקי קבוצת הבנק בעתיד. הבנק בוחן את המשמעותיות הכוללת של האמור לעיל על הכנסות הבנק ומשמעותיות עסקיות ותפעוליות ארוכות טווח נוספות. השפעות אלו אינן ניתנות לכימות בשלב זה ותלויות, בין היתר בהתנהגות הלקוחות, שינויים רגולטוריים נוספים ופעילות המתחרים. למידע נוסף בדבר יוזמות רגולטוריות שעשויה להיות להן השפעה על פעילות המגזר, לרבות מידע על חוק להגברת התחרות ולצמצום הריכוזיות בשוק הבנקאות בישראל ("ועדת שטרם"), ראה [ביאור 16](#) בתמצית הדוחות הכספיים.

טבלה 1-6: תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של מגזר לקוחות פרטיים

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרץ		
2021	*2020	
במיליוני ש"ח		
496	655	סך הכנסות ריבית, נטו
2	3	הכנסות מימון שאינן מריבית
498	658	סך-הכל רווח מימוני, נטו
365	406	עמלות והכנסות אחרות
863	1,064	סך ההכנסות
(229)	131	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
920	855	סך הוצאות תפעוליות ואחרות
172	78	רווח (הפסד) מפעילות נמשכת לפני מסים
68	37	הפרשה למסים (הטבת מס) על הרווח (הפסד) מפעילות נמשכת
104	41	רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
37,225	39,410	אשראי לציבור, נטו, לסוף תקופת הדיווח
224,406	210,088	פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח

* סווג מחדש.

שינויים עיקריים ברווח הנקי וביתרות המאזניות

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק של מגזר לקוחות פרטיים ברבעון הראשון של שנת 2021 הסתכם ב-104 מיליון ש"ח, בהשוואה לרווח נקי בסך של 41 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. הגידול נבע בעיקר מהכרה בהכנסות מהפסדי אשראי בהשוואה להוצאות בגין הפסדי אשראי ברבעון המקביל אשתקד. מנגד, חלה ירידה ברווח המימוני, נטו ובהכנסות מעמלות. הרווח המימוני, נטו, ברבעון הראשון של שנת 2021 הסתכם ב-498 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-658 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. הקיטון נבע מירידה ביתרות ומרווחי האשראי ומירידה במרווחי הפיקדונות בשל ירידת שיעורי הריבית הדולרית והשקלית. ההכנסות מעמלות ברבעון הראשון של שנת 2021 הסתכמו ב-365 מיליון ש"ח בהשוואה ל-406 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. הקיטון נבע בעיקר מירידה בעמלות כרטיסי אשראי ובדמי ניהול חשבון. בגין הפסדי אשראי נרשמו ברבעון הראשון של שנת 2021 הכנסות בסך של 229 מיליון ש"ח, בהשוואה להוצאות בסך של 131 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. השינוי נבע ברובו מירידה בהפרשה הקבוצתית לאור השיפור שחל בפרמטרים המאקרו כלכליים והמשך הירידה בהיקף החובות הנמצאים בדחיית תשלומים שהביא לקיטון בשיעורי ההפרשה הקבוצתית. זאת, בנוסף להמשך מגמת הירידה במחיקות האוטומטיות. ההוצאות התפעוליות והאחרות של המגזר ברבעון הראשון של שנת 2021 הסתכמו ב-920 מיליון ש"ח בהשוואה ל-855 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. הגידול נבע בעיקר מעלייה בהוצאות השכר עקב הגידול בהפרשה למענק לנוכח פערי התשואה. האשראי לציבור, נטו ליום 31 במרץ 2021 הסתכם בכ-37.2 מיליארד ש"ח, בדומה ליתרה ליום 31 בדצמבר 2020. פיקדונות הציבור ליום 31 במרץ 2021 הסתכמו בכ-224.4 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-218.5 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2020. העלייה נובעת בעיקר בשל המשך ההרחבה המוניטרית שמבצע בנק ישראל והגדלת בסיס הכסף, וכן מהמשך עלייה בחיסכון הציבור. למידע נוסף אודות סיכון אשראי לאנשים פרטיים, ראה "[סיכון אשראי](#)" בפרק סקירת הסיכונים, בדוח הדירקטוריון וההנהלה.

6.1.2. מגזר עסקים קטנים

כללי ומבנה המגזר

הבנק מספק מגוון שירותי בנקאות ומוצרים פיננסיים לעסקים קטנים. פעילות המגזר מבוצעת באמצעות מערך הסינוף הארצי של הבנק וכן באמצעות הערוצים הישירים (ראה בפרק "מגזר לקוחות פרטיים" לעיל). מערך הסינוף מספק שירותים נדרשים גם ללקוחות עסקיים של המגזר העסקי והמגזר המסחרי.

השירותים הניתנים ללקוחות המגזר כוללים שירותי ניהול חשבון שוטף, לצד מהלכים רחבי היקף לתמיכה וצמיחה של מגזר זה וביניהם העמדת אשראי ייעודי המותאם לצרכי הלקוח במסגרת מגוון מוצרים.

פתרונות ללקוחות בתקופת המשבר

- בנוסף לפירוט במגזר לקוחות פרטיים, הבנק יצא עם כמה מוצרים ותהליכים על מנת להקל על הלקוחות העסקיים, לרבות:
- הלוואות ייעודיות לעסקים קטנים עד לגובה של 400 אלף ש"ח ללווה לתקופה של עד 60 חודש וגרייס של עד 12 חודשים.
 - מתן הלוואות בערבות של המדינה בסכומים הנגזרים מהמחזור העסקי של הלקוחות.
 - אפשרות לדחיית תשלומי הלוואה לתקופה של עד 6 חודשים ובהתאם למתווה בנק ישראל.

שינויים טכנולוגיים שיש בהם כדי להשפיע מהותית על המגזר

עם תחילת משבר הקורונה, ביצע הבנק שורת מהלכים במטרה לסייע לעסקים הקטנים להמשיך בפעילותם הבנקאית, גם מרחוק, לצד מתן שירותים חדשים במטרה להקל על הלקוחות בתקופה זו:

- הקמת קרן הלוואות ייעודית לעצמאים - במהלך חודש אפריל 2020 יזמו הבנק וארגון להב הקמת קרן ייעודית להלוואות לעצמאיים בהיקף של חצי מיליארד ש"ח ובריבית הדומה לזו הניתנת בהלוואות בערבות מדינה. בקשת הלוואה מתבצעת בתהליך מהיר ונוח באתר או באפליקציה.

שינויים רגולטוריים - מגבלות חקיקה, תקינה ואילוצים מיוחדים החלים על המגזר

ראה "מגזר לקוחות פרטיים" לעיל.

טבלה 2-6: תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של מגזר עסקים קטנים

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרץ		
2021	*2020	
במיליוני ש"ח		
377	317	סך הכנסות ריבית, נטו
2	1	הכנסות מימון שאינן מריבית
379	318	סך-הכל רווח מימוני, נטו
151	139	עמלות והכנסות אחרות
530	457	סך ההכנסות
140	(45)	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
295	322	סך הוצאות תפעוליות ואחרות
95	180	רווח (הפסד) מפעילות נמשכת לפני מסים
41	73	הפרשה למסים (הטבת מס) על הרווח (הפסד) מפעילות נמשכת
54	107	רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
30,168	31,139	אשראי לציבור, נטו, לסוף תקופת הדיווח
50,119	57,368	פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח

* סווג מחדש.

ממשל תאגידי, פרטים נוספים ונספחים

ליום 31 במרץ 2021

שינויים עיקריים ברווח הנקי וביתרות המאזניות

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק של מגזר העסקים הקטנים ברבעון הראשון של שנת 2021, הסתכם ב-107 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-54 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. הגידול נבע בעיקר מהכרה בהכנסות מהפסדי אשראי בהשוואה להוצאות בגין הפסדי אשראי ברבעון המקביל אשתקד, שקוזז על-ידי ירידה ברווח המימוני, נטו ומעלייה בהוצאות התפעוליות והאחרות.

הרווח המימוני, נטו, ברבעון הראשון של שנת 2021 הסתכם ב-318 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-379 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. הקיטון נבע מירידה במרווחים הפיננסיים על האשראי, וכן מירידה במרווחי הפיקודנות בשל ירידת שיעורי הריבית הדולרית והשקלית.

ההכנסות מעמלות ברבעון הראשון של שנת 2021 הסתכמו ב-139 מיליון ש"ח בהשוואה ל-151 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. הקיטון נבע בעיקר מירידה בדמי ניהול חשבון, שקוזזה בחלקה על-ידי גידול בעמלות משוק ההון.

בגין הפסדי אשראי נרשמו ברבעון הראשון של שנת 2021 הכנסות בסך של כ-45 מיליון ש"ח בהשוואה להוצאות בסך של כ-140 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. השינוי נבע ברובו מירידה בהפרשה הקבוצתית לאור השיפור שחל בפרמטרים המאקרו כלכליים שהביא לקיטון בשיעורי ההפרשה הקבוצתית. זאת, בנוסף להמשך מגמת הירידה במחיקות האוטומטיות.

ההוצאות התפעוליות והאחרות של המגזר ברבעון הראשון של שנת 2021 הסתכמו ב-322 מיליון ש"ח בהשוואה ל-295 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. הגידול נבע בעיקר מעלייה בהוצאות השכר עקב הגידול בהפרשה למענק לנוכח פערי התשואה.

האשראי לציבור, נטו ליום 31 במרץ 2021 הסתכם בכ-31.1 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-31.4 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2020. פיקדונות הציבור ליום 31 במרץ 2021 הסתכמו בכ-57.4 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-56.3 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2020.

6.1.3. מגזר הלוואות לדיור

כללי ומבנה המגזר

הבנק מציע הלוואות לדיור ללקוחות פרטיים, הן מכספי הבנק והן במסגרת תוכניות הסיוע הממשלתיות, באמצעות נציגויות משכן בסניפים השונים הפרושים ברחבי הארץ.

תחרות

משכנתא הינה מוצר מוטא מחיר: מדובר בעסקה כלכלית משמעותית בקרב משקי הבית ולכן לקוחות נוטים לבצע סקר שוק ולהשוות מחירים. לכן מדובר בשוק המאופיין ברמת תחרותיות גבוהה.

שינויים רגולטוריים - מגבלות חקיקה, תקינה ואילוצים מיוחדים החלים על המגזר

בתחום ההלוואות לדיור קיימת רגולציה ייעודית ענפה, בנוסף לרגולציה הכללית החלה על מתן אשראי על-ידי הבנק.

- **עדכון נוהל בנקאי תקין 329** - "מגבלות למתן הלוואות לדיור" מיום 27 בדצמבר 2020 לפיו הוסרה מגבלת הפריים שחלה עד כה. סעיף 7 להוראה קבע שתי מגבלות, הראשונה קבעה שחלקה של הלוואה בריבית פריים לא יעלה על שליש מסך הלוואה, והשנייה קבעה שחלקה הכולל של הלוואה בריבית משתנה לא יעלה על שני שלישים מסך הלוואה. במסגרת העדכון הוסרה המגבלה הראשונה (מגבלת ריבית הפריים), ונותרה המגבלה על הריבית המשתנה הקובעת כי לפחות שליש מסך המשכנתא יינתן בריבית קבועה, ועד שני השלישים הנותרים יינתנו בריבית משתנה. התיקון נכנס לתוקף ביום 17 בינואר 2021 לגבי נוטלי משכנתאות חדשות וביום 28 בפברואר 2021 לגבי מחזורי משכנתאות.
- **תוקף נוהל בנקאי תקין 250** בקשר עם ההוראות הרלוונטיות למגבלות על הלוואות לדיור הוארך עד ליום 30 בספטמבר 2021, בהתאם להוראה שפורסמה על-ידי הפיקוח על הבנקים ביום 22 במרץ 2021.

טבלה 3-6: תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של מגזר הלוואות לדיור

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרץ		
2021	2020	
במיליוני ש"ח		
268	235	סך הכנסות ריבית, נטו
12	15	עמלות והכנסות אחרות
280	250	סך ההכנסות
(68)	32	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
91	74	סך הוצאות תפעוליות ואחרות
257	144	רווח (הפסד) מפעילות נמשכת לפני מסים
102	60	הפרשה למסים (הטבת מס) על הרווח (הפסד) מפעילות נמשכת
155	84	רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
100,650	92,058	אשראי לציבור, נטו, לסוף תקופת הדיווח

שינויים עיקריים ברווח הנקי וביתרות המאזניות

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק של מגזר הלוואות לדיור ברבעון הראשון של שנת 2021 הסתכם ב-155 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-84 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. הגידול נבע בעיקר מהכרה בהכנסות מהפסדי אשראי בהשוואה להוצאות בגין הפסדי אשראי ברבעון המקביל אשתקד, וכן מעלייה ברווח המימוני, נטו.

הרווח המימוני, נטו ברבעון הראשון של שנת 2021 הסתכם ב-268 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-235 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. הגידול נבע מעלייה בהיקפי האשראי וכן מהמשך עלייה במרווח הממוצע.

בגין הפסדי אשראי נרשמו ברבעון הראשון של שנת 2021 הכנסות בסך של כ-68 מיליון ש"ח בהשוואה להוצאות בסך של כ-32 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. השינוי נבע ברובו מירידה בהפרשה הקבוצתית לאור השיפור שחל בפרמטרים המאקרו כלכליים והמשך הירידה בהיקף החובות הנמצאים בדחיית תשלומים שהביא לקיטון בשיעורי ההפרשה הקבוצתית.

ההוצאות התפעוליות והאחרות של המגזר ברבעון הראשון של שנת 2021 הסתכמו ב-91 מיליון ש"ח בהשוואה ל-74 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. הגידול נבע בעיקר מעלייה בהוצאות השכר עקב הגידול בהפרשה למענק לנוכח פערי התשואה.

האשראי לציבור, נטו ליום 31 במרץ 2021 הסתכם בכ-100.7 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-98.7 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2020. הגידול נובע מעלייה בהיקפי הפעילות.

למידע נוסף אודות סיכונים בתיק הלוואות לדיור, ראה [סעיף 3.2.6 בפרק סקירת הסיכונים](#), בדוח הדירקטוריון וההנהלה.

6.1.4. מגזר מסחרי

כללי ומבנה המגזר

המגזר המסחרי מספק מגוון רחב של שירותי בנקאות ללקוחות עסקיים מדרג הביניים (Middle Market). המגזר פועל באמצעות מרכזי עסקים ללקוחות ותיקים ומרכזי עסקים ללקוחות בצמיחה. ללקוחות המגזר מוענקים שירותים תפעוליים על-ידי מרכזי השירות.

לקוחות

תחומי הפעילות העיקריים של לקוחות המגזר הינם: תעשייה, מסחר ובנייה ונדל"ן ופעילותם מתבצעת בעיקר בשוק המקומי, כמו-כן מטפל המגזר גם בלקוחות המנהלים פעילות יבוא ויצוא. עיקר הגידול במגזר זה, הינו מענף הבניה והנדל"ן.

עם העלייה בשיעור המתחסנים נגד נגיף הקורונה חלה ירידה ברמת התחלואה בישראל שהובילה לצמצום המגבלות. בעקבות כך, חלה האצה ברמת הפעילות העסקית לקראת סוף הרבעון הראשון, אשר באה לידי ביטוי בעלייה ברכישות בכרטיסי האשראי ובגידול בפעילות הפנאי והמסחר. היעדר כניסת תיירים מחו"ל לארץ משפיע עדיין על ענפי השירותים כמו תעופה, שירותי תיירות ומסעדות, שטרם חזרו לפעילות מלאה. בשיעור האבטלה הרחב חלה ירידה לשיעור של כ-12% שעודנו גבוה, שוק הנדל"ן למגורים ממשיך להראות עלייה בהיקף רכישת דירות חדשות לצד עלייה ברמת המחירים. לפרטים נוספים בדבר השפעות נגיף הקורונה, ראה [פרק סקירת הסיכונים בדוח הדירקטוריון וההנהלה](#).

תחרות

המגזר מתאפיין בתחרות גבוהה כאשר המתחרים העיקריים הינם התאגידים הבנקאיים. בתחום האשראי התחרות באה לידי ביטוי הן בשיעורי הריבית והעמלות המוצעים ללקוחות על-ידי הבנקים המתחרים, והן בתנאים הנלווים כגון שיעורי המימון אותם מוכנים לאשר הבנקים המתחרים. כמו-כן, עבור חלק מלקוחות המגזר קיימים בשוק תחליפים לאשראי הבנקאי כגון הנפקות ציבוריות ופרטיות ואשראי שניתן על-ידי גופים פיננסים חוץ לבנקאים.

שינויים טכנולוגיים

המגזר נעזר במערכות טכנולוגיות לצורך ניהול תהליכי ניתוח מצב הלקוחות, בקרה ושיווק. בבנק מבוצע תהליך מתמשך של שיפור מערכות אלו. תהליך זה כולל גם מרכיבים הנוגעים לטיפול בלקוחות המגזר. טיוב המערכות בבנק ושכלולן מהווים גורם חשוב בהעלאת רמת השירות ללקוחות המגזר וליצירת אפשרויות נוספות להרחבת הפעילות איתם. לפני כשנה הושקה מערכת CRM שמהווה כלי משמעותי בניהול הלקוחות והפעילות העסקית מולם.

שינויים רגולטורים - מגבלת חקיקה, תקינה ואילוצים מיוחדים החלים על המגזר

ראה [בפרק "מגזר עסקי" להלן](#).

ממשל תאגידי, פרטים נוספים ונספחים

ליום 31 במרץ 2021

טבלה 4-6: מגזרי פעילות גישת ההנהלה - תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של המגזר המסחרי

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרץ		
2021	*2020	
במיליוני ש"ח		
281	282	סך הכנסות ריבית, נטו
6	3	הכנסות מימון שאינן מריבית
287	285	סך-הכל רווח מימוני, נטו
102	103	עמלות והכנסות אחרות
389	388	סך ההכנסות
<hr/>		
175	(39)	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
119	136	סך הוצאות תפעוליות ואחרות
95	291	רווח (הפסד) מפעילות נמשכת לפני מסים
41	119	הפרשה למסים (הטבת מס) על הרווח (הפסד) מפעילות נמשכת
54	172	רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
<hr/>		
40,596	43,832	אשראי לציבור, נטו, לסוף תקופת הדיווח
27,153	40,670	פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח

* סווג מחדש.

שינויים עיקריים ברווח הנקי וביתרות המאזניות

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק של המגזר המסחרי ברבעון הראשון של שנת 2021 הסתכם ב-172 מיליון ש"ח בהשוואה ל-54 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. הגידול נבע בעיקר מהכרה בהכנסות מהפסדי אשראי בהשוואה להוצאות בגין הפסדי אשראי ברבעון המקביל אשתקד. בגין הפסדי אשראי נרשמו ברבעון הראשון של שנת 2021 הכנסות בסך של 39 מיליון ש"ח, בהשוואה להוצאות בסך של 175 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. השינוי נבע ברובו מירידה בהפרשה הקבוצתית לאור השיפור שחל בפרמטרים המקרו כלכליים שהביא לקיטון בשיעורי ההפרשה הקבוצתית. ההוצאות התפעוליות והאחרות של המגזר ברבעון הראשון של שנת 2021 הסתכמו ב-136 מיליון ש"ח בהשוואה ל-119 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. הגידול נבע בעיקר מעלייה בהוצאות השכר עקב הגידול בהפרשה למענק לנכח פערי התשואה. האשראי לציבור, נטו ליום 31 במרץ 2021 הסתכם בכ-43.8 מיליארד ש"ח בהשוואה לכ-42.3 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2020. פיקדונות הציבור ליום 31 במרץ 2021 הסתכמו בכ-40.7 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-35.5 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2020. העלייה נובעת מההרחבה המוניטרית שמבצע בנק ישראל, אשר מגדילה את בסיס הכסף ואת פיקדונות הציבור. בד בבד, העלייה באשראי העסקי במשק ובכלל זה בהנפקות ראשוניות, תרמו להגדלת יתרות הפיקדונות של החברות.

6.1.5. מגזר עסקי

כללי ומבנה המגזר

המגזר העסקי מתמחה במתן שירותים פיננסיים לתאגידים גדולים בישראל כאשר מתן אשראי מהווה את עיקר פעילותו. המגזר פועל באמצעות שלושה סקטורים שבכל אחד מהם פועלים מנהלי קשרי לקוחות (מק"לים) בעלי התמחות ייעודית:

- נדל"ן.
- תעשייה, מסחר ומלונאות.
- תשתיות ואנרגיה.

בנוסף, עוסק המגזר במוצרי מימון מורכבים, לרבות: מימון סחר חוץ, מימון הון חוזר, מימון נכסים בחו"ל, עסקות מימון מורכבות, סינדיקציה ומכירת סיכונים אשראי.

החטיבה העסקית כוללת גם את האגף לאשראים מיוחדים, אשר מרכז את הטיפול בלקוחות המגזר העסקי והמגזר המסחרי שנקלעו לקשיים, מתוך ניסיון לסייע לשיקומם תוך מתן תמיכה עסקית.

לפרטים אודות השפעת התפרצות נגיף קורונה ראה [סעיף 6.1.4 מגזר מסחרי](#) לעיל.

מוצרים ושירותים

השירותים הניתנים ללקוחות המגזר כוללים מימון פעילות שוטפת, כמו גם מימון השקעות, מימון פרויקטים בתחום התשתית (בשיטת ה-BOT/PFI), שירותים פיננסיים, וכן פעולות סחר-חוץ ועסקות במכשירים פיננסיים נגזרים. במסגרת השירותים הניתנים ללקוחות הפועלים בענף הבניה הנדל"ן ניתנים למנות, בין היתר, ליווי פרויקטי בנייה, מתן אשראי ללקוחות וכן הנפקת ערבויות מסוגים שונים ובכלל זה ערבויות לרוכשי דירות בהתאם לחוק המכר. למגזר פעילויות משלימות הזרות במהותן לאלה הניתנות במגזר המסחרי. לפרטים נוספים ראה [פרק "מגזר מסחרי"](#) לעיל.

שיווק והפצה

שיווק מוצרי הבנקאות והפצתם ללקוחות המגזר מתבצעים באמצעות מנהלי קשרי הלקוחות שבאגף העסקי בשיתוף עם המטה החטיבתי. כחלק מרכזי מפלטפורמת המכירות, עומדים לרשות לקוחות המגזר מומחי מוצר בתחומי חדר עסקות, יעוץ השקעות, סחר-חוץ, מטבע-חוץ, עובר ושב ועוד אשר עובדים בצמוד למנהל קשרי הלקוחות. מנהל קשרי הלקוחות נמצא בקשר רצוף עם הלקוחות שהוא מטפל בהם, לצורך מענה לצרכים הבנקאיים שלהם, שיווק מוצרי הבנק והתאמת פתרונות מימון לעסקות שונות. לרשות הלקוחות עומדים ערוצי התקשורת המקובלים בבנקאות המקומית, כגון: סניפים, "פועלים בטלפון", אינטרנט וכד'.

לקוחות

לקוחות המגזר הינם תאגידים גדולים בישראל אשר פועלים בעיקר בתחומי הפעילות: נדל"ן, תעשייה, שוק ההון, תקשורת, מסחר, מלונאות, תשתיות ואנרגיה.

תחרות

התחרות בתחום זה גבוהה ומתבטאת בשירות, במחירים, בתנאים להעמדת המימון ובמהירות התגובה. קבוצת הבנק מתמודדת עם תחרות גוברת מול המערכת הבנקאית הישראלית, לרבות בנקים זרים שיש להם נציגויות בישראל. עבור חלק מלקוחות המגזר קיימים בשוק תחליפים לאשראי הבנקאי כגון הנפקות ציבוריות ופרטיות ואשראי שניתן על-ידי גופים מוסדיים וגופים פיננסיים חוץ בנקאים. שנת 2020 התאפיינה בממוצע הנפקות אגרות-חוב גבוה מממוצע הנפקות בשנת 2019.

שינויים רגולטורים - מגבלות חקיקה, תקינה ואילוצים מיוחדים החלים על המגזר

- לנוכח התפשטות נגיף הקורונה והשלכותיו האפשריות על מצב המשק והלווים, ומתוך מטרה לעודד תאגידים בנקאיים לפעול לייצוב לוויים שלא עומדים או עשויים לא לעמוד בחובות התשלום החוזיות שלהם עקב נגיף הקורונה, פרסם הפיקוח על הבנקים מתווה, אשר התעדכן מעת לעת ומטרתו הפחתת סיכונים ללווים, למערכת הבנקאית ולכלכלה בכללותה לטווח הארוך. המתווה מגדיר, בין היתר, את תנאי הדחייה וכן הקלה בדבר סיווג החובות לגביהם בוצעו שינויים בתנאים כארגון מחדש של חוב בעייתי.
- לפרטים נוספים בדבר השפעות מתווה דחיית התשלומים ראה [פרק 3.2.1](#) בפרק הסיכונים בדוח הדירקטוריון וההנהלה.
- ביום 7 בינואר 2021 פרסם בנק ישראל התאמות נוספות לנוהל בנקאי תקין 250 (הוראת שעה לצורך התמודדות עם משבר הקורונה) - במסגרתו ניתנה התייחסות גם לנוהל בנקאי תקין 315 - מגבלת חבות ענפית. במסגרת העדכון, הוגדר כי מגבלת האשראי לענף בינוי ונדל"ן בינוי חבויות לתשתיות לאומיות תעלה משיעור של 20% ל-22% מסך-כל חבויות הציבור ומגבלת האשראי לענף בינוי ונדל"ן תעלה משיעור של 24% ל-26% מסך-כל חבויות הציבור. תוקף ההקלה הוא עד תום 24 חודשים מיום 31 בדצמבר 2025, ובלבד שהשיעור לא יעלה על השיעור ביום 31 בדצמבר 2025 או שיעור המגבלה הענפית כקבוע בנוהל בנקאי תקין 315, הגבוה מבניהם. בנוסף, במסגרת העדכון הוגדר כי חבות של ענף אשר כנגדה רכש התאגיד הבנקאי הגנת אשראי הכשירה למטרת הפחתת סיכון אשראי כאמור בהוראה 203, תסווג בהתאם לענף הפעילות של ספק ההגנה. עדכון זה יאפשר להתחשב באשראי ובערבויות המגובים בפוליסות ביטוח לצורך חישוב המגבלה הענפית.
- יודגש כי בנוסף למגבלות שנקבעו בהוראות הפיקוח על הבנקים, קובע דירקטוריון הבנק מעת לעת מגבלות נוספות לריכוזיות האשראי. נכון למועד הדוח, הבנק אינו חורג מהמגבלות שנקבעו.

מגבלות ביחס להסדרי הלוואות משותפות (הסדרי קונסורציום)

בשנים האחרונות פרסם הממונה על התחרות מספר מכתבים במסגרתם נקבעו מספר תנאים לחבירה בהסדרי הלוואה אשר הצדדים לו הם תאגידים בנקאיים או גופים מוסדיים או גופים דומים שהתאגדו מחוץ לישראל. תוקף המכתבים הוארך מעת לעת. המכתב האחרון היה בתוקף עד ליום 14 ביוני 2018 - מועד כניסתם לתוקף של כללי ההגבלים העסקיים (פטור סוג להסדרי הלוואות משותפות) (הוראת שעה), תשע"ח-2018 ("פטור הסוג"). פטור הסוג כאמור מגדיר את התנאים, אשר בהתקיימם, יהיה הבנק פטור מפניה לרשות לקבלת אישור להסדר הלוואה המשותפת (דהיינו, מתן אשראי לתאגיד, במשותף עם מלווה אחד או מלווים נוספים הנכללים/ים בהגדרת "מלווה" בהוראת הפטור).

לאור האמור בפטור הסוג, בכל מקרה בו בכוונת הבנק לתת במשותף עם תאגידים בנקאיים או גופים מוסדיים או גופים דומים שהתאגדו מחוץ לישראל, הלוואה לתאגיד כלשהו - על הבנק לבדוק קיומם של התנאים הקבועים בהוראות הפטור בהתאם לחלופות השונות ולנסיבות כל עסקה. תוקף הוראות פטור הסוג הינו לשלוש שנים (דהיינו עד ליוני 2021) והן אינן חלות על הסדר הלוואה משותפת שנחתם לפני מועד כניסתו לתוקף של פטור הסוג ומתנהל כסדרו. יחד עם זאת, ככל שיחול שינוי מהותי בהסדר הלוואה משותפת שנחתם על בסיס מכתבי הרשות האמורים טרם כניסתו של פטור הסוג לתוקף, יש לבחון את ההסדר הרלוונטי בכללותו מחדש, לאור הדין החדש. רשות התחרות ביקשה לאחרונה מהבנקים נתונים שונים לצורך בחינת חידוש פטור הסוג.

טבלה 5-6: מגזרי פעילות גישת ההנהלה - תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של המגזר העסקי

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרץ		
2021	*2020	
במיליוני ש"ח		
346	356	סך הכנסות ריבית, נטו
45	21	הכנסות מימון שאינן מריבית
391	377	סך-הכל רווח מימוני, נטו
137	147	עמלות והכנסות אחרות
528	524	סך ההכנסות
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי		
288	(135)	
סך הוצאות תפעוליות ואחרות		
147	170	
רווח (הפסד) מפעילות נמשכת לפני מסים		
93	489	
הפרשה למסים (הטבת מס) על הרווח (הפסד) מפעילות נמשכת		
42	199	
רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק		
51	290	
אשראי לציבור, נטו, לסוף תקופת הדיווח		
82,029	78,102	
פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח		
52,345	59,979	

* סווג מחדש.

שינויים עיקריים ברווח הנקי וביתרות המאזניות

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק של המגזר העסקי ברבעון הראשון של שנת 2021 הסתכם ב-290 מיליון ש"ח בהשוואה ל-51 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. הגידול נבע בעיקר מהכרה בהכנסות מהפסדי אשראי בהשוואה להוצאות בגין הפסדי אשראי ברבעון המקביל אשתקד, שקווצ בחלקו על-ידי עלייה בהוצאות התפעוליות והאחרות.

הרווח המימוני, נטו, ברבעון הראשון של שנת 2021 הסתכם ב-377 מיליון ש"ח בהשוואה ל-391 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. הקטון נבע מירידה בהכנסות מפעילות חדר עסקות כתוצאה מקיטון בהיקף העסקות ביחס לתקופה המקבילה אשר הושפעה מתנודתיות שחלה בשווקים.

ההכנסות מעמלות ברבעון הראשון של שנת 2021 הסתכמו ב-147 מיליון ש"ח בהשוואה ל-137 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. הגידול נבע בעיקר מעלייה בעמלות מעסקי מימון שקווצ בחלקו על-ידי ירידה בעמלות משוק ההון.

בגין הפסדי אשראי נרשמו ברבעון הראשון של שנת 2021 הכנסות בסך של 135 מיליון ש"ח, בהשוואה להוצאות בסך של 288 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. השינוי נבע ברובו מירידה בהפרשה הקבוצתית, ירידה בהוצאות שנרשמו על בסיס פרטי וכן מעלייה בגביית חובות.

ההוצאות התפעוליות והאחרות של המגזר ברבעון הראשון של שנת 2021 הסתכמו ב-170 מיליון ש"ח בהשוואה ל-147 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. הגידול נבע בעיקר מעלייה בהוצאות השכר עקב הגידול בהפרשה למענק לנזכר פערי התשואה.

האשראי לציבור, נטו ליום 31 במרץ 2021 הסתכם בכ-78.1 מיליארד ש"ח, בדומה ליתרה ליום 31 בדצמבר 2020. ביתרות האשראי של לקוחות המגזר חל גידול במרבית ענפי המשק. יחד עם זאת, בענף משק שירותים פיננסיים חל קיטון בסך של כ-1.8 מיליארד ש"ח, בשל שינוי ביתרות ביטחונות במזמן בגין מכשירים נגזרים וביתרות השאלות ניירות-ערך.

פיקדונות הציבור ליום 31 במרץ 2021 הסתכמו בכ-60.0 מיליארד ש"ח, בדומה ליתרה ליום 31 בדצמבר 2020.

6.1.6 פעילות בינלאומית

כללי

הפעילות הבינלאומית של קבוצת הבנק כוללת את סניף ניו-יורק ונציגויות בארצות-הברית, בנק פוזיטיב תורכיה, וכן קיום קשרים עם בנקים ברחבי העולם. עיקר הפעילות העסקית הבינלאומית של הבנק מבוצעת באמצעות סניף ניו-יורק, המתמקד בתחומי הפעילות הבאים: מתן שירותים בנקאיים מקיפים הן לחברות ישראליות הפועלות בארצות-הברית והן לחברות ולקוחות מקומיים, הכללים: אשראי, סחר-חוץ, פיקדונות ושירותי חדר עסקות. סניף ניו-יורק מאפשר ללקוחותיו גם ביטוח פיקדונות על-ידי ה-FDIC. בנוסף הסניף נותן אשראי בדרך של רכישת השתתפויות. תחום הפעילות מול בנקים כולל מסחר באמצעות חדרי עסקות, שיתוף פעולה בסחר חוץ ובמימון סחר בינלאומי, מימון פרויקטים, סליקת תשלומים ושירותים בתחום שוק ההון (ראה פרק "חשיפת אשראי למוסדות פיננסיים זרים").

בתחום הבנקאות הפרטית הבינלאומית, הבנק משלים את הפסקת הפעילויות בחו"ל וסגירת חברות הבנות, כמפורט להלן.

מגבלת חקיקה, תקינה ואילוצים מיוחדים החלים על הפעילות הבינלאומית

פעילות המגזר הבינלאומי במדינות השונות כפופה לתקנות רלוונטיות לאופי הפעילות של הקבוצה במדינות בהן מתקיימת פעילות עסקית (Cross border regulations) ולפיקוח גולטורי מצד רשויות שלטוניות שונות במדינות בהן פועלות שלוחות הבנק בחו"ל, הכוללות דרישות של הון, החזקת נכסים נזילים, ציות ואיסור הלבנת הון וכיוצא בזה. בנוסף קיימים כללים ומגבלות המוטלים על-ידי בנק ישראל על הפעילות הבינלאומית של קבוצת הבנק, הן מכוח חקיקה ונהלים והן מכוח הוראות בהיתרים הניתנים על-ידי בנק ישראל בעת רכישת חברות בנות ו/או פתיחת סניפים בחו"ל.

היחידות העיקריות בבנקאות הבינלאומית

סניף ניו-יורק

עיקר הפעילות העסקית הבינלאומית של קבוצת הבנק מבוצעת באמצעות סניף ניו-יורק ונציגויות וכן קיום קשרים עם בנקים ברחבי העולם. לסניף ניו-יורק פעילות בתחום ה-Middle Market בארצות-הברית, באמצעות פיתוח מערכת יחסים ומתן אשראי ישיר ללקוחות מסחריים מקומיים. כמו-כן, פועל הסניף בשוק הסינדיקציות כפעילות משלימה.

Hapoalim (Switzerland) Ltd. (הפועלים-שוויץ)

בחודש ספטמבר 2017 החליט הבנק להביא להפסקת פעילותו של הפועלים שוויץ ומאז נכסי לקוחות הבנקאות הפרטית הבינלאומית שלו נמכרו/הועברו. למועד הנוכחי לא נותרו לקוחות בשלוחה. הבנק פועל להחזרת הרישיון הבנקאי.

פעילות הבנק בתורכיה

קבוצת הבנק פועלת כיום בתורכיה באמצעות Bank Pozitif Kredi Ve Kalkinma Bankasi Anonim Sirketi (להלן "בנק פוזיטיב"), הפועל ומתמחה בתחום הבנקאות העסקית.

חלקו של הבנק בבנק פוזיטיב עומד על 69.8%.

במסגרת התוכנית האסטרטגית, הבנק פועל למכירת ההשקעה בבנק פוזיטיב. במקביל, הבנק פועל להקטנה הדרגתית של תיק האשראי של בנק פוזיטיב. בחודש פברואר 2021 התקשר הבנק, יחד עם בעל מניות המיעוט, בהסכם למכירת מלוא החזקות הצדדים (100%) בבנק פוזיטיב לרוכש. לפרטים נוספים ראה פרק 2.6 בדוח הדירקטוריון.

ממשל תאגידי, פרטים נוספים ונספחים

ליום 31 במרץ 2021

טבלה 6-6: תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של המגזר הבינלאומי

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרץ		
2020	2021	
במיליוני ש"ח		
105	100	סך הכנסות ריבית, נטו
19	6	הכנסות מימון שאינן מריבית
124	106	סך-הכל רווח מימוני, נטו
14	9	עמלות והכנסות אחרות
138	115	סך ההכנסות
38	6	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
203	128	סך הוצאות תפעוליות ואחרות
(103)	(19)	רווח (הפסד) מפעילות נמשכת לפני מסים
(5)	8	הפרשה למסים (הטבת מס) על הרווח (הפסד) מפעילות נמשכת
רווח (הפסד) נקי:		
(98)	(27)	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
3	1	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(95)	(26)	רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
13,708	13,502	אשראי לציבור, נטו, לסוף תקופת הדיווח
20,651	18,844	פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח

שינויים עיקריים ברווח הנקי וביתרות המאזניות

ההפסד המיוחס לבעלי מניות הבנק של מגזר הפעילות הבינלאומית ברבעון הראשון של שנת 2021 הסתכם ב-26 מיליון ש"ח, בהשוואה להפסד בסך של 95 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. הקיטון בהפסד נבע בעיקר מעדכון הפרשה בקשר עם חקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאים ברבעון הראשון של שנת 2020 ומירידה בהוצאות המשפטיות הכרוכות בה. בנוסף, חל קיטון בהוצאות הפסדי האשראי. להלן השינויים העיקריים בתוצאות הפעילות הבינלאומית:

- הרווח של סניף ניו-יורק הסתכם בכ-12 מיליון ש"ח ברבעון הראשון של שנת 2021 בהשוואה לרווח נקי של כ-0 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. הגידול ברווח נבע בעיקר מירידה בהוצאות בגין הפסדי אשראי.
- ההפסד של הפועלים שוויון הסתכם בכ-41 מיליון ש"ח ברבעון הראשון של שנת 2021 בהשוואה להפסד בסך של כ-104 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. הקיטון בהפסד נבע מירידה בהוצאות המיוחסות לחקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאים ומירידה בהוצאות המשפטיות הכרוכות בה.

- סך האשראי לציבור של הפעילות הבינלאומית ליום 31 במרץ 2021 הסתכם בכ-13.5 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-12.5 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2020.
- האשראי לציבור ליום 31 במרץ 2021 בסניף ניו-יורק הסתכם בכ-13.2 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-12.3 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2020. בפעילות ה-Middle-Market הסתכם האשראי בכ-12.3 מיליארד ש"ח, מתוכו סך של כ-5.3 מיליארד ש"ח בגין עסקות סינדיקציה. זאת, בהשוואה לכ-11.2 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2020, מתוכו סך של כ-5.0 מיליארד ש"ח בגין עסקות סינדיקציה.
- האשראי לציבור ליום 31 במרץ 2021 בבנק פוזיטיב בתורכיה הסתכם בכ-0.3 מיליארד ש"ח, בדומה ליום 31 בדצמבר 2020.

סך פיקדונות הציבור ליום 31 במרץ 2021 של הפעילות הבינלאומית הסתכמו בכ-18.8 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-17.7 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2020, מרביתם מקורם בסניף ניו-יורק. בפעילות ה-Middle-Market הסתכמו הפיקדונות בכ-8.7 מיליארד ש"ח בהשוואה לכ-6.8 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2020. יתרת פיקדונות הציבור מסוג Brokered CD's הסתכמה בכ-10.1 מיליארד ש"ח בהשוואה לכ-10.9 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2020.

6.1.7. מגזר ניהול פיננסי

כללי ומבנה

פעילות מגזר זה כוללת:

- פעילות בתיק הבנקאי - ניהול המקורות והשימושים לרבות ניהול סיכונים השוק והנזילות (לפרטים בדבר סיכונים אלה, ראה פרק "סקירת הסיכונים" בדוח הדירקטוריון וההנהלה), וזאת באמצעות קביעת מחירי העברה פנימיים, ניהול תיק השקעות, הנפקות אגרות-חוב ושטרי הון וביצוע עסקות במכשירים פיננסיים נגזרים. פעילות המגזר בתיק הבנקאי מתבצעת בעיקרה באמצעות היחידות לניהול נכסים והתחייבויות ("נג"ה") בארץ ובחו"ל ובאמצעות היחידה לניהול השקעות נוסטרו האחראיות על ניהול תיק אגרות-חוב (ממשלתי וקונצרני) ותיק המניות, ותאום הפעילות ברמת הקבוצה.
- פעילות בתיקי המסחר - פעילות עשיית שוק ומסחר בחדר עסקות בתחום מטבע-חוץ, ריביות ואגרות-חוב ממשלתיות ונגזרי OTC. בנק הפועלים הוא עושה השוק הגדול ביותר בעולם במסחר בשקל/מטבע-חוץ.
- פעילות מסחר מול לקוחות בשני תחומים:
- ביצוע עסקות בניירות-ערך ובנגזרים סחירים באמצעות שני חדרי מסחר: חדר מסחר ניירות-ערך ישראלים וחדר מסחר ניירות-ערך זרים וכן שרותי משמרת ניירות-ערך.
- ביצוע עסקות OTC במכשירים פיננסיים נגזרים בש"ח, מטבע-חוץ, ריביות, מדדים וסחורות באמצעות חדר העסקות. השירות ניתן למגוון לקוחות בהם גופים מוסדיים, חברות עסקיות, לקוחות פרטיים נבחרים ולקוחות זרים, באמצעות דסקים ייעודיים המעניקים שירות אישי ללקוחות.
- פעילות המגזר מול הלקוחות כוללת גם מתן תמיכה בפיתוח ובתמחור של מוצרים פיננסיים מתוחכמים - בשנים האחרונות קיימת עלייה מתמדת במודעות לפעילויות שמציע חדר עסקות, אשר בגינה הבנק מציע מגוון רחב יותר של מוצרים וברמות תכום גבוהות יותר וביניהם: נגזרים, לרבות אופציות ריבית בשקלים, אופציות אקזוטיות, ומוצרי ריבית מתוחכמים.

טבלה 6-7: מגזרי פעילות גישת ההנהלה - תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של מגזר ניהול פיננסי⁽¹⁾

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרץ		
2021	*2020	
במיליוני ש"ח		
414	190	סך הכנסות ריבית, נטו
416	229	הכנסות מימון שאינן מריבית
830	419	סך-הכל רווח מימוני, נטו
33	28	עמלות והכנסות אחרות
863	447	סך ההכנסות
2	5	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
116	98	סך הוצאות תפעוליות ואחרות
745	344	רווח (הפסד) מפעילות נמשכת לפני מסים
236	157	הפרשה למסים (הטבת מס) על הרווח (הפסד) מפעילות נמשכת
509	187	רווח (הפסד) מפעילות נמשכת לאחר מסים
7	1	חלקו של הבנק ברווחים של חברות כלולות לאחר מסים
		רווח (הפסד) נקי:
516	188	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
2	2	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
518	190	רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
1,667	1,579	אשראי לציבור, נטו, לסוף תקופת הדיווח
54,127	28,210	פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח

* סווג מחדש.

(1) מגזר ניהול פיננסי כולל, בין היתר, פעילות מול גופים מוסדיים, אשר מרביתם מוצגים במסגרת המידע על מגזרי פעילות פיקוחיים כמגזר נפרד.

שינויים עיקריים ברווח הנקי וביתרות המאזניות

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק במגזר הניהול הפיננסי ברבעון הראשון של שנת 2021 הסתכם ב-518 מיליון ש"ח בהשוואה ל-190 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. הגידול נבע בעיקר מעלייה ברווח המימוני, נטו.

הרווח המימוני, נטו של המגזר ברבעון הראשון של שנת 2021 הסתכם ב-830 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-419 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. הגידול נבע בעיקר מעלייה ברווחים מהשקעה במניות. בנוסף, חלה עלייה בהכנסות מהפרשי הצמדה, בשל השינויים בשיעור המדד הידוע בין התקופות. כמו-כן, חל גידול ברווחים מהשקעה באגרות-חוב וברוחים כתוצאה משינוי בפערים בין השווי ההוגן של נגזרים שהינם חלק מניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק לבין מדידת אותם נכסים על בסיס צבירה. מנגד, חל קיטון בהכנסות מהפרשי שער בעיקר בשל גידור חשיפות מטבע של פריטים לא-כספיים וחל קיטון בהכנסות מפעילות חדר עסקות, כאשר בתקופה המקבילה אשתקד חלה עלייה בהיקף העסקות עקב התנודתיות בשוק בעקבות משבר התפשטות נגיף קורונה.

ההכנסות מעמלות ברבעון הראשון של שנת 2021 הסתכמו ב-33 מיליון ש"ח בהשוואה ל-28 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. הגידול נבע בעיקר מעלייה בעמלות משוק ההון.

האשראי לציבור, נטו, ליום 31 במרץ 2021 הסתכם בכ-1.7 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-1.6 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2020. פיקדונות הציבור ליום 31 במרץ 2021 הסתכמו בכ-54.1 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-47.2 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2020. הגידול נובע בעיקר בשל המשך ההרחבה המוניטרית שמבצע בנק ישראל והגדלת בסיס הכסף.

לפרטים בדבר השפעת התפשטות נגיף הקורונה על מוסדות פיננסיים זרים, ראה [פרק סיכון אשראי בסקירת הסיכונים בדוח הדירקטוריון והנהלה](#).

6.1.8. התאמות

במסגרת זו נכללות פעילויות בהיקפים זניחים של קבוצת הבנק, אשר אף אחת מהן אינה מגיעה עד כדי מגזר בר-דיווח. מסגרת זו כוללת, בין היתר: (1) תוצאות חברות הבנות פועלים סהר בע"מ ופעילים ניהול תיקי השקעות בע"מ; (2) רווח הון ממכירת בניינים וציוד; (3) הפרשות והוצאות משפטיות ואחרות בקשר עם החקירה של עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאים שאינם מיוחסות לפעילות הבינלאומית; (4) התאמות של פעולות בין-מגזריות. כמו-כן, המגזר כולל את פעילות קבוצת ישראל, אשר סווגה כפעילות מופסקת, עד לחלוקתה בעין בחודש מרץ 2020.

שינויים עיקריים ברווח הנקי וביתרות המאזניות

הרווח המיוחס לבעלי מניות הבנק של מגזר אחר ברבעון הראשון של שנת 2021 הסתכם ב-34 מיליון ש"ח, בהשוואה להפסד בסך של 187 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד.

הרווח מפעילות נמשכת המיוחס לבעלי מניות הבנק של המגזר ברבעון הראשון של שנת 2021 הסתכם ב-34 מיליון ש"ח בהשוואה להפסד בסך של 78 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. השינוי נבע בעיקר מירידה בהוצאות המשפטיות הכרוכות בקשר עם חקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאים, וכן מגידול ברווחי הון ממכירת סינפים.

כמו-כן, מגזר אחר כולל ברבעון המקביל אשתקד הפסד המיוחס לפעילות מופסקת בסך של 109 מיליון ש"ח אשר נובע מהכרה בהפסד מירידת-ערך ההשקעה בישראל בסך של כ-109 מיליון ש"ח (לאחר השפעת המס) עקב ירידת מחיר המניה מתחת ליתרת ההשקעה בספרי הבנק ליום 31 בדצמבר 2019, בהשוואה למחיר ערב חלוקתה כדיבידנד בעין לבעלי המניות בחודש מרץ 2020.

6.2. דירוג הבנק

הבנק מדורג על-ידי חברות דירוג בישראל ובחו"ל כלהלן:

טבלה 6-8: דירוג

מועד עדכון אחרון	אופק הדירוג	מטבע-חוץ טווח קצר	מטבע-חוץ טווח ארוך	סוכנות דירוג
ישראל - סוברני				
אוקטובר 2020	יציב		A1	Moody's
נובמבר 2020	יציב	A-1+	AA-	S&P
ינואר 2021	יציב	F1+	A+	Fitch Ratings
בנק הפועלים				
דצמבר 2020	יציב	P-1	A2	Moody's
דצמבר 2020	יציב	A-1	A	S&P
מרץ 2021	יציב	F1+	A	Fitch Ratings
מועד עדכון אחרון	אופק הדירוג	מטבע מקומי טווח קצר	מטבע מקומי טווח ארוך	סוכנות דירוג
דירוג מקומי (בישראל)				
דצמבר 2020	יציב		ilAAA	S&P מעלות
דצמבר 2020	יציב	P-1.il	Aaa.il	מידרוג

בחודש מאי 2020 אישרה חברת S&P מעלות דירוג של AA עבור כתבי התחייבות שהונפקו על-ידי פועלים הנפקות בע"מ עם מנגנון לספיגת הפסדים (COCO) על-ידי מחיקת קרן אשר יוכרו כהון רובד 2 בהתאם להוראות באזל 3. באותו תאריך אישרה גם חברת מידרוג דירוג Aa3 באופק חיובי עבור אותם כתבי התחייבות. בחודש אוגוסט 2020 אישרה חברת S&P מעלות דירוג של AA עבור כתבי התחייבות שהונפקו על-ידי הבנק עם מנגנון לספיגת הפסדים (COCO) על-ידי המרה כפויה למניות רגילות של הבנק, אשר הוכרו כהון רובד 2 בהתאם להוראות באזל 3. באותו תאריך אישרה גם חברת מידרוג דירוג Aa3 באופק חיובי עבור אותם כתבי התחייבות.

6.3. מעורבות חברתית ותרומה לקהילה; אחריות חברתית

בנק הפועלים לצד פעילותו העסקית מחויב מזה שנים לקידום החברה והקהילה בישראל, ופועל לצמצום פערים ולסיוע לחוליות החלשות בחברה. מתוך תפיסה זו, קרן "פועלים בקהילה" מהמרכז לבנקאות חברתית, מתמקדת במאות מיזמים שמחזקים את התעסוקה, ההשכלה והחוסן הכלכלי ומצמצמים פערים בקרב מאות אלפי אנשים, ילדים ונוער מכל חלקי הארץ. עשייה ענפה זו מתקיימת תוך יצירת שותפויות עם עמותות וארגונים חברתיים וגופי ציבור וממשל, ובאה לידי ביטוי במעורבות חברתית, בתרומות כספיות ובתרומות "שוות כסף". המעורבות החברתית של פועלים בקהילה בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2021 באה לידי ביטוי בהוצאה כספית מצטברת של כ-7.5 מיליון ש"ח.

כחלק מהמיזמים שהבנק משקיע בהם כל שנה, גם השנה הבנק תמך בקרן המלגות "פועלים להצלחה" ובמתן מלגות נוספות באמצעות עמותת "אמאניא" - קרן המלגות "פועלים להצלחה" מעניקה מימון שכ"ל לכ-100 סטודנטים ברחבי הארץ במטרה לתמוך בצעירים בעלי פוטנציאל מהפריפריה החברתית והגיאוגרפית בישראל ולסייע להם להגדיל את טווח האפשרויות שלהם לתעסוקה בעתיד.

אמאניא מחלקת 60 מלגות לסטודנטים מהחברה הערבית באוניברסיטאות ובמכללות האקדמיות בארץ, שנתקבלו ללימודי תואר ראשון. הסטודנטים שנבחרו נדרשים להתנדב ולסייע לבני נוער במרכזי חינוך לפסגות ולהנגשת אוריינות דיגיטלית לגיל הזהב בחברה הערבית.

פועלים פסח למען "תרבות ועסקים בישראל" - במטרה להנגיש את תרבות ומורשת ישראל למגוון אוכלוסיות מכל קשת החברה, הזמין בנק הפועלים את כל תושבי ישראל לטייל בחג הפסח וליהנות, ללא עלות, ממגוון אתרים הפזורים בכל חלקי הארץ. פרויקט זה מתקיים בהובלת הבנק מזה כ-16 שנים. במהלך חג הפסח 2021, לאחר שנה מורכבת של ריחוק חברתי וסגרים, למעלה מ-150 אלף איש ביקרו בעשרות מוזיאונים ואתרי מורשת שפתחו את שעריהם למבקרים ללא תשלום ביוזמה ובחסות מלאה של הבנק.

יום המעשים הטובים - התקיים תחת מגבלות הקורונה ולמרות זאת לקחו בו חלק יותר מ-2,000 עובדים בכ-140 פעילויות מסוגים שונים: שיתוף פעולה עם תנועת הנוער כנסיים של קרמבו, הפעלות ומשחקים עם ילדים, בני נוער וקשישים עם וברי מוגבלות, אריזה וחלוקת יותר מ-2,000 ארגזי מזון וכן, פעילות בזום עם קבוצות בני נוער של עמותת יוניסטרם. סך-הכל נהנו מפעילות זו כ-12,000 איש.

דרום אדום - לטובת עידוד תעסוקה בקרב תושבי הדרום ותמיכה בבעלי העסקים הקטנים על-ידי עידוד לקניה מקומית, סבסד בנק הפועלים למשך 5 שבועות את עלות הכרטיס של כל מבקרי פסטיבל "דרום אדום".

7. נספחים

7.1 התפתחויות מהותיות בהכנסות ובהוצאות לפי רבעונים

טבלה 7-1: התפתחות רבעונית של סך הרווח המימוני, נטו

2020				2021	
רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	רבעון ראשון	
במיליוני ש"ח					
2,542	2,532	2,607	2,579	2,591	
(350)	(366)	(406)	(341)	(358)	
2,192	2,166	2,201	2,238	2,233	
306	193	335	254	449	
2,498	2,359	2,536	2,492	2,682	
בניטרול השפעות שאינן מפעילות שוטפת:					
27	95	34	13	59	
(122)	36	86	70	293	
11	(18)	6	4	6	
-	-	21	-	-	
9	(27)	56	47	29	
87	(48)	(3)	79	(43)	
2,486	2,321	2,336	2,279	2,338	

- השפעת מדידת הרווח והפסד במכשירים נגזרים המהווים חלק מאסטרטגיית ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק על בסיס שווי הוגן לעומת מדידה על בסיס צבירה.
 - השפעת חיסוי האסימטריה בחבות המס בגין הפרשי שער על ההשקעות בחברות בנות בחו"ל אשר אינם מובאים בחשבון בבסיס ההכנסה לצורך חישוב הפרשה למס, שלא כמו הפרשי השער בגין מקורות המימון. הבנק מבצע חיסוי כנגד חשיפת המס בגין ההשקעות בחו"ל באמצעות העמדת מקורות מימון עודפים כנגד השקעות אלו.
 - רווח מימוני בניטרול השפעות חריגות, ובניטרול השפעות הנובעות בעיקרן מעיתוי הרישום החשבוני.
- מזה בגין השפעות שינויים במדד: הכנסה של 12 מיליון ש"ח ברבעון הראשון של 2021, הוצאה של 2 מיליון ש"ח ברבעון הרביעי של 2020, הכנסה של 15 מיליון ש"ח ברבעון השלישי של 2020, הוצאה של 36 מיליון ש"ח ברבעון השני של 2020, הוצאה של 70 מיליון ש"ח ברבעון הראשון של 2020.

ממשל תאגידי, פרטים נוספים ונספחים

ליום 31 במרץ 2021

טבלה 2-7: הוצאה להפסדי אשראי בגין חובות ובגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים לפי רבעונים**

2020				2021	
רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	רבעון ראשון	
במיליוני ש"ח					
324	354	139	111	89	הוצאה פרטנית בגין הפסדי אשראי
(122)	(151)	(288)	(359)	(144)	קיטון בהפרשה פרטנית להפסדי אשראי וגביית חובות שנמחקו חשבונאית
202	203	(149)	(248)	(55)	הוצאה (הכנסה) פרטנית, נטו, בגין הפסדי אשראי
607	925	342	61	(453)	הוצאה (הכנסה), נטו, בגין הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי ומחיקות חשבונאיות, נטו
809	1,128	193	(187)	(508)	סך-הכל הוצאה (הכנסה) להפסדי אשראי*
* מזה:					
656	622	65	(162)	(203)	הוצאה (הכנסה), נטו, להפסדי אשראי בגין סיכון אשראי מסחרי
32	244	22	19	(68)	הוצאה (הכנסה), נטו, להפסדי אשראי בגין סיכון אשראי לדיור
120	263	105	(40)	(237)	הוצאה (הכנסה), נטו, להפסדי אשראי בגין סיכון אשראי פרטי אחר
1	(1)	1	(4)	-	הוצאה (הכנסה), נטו, להפסדי אשראי בגין סיכון אשראי לבנקים וממשלות
809	1,128	193	(187)	(508)	סך-הכל הוצאה (הכנסה) להפסדי אשראי
שיעור ההוצאה מסך האשראי לציבור***:					
0.43%	0.47%	0.19%	0.15%	0.11%	שיעור ההוצאה הפרטנית בגין הפסדי אשראי
1.24%	1.69%	0.64%	0.23%	(0.47%)	שיעור ההוצאה להפסדי אשראי, ברוטו מהיתרה הרשומה הממוצעת של האשראי לציבור****
1.07%	1.49%	0.26%	(0.25%)	(0.66%)	שיעור ההוצאה (הכנסה) להפסדי אשראי מהיתרה הרשומה הממוצעת של האשראי לציבור
0.25%	0.32%	(0.03%)	(0.19%)	0.03%	שיעור המחיקות נטו בגין אשראי לציבור מהיתרה הרשומה הממוצעת של האשראי לציבור
14.20%	16.09%	(1.36%)	(9.37%)	1.62%	שיעור המחיקות נטו בגין אשראי לציבור מיתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור

** לרבות בגין אשראי לדיור שנבחן לפי עומק הפיגור.

*** על בסיס שנתי.

**** הוצאה להפסדי אשראי, ברוטו הינה סך הוצאה להפסדי אשראי בניטרול הקיטון בהפרשה פרטנית להפסדי אשראי וגביית חובות שנמחקו חשבונאית.

ממשל תאגידי, פרטים נוספים ונספחים

ליום 31 במרץ 2021

טבלה 3-7: פירוט עמלות והכנסות אחרות לפי רבעונים

2020				2021	
רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	רבעון ראשון	
במיליוני ש"ח					
עמלות					
210	184	191	187	187	דמי ניהול חשבונות
223	197	183	200	221	פעילות בניירות-ערך
76	54	67	60	55	כרטיסי אשראי, נטו
63	49	43	61	62	טיפול באשראי
122	126	128	132	139	עמלות מעסקי מימון
169	136	143	151	153	עמלות אחרות
863	746	755	791	817	סך-הכל עמלות
הכנסות אחרות					
22	49	11	54	82	
885	795	766	845	899	סך-הכל הכנסות עמלות והכנסות ואחרות

טבלה 4-7: פירוט רבעוני של ההוצאות התפעוליות והאחרות

2020				2021	
רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	רבעון ראשון	
במיליוני ש"ח					
962	963	988	923	1,096	שכר
321	321	336	399	337	אחזקה ופחת בניינים וציוד
633	542	527	586	486	הוצאות אחרות⁽¹⁾⁽²⁾
1,916	1,826	1,851	1,908	1,919	סך-הכל

(1) ברבעון הראשון של שנת 2021 לא נכללו הוצאות משפטיות הכרוכות בקשר עם חקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאיים והחקירה בנושא FIFA (סך של 48 מיליון ש"ח ברבעון השני של שנת 2020, סך של 66 מיליון ש"ח ברבעון הראשון של שנת 2020).

(2) החל מהרבעון השלישי של שנת 2020 לא נכללו הוצאות הכרוכות בקשר עם חקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאיים והחקירה בנושא FIFA (הכנסה בסך של 53 מיליון ש"ח ברבעון השני של שנת 2020, הוצאה בסך של 112 מיליון ש"ח ברבעון הראשון של שנת 2020).

ממשל תאגידי, פרטים נוספים ונספחים

ליום 31 במרץ 2021

7.2. שיעורי הכנסות והוצאות ריבית

טבלה 5-7: שיעורי הכנסות והוצאות ריבית של הבנק והחברות המאוחדות שלו וניתוח השינויים בהכנסות ובהוצאות ריבית⁽¹⁾

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרץ					
2020			2021		
שיעור הכנסה	הכנסות ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾	שיעור הכנסה	הכנסות ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾
%	במיליוני ש"ח		%	במיליוני ש"ח	
א. יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית					
נכסים נושאי ריבית					
אשראי לציבור ⁽³⁾ :					
3.17%	2,118	270,521	3.26%	2,274	282,382
בישראל					
4.99%	190	15,521	3.98%	142	14,469
מחוץ לישראל					
3.27%	⁽⁴⁾ 2,308	286,042	3.30%	⁽⁴⁾ 2,416	296,851
סך-הכל					
אשראי לממשלות:					
2.61%	13	2,011	1.70%	9	2,125
בישראל					
-	-	-	-	-	-
מחוץ לישראל					
2.61%	13	2,011	1.70%	9	2,125
סך-הכל					
פיקדונות בבנקים:					
2.03%	35	6,944	1.12%	12	4,301
בישראל					
(11.10%)	(4)	138	-	-	112
מחוץ לישראל					
1.76%	31	7,082	1.09%	12	4,413
סך-הכל					
פיקדונות בבנקים מרכזיים:					
0.25%	33	53,722	0.10%	30	119,801
בישראל					
1.33%	30	9,049	0.10%	2	7,745
מחוץ לישראל					
0.40%	63	62,771	0.10%	32	127,546
סך-הכל					
ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר:					
-	-	416	-	-	763
בישראל					
-	-	-	-	-	-
מחוץ לישראל					
-	-	416	-	-	763
סך-הכל					

(1) הנתונים ניתנים לאחר השפעת מכשירים נגזרים מגדרים.

(2) על בסיס יתרות פתיחה חודשיות (במגזר מטבע-ישראלי לא-צמוד על בסיס יתרות יומיות).

(3) לפני נכחי היתרה המאזנית הממוצעת של הפרשות להפסדי אשראי, לרבות חובות פגומים שאינם צוברים הכנסות ריבית.

(4) עמלות בסך של 141 מיליוני ש"ח, נכללו בהכנסות ריבית בתקופה שהסתיימה ביום 31 במרץ 2021 (31 במרץ 2020: 158 מיליוני ש"ח).

ממשל תאגידי, פרטים נוספים ונספחים

ליום 31 במרץ 2021

טבלה 5-7: שיעורי הכנסות והוצאות ריבית של הבנק והחברות המאוחדות שלו וניתוח השינויים בהכנסות ובהוצאות ריבית⁽¹⁾ (המשך)

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרץ					
2020			2021		
שיעור הכנסה	הכנסות ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾	שיעור הכנסה	הכנסות ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾
%	במיליוני ש"ח		%	במיליוני ש"ח	
א. יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית (המשך)					
נכסים נושאי ריבית (המשך)					
אגרות-חוב מוחזקות לפדיון וזמינות למכירה ⁽³⁾ :					
0.96%	109	45,507	0.79%	111	56,269
בישראל					
1.47%	11	3,008	0.75%	6	3,209
מחוץ לישראל					
0.99%	120	48,515	0.79%	117	59,478
סך-הכל					
אגרות-חוב למסחר ⁽³⁾ :					
0.32%	7	8,770	0.41%	5	4,848
בישראל					
-	-	3	-	-	2
מחוץ לישראל					
0.32%	7	8,773	0.41%	5	4,850
סך-הכל					
נכסים אחרים:					
-	-	3,210	-	-	347
בישראל					
-	-	24	-	-	-
מחוץ לישראל					
-	-	3,234	-	-	347
סך-הכל					
2.45%	2,542	418,844	2.10%	2,591	496,373
סך-כל הנכסים נושאי ריבית					
-	-	7,012	-	-	6,260
חייבים בגין כרטיסי אשראי שאינם נושאים ריבית					
-	-	35,929	-	-	42,160
נכסים אחרים שאינם נושאים ריבית ⁽⁴⁾					
-	-	461,785	-	-	544,793
סך-כל הנכסים					
3.31%	227	27,743	2.37%	150	25,537
סך הנכסים נושאי ריבית המיוחסים לפעילויות מחוץ לישראל					

- (1) הנתונים ניתנים לאחר השפעת מכשירים נגזרים מגדרים.
- (2) על בסיס יתרות פתיחה חודשיות (במגזר מטבע-ישראלי לא-צמוד על בסיס יתרות יומיות).
- (3) מהיתרה הממוצעת של אגרות-חוב זמינות למכירה ושל אגרות-חוב למסחר נוכתה (נוספה) היתרה הממוצעת של רווחים (הפסדים) שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של אגרות-חוב למסחר וכן של רווחים (הפסדים) בגין אגרות-חוב זמינות למכירה, הכלולים בהון במסגרת רווח כולל אחר מצטבר לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרץ 2021 בסך של 458 מיליוני ש"ח (31 במרץ 2020: 315 מיליוני ש"ח).
- (4) לרבות מכשירים נגזרים, נכסים אחרים שאינם נושאים ריבית ובניכוי הפרשה להפסדי אשראי.

ממשל תאגידי, פרטים נוספים ונספחים

ליום 31 במרץ 2021

טבלה 5-7: שיעורי הכנסות והוצאות ריבית של הבנק והחברות המאוחדות שלו וניתוח השינויים בהכנסות ובהוצאות ריבית⁽¹⁾ (המשך)

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרץ					
2020			2021		
שיעור הוצאה	הוצאות ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾	שיעור הוצאה	הוצאות ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾
%	במיליוני ש"ח		%	במיליוני ש"ח	
א. יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית (המשך)					
התחייבויות נושאות ריבית					
פיקדונות הציבור:					
0.50%	241	193,926	0.31%	177	228,100
בישראל					
0.09%	18	83,078	0.03%	7	110,650
לפי דרישה					
0.81%	223	110,848	0.58%	170	117,450
לזמן קצוב					
2.10%	80	15,343	0.79%	33	16,770
מחוץ לישראל					
1.62%	19	4,730	0.44%	7	6,382
לפי דרישה					
2.32%	61	10,613	1.00%	26	10,388
לזמן קצוב					
0.61%	321	209,269	0.34%	210	244,870
סך-הכל					
פיקדונות הממשלה:					
0.75%	1	535	0.55%	1	725
בישראל					
-	-	-	-	-	-
מחוץ לישראל					
0.75%	1	535	0.55%	1	725
סך-הכל					
פיקדונות מבנקים מרכזיים:					
-	-	3	-	-	2,210
בישראל					
2.04%	1	198	-	-	-
מחוץ לישראל					
2.00%	1	201	-	-	2,210
סך-הכל					
פיקדונות מבנקים:					
0.16%	1	2,524	0.18%	2	4,501
בישראל					
2.85%	1	142	2.81%	1	144
מחוץ לישראל					
0.30%	2	2,666	0.26%	3	4,645
סך-הכל					
ניירות-ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר:					
-	-	-	-	-	544
בישראל					
-	-	3	-	-	5
מחוץ לישראל					
-	-	3	-	-	549
סך-הכל					

(1) הנתונים ניתנים לאחר השפעת מכשירים נגזרים מגדרים.
 (2) על בסיס יתרות פתיחה חודשיות (במגזר מטבע-ישראלי לא-צמוד על בסיס יתרות יומיות).

ממשל תאגידי, פרטים נוספים ונספחים

ליום 31 במרץ 2021

טבלה 5-7: שיעורי הכנסות והוצאות ריבית של הבנק והחברות המאוחדות שלו וניתוח השינויים בהכנסות ובהוצאות ריבית⁽¹⁾ (המשך)

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרץ					
2020			2021		
שיעור הוצאה	הוצאות ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾	שיעור הוצאה	הוצאות ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾
%	במיליוני ש"ח		%	במיליוני ש"ח	
א. יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית (המשך)					
התחייבויות נושאות ריבית (המשך)					
אגרות-חוב:					
0.35%	23	26,503	2.43%	144	23,947
בישראל					
4.71%	2	173	-	-	7
מחוץ לישראל					
0.38%	25	26,676	2.43%	144	23,954
סך-הכל					
התחייבויות אחרות:					
-	-	1,009	-	-	864
בישראל					
-	-	74	-	-	1
מחוץ לישראל					
-	-	1,083	-	-	865
סך-הכל					
0.58%	350	240,433	0.52%	358	277,818
סך-כל ההתחייבויות נושאות ריבית					
-	-	151,506	-	-	198,698
פיקדונות הציבור שאינם נושאים ריבית					
-	-	7,902	-	-	6,996
זכאים בגין כרטיסי אשראי שאינם נושאים ריבית					
-	-	24,049	-	-	21,663
התחייבויות אחרות שאינן נושאות ריבית ⁽³⁾					
-	-	423,890	-	-	505,175
סך-כל ההתחייבויות					
-	-	37,895	-	-	39,618
סך-כל האמצעים ההוניים					
-	-	461,785	-	-	544,793
סך-כל ההתחייבויות והאמצעים ההוניים					
1.87%	-	-	1.58%	-	-
פער הריבית					
תשואה נטו על נכסים נושאי ריבית ⁽⁴⁾					
2.11%	2,049	391,101	1.81%	2,117	470,836
בישראל					
2.08%	143	27,743	1.83%	116	25,537
מחוץ לישראל					
2.11%	2,192	418,844	1.81%	2,233	496,373
סך-הכל					
סך ההתחייבויות נושאות ריבית המיוחסות לפעילויות מחוץ לישראל					
2.13%	84	15,933	0.81%	34	16,927

- (1) הנתונים ניתנים לאחר השפעת מכשירים נגזרים מגדרים.
 (2) על בסיס יתרות פתיחה חודשיות (במגזר מטבע-ישראלי לא-צמוד על בסיס יתרות יומיות).
 (3) לרבות מכשירים נגזרים.
 (4) תשואה נטו - הכנסות ריבית נטו לחלק לסך הנכסים נושאי הריבית.

ממשל תאגידי, פרטים נוספים ונספחים

ליום 31 במרץ 2021

טבלה 5-7: שיעורי הכנסות והוצאות ריבית של הבנק והחברות המאוחדות שלו וניתוח השינויים בהכנסות ובהוצאות ריבית⁽¹⁾ (המשך)

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרץ					
2020			2021		
שיעור הכנסה/הוצאה	הכנסות/הוצאות ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾	שיעור הכנסה/הוצאה	הכנסות/הוצאות ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾
%	במיליוני ש"ח		%	במיליוני ש"ח	
ב. יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית - מידע נוסף על נכסים והתחייבויות נושאי ריבית המיוחסים לפעילות בישראל					
מטבע ישראלי לא-צמוד					
2.63%	1,981	304,254	1.99%	1,862	377,585
					סך נכסים נושאי ריבית
(0.31%)	(114)	146,529	(0.20%)	(91)	179,263
					סך התחייבויות נושאות ריבית
2.32%	-	-	1.79%	-	-
					פער הריבית
מטבע ישראלי צמוד למדד					
0.90%	112	50,121	3.25%	403	50,272
					סך נכסים נושאי ריבית
0.09%	8	37,300	(2.07%)	(172)	33,523
					סך התחייבויות נושאות ריבית
0.99%	-	-	1.18%	-	-
					פער הריבית
מטבע-חוץ (לרבות מטבע ישראלי צמוד למטבע-חוץ)					
2.44%	222	36,726	1.65%	176	42,979
					סך נכסים נושאי ריבית
(1.58%)	(160)	40,671	(0.51%)	(61)	48,105
					סך התחייבויות נושאות ריבית
0.86%	-	-	1.14%	-	-
					פער הריבית
סך פעילות בישראל					
2.39%	2,315	391,101	2.09%	2,441	470,836
					סך נכסים נושאי ריבית
(0.47%)	(266)	224,500	(0.50%)	(324)	260,891
					סך התחייבויות נושאות ריבית
1.92%	-	-	1.59%	-	-
					פער הריבית

(1) הנתונים ניתנים לאחר השפעת מכשירים נגזרים מגדרים.

(2) על בסיס יתרות פתיחה חודשיות (במגזר מטבע-ישראלי לא-צמוד על בסיס יתרות יומיות).

ממשל תאגידי, פרטים נוספים ונספחים

ליום 31 במרץ 2021

טבלה 5-7: שיעורי הכנסות והוצאות ריבית של הבנק והחברות המאוחדות שלו וניתוח השינויים בהכנסות ובהוצאות ריבית⁽¹⁾ (המשך)

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרץ 2021 לעומת שלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרץ 2020			
שינוי נטו	גידול (קיטון) בגלל שינוי ⁽²⁾		מחיר
	כמות	מחיר	
במיליוני ש"ח			
ג. ניתוח השינויים בהכנסות ובהוצאות ריבית			
נכסים נושאי ריבית			
אשראי לציבור:			
	156	60	96
בישראל	(48)	(38)	(10)
מחוץ לישראל	108	22	86
סך-הכל			
נכסים נושאי ריבית אחרים:			
	(30)	(90)	60
בישראל	(29)	(28)	(1)
מחוץ לישראל	(59)	(118)	59
סך-הכל	49	(96)	145
סך-כל הכנסות הריבית			
התחייבויות נושאות ריבית			
פיקדונות הציבור:			
	(64)	(91)	27
בישראל	(47)	(50)	3
מחוץ לישראל	(111)	(141)	30
סך-הכל			
התחייבויות נושאות ריבית אחרות:			
	122	112	10
בישראל	(3)	-	(3)
מחוץ לישראל	119	112	7
סך-הכל	8	(29)	37
סך-כל הוצאות הריבית	41	(67)	108
סך-כל הכנסות הריבית פחות הוצאות הריבית			

(1) הנתונים ניתנים לאחר השפעת מכשירים נגזרים מגדרים.

(2) השינוי המיוחס לשינוי בכמות חושב על-ידי הכפלת המחיר החדש בשינוי בכמות. השינוי המיוחס לשינוי במחיר מחושב על-ידי הכפלת הכמות הישנה בשינוי במחיר.

אובליגו

חבות כוללת. סך ההתחייבויות של הלקוח לבנק.

אופציה

חוזת בין שני צדדים (כותב האופציה ורוכש האופציה). כותב האופציה מעניק לרוכש האופציה זכות לרכוש או למכור נכס כלשהו תמורת מחיר קבוע מראש, בדרך כלל במועד קבוע מראש.

איגוח

גיוס הון חוץ-בנקאי על-ידי גוף פיננסי באמצעות אגרות-חוב מיוחדות המשקפות את התזרימים הצפויים בגין הלוואות שקובצו יחדיו.

אגרת-חוב

נייר ערך המהווה תעודת התחייבות לתשלום חוב, ובו הבטחה של המנפיק לשלם למחזיק האגרת את הקרן שהונפקה בתוספת תשלומי ריבית/קופון, במועדים קבועים או בהתקיים תנאי מסוים. זהו מכשיר פיננסי שבאמצעותו הממשלה ופירמות יכולות ללוות כסף מהציבור.

אשראי חוץ-מאזני

התקשרויות למתן אשראי וערבויות (לא כולל מכשירים נגזרים).

באזל 2/באזל 3

תקנות לניהול הסיכונים של הבנקים שנקבעו על-ידי ועדת באזל, העוסקת בפיקוח ובקביעת סטנדרטים לפיקוח על בנקים בעולם.

הון פיקוחי

ההון הפיקוחי מורכב משני רבדים: הון רובד 1 והון רובד 2, כהגדרתם בהוראת ניהול בנקאי תקין 202.

הון רובד 1

הון רובד 1 - הון על בסיס מתמשך (going-concern capital) כולל הון עצמי רובד 1 והון רובד 1 נוסף. כהגדרתם בהוראת ניהול בנקאי תקין 202.

הון רובד 2

הון בחדלות פירעון כהגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין 202.

הסכמי רכש/מכר חוזר

הסכמים לרכישה או מכירה של ניירות-ערך בתמורה למזומן או ניירות-ערך, כאשר בעת העסקה מסכימים המוכר והקונה לבצע עסקה חוזרת, הפוכה מזו שבוצעה לראשונה, במועד ובמחיר מוסכמים מראש.

חבות

כמשמעותה בהוראה 313 להוראות ניהול בנקאי תקין.

חוב

זכות חוזית לקבל כסף לפי דרישה או במועדים קבועים או הניתנים לקביעה, אשר מוכרת ככס במאזן של התאגיד הבנקאי (לדוגמה פיקדונות בבנקים, אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, אשראי לציבור, אשראי לממשלה, וכו'). חובות אינם כוללים פיקדונות בבנק ישראל ואינם כוללים נכסים בגין מכשירים נגזרים.

חוב מותנה בביטחון

חוב שפירעונו צפוי להתבצע באופן בלעדי מתוך הביטחון, ואין מקורות זמינים ומהימנים אחרים לפירעונו.

כתבי התחייבות נדחים

כתבי התחייבות שהזכויות לפיהם נדחות מפני תביעותיהם של כל הנושים האחרים של התאגיד הבנקאי, למעט כתבי התחייבות אחרים ומאותו סוג.

מדד המחירים לצרכן

מדד המתפרסם על-ידי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, ומודד את השינויים החודשיים במחירי מוצרים ושירותים, המהווים את "סל הצריכה" של משפחה ממוצעת.

מח"מ

משך חיים ממוצע

הממוצע המשוקלל של זמן פירעון הקרן ותשלומי הריבית של האגרת.

מכשיר נגזר

מכשיר פיננסי או חוזה עתידי שערכו נגזר מערכו של נכס בסיס כלשהו ושקיים שוק במסגרתו ניתן לקבוע את שווי.

מכשיר פיננסי

מכשיר פיננסי הוא כל חוזה היוצר נכס פיננסי בישות אחת והתחייבות פיננסית או מכשיר הוני בישות אחרת.

מניות פנטום

מכשיר התחייבותי המעניק תגמול במזומן המבוסס על שווי מניית החברה וזאת ללא הזכאות לקבל מניה בפועל.

מניות רדומות

מניות המוחזקות במישרין על-ידי החברה עצמה. ממניות אלה נשללו הזכויות בהון ובהצבעה בחברה.

מרווח Bid-Ask

המרווח בין מחיר הרכישה ומחיר המכירה המוצעים. זהו למעשה ההבדל בין המחיר הגבוה ביותר שקונה מוכן לשלם עבור נכס והמחיר הנמוך ביותר בו מוכר מוכן למכור אותו.

נגזר OTC

Over the counter

מכשיר נגזר מסוג שמוסדות פיננסיים מתקשרים לגביו במהלך העסקים הרגיל ושקיים שוק במסגרתו ניתן לקבוע את שווי.

סינדיקציה

עסקה שבה מספר מלווים חולקים מתן הלוואה ללווה יחיד, אך כל מלווה מעמיד הלוואה בסכום מסוים ללווה ויש לו את הזכות להיפרע ממנו. לעיתים קרובות, קבוצות של מלווים מממנות יחד אותן הלוואות כאשר הסכום שהועמד גדול יותר מהנכונות של מלווה יחיד כלשהו להלוות.

פיקדונות לזמן קצוב

פיקדונות בהם למפקיד אין זכות וגם הוא אינו מורשה למשוך מהם במשך 6 ימים, לכל הפחות מיום ההפקדה.

פיקדונות לפי דרישה

פיקדון שאינו פיקדון לזמן קצוב.

שוק פעיל

שוק בו עסקות בנכס או בהתחייבות מתקיימות בתדירות ובנפח מספיקים על מנת לספק מידע על התמחור על בסיס שוטף.

B2B

Business To Business

פעילות עסקית של מכירת מוצר או מתן שירותים של ארגון אחד לארגון שני.

CVA

Credit Valuation Adjustment

חישוב סיכון האשראי בנגזרים משקף את תוחלת ההפסד הצפוי לבנק במקרה בו הצד הנגדי לעסקה יגיע למצב של כשל אשראי.

FATCA

Foreign Accounts Tax Compliance Act

חוק אמריקאי הנועד לשיפור אכיפת המס, קובע כי גופים פיננסיים מחוץ לארצות-הברית חייבים בדיווח לרשות המס האמריקאית על חשבונות המנוהלים אצלם ושייכים למי שחייב בדיווח גם אם הוא לא תושב ארצות-הברית.

FDIC

Federal Deposit Insurance Corporation

התאגיד האמריקאי הפדרלי לביטוח פיקדונות.

FINMA

Swiss Financial Market Supervisory Authority

הרשות המפקחת על המוסדות הפיננסיים בשוויץ.

GRI

Global Reporting Initiative

תקן בינ"ל לדיווח בתחום הקיימות והאחריות התאגידית.

ICAAP

Internal Capital Adequacy Assessment Process

תהליך פנימי להערכת הלימות ההון ולקביעת האסטרטגיה להבטחת הלימות ההון של תאגידים בנקאיים. תהליך זה נועד להבטיח כי יוחזק על-ידי התאגידים הבנקאיים הון הולם שיתמוך בכל הסיכונים הגלומים בעסקיהם, וכן שיפותחו וינקטו על ידם תהליכים נאותים לניהול הסיכונים. התהליך משלב, בין היתר, קביעה של יעדי הון, תהליכי תכנון הון ובחינת מצב ההון במגוון תרחישי קיצון.

LDC

Less Developed Country

ארצות המסווגות על-ידי הבנק העולמי כבעלות הכנסה נמוכה או בינונית.

LTV

Loan To Value Ratio

היחס בין סכום הלוואה (לרבות מסגרת מאושרת שטרם נוצלה), לבין שווי הנכס המשועבד (לפי חלקו של התאגיד הבנקאי בשעבוד).

MTM

Mark to Market

שערוך של מכשיר נגזר בהתבסס על ציטוטים של מחירי שוק בשווקים רלוונטיים, ובהעדרם בהתבסס על שיטות הערכה חלופיות.

NPL

Non Performing Loan

אשראי פגום שאינו צובר ריבית.

VaR

Value at Risk

מודל סטטיסטי מקובל לכימות סיכוני שוק. המודל מעריך, על בסיס נתונים היסטוריים את ההפסד המירבי הצפוי בגין פוזיציה מסוימת או תיק מסוים, עבור אופק זמן ורמת מובהקות מוגדרים.

א

איגוח 211,90

אשראי לציבור 77,56,53,52,51,50,49,48,42,41,40,26,23,14,8,
146,145,144,143,142,140,136,132,104,103,102,101,87,86,82,
161,160,159,158,157,156,155,154,153,152,151,150,149,148,147,
196,194,192,191,190,170,169,168,167,166,165,164,163,162
211,210,205,203,199,198

ג

גידור 200,126,92,90,89,88,81,70,44,39,22,21

ד

דיבידנד 179,178,177,111,90,84,83,32,31,13,8

ה

הון והלימות הון 182,43

הון מניות 84,83

הלבנת הון 197,120,67,18

הלוואות לדיור 52,51,47,46,45,42,41,38,37,36,34,32,27,26,8,
140,138,136,134,132,130,114,112,103,102,101,87,59,58,57,53,
180,162,161,155,154,153,151,150,149,148,147,146,144,143,142,
193,192,185,182,181

הליכים משפטיים 119,118,18

הסכם שכר 111

הפרשה פרטנית להפסדי אשראי 154,153,152

הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי 203,23

ו

ועדת שטרומ 189,180

ז

זכויות עובדים 111,110,109,108,107,106,85,77

ח

חובות פגומים 136,132,103,102,101,87,56,49,48,47,46,14,13,
205,167,160,159,158,157,156,155,154,153,152,150,149,148,140

י

יעד הון 32

מ

מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה 144,143,142,77,46,44,43,42,8

187,185,145

מגזרי פעילות פיקוחיים 136,134,132,130,77,42,41,37,36,8,7

199,144,143,142,140,138

מדינות זרות 28

מימון ממונף 63,8

מינוף 117,116,115,114,113,112,111,77,35,33,19,12,8

מסגרות אשראי 189,188,180,162,27

נ

נגזרים 89,88,85,82,77,57,56,53,52,51,44,39,31,30,27,21,8

166,165,164,129,128,127,126,125,124,123,122,121,106,91,90

199,196,195,179,178,177,176,175,173,172,171,170,169,168,167

211,210,209,208,207,206,205,202,200

נזילות 182,129,117,69,68,66,55,44,32,18,14,12,7

ניהול סיכונים 193,68

ניירות-ערך 77,71,56,53,52,51,44,35,30,29,28,26,21,14,11,8

118,117,116,111,103,102,101,100,99,98,97,96,95,94,86,85,82

157,156,155,154,153,152,150,149,148,147,146,145,130,126,119

181,173,172,171,170,169,168,167,166,165,164,161,160,159,158

211,207,205,199,196,189,187

נכסים אחרים 148,147,146,145,103,102,101,85,82,53,52,51

166,165,164,161,160,159,158,157,156,155,154,153,152,150,149

206

נכסי סיכון 140,136,132,112,34

ס

סייבר 69,44,14

סיכון אשראי 53,52,51,50,47,44,40,36,34,27,23,18,17,14,8,7

128,127,112,104,103,102,87,77,69,68,63,61,60,59,56,55,54

159,158,157,156,155,154,153,152,151,150,149,148,147,146,129

203,200,195,190,170,169,168,167,163,162,161,160

סיכונים אחרים 69,68,7

סיכון מוניטין 69,68,44,18,14

סיכון מימון 66

סיכון נזילות 129,69,66,44,14,12,7

סיכון סביבתי 68,18,7

סיכון רגולטורי 44,14

סיכון ריבית 69,64,44,32,14

סיכון שוק 129,69,68,64,44,18,14,7

סיכון תפעולי 129,112,69,68,67,44,34,18,14,7

ע

עמלות 8, 12, 13, 20, 23, 24, 36, 37, 41, 42, 80, 88, 118, 119, 130, 134,
138, 142, 143, 144, 185, 190, 191, 192, 194, 196, 198, 199, 204, 205
ענפי משק 8, 27, 29, 36, 53, 56, 63

פ

פיקדונות הציבור 14, 26, 29, 30, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 77, 82, 87,
89, 105, 132, 136, 140, 142, 143, 144, 164, 165, 166, 168, 169, 170, 190,
191, 192, 194, 196, 198, 199, 200, 207, 208, 210

ר

רגולציה 18, 19, 69, 192
רווח למניה 80

ש

שווי הוגן 8, 21, 25, 30, 44, 64, 65, 77, 81, 90, 92, 93, 94, 95, 96, 97,
98, 99, 100, 107, 124, 125, 126, 127, 128, 129, 167, 168, 169, 170, 171,
172, 173, 174, 175, 176, 177, 178, 179, 180, 202

ת

תגמול 8, 83, 84, 211
תיק בנקאי 64, 65
תיק למסחר 28
תשלום מבוסס מניות 83, 84, 85